

Redakcja:

Anna Obuchowska

Opracowanie:

Aneta Bardoń-Błaszowska

Anna Bednarz-Niemierko

Agnieszka Hinz

Katarzyna Massalska

Michał Piszczek

Regina Szymańska

Katarzyna Waluszko

Zbigniew Zawadzki

Skład i korekta:

Jakub Fijałkowski

Maria Szczepańska

Projekt okładki:

Jan Szostak

Zdjęcia:

Jan Szostak

Zbigniew Zawadzki

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

80-211 Gdańsk, ul. Dębinki 4

tel. (+48) 58-344-73-00

fax (+48) 58-520-32-53

e-mail: poczta@wsse.gda.pl, wsse.gdansk@pis.gov.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
DZIAŁANIA PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z PANDEMIĄ COVID-19 W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM.....	5
ODDZIAŁ BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRODUKTÓW KOSMETYCZNYCH.....	11
ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ	62
ODDZIAŁ HIGIENY PRACY	107
NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI, SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI I ICH MIESZANINAMI, PRODUKTAMI BIOBÓJCZYMI I PREKURSORAMI NARKOTYKÓW	121
HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	125
OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA.....	134
ODDZIAŁ HIGIENY RADIACYJNEJ	138
ODDZIAŁ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	142
ODDZIAŁ PRZECIWEPIDEMICZNY	143
DZIAŁ LABORATORYJNY	192

WSTĘP

Szanowni Państwo!

Rok 2020 to rok, który w pamięci całego świata zapisze się jako rok szczególny - 11 marca 2020 roku Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła pandemię koronawirusa SARS-CoV-2. W związku z ogłoszeniem stanu epidemii w Polsce organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego, w ramach swojej działalności realizowały przede wszystkim zadania w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się epidemii wywołanej przez SARS-CoV-2. W związku z powyższym wstrzymano częściowo wykonywanie statutowych zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i większość sił i środków skierowano do działań przeciwepidemicznych.

W dniu 3 marca 2020 roku Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku uruchomiła pierwsze w województwie pomorskim laboratorium, wykonujące badania w kierunku wykrywania wirusa SARS-CoV-2. W dniu 14 marca 2020 roku potwierdzono pierwszy przypadek wykrycia wirusa SARS-CoV-2 na terenie województwa pomorskiego, badanie zostało wykonane w Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku. Od tego czasu Laboratorium Diagnostyki Medycznej przebadano ponad 43 tysiące próbek oraz wykonało około 52 tysiące testów. Organy Inspekcji w całym województwie przeprowadziły ponad 229 tysięcy wywiadów epidemiologicznych, około 157 tysięcy kontroli, w tym kontrole interwencyjne związane z wystąpieniem stanu epidemii, wydano ponad 80 tysięcy decyzji administracyjnych, w tym decyzje nakładające obowiązek odbycia obowiązkowej izolacji i kwarantanny oraz około 1500 postanowień, wykonano ponad 191 tysięcy badań i pomiarów. Konsekwencją stwierdzanych nieprawidłowości było nałożenie 1321 mandatów i kar pieniężnych na łączną kwotę 875 705 złotych. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały również tysiące opinii odnośnie wprowadzanych procedur w różnych podmiotach, wysłały odpowiedzi na pisma i korespondencję tradycyjną oraz elektroniczną. W 2020 roku przeprowadzono łącznie ponad 18 tysięcy kontroli obiektów, w tym przede wszystkim kontroli związanych ze sprawdzeniem spełniania wymogów pod kątem zachowania obostrzeń sanitarnych. Ponadto w ramach obowiązków wynikających z raportowania przygotowano tysiące raportów, sprawozdań i zestawień. Uzupełniano bazy danych typu System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS), Ewidencja Wjazdu do Polski (EWP), System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych (SRWE). W bazie SEPIS rozwiązano około 17 tysięcy spraw.

W celu informowania opinii publicznej udzielono szeregu wywiadów i informacji prasowych dla mediów. Od marca do listopada 2020 roku w komunikatorach Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku ukazywały się codzienne raporty o bieżącej sytuacji epidemiologicznej w województwie. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyły w licznych tele/wideokonferencjach z Głównym Inspektorem Sanitarnym oraz na bieżąco współpracowały z Wojewodą Pomorskim, Policją, Kuratorium Oświaty, Wojskami Obrony Terytorialnej i władzami

samorządowymi. Dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej był to rok niezwykle trudnej i wyczerpującej pracy.

Wyrażam nadzieję, że przedstawione opracowanie stanu sanitarno-higienicznego będzie podstawą do podejmowania działań, które pozwolą na dalsze ograniczanie epidemii wywołanej przez wirusa SARS-CoV-2 w województwie pomorskim. Stan sanitarno-higieniczny i ocenę sytuacji epidemiologicznej województwa pomorskiego jak również wiele innych interesujących informacji na temat działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej w regionie, znajdują Państwo na stronie internetowej - www.wsse.gda.pl oraz na portalu facebook - <https://www.facebook.com/wsse.gda>

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

DZIAŁANIA PODEJMOWANE W ZWIĄZKU Z PANDEMIĄ COVID-19 W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

Informacje ogólne

W 2020 roku w związku z ogłoszeniem stanu epidemii w Polsce organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego, w ramach swojej działalności realizowały przede wszystkim zadania w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się epidemii wywołanej przez koronawirusa SARS-CoV-2. W związku z powyższym częściowo wstrzymano wykonywanie statutowych zadań organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej i większość sił i środków skierowano do działań przeciwepidemicznych. Stacje sanitarno-epidemiologiczne wprowadziły zmianowy system pracy oraz dyżury całodobowe. Ponadto w celu udzielania informacji uruchomiono infolinię telefoniczną dedykowaną służbom i obywatelom. W miesiącach marzec – kwiecień 2020 roku udzielanie porad i odpowiedzi na ogromną ilość zapytań od obywateli stanowiło jedno z głównych zadań placówek Państwowej Inspekcji Sanitarnej wszystkich szczebli. Przeprowadzono ponad 229 tysięcy wywiadów epidemiologicznych, wydano kilkaset tysięcy decyzji administracyjnych dotyczących obowiązku odbywania izolacji i kwarantanny, zwolnienia lub skrócenia z kwarantanny oraz zaświadczeń o odbyciu izolacji lub kwarantanny. Po wprowadzeniu rozporządzeniami Rady Ministrów określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej rozpatrywały odwołania od obowiązku odbywania kwarantanny przez obywateli po przekroczeniu granicy. W wyniku naruszenia obowiązków, dotyczących izolacji i kwarantanny, wynikających z obowiązującego prawa wydano w województwie pomorskim 161 decyzji administracyjnych o nałożeniu kary na łączną kwotę 717 650 zł, rozpatrzono 43 odwołania od decyzji organu I instancji, skierowano 6 skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego

Organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały również tysiące opinii odnośnie wprowadzanych procedur w różnych podmiotach, odpowiedzi na pisma i korespondencję tradycyjną oraz elektroniczną. W 2020 roku przeprowadzono łącznie ponad 18 tysięcy kontroli obiektów, w tym przede wszystkim kontroli związanych ze sprawdzeniem spełniania wymogów pod kątem zachowania obostrzeń sanitarnych. Ponadto w ramach obowiązków raportowania przygotowano tysiące raportów, sprawozdań i zestawień. Uzupełniano bazy danych typu System Ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (SEPIS), Ewidencja Wjazdu do Polski (EWP), System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych (SRWE). W bazie SEPIS rozwiązano około 17 tysięcy spraw. W celu informowania opinii publicznej udzielono szeregu wywiadów i informacji prasowych dla mediów. Od marca do listopada 2020 roku w komunikatorach Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku ukazywały się codzienne raporty o bieżącej sytuacji epidemiologicznej w województwie. Organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyły w licznych tele/wideokonferencjach z Głównym Inspektorem Sanitarnym oraz na bieżąco współpracowały z Wojewodą

Pandemia COVID-19

Pomorskim, Policją, Kuratorium Oświaty, Wojskami Obrony Terytorialnej i władzami samorządowymi.

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej od początku epidemii pracowali z pełnym zaangażowaniem i poświęceniem w ogromnym stresie i pod presją czasu.

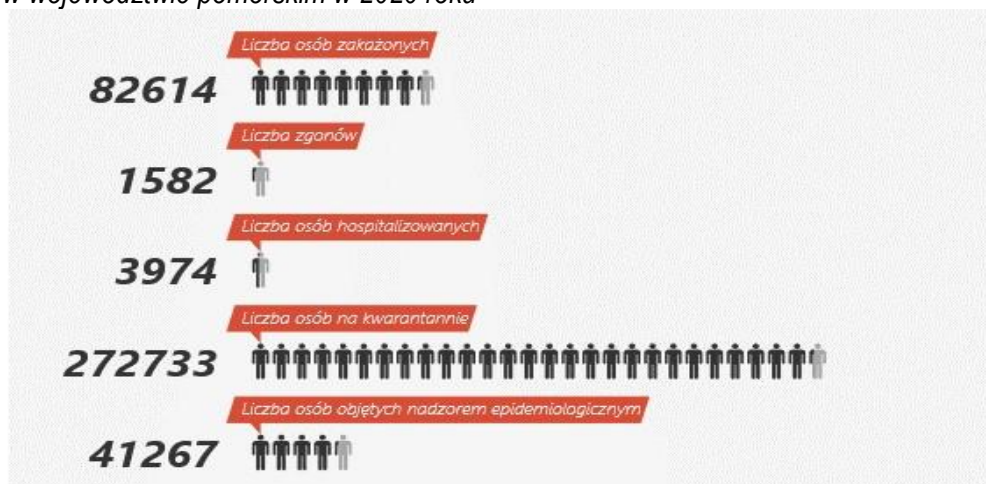
Epidemiologia COVID-19

COVID-19 jest ostrą chorobą zakaźną wywołaną przez koronawirusa SARS-CoV-2. Po raz pierwszy choroba ta została rozpoznana w mieście Wuhan w prowincji Hube w Chinach w 2019 roku. Choroba szybko zaczęła rozprzestrzeniać się na wszystkie kontynenty i 11 marca 2020 roku Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ogłosiła pandemię. Pierwszy przypadek zakażenia SARS-CoV-2 w Polsce został potwierdzony 4 marca 2020 roku, a w województwie pomorskim 14 marca 2020 roku.

W 2020 roku w województwie pomorskim potwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2 u 82 614 osób. Najwięcej zachorowań zanotowano w okresie jesiennym, szczególnie w listopadzie. Zarejestrowano 1582 zgonów związanych z COVID-19, co stanowi 1,91% wszystkich stwierdzonych zakażeń. Zgony notowano przede wszystkim w tzw. drugiej fali zachorowań, czyli na jesieni 2020 roku. Najwięcej zgonów zanotowano w powiecie miasto Gdańsk (258).

Osoby zakażone SARS-CoV-2, w zależności od stanu klinicznego, obejmowane były izolacją w szpitalach, izolatoriach bądź przebywały na izolacji w warunkach domowych. Osoby z kontaktu osób zakażonych oraz okresowo osoby przekraczające granicę były obejmowane kwarantanną. W 2020 roku kwarantanna objęła łącznie ponad 270 tysięcy mieszkańców oraz osób przyjeżdżających do województwa pomorskiego. Osoby które miały kontakt z chorymi, ale były w mniejszym stopniu narażone na zachorowanie obejmowane były nadzorem epidemiologicznym.

Wykres 1. Podstawowe dane epidemiologiczne dotyczące epidemii COVID-19 w województwie pomorskim w 2020 roku

U dużej liczby osób zakażonych nie rozwinęły się objawy chorobowe bądź miały one charakter łagodny lub umiarkowany, a pacjenci nie wymagali hospitalizacji. Przebieg bezobjawowy w województwie pomorskim zaobserwowano u 41 % osób zakażonych. Największą liczbę osób bez objawów zaobserwowano u osób w najmłodszych oraz najstarszych grupach wiekowych. Faktyczna liczba osób, które przeszły zakażenie bezobjawowo jest trudna do zweryfikowania. Przypuszcza się, że nawet do 80 % osób mogło przejść zakażenie bez żadnych symptomów choroby.

Objawowy przebieg choroby może mieć różny, indywidualny charakter. Do najczęstszych objawów zgłaszanych przez mieszkańców województwa pomorskiego w 2020 roku należały:

- gorączka (u kilkuset osób powyżej 40°C),
- kaszel,
- osłabienie,
- utrata węchu i/lub smaku,
- ból głowy,
- mięśni i stawów,
- ból gardła,
- katar.

Istotnym elementem kontroli przebiegu epidemii były wykonywane testy (wymazy) diagnostyczne w kierunku zakażenia SARS-CoV-2 (początkowo molekularne, później dodatkowo antygenowe). Badania były początkowo zlecane przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz szpitale, a od września 2020 roku również przez lekarzy POZ. Badania realizowane były w kilkudziesięciu punktach mobilnych zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego oraz przez karetki z zespołami medycznymi.

W szczytowym okresie epidemii funkcjonowało kilkanaście zespołów mobilnych, a dzienna liczba zleczanych wymazów przekraczała tysiąc. Badania laboratoryjne były początkowo wykonywane w Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku. W późniejszym okresie do badań dołączyło również 13 laboratoriów komercyjnych. W 2020 roku w laboratoriach covidowych wykonano łącznie ponad 674 tysięcy testów.

Szczegółowe dane na temat epidemiologii COVID-19 znajdują się w rozdziale poświęconym Oddziałowi Przeciwepidemicznemu.

Działalność Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji-Sanitarno Epidemiologicznej w Gdańsku

W dniu 3 marca 2020 roku Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku uruchomiła pierwsze laboratorium w województwie pomorskim, wykonujące badania w kierunku wykrywania koronawirusa SARS-CoV-2.

W Laboratorium Diagnostyki Medycznej badanie genetyczne w kierunku wykrywania koronawirusa SARS-CoV-2 wykonuje się stosując metodę Real Time - RT PCR. Najbardziej typowym materiałem dostarczanym do badania jest próbka od

pacjenta z wymazem z nosogardzieli lub z gardła, z której izolowany jest materiał genetyczny, czyli RNA wirusa.

W Polsce, zgodnie z rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie (NIZP-PZH), zalecane jest stosowanie molekularnych testów diagnostycznych wykrywających co najmniej 2 różne obszary genomu SARS-CoV-2, w tym przynajmniej jeden swoisty dla tego wirusa. W Laboratorium Diagnostyki Medycznej, aktualnie wykorzystywany jest test diagnostyczny umożliwiający wykrycie dwóch genów - **genu ORF1ab oraz genu N, charakterystycznych wyłącznie dla koronawirusa SARS-CoV-2.**

W Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku diagnostyka w kierunku wirusa SARS-CoV-2 prowadzona jest w laboratorium o stopniu hermetyczności 2, z zastosowaniem komór laminarnych 2 klasy bezpieczeństwa i z użyciem środków ochrony osobistej, w tym dróg oddechowych i oczu. Ponadto jako dodatkowe zabezpieczenie etapu izolacji materiału genetycznego, czynności wykonywane są w odizolowanym pomieszczeniu z podciśnieniem, a pracownicy wyposażeni są w kombinezony ochronne, gogle ochronne i maseczki typu FFP3.

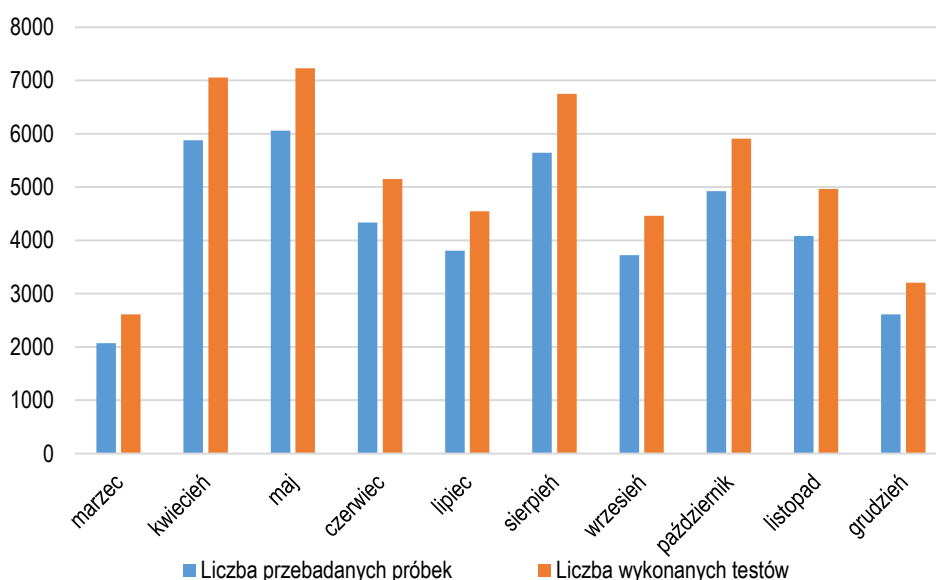
Pracownicy Laboratorium Diagnostyki Medycznej w trakcie wykonywania etapu izolacji materiału genetycznego

Laboratorium podzielone jest na niezależne strefy, służące do realizacji kolejnych etapów badania wirusa – pomieszczenie przyjmowania próbek, pomieszczenie do izolacji materiału genetycznego wirusa oraz pomieszczenie służące do przeprowadzania reakcji Real Time RT-PCR. Praca z niebezpiecznymi czynnikami etiologicznymi chorób zakaźnych wykonywana jest z zastosowaniem odpowiednich zabezpieczeń mających na celu zarówno ochronę personelu, jak też zabezpieczenie przed przypadkowym uwolnieniem tych drobnoustrojów do środowiska.

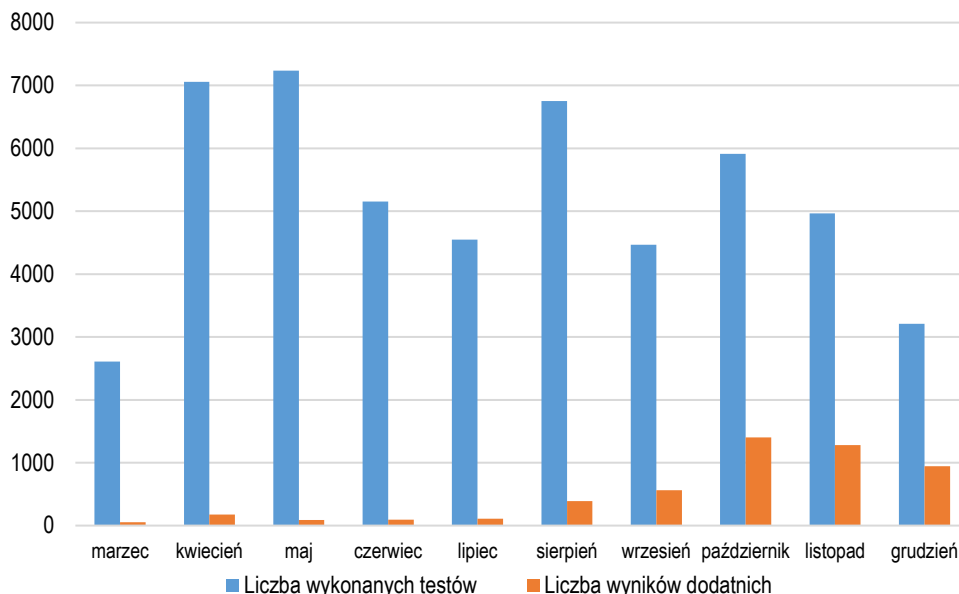
Laboratorium Diagnostyki Medycznej wyposażone jest w specjalistyczną aparaturę do badań molekularnych oraz niezbędny sprzęt laboratoryjny. W celu zwiększenia możliwości skuteczniejszej i szybszej diagnostyki, laboratorium otrzymało wsparcie finansowe na zakup sprzętu diagnostycznego oraz środków ochrony indywidualnej. Wsparcia udzielił Minister Finansów oraz Wojewoda Pomorski. Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku uczestniczy również w realizacji projektu dofinansowanego z Funduszy Europejskich „Centrum Geriatrii w Gdańsku”, którego celem jest zapobieganie i przeciwdziałanie skutkom epidemii zakażenia SARS-CoV-2 i w efekcie zapewnienie ciągłości badań w kierunku SARS-CoV-2 przez Laboratorium Diagnostyki Medycznej, poprzez zakup niezbędnego sprzętu i materiałów do badań. W ramach wsparcia, laboratorium zostało doposażone w specjalistyczny sprzęt - przeznaczono na ten cel środki w kwocie 801 707 zł.

Pierwszy przypadek wykrycia koronawirusa SARS-CoV-2 został potwierdzony w Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku 14 marca 2020 roku. Od tego czasu laboratorium przebadalo ponad 43 tysiące próbek oraz wykonało około 52 tysiące testów. Laboratorium w pierwszym etapie pandemii wykonywało badania również dla województwa kujawsko-pomorskiego oraz zachodnio-pomorskiego. W pierwszym etapie pandemii Laboratorium Diagnostyki Medycznej w Gdańsku dzięki uprzejmości Władz Uniwersytetu Gdańskiego i Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego korzystało ze specjalistycznej aparatury do badań molekularnych, udostępnionej przez Międzyuczelniany Wydział Biotechnologii oraz Wydział Farmacji. Obecnie laboratorium przeprowadza badania próbek tylko z województwa pomorskiego przez 7 dni w tygodniu.

Wykres 2. Liczba przebadanych próbek i wykonanych testów w kierunku SARS-CoV-2 w okresie marzec-grudzień 2020 rok.

Wykres 3. Liczba wykonanych testów w kierunku SARS-CoV-2 i uzyskanych wyników dodatnich w okresie marzec-grudzień 2020 rok.

Z uwagi na dynamicznie rozwijającą się sytuację epidemiologiczną w kraju, w celu zwiększenia liczby wykonywanych testów na terenie województwa pomorskiego uruchomiono sieć laboratoriów COVID. Laboratorium diagnostyczne wykonujące badania na obecność koronawirusa SARS-CoV-2 po spełnieniu określonych wymagań jest wpisane do wykazu laboratoriów COVID dla potrzeb Ministra Zdrowia. Na dzień 31 grudnia 2020 roku na terenie województwa pomorskiego funkcjonowało 14 takich podmiotów. Pełna lista Laboratoriów COVID znajduje się na stronie Ministerstwa Zdrowia - www.gov.pl

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku koordynuje działania laboratoriów COVID województwa pomorskiego, w zakresie zaopatrzenia laboratoriów z Centralnej Bazy Materiałowej w testy, odczynniki do izolacji, próbki wymazowe, w środki ochrony oraz środki do dezynfekcji, a także koordynuje działania w zakresie logistyki próbek pobranych w mobilnych punktach wymazowych oraz kolejkowania tych próbek.

Wszystkie próbki pobierane przez zespoły wymazowe w województwie pomorskim oraz próbki z wybranych mobilnych punktów pobrań tj. namiot Chojnice, namiot Słupsk, są dostarczane bezpośrednio do siedziby WSSE w Gdańsku, gdzie następuje segregowanie tych próbek oraz rozdzielanie ich do laboratoriów, które aktualnie posiadają odpowiednią przepustowość. Koordynator z Laboratorium Diagnostyki Medycznej, codziennie telefonicznie ustala aktualne możliwości przyjęcia próbek do badań przez poszczególne laboratoria COVID. Następnie próbki są przekierowywane w bazie EWP i przekazywane do konkretnych laboratoriów.

ODDZIAŁ BEZPIECZEŃSTWA ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRODUKTÓW KOSMETYCZNYCH

Nadzór nad obiektami produkcji i obrotu żywnością, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz wyrobami kosmetycznymi

W 2020 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 29 782 obiektów, w tym:

- 1 188 zakładów produkcji żywności,
- 2 543 zakłady produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego,
- 12 803 zakładów obrotu żywnością,
- 7 119 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym 3 770 punktów małej gastronomii,
- 3 591 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego,
- 1 756 środków transportu do przewozu żywności,
- 456 zakładów produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, w tym 45 zakładów produkcji,
- 326 zakładów produkcji i obrotu kosmetykami, w tym 54 zakłady produkujące i konfekcjonujące.

Tabela 1. Liczba obiektów z podziałem na grupy wg arkusza MZ-48 w 2020 roku

Grupa obiektów	Liczba obiektów
Zakłady produkcji żywności (bez produkcji pierwotnej)	1 188
Zakłady produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego	2 543
Zakłady obrotu żywnością	12 803
Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego (w tym punkty małej gastronomii)	7119 (3770)
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	3591
Środki transportu do przewozu żywności	1756
Zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	45
Zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	411
Zakłady produkcji kosmetyków	54
Zakłady obrotu kosmetykami	272
Ogółem	29 782

W 2020 roku ogólna liczba nadzorowanych zakładów branży spożywczej wyniosła 29 456, a branży kosmetycznej 326 i w porównaniu do lat poprzednich wykazuje tendencję wzrostową. W stosunku do roku 2019 liczba nadzorowanych obiektów zwiększyła się o 684. W roku sprawozdawczym kolejne gospodarstwa prowadzące działalność w zakresie produkcji pierwotnej, sprzedaży bezpośredniej i rolniczego handlu detalicznego zgłaszały się pod nadzór organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Liczba nadzorowanych gospodarstw prowadzących taką działalność na koniec 2020 roku wyniosła 2543 i wzrosła o 259 zakładów w stosunku do roku poprzedniego. Ponadto wydano decyzje zatwierdzające dla 205 nowych środków transportu do przewozu żywności, co może być skorelowane z obecną sytuacją epidemiologiczną w kraju oraz działaniem wielu obiektów gastronomii w trybie „na wynos”. Nieznacznie wzrosła również liczba zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego o 28 zakładów oraz zakładów obrotu żywnością o 17 zakładów, w porównaniu do 2019 roku.

Działalność kontrolno-represyjna

Działalność kontrolno-represyjna organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze bezpieczeństwa żywności w 2020 roku prowadzona była w mniejszym nasileniu niż w latach ubiegłych w związku z ogłoszeniem na terenie Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii oraz bieżącą sytuacją epidemiczną w kraju. Urzędowe kontrole żywności od 6 marca 2020 roku skoncentrowane były na zakładach o największym ryzyku dla bezpieczeństwa żywności, na kontrolach dotyczących zatwierdzania zakładów, kontrolach granicznych oraz interwencyjnych. W wyniku decyzji władz kraju o ograniczeniu działalności zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego oraz zamknięcia szkół oraz przedszkoli duża liczba kontroli planowanych nie została przeprowadzona. Ponadto, pracownicy pionu bezpieczeństwa żywności szczebla powiatowego i wojewódzkiego w znacznej liczbie przesunięci byli do pracy związanej z epidemią SARS-CoV-2. W związku z powyższym liczba przeprowadzonych kontroli obiektów w każdej opisanej poniżej kategorii była niższa niż w latach poprzednich, a co za tym idzie liczba sankcji za niezgodności z prawem żywnościowym była proporcjonalnie mniejsza.

W reakcji na światową pandemię Komisja Europejska wydała rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2020/466 z dnia 30 marca 2020 roku w sprawie środków tymczasowych mających na celu ograniczenie ryzyka dla zdrowia ludzi, zwierząt i roślin oraz dobrostanu zwierząt podczas określonych poważnych zakłóceń w systemach kontroli państw członkowskich z powodu choroby koronawirusowej (COVID-19), które wskazywało na elastyczność w prowadzeniu kontroli i podejmowania ich w obszarach, gdzie szacowane ryzyko było wysokie.

Ponadto w związku z przepisami ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych uległ zawieszeniu m. in. bieg terminów postępowań egzekucyjnych i karnych, z wyjątkiem terminów związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz wywołanych nimi

sytuacji kryzysowych. W rezultacie zostało wstrzymane czasowo procedowanie spraw dotyczących nakładania kar pieniężnych na podmioty branży spożywczej.

W 2020 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego przeprowadziły 9 351 urzędowych kontroli żywności, w tym 987 kontroli interwencyjnych (10,6%). Liczba kontroli interwencyjnych była wyższa o 277 kontroli niż w roku ubiegłym. Kontrole związane były m.in. ze zgłoszeniami w systemie RASFF, skargami konsumenckimi, czy też interwencjami konsumentów dotyczącymi nieprzestrzegania przez przedsiębiorców Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Skontrolowano 2316 obiektów żywienia zbiorowego otwartego przeprowadzając 3 295 kontroli oraz skontrolowano 878 obiektów żywienia zbiorowego typu zamkniętego przeprowadzając 1045 kontroli. Liczba skontrolowanych zakładów branży materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wyniosła 59, a zakładów branży kosmetycznej 48.

Ocenie sanitarnej na zgodność z wymaganiami prawa żywnościowego na podstawie arkuszy kontrolnych poddano 1 061 zakładów, z których 42 oceniono jako niezgodne co stanowi 4,0 % obiektów poddanych ocenie. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego oraz Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydali ogółem 1079 decyzji administracyjnych, m. in. nakładając na podmioty obowiązek spełnienia określonych nakazów, z których 32 dotyczyło unieruchomienia działalności zakładu, 21 decyzji zakazu wprowadzenia produktu do obrotu, pozostałe decyzje dotyczyły m.in. nakazu poprawy stanu sanitarno-technicznego obiektów, zatwierdzenia zakładów, umorzenia postępowania, uchylecia decyzji i wykreślenia z rejestru zakładów. W postępowaniu mandatowym nałożono ogółem 1050 mandatów karnych na łączną kwotę 280 500 zł (średnia wysokość mandatu wynosiła ok. 267 zł).

Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego wpłynęło 38 wniosków o nałożenie kar pieniężnych za niezgodności z przepisami prawa zawartymi w art. 103 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 69 decyzji o nałożeniu kar na łączną kwotę 165 455 zł. Kary zostały nałożone za nieprawidłowe znakowanie, prezentację i reklamę suplementów diety, głównie za wprowadzanie konsumenta w błąd poprzez stosowanie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych, przypisywanie środkom spożywczym właściwości leczniczych, wprowadzanie do obrotu produktów niebędących żywnością z uwagi na niedozwolone do spożycia składniki, za brak informacji dostępnej dla konsumenta finalnego na temat substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji, zawartych w środkach spożywczych nieopakowanych oferowanych konsumentom, sprzedaż w jednostkach systemu oświaty środków spożywczych nie objętych rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku a także za brak zatwierdzenia i/lub rejestracji zakładów oraz rozszerzenie działalności poza zakres określony decyzją o zatwierdzeniu.

Pracownicy pionu bezpieczeństwa żywności i żywienia przeprowadzili również 49 urzędowych kontroli w 48 obiektach produkcji i wprowadzania do obrotu kosmetyków. Właściwi terenowo Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w 2020 Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych

roku wydali w sumie 4 decyzje administracyjne, w tym 3 wymierzające kary pieniężne na łączną kwotę 3 000 zł.

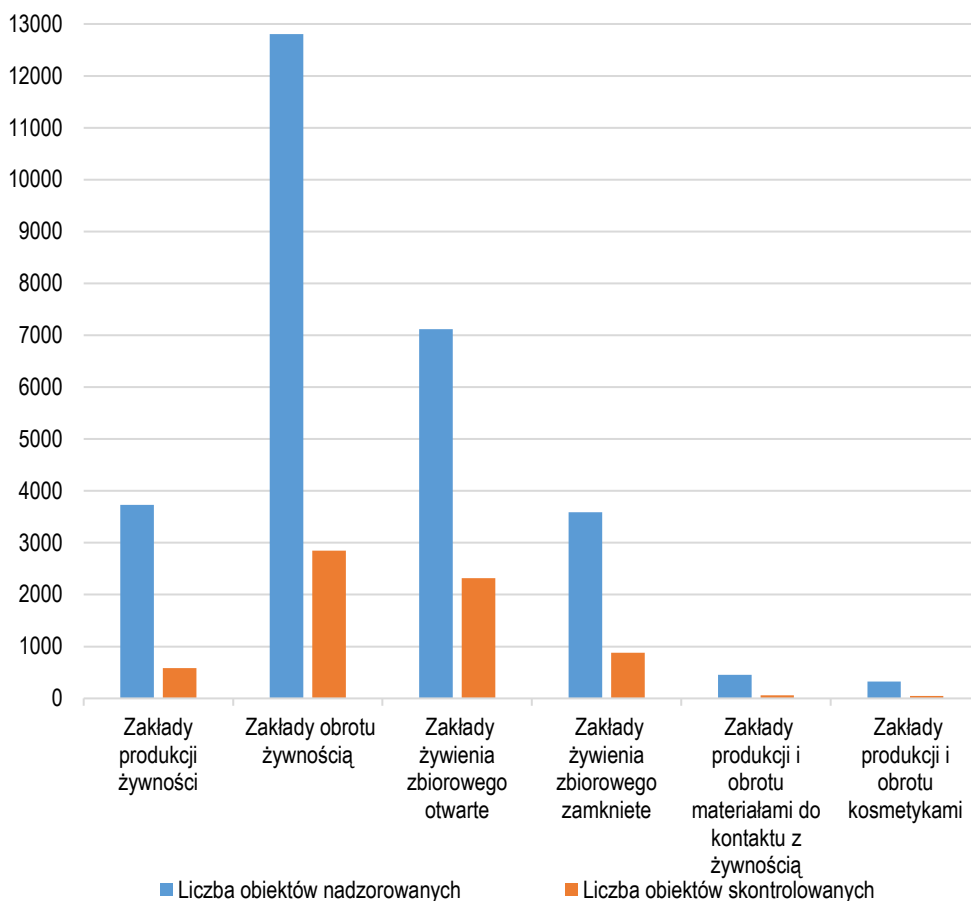
Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny działając jako organ II instancji rozpatrzył odwołania od decyzji i zażalenia na postanowienia Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych oraz Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni. W wyniku rozpatrzenia ww. spraw Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny wydał 51 decyzji oraz 7 postanowień, w tym 5 o uchybieniu terminu do wniesienia odwołania.

Tabela 2. Działalność kontrolno-represyjna w poszczególnych grupach nadzorowanych obiektów

Działania	Działalność kontrolno-represyjna w obiektach						
	produkcji żywności (w tym produkcji pierwotnej)	obrotu żywnością	żywienia zbiorowego		produkcji i obrotu		ogółem
			otwarte	zamknięte	materiałami do kontaktów z żywnością	kosmetykami	
Liczba obiektów nadzorowanych	3 731	12 803	7 119	3 591	456	326	29 782
Liczba obiektów skontrolowanych	586	2 849	2 316	878	59	48	6 736
Liczba obiektów poddanych ocenie, w tym liczba obiektów niezgodnych z wymaganiami	109 6	452 16	363 17	135 3	2 -	3 -	1 064 42
Liczba kontroli ogółem, w tym interwencyjnych	760 68	3 948 473	3 295 345	1 045 79	65 22	49 4	9 162 991
Liczba decyzji administracyjnych ogółem, w tym unieruchomienia działalności, zakazu wprowadzania do obrotu produktu	117 5 3	448 10 18	382 12 -	114 5 -	3 - -	4 - -	1 068 32 21
Liczba mandatów/ kwota (zł)	93 22 364	403 96 200	475 137 500	89 23 550	3 900	- -	1 063 280 514
Liczba wniosków do sądu	-	1	-	-	-	-	1
Liczba zawiadomień do prokuratury	-	-	-	-	-	-	-
Liczba wniosków o nałożenie kar do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego	7	21	9	1	-	-	38

Ocena stanu higieniczno-sanitarnego poszczególnych rodzajów nadzorowanych obiektów wg arkusza MZ-48

Wykres 1. Liczba obiektów nadzorowanych do skontrolowanych

Wytwórnice lodów

W roku sprawozdawczym w rejestrach znajdowało się 114 wytwórni lodów. W tej grupie zakładów utrzymuje się tendencja wzrostowa. Na terenie województwa pomorskiego znajduje się jeden zakład produkcyjny o szerokim rynku zbytu, tj. Unilever Polska S.A. w Baninie oraz mały zakład PPH Wodnik w Chojnicach. Pozostałe wytwórnie to mikro zakłady, działające najczęściej sezonowo, prowadzące produkcję i dystrybucję w miejscu produkcji. Kontrole wykazały, że 109 zakładów posiadało wdrożone zasady GHP/GMP, w tym 108 zakładów wdrożyło system HACCP. Skontrolowano 56 zakładów przeprowadzając 69 kontroli i rekontroli, w tym 4 interwencyjne, 12 zakładów oceniono na podstawie arkusza oceny zakładu. Zakładów niezgodnych nie stwierdzono. Podczas kontroli tematycznych stosowano "Listę pytań kontrolnych dla zakładów produkcji i obrotu żywnością w zakresie spełnienia kryteriów mikrobiologicznych" w celu oceny zgodności z przepisami

Rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych. Zakłady przeprowadzały badania na zgodność z kryteriami mikrobiologicznymi dotyczącymi bezpieczeństwa żywności w celu potwierdzenia lub weryfikacji prawidłowego funkcjonowania procedur opartych na zasadach HACCP i zasad dobrych praktyk produkcyjnych. W ramach nadzoru wydano 2 decyzje administracyjne. Ponadto za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 1 000 zł. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego nie wpłynęły wnioski o ukaranie. W wytwórniach lodów pobrano 140 próbek lodów do badań mikrobiologicznych, dyskwalifikacji uległo 6 próbek.

Automaty do lodów

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 288 automatów do lodów, w większości były to zakłady sezonowe. Duża liczba zakładów produkujących lody z automatu tj. 278 posiadało wdrożone zasady GHP/GMP a 262 zakłady wdrożyły zasady systemu HACCP. Skontrolowano 103 zakłady przeprowadzając 118 kontroli i rekontroli, w tym 5 kontroli interwencyjnych. Podczas 13 kontroli kompleksowych wypełniano arkusz oceny zakładu, wszystkie zakłady oceniono jako zgodne z wymaganiami. Produkcje lodów z automatu kontrolowano również w zakresie spełnienia przepisów rozporządzenia w sprawie kryteriów mikrobiologicznych, w tym przeprowadzanie badań mikrobiologicznych w kierunku bakterii chorobotwórczych. Wydano 18 decyzji administracyjnych, tym 1 decyzję zakazującą wprowadzania do obrotu produktu. Nałożono 14 mandatów karnych na łączną kwotę 3 100 zł. Podczas kontroli pobrano 107 próbek do badań mikrobiologicznych, z czego 45 uległo dyskwalifikacji.

Wytwornie tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 7 wytwórni tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych z roślinnymi, o 1 więcej niż w roku poprzednim. W tej grupie zakładów znajdują się lokalne tłocznie oleju rzepakowego i lnianego, rozlewnie olejów jadalnych oraz wytwornie tłuszczów roślinnych z półproduktów rafinowanych. Na terenie powiatu malborskiego prowadzą działalność 2 zakłady produkcji margaryn i mieszanin tłuszczów na potrzeby przemysłu spożywczego tj. ADM w Czerninie oraz ELSTAR-FATS w Starym Polu. Działania kontrolne wykazały, że 6 zakładów posiadało wdrożone zasady GHP/GMP oraz wdrożony system HACCP. Skontrolowano 5 zakładów, w tym 1 kompleksowo wypełniając arkusz oceny zakładu, decyzji administracyjnych oraz mandatów nie nakładano. Do badań laboratoryjnych pobrano 6 próbek, 1 próbka uległa dyskwalifikacji.

Piekarnie

W roku 2020 pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 220 piekarni. W 198 zakładach zostały wdrożone zasady GHP/GMP, w 190 zakładach wdrożony został system HACCP. W ciągu roku skontrolowano 103

zakłady, z czego 32 oceniono na podstawie arkuszy oceny, 3 zakłady były niezgodne z wymaganiami. W nadzorowanych zakładach przeprowadzono 140 kontroli i rekontroli, w tym 17 interwencyjnych. Kontrole tematyczne dotyczyły oceny stanu sanitarnego zakładów, jakości zdrowotnej stosowanych materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, prawidłowego znakowania na obecność GMO. Prowadzono również nadzór nad znakowaniem pieczywa opakowanego, i nieopakowanego oraz wyrobów cukierniczych trwałych pod kątem przekazywania konsumentom informacji na temat składników żywności, w tym powodujących alergie bądź reakcje nietolerancji.

Wydano 38 decyzji administracyjnych, w tym 1 nakazującą przerwanie działalności zakładu. Pozostałe decyzje administracyjne związane były głównie z nakazem poprawy stanu sanitarnego zakładu. Podczas kontroli nałożono 32 mandaty karne na łączną kwotę 8 850 zł. Do badań laboratoryjnych pobrano 91 próbek, żadna nie uległa dyskwalifikacji.

Ciastkarnie

W roku 2020 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 219 ciastkarni. Skontrolowano 80 zakładów, w tym 22 oceniono na podstawie arkuszy oceny zakładu, 1 zakład oceniono jako niezgodny z wymaganiami. Kontrole wykazały, że 195 zakładów posiadało wdrożone zasady GHP/GMP, a 190 zakładów posiadało wdrożony system HACCP. W nadzorowanych zakładach przeprowadzono 107 kontroli i kontroli sprawdzających, w tym 4 interwencyjne. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 17 mandatów karnych na łączną kwotę 5 300 zł oraz wydano 15 decyzji administracyjnych, w tym 2 unieruchamiające działalność zakładu. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 2 wnioski o ukaranie. W ciastkarniach pobrano do badań mikrobiologicznych 160 próbek środków spożywczych, z czego 2 uległy dyskwalifikacji.

Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2020 roku znajdowały się 62 zakłady. Skontrolowano 22 zakłady, w tym 3 oceniono na podstawie arkusza oceny zakładu. Przeprowadzono 39 kontroli, w tym 9 interwencyjnych. Kontrole wykazały, że w 59 zakładach zostały wdrożone zasady systemu HACCP, a w 58 zakładach funkcjonują zasady GHP/GMP. Podczas kontroli tej grupy obiektów za stwierdzone nieprawidłowości higieniczno-sanitarne nałożono 2 mandaty karne na kwotę 900 zł. W ramach urzędowej kontroli żywności pobrano do badań 45 próbek, żadna nie uległa dyskwalifikacji.

Na terenie województwa pomorskiego znajdują się 2 duże zakłady z tej grupy – Farm Frites Poland S.A. w Lęborku (przetwórnia ziemniaków, producent frytek) oraz zakład produkcyjny Warmińskich Zakładów Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego Sp. z o.o. w Kwidzynie (producent warzyw w puszkach dla dużych sieci handlowych). Ponadto na terenie powiatu kartuskiego, bytowskiego i słupskiego znajdują się mroźnie owoców i warzyw skupowanych od lokalnych plantatorów.

Browary i słodownie

W roku sprawozdawczym w ewidencji znajdowało się 14 browarów i 1 słodownia, ich liczba nie uległa zmianie. Skontrolowano 3 zakłady. Wszystkie zakłady posiadały wdrożony system HACCP lub zasady GHP/GMP. Przeprowadzono 9 kontroli i rekontroli. Decyzji administracyjnych i mandatów karnych nie nakładano. Pobrano do badań 1 próbkę, która była zgodna z wymaganiami.

Na terenie województwa pomorskiego produkuje piwo rodzinny browar Amber w BielkóWKu na terenie powiatu gdańskiego, browar w Kościerzynie, w Bytowie i w Gościszewie w powiecie malborskim oraz lokalne mini browary, produkujące i sprzedające piwo w miejscu produkcji np. „Kaszubsko Koruna” lub w restauracjach hotelowych, np. w hotelu „Gdańsk”, „Central Hotel”.

Na terenie portu w Gdańsku znajduje się jedyna w województwie pomorskim słodownia Malteurop Polska Sp. z o.o. nadzorowana przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni.

Wytwórnice napojów bezalkoholowych i rozlewnie piwa

W roku 2020 pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 6 wytwórni napojów bezalkoholowych, o 1 więcej niż w roku poprzednim. Wszystkie zakłady posiadały wdrożony system HACCP. Na terenie województwa pomorskiego znajdują się wyłącznie małe lokalne wytwórnice napojów, brak rozlewni piwa. Skontrolowano 5 zakładów, decyzji administracyjnych, mandatów nie nakładano. spożywczego. Nie pobierano próbek do badań.

Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, wód źródlanych i stołowych

W 2020 roku pod nadzorem znajdowały się 3 wytwórnice wód mineralnych i wód źródlanych. Na terenie województwa pomorskiego znajdują się 2 zakłady produkujące wody mineralne tj. LONZA-NATA w Borkowie oraz WOSANA w Damnicy. Skontrolowano wszystkie 2 zakłady. Wszystkie zakłady posiadają wdrożone zasady systemu HACCP i zasady GHP/GMP. Przeprowadzono 5 kontroli, w tym 2 kontrole interwencyjne. Podczas realizacji „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2020 rok” pobrano do badań mikrobiologicznych i chemicznych 53 próbki wody w butelkach, z czego 5 nie spełniało wymagań mikrobiologicznych podanych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 31 marca 2011 roku w sprawie naturalnych wód mineralnych, wód źródlanych i wód stołowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 85, poz. 594 ze zm.). Wydano 3 decyzje administracyjne, w tym 2 zakazujące wprowadzania do obrotu, nie nakładano mandatów karnych oraz nie kierowano wniosków o ukaranie.

Zakłady garmazeryjne

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2020 roku w tej grupie obiektów znajdowały się 62 zakłady. Skontrolowano 34 zakłady, w tym 3 na podstawie arkusza oceny zakładu, 2 zakłady nie spełniały wymagań zawartych w przepisach. Ogółem przeprowadzono 53 kontrole i rekontrole, w tym 5 kontroli interwencyjnych. W 48 zakładach zostały wdrożone zasady GHP/GMP, a w 47 zakładach zasady systemu HACCP. Podczas kontroli za stwierdzone nieprawidłowości nałożono

9 mandatów karnych na łączną kwotę 2 900 zł. Wydano 9 decyzji administracyjnych, w tym jedna o unieruchomieniu zakładu. Pobrano do badań 63 próbki, wszystkie spełniały wymagania.

Największymi zakładami z tej grupy obiektów na terenie województwa pomorskiego jest firma IGLOTEX S.A. w Skórczu (powiat starogardzki) oraz firma Dr Oetker w Łebczu (powiat pucki) produkujące żywność na rynek krajowy i europejski. Zakłady te znajdują się pod wspólnym nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego

W roku sprawozdawczym pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 27 zakładów przemysłu zbożowo-młynarskiego, w tym młyny, kaszarnie i elewatory. Funkcjonujące na terenie powiatów młyny to głównie młyny gospodarcze np. Młyn Żuławy, Młyn Gospodarczy w Pruszczu Gdańskim, czy młyn „LIB-MAR” w Czersku, w którym okoliczni producenci zbóż zlecają przemiał żyta i pszenicy, a produkowana w zakładzie mąka jest pakowana w worki 50 kilogramowe i dostarczana do zakładów produkcyjnych (głównie piekarnie). Do tej grupy obiektów zaliczane są również zakłady zajmujące się suszeniem, czyszczeniem, magazynowaniem i sprzedażą ziarna a także producenci kasz, mąk różnego rodzaju i otrąb.

Skontrolowano 8 zakładów, w tym 3 zakłady na zgodność z arkuszem oceny zakładu, zakładów niezgodnych nie stwierdzono. Kontrole wykazały, że 16 zakładów posiada wdrożone zasady systemu HACCP a 18 zakładów wdrożone dobre praktyki produkcyjne i higieniczne. Ogółem przeprowadzono 14 kontroli i rekontroli, w tym 3 kontrole interwencyjne. Wydano 1 decyzję administracyjną. W ramach kontroli urzędowej pobrano 15 próbek do badań laboratoryjnych, żadna próbka nie uległa dyskwalifikacji.

Pod nadzorem Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdują się 2 duże zakłady tej branży tj. Gdańskie Młyny – producent mąki z różnych ziaren oraz zakład Rol-Ryż – producent ryżu łuskanego. Zakłady te posiadają opracowane i wdrożone procedury GHP/GMP oraz procedury oparte na zasadach systemu HACCP.

Wytwórnice makaronów

Brak w rejestrach zakładów produkcji makaronów.

Wytwórnice wyrobów cukierniczych

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się 27 wytwórni wyrobów cukierniczych, o 4 więcej niż w latach poprzednich. Skontrolowano 9 zakładów, z czego 1 na podstawie arkusza oceny zakładu. Kontrole wykazały, że 25 zakładów posiada wdrożone zasady GHP/GMP, a 24 zakłady system HACCP. Łącznie przeprowadzono 10 kontroli i rekontroli, w tym 1 interwencyjną. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł, decyzji administracyjnych Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych

nie wydawano. Podczas urzędowej kontroli pobrano 4 próbki do badań laboratoryjnych, próbek nie kwestionowano.

Na terenie województwa pomorskiego znajdują się 2 zakłady produkcyjne o szerokim asortymencie produkowanych wyrobów cukierniczych i szerokim rynku zbytu. Są to Zakłady Przemysłu Cukierniczego „Bałtyk” w Gdańsku oraz KDC „Pomorzanka” w Słupsku. Pozostałe zakłady to lokalne wytwórnie ciastek, lizaków, cukierków, wafli, waty cukrowej i dekoracji cukierniczych.

Wytwórnice koncentratów spożywczych

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 7 wytwórni koncentratów spożywczych, o 1 mniej niż w roku poprzednim. Skontrolowano 3 zakłady, przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych. Wszystkie zakłady posiadają wdrożone i utrzymane zasady GHP/GMP oraz system HACCP. Wydano 1 decyzję administracyjną, mandatów nie nakładano, próbek nie pobierano.

Największym zakładem w regionie jest zakład Dr Oetker Polska Sp. z o.o. w Gdańsku, prowadzący działalność w zakresie produkcji koncentratów ciast i deserów oraz sprzedaż internetową produkowanych wyrobów.

Wytwórnice octu, majonezu, musztardy

W 2020 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, na terenie województwa pomorskiego znajdowały się 3 wytwórnie octu, majonezu i musztardy. Wszystkie zakłady posiadają wdrożone zasady GHP/GMP oraz utrzymany system HACCP. Skontrolowano 1 zakład. Podczas urzędowej kontroli pobrano 1 próbkę do badań. Nie nakładano mandatów karnych, nie wydawano decyzji administracyjnych, nie kierowano wniosków o ukaranie.

Największym zakładem produkcji octu i musztardy w województwie pomorskim jest zakład Dagoma Sp. z o.o. w Pucku.

Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek

W 2020 roku w rejestrach nadzorowanych zakładów znajdowały się 5 wytwórni chrupek, chipsów i prażynek, liczba zakładów nie uległa zmianie. Wszystkie posiadały wdrożone zasady GHP/GMP i utrzymany system HACCP. Skontrolowano 2 zakłady, przeprowadzono 3 kontrole. Nie nakładano mandatów karnych, nie wydawano decyzji administracyjnych, nie kierowano wniosków o ukaranie. Do badań laboratoryjnych pobrano 6 próbek, żadna nie uległa dyskwalifikacji. Wśród nadzorowanych zakładów znajduje się producent tzw. piramidek zbożowych (powiat nowodworski), producent chrupek i popcornu w Gdańsku.

Wytwórnice suplementów diety

W 2020 roku w rejestrach obiektów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną znajdowało się 17 zakładów wytwarzających suplementy diety. Skontrolowano 10 zakładów, w tym 3 na podstawie arkusza oceny. Przeprowadzono 19 kontroli i rekontroli, w tym 6 kontroli interwencyjnych. Wdrożone zasady systemu HACCP posiada 14 zakładów a 14 zakładów posiada funkcjonujące zasady GHP/GMP. Wydano 1 decyzję administracyjną. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego

Inspektora Sanitarnego skierowano 1 wniosek o ukaranie. Pobrano do badań 22 próbki, 1 uległa dyskwalifikacji.

Na terenie powiatu gdańskiego prowadzi działalność producent, importer suplementów diety oraz żywności ogólnego spożycia firma Fitness Authority w Otominie. Pod nadzorem Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego znajduje się zakład produkcji suplementów diety TREC NUTRITION sp. z o.o. w Gdyni.

Wytwórnice środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego

W rejestrach zakładów nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną brak ww. zakładu produkcji.

Wytwórnice substancji dodatkowych

Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2020 roku znajdowały się 2 wytwórnice substancji dodatkowych, 1 została skontrolowana. Zakłady posiadały wdrożone zasady GHP/GMP oraz system HACCP. W okresie sprawozdawczym nie wystawiano decyzji administracyjnej, nie nałożono mandatu karnego, nie kierowano wniosków o ukaranie. Do badań laboratoryjnych pobierano jedną próbkę, która była zgodna z wymaganiami.

Cukrownie

W ewidencji znajduje się 1 zakład - cukrownia w Malborku, prowadzący produkcję cukru białego kat. II i melasy. Zakład posiada wdrożone zasady GHP/GMP i systemu HACCP. W 2020 roku przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną z zastosowaniem Listy pytań kontrolnych dla zakładów produkcji pod kątem prawidłowego znakowania na obecność GMO. Zbadano próbkę cukru w zakresie GMO pod kątem kontroli dokumentacji w zakresie możliwości śledzenia żywności w łańcuchu żywnościowym, tzn. traceability. Ustalono, że materiał siewny stosowany do uprawy buraków cukrowych nie podlegał modyfikacjom genetycznym. Pobrano 1 próbkę do badań, niezgodności nie stwierdzono.

Inne wytwórnice żywności

W roku 2020 pod nadzorem znajdowało się 2646 zakładów sklasyfikowanych jako inne wytwórnice żywności, w tym 2543 producentów produkcji pierwotnej oraz 103 wytwórnice żywności. Skontrolowano ogółem 138 zakładów, z czego 14 na podstawie arkusza oceny zakładu, zakładów niezgodnych nie wykazano. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono 153 kontrole i rekontrole, w tym 12 interwencyjnych. Podczas kontroli nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł oraz wydano 19 decyzji administracyjnych, w tym 1 dotyczącą unieruchomienia zakładu. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 2 wnioski o ukaranie. W powyższych zakładach pobrano do badań laboratoryjnych 74 próbki, z czego 2 uległy dyskwalifikacji.

Do grupy „inne wytwórnice żywności” należą najczęściej (ale nie tylko) drobne zakłady produkcji żywności, nie należące do grup opisanych powyżej, np. palarnie kawy, wytwórnice nalewek, producenci lodu w kostkach, gorzelnie rolnicze, zakłady Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych

produkcji galanterii cukierniczej, producenci kanapek, sałatek i sushi, a także zakłady konfekcjonowania różnych środków spożywczych - bakalii, przypraw, ziół, herbat, mąk, kasz, koncentratów spożywczych, suszonych owoców. Do tej grupy obiektów należy np. duży producent i eksporter wódek Destylarnia „Sobieski” w Starogardzie Gdańskim, zakład Atlanta Poland S.A. zajmujący się przetwórstwem orzechów.

Największy udział w tej grupie obiektów stanowią zakłady produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego, w tym gospodarstwa prowadzące dostawy bezpośrednie i rolniczy handel detaliczny. Na terenie Kaszub, szczególnie w powiecie kartuskim zarejestrowana jest duża liczba plantatorów truskawek, na południu województwa przeważają uprawy zbóż, rzepaku, ziemniaków i buraków. Pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdują się również producenci malin, borówek amerykańskich, porzeczek, jabłek, gruszek, wiśni oraz warzyw, w tym okopowych i ziół. Na terenie niektórych powiatów zarejestrowano jako rolniczy handel detaliczny działalność w zakresie suszenia ziół i owoców (herbatki), produkcji dżemów, powideł, przecierów, soków, syropów ziołowych, naparów ziołowych, konfitur, octów ziołowych, octów jabłkowych i zakwasu buraczanego.

Nadzór nad produkcją pierwotną żywności w ramach realizacji planu działania dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego

W ramach realizacji Planu działania na 2020 roku dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego realizowanego w ramach porozumienia z dnia 20 stycznia 2015 roku w sprawie współdziałania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego, zostały przeprowadzone 43 kontrole z przedstawicielami Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz z przedstawicielami Inspekcji Ochrony Środowiska. Podczas kontroli pobrano 38 próbek żywności. Kontrole zostały przeprowadzone w gospodarstwach rolnych produkujących owoce miękkie (truskawki, maliny, porzeczki, borówki), warzywa liściaste (sałatę, rukolę), a także pomidory, ogórki oraz jabłka.

Wspólne kontrole produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego zostały zrealizowane w 83%. Nieprzeprowadzenie 12 kontroli oraz niepobranie 3 próbek spowodowane było aktualną sytuacją epidemiologiczną w Polsce związaną z koronawirusem SARS-CoV-2. Ogółem pobrano 38 próbek, w tym przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Sanitarnej 18 próbek, w kierunku zanieczyszczeń metalami oraz azotanami a przez przedstawicieli Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa 20 próbek w kierunku pozostałości pestycydów. Wszystkie próbki były zgodne z wymaganiami.

Podczas kontroli stwierdzono 8 nieprawidłowości u producentów produkcji pierwotnej. Upoważnieni przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej stwierdzili brak wyniku potwierdzającego właściwą jakość wody służącej do podlewania – niezgodność została usunięta. Podczas kontroli przedstawiciele Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska stwierdzili brak planu nawożenia

azotem oraz pozwolenia wodnoprawnego na szczególne korzystanie z wód. Przedstawiciele Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa stwierdzili nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji w zakresie stosowania środków ochrony roślin i stosowanie środków ochrony roślin niezgodnie z etykietą. W związku z powyższym przedstawiciele Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa nałożyli 4 mandaty karne na łączną kwotę 750 zł.

Obiekty obrotu żywnością

Tabela 3. Obiekty obrotu żywnością

Rodzaje zakładów nadzorowanych	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów ocenionych	Liczba zakładów niezgodnych	Liczba przeprowadzonych kontroli ogółem	Liczba kontroli interwencyjnych	Liczba decyzji administracyjnych
Sklepy spożywcze, w tym	8154	2052	363	14	2837	400	323
super i hipermarkety	627	370	47	-	637	169	38
Kioski	958	182	18	1	203	18	18
Magazyny hurtowe	671	222	50	-	398	16	25
Obiekty ruchome i tymczasowe	1079	229	10	-	323	18	52
Inne obiekty obrotu żywnością	1941	164	11	1	187	21	30
Ogółem	12803	2849	452	16	3948	473	448

W 2020 roku w rejestrach znajdowało się 12 803 zakładów obrotu żywnością, tj. 8 154 sklepów spożywczych, w tym 627 super i hipermarketów, 958 kiosków, 671 magazynów hurtowych, 1 079 obiektów ruchomych i tymczasowych oraz 1 941 innych, nieskategoryzowanych zakładów obrotu żywnością. Kontrole przeprowadzono w 2 849 zakładach, co stanowi około 22% zakładów zatwierdzonych i wpisanych do rejestrów. W poszczególnych rodzajach obiektów odsetek zakładów skontrolowanych do znajdujących się w ewidencji wynosił - sklepy spożywcze 25%, w tym super i hipermarkety 59%, kioski 19%, magazyny hurtowe 33%, obiekty ruchome i tymczasowe 21%, inne obiekty obrotu żywnością 8%. Do innych zakładów obrotu żywnością zalicza się m. in. apteki, sklepy internetowe, placówki pocztowe, sklepy zielarsko-medyczne, punkty sprzedaży na stacjach paliw, kluby sportowe oraz inne

punkty sprzedaży artykułów spożywczych mieszczące się m.in. w supermarketach budowlanych.

Na podstawie arkuszy oceny zakładu zostały ocenione 452 obiekty, z czego 16 obiektów oceniono jako niezgodne z wymaganiami prawa żywnościowego. Obiekty niezgodne wykazano w następujących grupach - sklepy spożywcze 14, kioski 1, inne obiekty obrotu żywnością 1. Przeprowadzone kontrole wykazały, że 11 082 zakłady posiadają wdrożone dobre praktyki higieniczne, a 10 352 obiekty zasady systemu HACCP. W 2020 roku przeprowadzono 3 948 urzędowych kontroli żywności, w tym 473 interwencyjnych (12%), natomiast w ubiegłym 2019 roku liczba kontroli wynosiła 6235, z czego 822 kontrole były interwencyjne (13,2%). Wydano 448 decyzji administracyjnych (w 2019 roku 547 decyzji), w tym 10 o unieruchomieniu zakładu i 18 zakazujących wprowadzania do obrotu żywności. W ramach prowadzonych czynności kontrolnych w 2020 roku nałożono 403 mandaty na kwotę 96 200 zł, natomiast w roku 2019 było to 807 mandatów na kwotę 189 250 zł. Do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego skierowano 22 wniosków o nałożenie kar pieniężnych. W obiektach tych pobrano do badań 2 781 próbek żywności, zdyskwalifikowano 39 próbek, tj. 1,4%.

W tej grupie zakładów stwierdzano następujące uchybienia sanitarne:

- brak czystości bieżącej,
- brak właściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń zakładu, sprzętu i urządzeń,
- wprowadzanie do obrotu handlowego środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości,
- przechowywanie środków spożywczych niezgodnie z deklaracją producenta,
- brak bieżącej ciepłej wody,
- brak środka do mycia i dezynfekcji powierzchni mających kontakt z żywnością,
- brak zabezpieczenia przed zanieczyszczeniem oferowanych do sprzedaży środków spożywczych,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych bez wymaganej obowiązkowej informacji dla konsumenta lub niepełne znakowanie,
- brak przestrzegania procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak zapisów wynikających z procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP.

Obiekty żywienia zbiorowego typu otwartego

Tabela 4. Zakłady żywienia zbiorowego typu otwartego

Rodzaje zakładów nadzorowanych	Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów ocenionych	Liczba zakładów niezgodnych	Liczba przeprowadzonych kontroli ogółem	Liczba kontroli interwencyjnych	Liczba decyzji administracyjnych
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte, w tym zakłady małej gastronomii	7119	2316	363	17	3295	345	382
	3770	1161	121	6	1721	139	210

W 2020 roku w rejestrach zakładów znajdowało się 7 119 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego, w tym 3 770 zakładów małej gastronomii. Skontrolowano 2 316 zakładów, w tym 1 161 zakładów małej gastronomii, tj. 32,5% nadzorowanych zakładów. Oceniono na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego 363 zakłady żywienia, z czego 17 zakładów oceniono jako niezgodne, w tym 6 zakładów małej gastronomii. Kontrole wykazały, że w 6 689 obiektach prowadzono działalność zgodnie z wdrożonymi zasadami GHP/GMP, a w 6 583 zakładów pracowano zgodnie z wdrożonym systemem HACCP. Przeprowadzono 3 295 kontroli sanitarnych, w tym 1 721 w zakładach małej gastronomii, 345 kontroli związanych było z interwencjami głównie konsumentów, co stanowi 10,5% wszystkich kontroli. Wydano 382 decyzje administracyjne, w wyniku czego 12 zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego zostało unieruchomionych lub przerwało działalność.

W ramach działalności represyjnej nałożono 475 mandatów karnych na łączną kwotę 137 500 zł i wystosowano 9 wniosków o wymierzenie kary pieniężnej do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W grupie zakładów żywienia zbiorowego typu otwartego pobrano do badań laboratoryjnych 171 próbek, z czego 20 zostało zdyskwalifikowanych.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w ww. grupie obiektów:

- brak zachowania czystości bieżącej pomieszczeń i sprzętu roboczego,
- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- niewłaściwe przechowywanie środków spożywczych (brak ciągłości łańcucha chłodniczego, brak segregacji środków spożywczych),
- środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia,
- brak lub nieaktualne orzeczenia lekarskie dla celów sanitarno-epidemiologicznych,
- brak odzieży ochronnej,
- brak przestrzegania procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,

- brak zapisów wynikających z procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak lub nieprawidłowa informacja dla konsumentów nt. składników oferowanej żywności, w tym składników wywołującej alergię lub reakcje nietolerancji,
- brak środków do dezynfekcji powierzchni mających kontakt z żywnością,
- brak zachowania identyfikowalności przechowywanych środków spożywczych,
- brak sprawozdania z badania wody do spożycia stosowanej w zakładzie,
- brak odpowiedniego zabezpieczenia zakładu przed szkodnikami.

Działania podejmowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w związku z ryzykiem występowania Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF)

W 2020 roku w związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF) na terenie województwa pomorskiego organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wspólnie z organami Inspekcji Weterynaryjnej przeprowadzały kontrole identyfikowalności surowców i wyrobów mięsnych, w tym wieprzowiny i mięsa z dzika oraz zagospodarowania odpadów gastronomicznych. Kontrole były przeprowadzane na stoiskach i w kioskach na targowiskach, w zakładach żywienia zbiorowego oraz w innych zakładach obrotu żywnością.

Przeprowadzono 1372 kontrole sanitarne, podczas których nałożono 199 mandatów karnych na kwotę 53 400 zł. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 14 kioskach i na stoiskach na targowiskach, w 810 w zakładach żywienia zbiorowego i w 548 w zakładach obrotu. Przedstawiciele obu inspekcji wspólnie przeprowadzili 1 wizję targowiska. W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych zostały wydane 4 decyzje nakazujące wycofanie z obrotu środków spożywczych oraz 34 decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego. W 25 przypadkach stwierdzano brak oznakowania wędlin i produktów z udziałem mięsa wieprzowego, w 13 nieprawidłowe gromadzenie i zagospodarowanie odpadów. Nie stwierdzono przypadków nielegalnego pochodzenia mięsa z dzika.

Obiekty żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Tabela 5. Obiekty żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Liczba zakładów w ewidencji	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów ocenionych wg arkuszy	Liczba zakładów niezgodnych	Liczba przeprowadzonych kontroli ogółem	Liczba kontroli interwencyjnych	Liczba decyzji administracyjnych
3591	878	135	3	1045	79	114

W roku sprawozdawczym w prowadzonych rejestrach zakładów nadzorowanych znajdowało się 3 591 zakładów żywienia zbiorowego typu zamkniętego, w tym:

- 31 stołówek pracowniczych,
- 117 bufetów przy zakładach pracy,
- 339 stołówek w domach wczasowych,
- 45 bloków żywienia w szpitalach, w tym 34 z żywnością w systemie cateringowym,
- 11 kuchni niemowlęcych,
- 7 bloków żywienia w sanatoriach,
- 170 bloków żywienia w domach opieki społecznej, w tym 40 z żywnością w systemie cateringowym,
- 259 stołówek w żłobkach i domach małego dziecka,
- 686 stołówek szkolnych, w tym 265 z żywnością w systemie cateringowym,
- 27 stołówek w bursach i internatach,
- 320 stołówek na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach,
- 973 stołówki w przedszkolach, w tym 551 w systemie cateringowym,
- 25 stołówek w domach dziecka,
- 4 stołówki studenckie,
- 54 stołówek w zakładach specjalnych i wychowawczych,
- 155 zakładów usług cateringowych,
- 368 innych zakładów żywienia.

Skontrolowano 878 obiektów tj. 24,5% nadzorowanych, 135 zakładów oceniono na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego w wyniku czego 3 z nich zakwalifikowano jako niezgodne z wymaganiami prawa żywnościowego. W 3 252 zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego wdrożono zasady dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, a w 3 177 zakładach funkcjonował wdrożony i opracowany system HACCP. Liczba przeprowadzonych kontroli sanitarnych wynosiła 1 045, w tym 79 kontroli było związanych z interwencjami, co stanowi 7,6% wszystkich kontroli. Działalność represyjna w grupie zakładów żywienia typu zamkniętego związana była z wydaniem 114 decyzji administracyjnych, w tym 5 decyzji dotyczyło unieruchomienia działalności całego zakładu, bądź jego części. Ponadto nałożono 89 mandatów karnych na łączną kwotę 23 550 zł oraz wystosowano 1 wniosek o nałożenie kary pieniężnej. W zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego w roku 2020 pobrano 66 próbek do badań laboratoryjnych, z czego 15 zdyskwalifikowano.

W rejestrach odnotowano 686 stołówek szkolnych, z czego skontrolowano 97, tj. 14% nadzorowanych. Należy zauważyć, że aż 38,6% stołówek szkolnych korzysta z cateringu. Przeprowadzono 105 kontroli, 12 stołówek szkolnych oceniono na podstawie arkuszy oceny stanu sanitarnego, wszystkie zakłady były zgodne z wymaganiami. Działalność represyjna związana była z wydaniem 13 decyzji administracyjnych i nałożeniem 3 mandatów na łączną kwotę 500 zł.

W stołówkach przedszkolnych na 973 placówki znajdujące się w rejestrach skontrolowano 180 (18,5%), przeprowadzając 191 kontroli i rekontroli, w tym Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywności i Produktów Kosmetycznych

10 dotyczyło kontroli interwencyjnych. Około 56,6% przedszkoli korzysta z żywienia cateringowego, szczególnie małe, prywatne placówki. W wyniku działań pokontrolnych wydano 16 decyzji administracyjnych i nałożono 6 mandatów karnych na łączną kwotę 1 700 zł. Do badań laboratoryjnych pobranych zostało 7 próbek, żadna nie została zdyskwalifikowana.

W 2020 roku w ewidencji organów Inspekcji znajdowało się 45 bloków żywienia w szpitalach, w tym w 34 szpitalach żywienie odbywało się w systemie cateringowym. Skontrolowano 15 obiektów, przeprowadzając 20 kontroli, w tym 2 interwencyjne. Jeden blok żywienia oceniono pod względem arkusza oceny stanu sanitarnego i był on zgodny z wymaganiami. Przeprowadzono również kontrole tematyczne dotyczące oceny jakości żywienia pacjentów oraz pobierano próbki posiłków do badań pod kątem składników odżywczych, wartości energetycznej i zawartości soli. Wydano 3 decyzje administracyjne i nałożono 1 mandat na kwotę 300 zł.

W 2020 roku organy Inspekcji nadzorowały 170 bloków żywienia w domach opieki społecznej, w 40 z nich żywienie odbywało się w systemie cateringowym. Skontrolowano 29 zakładów z czego 5 oceniono na podstawie arkusza oceny stanu sanitarnego. Zarówno w 2019 roku, jak i w 2020 roku kontrole nie wykazały bloków żywienia niezgodnych z wymaganiami. Przeprowadzono w tych obiektach 36 kontroli, z czego żadna nie była interwencyjna. Wydano 3 decyzje administracyjne oraz nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 900 zł. Nie skierowano żadnego wniosku o nałożenie kary pieniężnej.

W 2020 roku skontrolowano również 62 stołówki w żłobkach i domach małego dziecka z 259 znajdujących się w rejestrach, tj. 24%. Przeprowadzono 73 kontrole, w tym 5 interwencyjnych, wydano 12 decyzji administracyjnych oraz nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł.

W roku sprawozdawczym skontrolowano także 13 zakładów specjalnych i wychowawczych z 54 obiektów w znajdujących się w rejestrach. Łącznie przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych i rekontroli, nie przeprowadzono żadnej kontroli interwencyjnej. Wydano 5 decyzji administracyjnych oraz nałożono mandat karny na kwotę 300 zł.

Ponadto nadzorem objęto stołówki na koloniach/półkoloniach i obozach/zimowiskach, w których przeprowadzono 195 kontroli i rekontroli, w tym 6 kontroli interwencyjnych. Wydano 8 decyzji administracyjnych i nałożono 15 mandatów karnych na kwotę 3 150 zł.

W rejestrach odnotowano 27 stołówek w internatach i bursach, z czego 8 skontrolowano, przeprowadzając 8 kontroli i rekontroli. Jeden zakład tego rodzaju nie wdrożył zasad dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej, natomiast trzy zakłady nie miały wdrożonych zasad systemu HACCP. W ramach działań restrykcyjnych wydano 1 decyzję administracyjną.

Pod nadzorem Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych oraz Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni znajdowało się 155 zakładów usług cateringowych, z czego skontrolowano 60, przeprowadzając 89 kontroli, w tym 11 interwencyjnych. Wydano 13 decyzji administracyjnych

i nałożono 19 mandatów na łączną kwotę 6 100 zł. Pobrano do badań laboratoryjnych 48 próbek, z czego 15 zostało zdyskwalifikowanych.

W tej grupie nadzorowano również 368 zakładów klasyfikowanych jako „inne” do których zalicza się - areszty śledcze, zakłady karne, hospicja, stołówki przy parafiach, schroniska dla bezdomnych, obiekty agroturystyczne. W zakładach tych przeprowadzono 94 kontrole, w tym 17 interwencyjnych, a także wydano 6 decyzji administracyjnych. Nałożono 3 mandaty na łączną kwotę 700 zł. W tej grupie zakładów nie pobrano próbek żywności.

Najczęściej stwierdzane niezgodności higieniczne w ww. grupie zakładów:

- brak zachowania czystości bieżącej,
- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia,
- niewłaściwe warunki przechowywania żywności, w tym brak segregacji oraz niezachowanie łańcucha chłodniczego,
- niewłaściwe przechowywanie opakowań jednorazowego użytku,
- brak przechowywanych próbek żywności,
- brak przestrzegania procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak zapisów wynikających z procedur i instrukcji opracowanych w ramach GHP/GMP oraz opartych na zasadach systemu HACCP,
- brak środków do dezynfekcji powierzchni mających kontakt z żywnością,
- brak lub niepełna informacja dla konsumenta nt. składników żywności, w tym składników wywołujących alergię lub reakcje nietolerancji,
- środki spożywcze po upływie daty minimalnej trwałości lub terminu przydatności do spożycia,
- brak zachowania identyfikowalności przechowywanych środków spożywczych,
- brak lub niewłaściwe zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami.

Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego

Ocenę jakości żywienia w zakładach żywienia zamkniętego przeprowadzano na podstawie ocen jadłospisów dekadowych lub 5-dniowych oraz na podstawie wyników badań próbek posiłków obiadowych pod względem kaloryczności, wartości odżywczej i zawartości soli.

W 2020 roku ocenę jakości żywienia przeprowadzono w 236 zakładach:

- 95 obiektach kolonijnych, półkoloniach, obozach i zimowiskach,
- 62 stołówkach przedszkolnych, z czego 24 oceny dotyczyły żywienia w ramach cateringu,
- 25 stołówkach szkolnych, z czego 7 ocen dotyczyło żywienia w ramach cateringu,
- 14 szpitalach, z czego 8 ocen dotyczyło żywienia w ramach cateringu,
- 13 domach opieki społecznej, z czego 2 dotyczyło żywienia w ramach cateringu,

- 11 żłobkach i domach małego dziecka,
- 5 innych zakładach żywienia,
- 4 stołówkach w domach wczasowych,
- 4 stołówkach w bursach i internatach,
- 2 zakładach usług cateringowych,
- 1 zakładzie specjalnym i wychowawczym.

Ocena jakości żywienia w szpitalach

Ocena jakości żywienia pacjentów w szpitalach polegała na jakościowej ocenie jadłospisów dekadowych na podstawie arkusza oceny dekadowej jadłospisów stanowiącym załącznik do „Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów/posiłków”, który został przygotowany we współpracy Instytutu Żywności i Żywienia z Głównym Inspektorem Sanitarnym oraz pracownikami Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Poddano analizie 14 zestawień dekadowych (jadłospisów 10-dniowych) diety podstawowej, przygotowanych dla pacjentów. Nieprawidłowości stwierdzono w 5 zestawieniach, co stanowi 36 % ocenianych.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku dostatecznej ilości mleka i przetworów mlecznych, zbyt małej ilości potraw z udziałem pełnowartościowego białka pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (z roślin strączkowych), zbyt małej ilości warzyw i/lub owoców, małej podaży potraw z udziałem ryb, zaniżonej kaloryczność posiłków oraz małej podaży wapnia. W 2020 roku sprawdzono pod kątem dostarczanej kaloryczności oraz spożycia składników odżywczych z użyciem programów komputerowego WIKT 2 zestawienia dekadowe z 2 szpitali. Wyniki analizy wykazały w 1 zestawieniu zbyt niską wartość energetyczną posiłków oraz wapnia, natomiast pozostałe wartości były zgodne z zaleceniami. Do badań laboratoryjnych w 2020 roku nie pobierano próbek posiłków obiadowych w celu oznaczenia wartości energetycznej oraz ilości białka, tłuszczu i soli.

Do szpitali, w których stwierdzono nieprawidłowości w żywieniu pacjentów kierowano pisma zawierające oceny żywienia i zalecenia. W części szpitali wdrożono działania naprawcze, o czym świadczą odpowiedzi dyrektorów szpitali na przesłane zalecenia oraz pozytywne wyniki kontroli sprawdzających.

Jakość żywienia w jednostkach systemu oświaty oraz kontrole sklepików szkolnych

Kontrole w pionach żywienia jednostek systemu oświaty i sklepikach szkolnych przeprowadzane były w zakresie kompleksowej oceny zakładu oraz spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1154). Przepisy tego rozporządzenia mają na celu ochronę zdrowia dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym poprzez

ograniczenie dostępu na terenie jednostek systemu oświaty do środków spożywczych zawierających znaczne ilości składników niezalecanych dla ich rozwoju. Żywnie prowadzone w jednostkach systemu oświaty oraz środki spożywcze oferowane w sklepikach szkolnych czy automatach powinny spełniać rolę edukacyjną tj. być zgodne z wiedzą jaką uzyskują dzieci i młodzież podczas edukacji szkolnej i przedszkolnej.

W 2020 roku pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 1697 bloków żywienia w jednostkach systemu oświaty, w tym stołówki w przedszkolach oraz szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, stołówki w bursach i internatach, skontrolowano 285 placówek, przeprowadzając ogółem 306 kontroli. Zgodnie z prowadzonymi rejestrami, w województwie pomorskim w 2020 roku funkcjonowało 214 sklepików szkolnych, skontrolowano 31 sklepików, przeprowadzając ogółem 33 kontrole.

W ramach kontroli przestrzegania przez podmioty prowadzące bloki żywienia w jednostkach systemu oświaty oraz sklepiki szkolne przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku przeprowadzono 131 kontroli. Wyniki kontroli wykazały, że w 39 obiektach zostały stwierdzone nieprawidłowości. W roku sprawozdawczym nałożono 12 mandatów na łączną kwotę 2800 złotych.

Spośród 33 kontroli przeprowadzonych w sklepikach szkolnych, podczas 4 stwierdzono naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku w sprawie grup środków spożywczych (...) w zakresie stosowanych środków spożywczych. W sklepikach i w bufetach szkolnych, w których stwierdzono asortyment niezgodny z wymogami ww. rozporządzenia, przedsiębiorcy oferowali do sprzedaży np. wafelki, słodzone napoje oraz inne popularne słodczyce zawierające ponadnormatywne ilości cukru, tłuszczu oraz soli. Automaty do dystrybucji żywności funkcjonujące na terenie jednostek systemu oświaty, nie zostały skontrolowane ze względu na wprowadzenie obowiązku nauki zdalnej.

W 2020 roku nałożono 5 kar pieniężnych na łączną kwotę 5870 zł na właścicieli sklepików szkolnych i bufetów szkolnych za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych niespełniających wymagań zawartych w § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 roku, a także za brak obowiązkowej informacji dla konsumenta o wykazie składników oraz zawartych w nich składnikach lub substancjach powodujących alergie lub reakcje nietolerancji.

Podczas kontroli jakości żywienia w jednostkach systemu oświaty oceniono łącznie 92 jadłospisy, w tym:

- 25 jadłospisów w stołówkach szkolnych, w tym 23 jadłospisy 10-dniowe,
- 4 jadłospisy w bursach i internatach, w tym 3 jadłospisy 10-dniowe,
- 62 jadłospisów w przedszkolach, w tym 60 jadłospisów 10-dniowych,
- 1 jadłospis w zakładach specjalnych i wychowawczych.

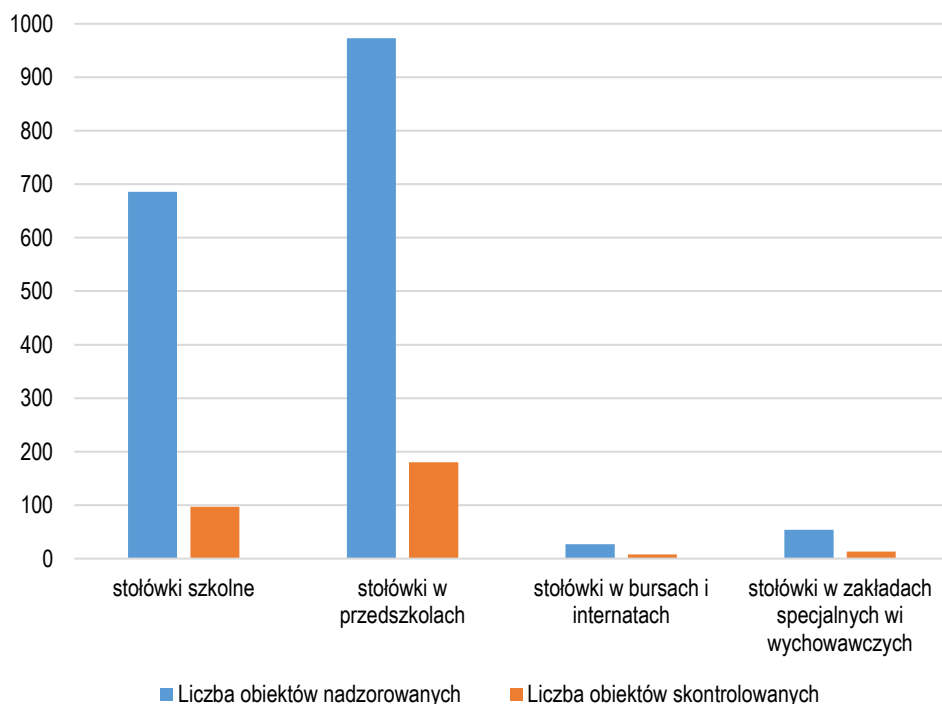
W 25 jadłospisach stwierdzono nieprawidłowości, w tym w 7 jadłospisach w stołówkach szkolnych, w 17 jadłospisach w przedszkolach, w 1 jadłospisie w bursach i internatach. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości w zakresie planowania żywienia (jadłospisy) i obróbki żywności w jednostkach systemu oświaty polegały na

serwowaniu zbyt małych ilości owoców i warzyw, braku porcji ryby w tygodniu, zbyt małej podaży mleka i produktów mlecznych, zbyt częstym serwowaniu potraw smażonych oraz zawyżonej zawartości soli w posiłkach. Kilka szkół prowadzi tzw. „dożywianie”. Posiłki składają się głównie z jednego dania tj. zupy, dla których stwierdzana była niska stawka żywieniowa.

W 2020 roku 10 jadłospisów z jednostek systemu oświaty tj. z 3 szkół, 5 przedszkoli oraz 2 burs i internatów sprawdzono pod kątem dostarczonej kaloryczności oraz spożycia składników odżywczych. Analizy jadłospisów dekadowych przeprowadzono z użyciem programów komputerowych tj. Dieta lub WIKT. Wyniki analizy wskazały nieprawidłowości w 4 jadłospisach, były to m.in. zbyt niska ilość energii w serwowanych posiłkach, zbyt duża ilość soli oraz odbiegająca od wartości normatywnych ilość białek, tłuszczów, węglowodanów, wapnia, żelaza.

Do badań laboratoryjnych pobrano 14 próbek posiłków serwowanych uczniom w jednostkach systemu oświaty. W 7 posiłkach obiadowych stwierdzono odchylenia od norm żywieniowych w zakresie wartości energetycznej, ilości białka, tłuszczu i soli. Nieprawidłowości z powyższego zakresu omawiano z osobami odpowiedzialnymi w jednostkach systemu oświaty podczas przedstawiania wyników kontroli i przekazywania protokołu a także kierowano pisma z zaleceniami w zakresie poprawy żywienia.

Wykres 2. Liczba obiektów nadzorowanych do skontrolowanych

Zakłady produkcji i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 456 obiektów, tj. 45 zakładów produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością (w tym 2 zakłady pod nadzorem Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni) oraz 411 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (w tym 59 hurtowni i 352 sklepy). W porównaniu do 2019 roku, ogólna liczba nadzorowanych zakładów w tej grupie obiektów wzrosła o 25. W odniesieniu do zakładów produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością ich liczba wzrosła o 1, natomiast o 24 wzrosła liczba miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (liczba hurtowni nie zmieniła się, natomiast o 24 wzrosła liczba sklepów). Odnotowany wzrost należy wiązać z większą świadomością przedsiębiorców, że sprzedaż opakowań do żywności, w tym przez Internet podlega prawu żywnościowemu a w związku z tym obowiązkowi rejestracji u właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Na terenie województwa pomorskiego znajdują się zakłady produkcji opakowań do żywności z różnych rodzajów tworzyw sztucznych, w tym opakowań jednostkowych, big bagów z polipropylenu do pakowania i transportu sypkich i suchych środków spożywczych, chust serowarskich z tworzywa sztucznego do przemysłu mleczarskiego oraz wyrobów z porcelany, papieru i tektury, z łuszczyki z drewna topolowego (łubianki), z metalu (puszki metalowe), ze stali nierdzewnej (meble i sprzęt do gastronomii), a także zakłady wykonujące nadruki fleksograficzne na osłonkach do wędlin.

Największymi zakładami w grupie producentów materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych są PLAST-BOX S.A. w Słupsku, KETER POLAND Sp. z o.o. w Słupsku (opakowania, pojemniki, miski, naczynia) oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjne „Polstyr” sp. z o.o. w Człuchowie (pojemniki na żywność do zamrażarek, kubki, miski i inne z polipropylenu i polistyrenu). Największym w regionie zakładem produkcji porcelanowych naczyń stołowych są Zakłady Porcelany Stołowej „Lubiana” S.A. w Lubianie k/Kościerzyny.

Tabela 6. Liczba zakładów produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością

Grupa obiektów	Liczba obiektów w 2020	Liczba obiektów w 2019	Liczba obiektów	
			wzrost	spadek
Zakłady produkcji materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	45	44	1	-
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	411	387	24	-

w tym	hurtownie	59	59	-	-
	sklepy	352	328	24	-
Ogółem zakładów produkcji i miejsc obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością		456	431	25	-

Skontrolowano ogółem 59 zakładów produkcji i miejsc obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością (1% będących w ewidencji), w których przeprowadzono 65 kontroli i rekontroli sanitarnych, w tym 9 kontroli interwencyjnych związanych m. in. ze zgłoszeniami w systemie RASFF, interwencją konsumenta dotyczącą niewłaściwej jakości kanki do mleka oraz przestrzeganiem ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z epidemią. Pracownicy przeprowadzający kontrole kompleksowe poddali ocenie na zgodność z przepisami 2 zakłady obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością, które zostały ocenione jako zgodne z wymaganiami.

Kontrole interwencyjne dotyczyły 7 powiadomień w ramach sieci RASFF, w związku ze stwierdzeniem migracji ołowiu na poziomie $>3 \text{ mg/dm}^2$ z wyrobu „Granit talerz deserowy”, migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych z nylonowej łyżki z pomarańczowym silikonowym obrzeżem, migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych z łyżki z tworzywa sztucznego oraz stwierdzeniem przekroczenia dopuszczalnego poziomu migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych (2,6-TDA, 2,4-TDA, aniliny, 4,4'-DPE, 4,4'-MDA, 3,3'-DMB) z wyrobu pn. „ugniatacz do ziemniaków”.

W związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczącym wprowadzania do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, które w ocenie osoby wnoszącej interwencję nie spełniały wymagań dla tego typu produktów, przeprowadzono kontrolę interwencyjną w hurtowni, która była jednocześnie importerem wyrobu pn. „kanka do mleka”.

Podczas kontroli przedstawiciel Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Chojnicach ocenił prawidłowość oznakowania kanek do mleka i stwierdził, że jest ono zgodne z art. 15 rozporządzenia (WE) nr 1935/2004 w tym zawiera zalecenie pt. „przed użyciem kanki należy dokładnie umyć naczynie ciepłą wodą z płynem czyszczącym”. Przedmiotową kankę do mleka pobrano do oględzin w Laboratorium WSSE w Gdańsku. Zgodnie ze sprawozdaniem z badań „Po otwarciu pokrywki kanki stwierdzono zanieczyszczenie w postaci czarnego pyłu oraz zanieczyszczenie smarem w miejscu spawu. Po dokładnym myciu, zgodnie z załączoną do produkcji instrukcją, kanka nie wykazywała śladów zanieczyszczenia”. Biorąc pod uwagę instrukcję zamieszczoną w oznakowaniu produktu dotyczącą umycia kanki przed użyciem, organ uznał, iż przedmiotowe kanki do mleka spełniają wymagania dla materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Pozostałe kontrole przeprowadzone w zakładach produkcji i miejscach obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością nie wykazały nieprawidłowości.

W wyniku prowadzonego nadzoru nad zakładami produkcji i miejscami obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością wydano 3 decyzje administracyjne, w sprawie wykreślenia zakładów z rejestru (wszystkie dotyczyły miejsc obrotu). W 3 przypadkach stwierdzono rozpoczęcie działalności w zakresie obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością bez złożenia wniosku o wpis zakładu do rejestru. Osoby odpowiedzialne ukarano mandataми karnymi na kwotę 900zł.

Nadzór nad znakowaniem suplementów diety, żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci, żywności specjalnego przeznaczenia medycznego i środków spożywczych zastępujących całodzienną dietę, do kontroli masy ciała oraz żywnością wzbogacaną.

W ramach nadzoru nad suplementami diety, żywnością objętą rozporządzeniem (UE) nr 609/2013 oraz żywnością wzbogacaną w 2020 roku na terenie województwa pomorskiego przeprowadzono łącznie 222 kontrole, w tym 75 kontroli dotyczących oceny znakowania. Kontrole w zakresie prawidłowości oznakowania przeprowadzono u producentów – 6 kontroli, w hurtowniach artykułów spożywczych – 2, w sklepach spożywczych - 44, w aptekach – 21 oraz 1 w punkcie poradnictwa dietetycznego i 1 w ośrodku wypoczynkowym. Podczas przedmiotowych kontroli oceniono znakowanie 118 produktów, w tym 100 suplementów diety, 17 produktów żywności wzbogacanej oraz 1 produkt żywności dla określonych grup. Jednocześnie oceną objęto przestrzeganie wymagań prawa żywnościowego w zakresie prezentacji i reklamy środków spożywczych wprowadzanych do obrotu przez Internet (dokonano monitoringu 98 stron internetowych, na których oceniono 216 suplementów diety i 1 produkt żywności wzbogacanej).

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- umieszczanie na opakowaniu/etykiecie, bądź w prezentacji i reklamie sformułowań sugerujących właściwości lecznicze produktu lub odwołujących się do takich właściwości,
- stosowanie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych,
- stosowanie oświadczeń zdrowotnych w brzmieniu i znaczeniu innym niż dozwolone oświadczenia,
- zawartość witamin (A, D i B12) w zalecanej dziennej porcji na poziomach wyższych niż określone w Uchwałach Zespołu do Spraw Suplementów Diety,
- brak wykazu składników,
- brak ilości porcji produktu zalecanej do spożycia w ciągu dnia,
- brak ostrzeżenia dotyczącego nieprzekraczania zalecanej porcji do spożycia w ciągu dnia,
- brak stwierdzenia, że suplement diety nie może być stosowany jako substytut zróżnicowanej diety,
- brak stwierdzenia, że suplement diety powinien być przechowywany w sposób niedostępny dla małych dzieci,
- nieprawidłowa kolejność substancji dodatkowej i funkcji technologicznej,

- nieprawidłowa nazwa kategorii substancji dodatkowej,
- niewłaściwy sposób przedstawiania informacji o wartości odżywczej,
- wprowadzanie do obrotu produktów po upływie daty minimalnej trwałości,
- prowadzenie działalności w zakresie obrotu suplementami diety bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Przeprowadzone oceny wykazały naruszenie obowiązujących przepisów prawa żywnościowego, w tym ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, rozporządzeń dotyczących znakowania środków spożywczych oraz przepisów regulujących warunki stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku znakowania 22 suplementów diety i 1 środka spożywczego należącego do kategorii żywności wzbogacanej oraz w prezentacji i reklamie internetowej 124 suplementów diety i 1 produktu żywności wzbogacanej.

W związku z nieprzestrzeganiem przez podmioty obowiązujących przepisów prawa żywnościowego zobowiązywano je do poprawy oznakowania produktów oraz do zmian w prezentacji i reklamie na stronach internetowych, bądź do wycofywania z obrotu zakwestionowanych środków spożywczych. Informację o stwierdzonych nieprawidłowościach przekazywano również do właściwych ze względu na siedzibę producenta bądź dystrybutora Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych. Nałożono 1 mandat karny w łącznej wysokości 150 zł za wprowadzanie do obrotu suplementów diety po upływie daty minimalnej trwałości.

Ponadto w związku z naruszeniem wymagań w zakresie znakowania suplementów diety, w tym nieprawidłowości w prezentacji i reklamie, za wprowadzanie do obrotu jako żywność produktów niebędących żywnością oraz za sprzedaż suplementów diety bez wymaganego zarejestrowania działalności Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni składali wnioski o wymierzenie podmiotom kar pieniężnych. Za powyższe naruszenia Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w 2020 roku nałożył w sumie 22 kary pieniężne na łączną kwotę 97150 zł.

W roku 2020 Zespół do Spraw Suplementów Diety opracował 7 nowych uchwał dotyczących maksymalnych ilości witamin, składników mineralnych i innych substancji odżywczych w suplementach diety (w 2019 roku – 21 uchwał). W związku z powyższym na terenie województwa pomorskiego monitorowano zawartość ww. składników w suplementach diety. W wyniku przedmiotowego monitoringu stwierdzano wprowadzanie do obrotu produktów zawierających witaminy na poziomach wyższych niż określone w Uchwałach Zespołu do Spraw Suplementów Diety m. in. dla witaminy D i witaminy B12. W związku z czym organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podejmowały czynności wyjaśniające zgodnie z zaleceniami Głównego Inspektora Sanitarnego. W przypadkach, gdy żywność niezgodna z uchwałą nie stanowiła bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia konsumenta, a postępowanie wyjaśniające nie zostało wszczęte przez Głównego Inspektora Sanitarnego podmioty działające na rynku spożywczym były pouczane o niezgodności i konieczności dostosowania kolejnych partii wprowadzanego do obrotu produktu do poziomów

określonych w uchwałach. W przypadkach, gdy podmiot odpowiedzialny za dany produkt znajdował się poza terenem województwa pomorskiego organy przekazywały informacje do właściwych miejscowo Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Tabela 7. Liczba podmiotów nadzorowanych zajmujących się importem, produkcją i wprowadzaniem do obrotu suplementów diety/żywności przeznaczonych dla określonych grup

Rodzaj podmiotu	Liczba podmiotów	Liczba kontroli
Importer	6	0
Producent	33	20
Sprzedaż hurtowa	33	14
Sprzedaż w sklepach wyspecjalizowanych, w tym równocześnie przez Internet	99	22
Sprzedaż detaliczna wyłącznie przez Internet	61	14
Apteki	645	30
Sklepy spożywcze, super i hipermarkety	1304	108
Inne obiekty handlowe (kluby sportowe, sex shopy)	154	14
OGÓŁEM	2335	222

Nadzór nad przestrzeganiem przez podmioty branży spożywczej przepisów dotyczących przekazywania informacji na temat żywności w zakresie żywności ogólnego spożycia, w tym w sprzedaży przez Internet.

W ramach nadzoru nad przestrzeganiem przez podmioty branży spożywczej przepisów dotyczących przekazywania informacji na temat żywności w zakresie żywności ogólnego spożycia w 2020 roku na terenie województwa pomorskiego przeprowadzono łącznie 102 kontrole w obiektach takich jak np. piekarnie, wytwórnie wyrobów cukierniczych, wytwórnie lodów, wytwórnie napojów bezalkoholowych, zakłady garmażeryjne, przetwórnie owocowo-warzywne, obiekty żywienia zbiorowego, hurtownie i sklepy spożywcze. Kontrole w zakresie prawidłowości oznakowania przeprowadzono u producentów – 22 kontrole, konfeksjonerów – 3, importerów – 1, w hurtowniach artykułów spożywczych – 2, w sklepach spożywczych – 65, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego - 6, w kiosku spożywczym – 1, w punkcie poradnictwa dietetycznego – 1 oraz w przedszkolu – 1.

Podczas przedmiotowych kontroli oceniono znakowanie 245 produktów, w tym u producentów – 62 produkty, konfeksjonerów – 13, importerów – 1, w hurtowniach artykułów spożywczych – 2, w sklepach spożywczych – 155, w zakładach żywienia zbiorowego otwartego – 8, w kiosku spożywczym – 1, w punkcie poradnictwa dietetycznego – 1 oraz w przedszkolu – 2.

Jednocześnie oceną objęto przestrzeganie wymagań prawa żywnościowego w zakresie prezentacji i reklamy środków spożywczych ogólnego spożycia wprowadzanych do obrotu przez Internet. Dokonano monitoringu 17 stron internetowych, na których oceniono 38 produktów.

Przeprowadzone oceny wykazały naruszenie obowiązujących przepisów prawa żywnościowego, w tym ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, rozporządzeń dotyczących znakowania środków spożywczych oraz przepisów regulujących warunki stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych. Nieprawidłowości stwierdzono w przypadku znakowania 56 środków spożywczych oraz w prezentacji i reklamie internetowej 24 środków spożywczych. Niezgodności dotyczyły żywności należącej do grup takich jak przetwory rybne, mleczne i zbożowo - mączne, wyroby cukiernicze, wyroby garmażeryjne, przetwory owocowe oraz warzywne, grzyby suszone i tłuszcze roślinne.

Dodatkowo w przypadku 36 produktów stwierdzono wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości (w sklepach spożywczych, w wytwórni lodów i zakładach żywienia zbiorowego otwartego).

Najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami były:

- umieszczanie na opakowaniu/etykiecie, bądź w prezentacji i reklamie sformułowań sugerujących właściwości lecznicze produktu lub odwołujących się do takich właściwości (np. „zalecane osobom po zawale serca i chorującym na cukrzycę”, „wskazany do stosowania przy niedokrwistości i otyłości”, „działa przeciwwrzodowo”, „ma silne właściwości przeciwzapalne”, „zwiększa produkcję cytokin zwalczających infekcję”, „zmniejsza ryzyko wystąpienia chorób serca”, „wykazują działanie antynowotworowe”),
- brak informacji o zawartości składnika, dla którego zastosowano oświadczenie żywieniowe,
- brak oznakowania środków spożywczych w języku polskim,
- brak wykazu składników,
- brak wyróżnienia składników alergennych,
- brak lub niewłaściwy sposób przedstawiania informacji o wartości odżywczej,
- brak podania nazwy produktu i ilości netto w jednym polu widzenia,
- brak odniesienia do nazwy substancji powodującej alergię lub reakcje nietolerancji,
- brak oznaczenia ilości składnika użytego do wytworzenia produktu, który występuje w jego nazwie,
- obecność w obrocie handlowym środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia.

W związku z nieprzestrzeganiem przez podmioty obowiązujących przepisów prawa żywnościowego zobowiązywano je do poprawy oznakowania produktów oraz do zmian w prezentacji i reklamie na stronach internetowych, bądź do wycofywania z obrotu zakwestionowanych środków spożywczych. Informację o stwierdzonych nieprawidłowościach przekazywano również do właściwych ze względu na siedzibę producenta bądź dystrybutora Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych

oraz w jednym przypadku do Wojewódzkiego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Gdańsku. Nałożono 12 mandatów karnych w łącznej wysokości 3000 zł za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości. Ponadto w związku z naruszeniem wymagań w zakresie znakowania, prezentacji i reklamy, Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wystąpili do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z wnioskami o wymierzenie podmiotom kar pieniężnych.

Jakość zdrowotna środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pobranych i zbadanych w ramach realizacji „Planu pobierania próbek w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej” w 2020 roku

W 2020 roku w ramach urzędowej kontroli i monitoringu Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne oraz Graniczna Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gdyni pobrały do badań w nadzorowanych obiektach 3826 próbek środków spożywczych, próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz próbek sanitarnych. Próbkę żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością zostały pobrane i zbadane w ramach „Planu pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej” na rok 2020.

W zakładach produkcji żywności pobrano 790 próbek, w zakładach obrotu żywnością 2775, w zakładach żywienia zbiorowego typu otwartego i zamkniętego 237, w wytwórniach materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością 6 próbek, w miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością 18 próbek. Wśród próbek pobranych w obiektach nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zdyskwalifikowano 137 próbek, w tym 62 próbki pobrane w zakładach produkcji żywności, 39 próbek pobranych z obrotu oraz 20 próbek w zakładach żywienia otwartego i 15 próbek w zakładach żywienia zamkniętego. Dodatkowo dyskwalifikacji uległa 1 próbka pobrana w miejscu obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Badania pod kątem zanieczyszczeń mikrobiologicznych przeprowadzono w 2830 próbkach żywności pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, głównie na obecność *Salmonella* zbadano 2648 próbek oraz w kierunku liczby *Listeria monocytogenes* 1875 próbek. Ponadto przeprowadzono badania mikrobiologiczne w 28 próbkach pobranych w ramach zatruc pokarmowych oraz w 19 próbkach w ramach monitorowania oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych. Obecność *E. coli* wytwarzającej toksynę Shiga zbadano w 40 próbkach, natomiast identyfikacja RNA specyficznego dla WZW A i NoV została wykonana w 10 próbkach. Dodatkowo wykonano oznaczenie zawartości histaminy w 27 próbkach.

W ramach realizacji planu pobrano do badań chemicznych 950 próbek żywności, z czego 404 próbki zostały przebadane w laboratoriach zlokalizowanych poza województwem pomorskim. Pobrane próbki zbadano m. in. w następujących kierunkach:

Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych

- metale szkodliwe dla zdrowia – 229 próbek,
- pozostałości pestycydów – 194 próbki,
- mikotoksyny – 80 próbek,
- WWA – 64 próbki,
- azotany – 32 próbki,
- 3-MCPD – 25 próbek,
- GMO – 20 próbek,
- obecność glutenu – 20 próbek,
- napromienianie żywności promieniowaniem jonizującym – 15 próbek,
- obecność akryloamidu – 9 próbek,
- obecność furanu – 7 próbek,
- identyfikacja niezadeklarowanych aktywnych farmakologicznie substancji zabronionych z listy WADA – 5 próbek,
- oleje mineralne – 4 próbki,
- zawartość izomerów trans kwasów tłuszczowych – 3 próbki,
- zawartość diosminy i rutyny – 3 próbki,
- zawartość błonnika – 2 próbki,
- zawartość koenzymu Q10 – 1 próbka.

W roku 2020 zbadano ogółem 46 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, w tym 8 próbek puszek i wyrobów z poliwęglanu, w których oznaczono migrację bisfenolu A, 2 próbki wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do przechowywania żywności suchej i mrożonej w kierunku migracji specyficznej do substancji modelowej TENAX, 4 próbki materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych w kierunku migracji globalnej, 10 próbek z przyborów kuchennych wykonanych z poliamidu (nylonu) w kierunku migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA), 4 próbki wyrobów z melaminy w kierunku migracji formaldehydu oraz 4 próbki wyrobów szklanych i 9 próbek wyrobów ceramicznych w kierunku migracji kadmu i ołowiu, w 5 próbkach oceniono cechy organoleptyczne.

Ze względu na niewłaściwą jakość zdrowotną zdyskwalifikowano ogółem 142 próbki, w tym 136 próbek żywności, 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 4 próbki wymazów sanitarnych, co stanowi 3,7% wszystkich pobranych próbek.

Z powodu zanieczyszczeń mikrobiologicznych zakwestionowano ogółem 109 próbek, w tym 105 próbek żywności tj. 5 próbek z grupy drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory, 80 próbek z grupy mleko i przetwory mleczne, 5 próbek z grupy wyroby cukiernicze i ciastkarskie, 5 próbek z grupy wody mineralne i napoje bezalkoholowe, 10 próbek posiłków pobranych w ramach zatruć pokarmowych oraz 4 próbki wymazów sanitarnych.

W wyniku badań przeprowadzonych w kierunku zanieczyszczeń chemicznych stwierdzono w 8 próbkach żywności przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydów, przekroczenie ilości związków polarnych w 2 próbkach tłuszczów, 1 próbkę suplementu diety zdyskwalifikowano ze względu na obecność sylденаfilu, 1 próbkę ze względu na stwierdzenie napromieniania promieniowaniem

jonizującym, 1 próbkę dania złożonego „bezglutenowego” ze względu na stwierdzenie obecności glutenu, 1 próbkę szpinaku z uwagi na przekroczenie poziomu azotanów, obecność niezadeklarowanego na opakowaniu alergenu - dwutlenku siarki w 3 próbkach.

Niewłaściwe cechy organoleptyczne stwierdzono w 6 próbkach środków spożywczych, natomiast obecność szkodników i ich larw wykazano w 2 próbkach. Ze względu na nieprawidłowości w znakowaniu zakwestionowano 6 produktów. Zakwestionowano 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością ze względu na przekroczenie poziomu migracji PAA.

RASFF – System Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - podejmowane działania

W 2020 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przesłał do Krajowego Punktu Kontaktowego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) 30 zgłoszeń, w tym 22 informacyjnych, 7 alarmowych i 1 o odrzuceniu na granicy. W porównaniu do roku 2019, w którym przekazano ogółem 21 zgłoszeń, w tym 16 informacyjnych, 4 alarmowe i 1 o odrzuceniu na granicy, nastąpił wzrost liczby przesłanych zgłoszeń o 43%. Przeważająca liczba zgłoszeń (28) dotyczyła środków spożywczych, a 2 zgłoszenia dotyczyły wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Największa liczba zgłoszeń (6 informacyjnych i 3 alarmowe) odnosiła się do suplementów diety, co stanowi 32,1% wszystkich powiadomień dotyczących żywności. Przypadki te dotyczyły obecności ekstraktu CO₂ z kwiatostanów konopi siewnych (*Cannabis sativa*), który nie posiada historii spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej przed dniem 15 maja 1997 roku (3 informacyjne), obecności ekstraktu z kwiatów *Cannabis sativa* oraz kannabidiolu (CBD), pochodzącego z konopi siewnych (1 informacyjne), obecności nieautoryzowanego składnika *Artemisia annua* (1 informacyjne) oraz stwierdzenia niedeklarowanego napromieniowania produktu promieniowaniem jonizującym (1 informacyjne). Pozostałe zgłoszenia (3 alarmowe) dotyczyły odpowiednio obecności niedozwolonych składników takich jak johimbina, ekstrakt z kory johimbiny, *Acacia rigidula*, *Cnidium monnieri*, *Dendrobium nobile*, *Epimedium*, *Hoodia gordonii*, *Xanthoparmelia scabrosa*, siarczan agmatyny; obecności pankreatyny czyli składnika zarejestrowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów leczniczych oraz obecności sydenafilu (badania laboratoryjne przeprowadzone przez Narodowy Instytut Leków Zakład Leków Sfałszowanych i Wyrobów Medycznych).

Ogółem 9 zgłoszeń informacyjnych odnosiło się do przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów, w tym w 6 produktach pochodzenia roślinnego - korzeń pietruszki (chlorpiryfos, linuron), kapusta pekińska (chlorpiryfos, dimetoat), seler korzeniowy (chlorpiryfos), sałata masłowa świeża (lambdacyhalotryna), 1 zgłoszenie w owocach nektarynki luz (tiabendazol) oraz 2 zgłoszenia dotyczące produktów zbożowych, tj. kaszy jaglanej (glifosat). Odnosnie kaszy jaglanej przesłane zgłoszenia nie zostały przyjęte do systemu RASFF, z uwagi na fakt, iż ocena ryzyka przeprowadzona przez ekspertów z Narodowego Instytutu Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych

Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny wykazała, że stwierdzony poziom pozostałości glifosatu nie stwarzał zagrożenia dla zdrowia człowieka. Produkty, w których stwierdzono obecność pozostałości pestycydów ponad obowiązującą wartość NDP zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 396/2005 nie mogą zostać wprowadzone do obrotu.

Kolejny przypadek dotyczył młodego szpinaku, w którym stwierdzono obecność azotanów, przekraczającą limit azotanów dla szpinaku świeżego ustalony rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1881/2006, co świadczyło o tym, że stwierdzona zawartość tych związków jest bardzo wysoka. Powiadomienie o odrzuceniu na granicy dotyczyło obecności dodatku do żywności E100 - kurkuminy, w ilości przekraczającej maksymalny dopuszczony poziom w chipsach ziemniaczanych.

Do systemu RASFF przekazano również 3 zgłoszenia informacyjne dotyczące obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych bakterii *Salmonella enteritidis* w świeżej nodze z kurczaka, udkach uzyskanych w wyniku rozbioru kurczaków (M) bez podrobów oraz bakterii *Salmonella typhimurium* w kielbasie białej surowej.

Ponadto ze względu na obecność kwiatów konopi siewnych (*Cannabis sativa* L.), które nie posiadają historii spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej przed dniem 15 maja 1997 roku przekazano ogółem 3 zgłoszenia informacyjne dla 2 herbat oraz środka spożywczego pn. „Olej konopny + CBD, źródło Omega-3” 250 ml.

Dwa zgłoszenia alarmowe dotyczyły suszonych owoców (rodzynki sułtańskie), w których stwierdzono obecność dwutlenku siarki na poziomie > 10 mg/kg, który nie został zadeklarowany na etykiecie produktów.

W ramach sprawowanego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością przekazano 2 zgłoszenia alarmowe dotyczące stwierdzenia przekroczenia dopuszczalnego poziomu migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych (2,6-TDA, 2,4-TDA, aniliny, 4,4'-DPE, 4,4'-MDA, 3,3'-DMB) w łyżce z nylonu oraz ugniataczu do ziemniaków.

Tabela 8. Zgłoszenia przesłane do KPK przez Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego według kategorii żywności i występujących w nich zagrożeń

Kategoria produktu	Zagrożenie	Suma	Rodzaj zgłoszenia
Suplementy diety	obecność ekstraktu CO ₂ z kwiatostanów konopi siewnych (<i>Cannabis sativa</i> L.), który nie posiada historii spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej przed dniem 15 maja 1997 roku	3	Informacyjne
	obecność pankreatyny, składnika, który wchodzi w skład produktów leczniczych zarejestrowanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	1	Alarmowe
	obecność niezadeklarowanej substancji sildenafilu	1	Alarmowe

	obecność niedozwolonych substancji - johimbina, ekstrakt z kory johimbiny oraz nieautoryzowanych składników - <i>Acacia rigidula</i> , <i>Cnidium monnieri</i> , <i>Dendrobium nobile</i> , <i>Epimedium</i> , <i>Hoodia gordonii</i> , <i>Xanthoparmelia scabrosa</i> , siarczan agmatyny	1	Alarmowe
	obecność ekstraktu z kwiatów <i>Cannabis sativa</i> oraz kannabidiolu (CBD), pochodzącego z konopi siewnych	1	Informacyjne
	obecność nieautoryzowanego składnika <i>Artemisia annua</i>	1	Informacyjne
	niedeklarowane napromienianie	1	Informacyjne
Warzywa	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu, chlorpiryfosu	3	Informacyjne
	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu, dimetoatu	1	Informacyjne
	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu, linuronu	1	Informacyjne
	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu, lambdacyhalotryny	1	Informacyjne
	obecność azotanów, która przekracza limit azotanów dla szpinaku świeżego ustalony rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1881/2006, co świadczy o wysokiej zawartości tych związków	1	Informacyjne
Owoce suszone	obecność dwutlenku siarki na poziomie powyżej 10,0 mg/kg, który nie został zadeklarowany na etykiecie produktu	2	Alarmowe
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	przekroczenie dopuszczalnego poziomu migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych (2,6-TDA, 2,4-TDA, aniliny, 4,4'-DPE, 4,4'-MDA, 3,3'-DMB)	2	Alarmowe
Kawa, herbata, kakao, herbatki owocowe i ziołowe	obecność kwiatów konopi siewnych (<i>Cannabis sativa</i>), które nie posiadają historii spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej przed dniem 15 maja 1997 roku	2	Informacyjne
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo - mączne	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu, glifosatu	2	Informacyjne
Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	obecność bakterii <i>Salmonella Enteritidis</i>	2	Informacyjne

Przekąski typu snack	obecność dodatku do żywności E 100 - kurkuminy, w ilości przekraczającej maksymalny poziom	1	Odrzucenie na granicy
Mięso, podroby i przetwory mięsne	obecność bakterii <i>Salmonella typhimurium</i>	1	Informacyjne
Tłuszcze roślinne	obecność kwiatostanu konopi siewnych (<i>Cannabis sativa</i> L.), który nie posiada historii spożycia przez ludzi w krajach Unii Europejskiej przed dniem 15 maja 1997 roku	1	Informacyjne
Owoce	przekroczony najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości pestycydu, tiabendazolu	1	Informacyjne
suma końcowa		30	22 informacyjnych 7 alarmowe 1 odrzucenie na granicy

Powiatowe stacje sanitarno-epidemiologiczne monitorowały proces wycofywania z rynku produktów objętych ww. zgłoszeniami, zobowiązywały przedsiębiorców do informowania konsumentów w miejscu zakupu o trwającym procesie usuwania z rynku produktu niezgodnego oraz o możliwości jego zwrotu.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny otrzymał w sumie 176 powiadomień z systemu RASFF za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) RASFF w Głównym Inspektoracie Sanitarnym oraz z innych wojewódzkich stacji sanitarno-epidemiologicznych. Były to zgłoszenia przekazane przez krajowe organy urzędowej kontroli żywności oraz przez inne państwa członkowskie należące do systemu RASFF dotyczące niebezpiecznej żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością pochodzących z Polski lub dystrybuowanych na teren kraju. W roku 2020 liczba przekazanych informacji na temat żywności stanowiącej zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi była znacznie mniejsza i obejmowała 92 produkty. Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obszarze województwa pomorskiego podejmowały działania w celu sprawdzenia czy przedsiębiorcy branży spożywczej odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wypełniają obowiązki określone w prawie żywnościowym. Proces wycofywania z rynku produktów objętych powiadomieniami obejmował produkty wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Produkty notyfikowane w ramach systemu RASFF przez inne państwa członkowskie oraz przez krajowe organy urzędowej kontroli pogrupowane pod względem kategorii żywności i występujących w nich zagrożeń.

Kategoria produktu	Suma	Zagrożenie	Suma
Drób, podroby i produkty drobiarskie, jaja i ich przetwory	71	obecność bakterii z rodzaju <i>Salmonella</i> (<i>Salmonella</i> Enteritidis, <i>Salmonella</i> spp., <i>Salmonella</i> Infantis, <i>Salmonella</i> Typhimurium, <i>Salmonella</i> z grupy O:7, <i>Salmonella</i> z grupy CO, <i>Salmonella</i> Gallinarum, <i>Salmonella</i> z grupy O:8 (C2-C3), <i>Salmonella</i> C:7, <i>Salmonella</i> Newport oraz <i>Salmonella</i> Virchow, <i>Salmonella</i> z grupy D	71
Mięso, podroby i produkty mięsne	18	obecność w 25 g <i>Escherichia coli</i> wytwarzających toksynę Shiga (STEC)	7
		obecność <i>Listeria monocytogenes</i>	8
		obecność <i>Salmonella</i> spp.	2
		postępowanie epidemiologiczne w ognisku <i>Salmonella</i> Bovismorbificans i wskazania tych produktów jako potencjalnego źródła ogniska	1
Ziarna roślin oleistych	16	przekroczenie NDP pozostałości pestycydu tlenku etylenu	15
		obecność <i>Salmonella</i> Amsterdam i <i>Salmonella</i> Livingstone	1
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo - mączne	13	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A	2
		niewłaściwa jakość organoleptyczna (obcy, chemiczny zapach)	2
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu chlorpiryfosu	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu glifosatu	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu tlenku etylenu	1
		przekroczenie NDP sumy fumonizyny B1+B2	1
		obecność pleśni	1
		obecność kadmu	1
		obecność niedeklarowanego składnika alergennego - orzechów ziemnych	1
brak deklaracji o obecności alergenu - białka mleka	1		

Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	10	przekroczony limit migracji sumy pierwszorzędowych amin aromatycznych z wyrobu przeznaczonego do kontaktu z żywnością	5
		przekroczony dopuszczalny poziom migracji ołowiu z obszaru obrzeża wyrobu	2
		przekroczony dopuszczalny poziom migracji niklu	1
		niewłaściwa jakość puszek	1
		niewłaściwa jakość pokrywek słoików szklanych	1
Suplementy diety	7	interwencja konsumentka, produkt zawierał w składzie substancję konserwującą - sorbinian potasu, która nie może być stosowana w środkach spożywczych przeznaczonych dla niemowląt i małych dzieci	2
		obecność nieautoryzowanej substancji – tetrahydrocannabinolu (THC) oraz nieautoryzowanego składnika nowej żywności – cannabidiolu (CBD)	1
		obecność substancji aktywnej farmakologicznej, melatoniny w ilości 3 mg w tabletkach	1
		obecność alkaloidów pirolizydynowych	1
		podejrzanie o wywołanie silnej niewydolności wątroby skutkującej zgonem u jednej konsumentki	1
		obecność w składzie chelatu magnezowego kreatyny	1
Tłuszcze roślinne	6	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów 3-MCPD, estrów glicydowych oraz olejów mineralnych	4
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu i/lub sumy 4-WWAjów	1
		obecność pleśni	1
Zioła, przyprawy	6	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych	2
		oświadczenia zdrowotne niezgodne z rozporządzeniem (WE) nr 1924/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 roku w sprawie oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych dotyczących żywności.	2
		obecność pałeczek <i>Salmonella</i> z grupy C	1
		obecność <i>Salmonella</i> z grupy BO	1
Ryby, owoce morza i ich przetwory	4	ognisko zatrucia histaminą po spożyciu produktu	2
		obecność <i>Listeria monocytogenes</i>	1
		obecność larw <i>Anisakis</i>	1

Warzywa	3	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu linuronu	2
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu chlorpiryfosu	1
Mleko i przetwory mleczne	3	obecność alergenu - gorzczyca	1
		obecność pleśni	1
		obecność <i>Listeria monocytogenes</i>	1
Wyroby garmażeryjne i kulinarne	3	obecność <i>Listeria monocytogenes</i>	2
		obecność <i>Salmonella</i> Typhimurium w 25g	1
Kawa, herbata, kakao, herbatki owocowe i ziołowe	2	kontaminacja alkaloidów pirolizydynowych	1
		obecność ciętych liści konopi	1
Składnik (surowiec) do produkcji suplementów diety	2	obecność <i>Salmonella</i> spp.	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu WWA	1
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	2	skargi konsumenckie - niepożądane objawy, które pojawiły się po zjedzeniu batonika (biegunka, ból brzucha, wysypka i ból głowy)	1
		obecność nieautoryzowanego składnika nowej żywności kannabidiolu (CBD)	1
Owoce	2	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu flonikamidu	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu chlorpiryfosu metylu	1
Owoce suszone	2	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A	1
		przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu benzo(a)pirenu i sumy WWA	1
Wody mineralne i napoje bezalkoholowe	1	obecność bakterii z grupy coli	1
Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	1	przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu kadmu	1
Cukier	1	obecność niezadeklarowanej substancji alergennej - glutenu	1
Enzymy	1	niedozwolona modyfikacja genetyczna	1
Konserwy warzywne	1	obecność ciała obcego – szkła	1

Napoje alkoholowe	1	zmienione cechy organoleptyczne (niecharakterystyczny, wyczuwalny obcy zapach)	1
suma końcowa	176		176

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny otrzymał również 4 powiadomienia w ramach systemu współpracy i pomocy administracyjnej (ang. Administrative Assistance and Cooperation, zwany dalej AAC) i 2 powiadomienia w ramach sieci na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności (ang. Food Fraud Network, zwaną dalej FFN). Były to zgłoszenia przekazane przez inne państwa członkowskie dotyczące żywności (5) i produktów paszowych (1).

Tabela 10. Produkty notyfikowane w ramach systemu AAC i FFN przez inne państwa członkowskie pogrupowane pod względem kategorii żywności i występujących w nich zagrożeń.

Kategoria produktu	Suma	Zagrożenie	Suma
Suplementy diety	4	powiadomienia o niezgodności w sprawie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych w reklamie suplementu diety (AAC)	2
		powiadomienie o niezgodności dotyczącej wysokiej zawartości witaminy B6 w suplementie diety pochodzącym z Wielkiej Brytanii (AAC)	1
		obecność niezadeklarowanej substancji sildenafilu (powiadomienie w systemie przeciwdziałania oszustwom związanym z żywnością zgłoszone przez Belgię (FFN))	1
Surowce do produkcji suplementów diety	1	powiadomienie z systemu przeciwdziałania fałszowaniu żywności zgłoszone przez Słowenię dotyczącego niewłaściwego poziomu witamin w surowcach przeznaczonych do produkcji suplementów diety (FF)	1
Produkty paszowe	1	powiadomienie o niezgodności zgłoszone przez Niemcy dotyczące produktu zawierającego ekstrakt CBD w oleju konopnym oferowanym jako produkt paszowy (AAC)	1
suma końcowa	6		6

Podsumowując działania organów Inspekcji w ramach systemów RASFF i AAC należy stwierdzić, że liczba środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej lub żywności niebezpiecznej obecna w obrocie na terenie województwa pomorskiego była w roku 2020 około dwukrotnie większa niż w roku 2019. Można przypuszczać, że ten znaczny wzrost obecności na rynku żywności niespełniającej wymagań prawa żywnościowego w roku 2020, związany był z ograniczeniem w skali Unii Europejskiej urzędowych kontroli żywności ze względu na światową pandemię koronawirusa SARS-CoV-2.

Kontrola graniczna żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzana przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych

Żywność niezwierzęcego pochodzenia oraz materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością, przywożone z państw trzecich (import) podlegały granicznej kontroli sanitarnej w składach celnych oraz w miejscach docelowego przeznaczenia zlokalizowanych na terenie powiatów.

W 2020 roku w ramach granicznej kontroli sanitarnej w powiatach przeprowadzono 319 kontroli, podczas których oceniono ogółem 431 partii środków spożywczych oraz 451 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W wyniku powyższych kontroli wydano 329 świadectw jakości zdrowotnej, w tym 181 świadectw dla środków spożywczych i 148 dla materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Pobrano do badań 1 próbkę wyrobu do kontaktu z żywnością (plastikowe pokrywki na tacki). Próbka nie była dyskwalifikowana.

Próbka środka spożywczego (chipsy ziemniaczane „JUST BRUTAL” cztery różne smaki) z uwagi na obecność dodatku do żywności E 100 - kurkuminy, w ilości przekraczającej maksymalny dopuszczalny poziom w produkcji została zdyskwalifikowana. Wobec powyższego wydano decyzję zakazującą wprowadzenia na terytorium Unii Europejskiej przedmiotowych chipsów.

Importerzy żywności zgłaszali do granicznej kontroli sanitarnej następujące środki spożywcze - wina, kawy, herbaty, wyroby cukiernicze (wafelki z kremem, ciastka biszkoptowe, słodczyce żelowe, jajka z polewy czekoladopodobnej, różnego rodzaju cukierki), chipsy ziemniaczane, proszek kakaowy, proszek kokosowy, suszony owoc ananasa konserwowany SO₂, morwę białą suszoną, morele suszone, suszone melony, prażone orzechy nerkowca bez łupin, orzechy włoskie, rodzynki, kapsułki do suplementów diety, ryż, banany, soczewicę, ciecierzycę, ananasy, suszone pomidory, oliwki grillowane, kapustę białą świeżą oraz dodatek do żywności E153 i środki barwiące pochodzenia roślinnego (żywność barwiąca).

W zakresie materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością importowano:

- naczynia, artykuły i akcesoria kuchenne ze stali nierdzewnej – zaparzacze, garnki, kieliszki, piersiówki, lejki, kawiarki, kubki termiczne, przybory do sushi, haki do wędzarni, zestaw nóż i łopatka do ciasta, komplet zawierający nóż i widelec do mięsa, sztucce, tacki metalowe, naczynia metalowe, bombilla słomka do picia yerba mate, grawitacyjny młynek do przypraw, tarki, szczypce, noże, trzepaczki, łopatki, rozdrabniacze,
- wyroby silikonowe - łyżeczki, akcesoria kuchenne,
- wyroby z ceramiki, porcelany, kamionki i dolomitu - naczynia stołowe, kubki, filiżanki, talerze, miski, tace, deski, dzbanki, mleczniki, cukiernice, maselniczki, solniczki / pieprzniczki, ramekiny, formy do pieczenia, pojemniki kuchenne, zestawy do sushi,
- wyroby i artykuły z tworzywa sztucznego - sztucce plastikowe z PLA

biodergradowalne, naczynia stołowe, bidony, pokrywki na tacki, butelki do karmienia, szatkownica, aeratory do wina, miski, wykrawaczkę do ciastek, bidony rowerowe, dzbanki, butelki, szklanki,

- żeliwne naczynia - patelnie, dzbanki, zestawy do founde,
- naczynia ze stali węglowej - formy do pieczenia ciastek,
- sprzęt gospodarstwa domowego - młynki, blendery, garnki, krajalnice, wyciskarki, maszynka do robienia ciastek, mikser planetarny, zestaw do smażenia.
- inne - zestaw przyborów kuchennych z drewna i nylonu (łyżki), manualne młynki do przypraw z ceramicznymi żarnami w drewnianej obudowie, osłonki Sun-Color Cas.

Na wniosek przedsiębiorców organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzały graniczne kontrole towarów wywożonych do krajów trzecich (eksport). W 2020 roku po przeprowadzeniu 595 kontroli wydano 611 świadectw jakości zdrowotnej dla 716 partii eksportowanych środków spożywczych.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni na wnioski przedsiębiorców wystawili - 227 Health Certificate (świadectw zdrowia) dotyczących suplementów diety, wyrobów cukierniczych, kawy rozpuszczalnej, mrożonych warzyw, mieszanin tłuszczów roślinnych przeznaczonych dla przemysłu spożywczego oraz 102 Free Sale Certificate (świadectwa wolnej sprzedaży) dotyczące suplementów diety, mrożonych placków ziemniaczanych, napojów bezalkoholowych oraz wyrobów garmazeryjnych (antipasti). Ponadto wydano na wnioski przedsiębiorców 10 zaświadczeń potwierdzających, że zakłady znajdują się pod nadzorem właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i/lub potwierdzających GMP w zakładzie.

Nadzór nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych - obiekty produkcji, konfekcjonowania i obrotu

W roku 2020 pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa pomorskiego znajdowały się 54 zakłady produkcji kosmetyków. Jest to kolejny rok z rzędu, w którym odnotowano wzrost liczby zakładów produkcji kosmetyków, wynikający z ustawowego obowiązku rejestracji wytwórców produktów kosmetycznych oraz rozwoju branży przemysłu kosmetycznego na naszym terenie. Zakłady branży kosmetycznej zlokalizowane są głównie na terenie powiatu gdańskiego, wejherowskiego, lęborskiego, puckiego oraz w Gdańsku i w Gdyni.

Firmy wytwarzające kosmetyki, które od roku 2020 objęte zostały nadzorem właściwych Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych, to między innymi zakład zajmujący się produkcją mydeł, zakład zajmujący się konfekcjonowaniem perfum, zakład produkcji chusteczek nawilżanych, firmy produkujące kosmetyki pielęgnacyjne.

Niezmiennie województwo pomorskie może poszczycić się obecnością na swoim terenie kilku cenionych, czołowych firm przemysłu kosmetycznego znanych z produkcji kosmetyki białej i kolorowej oraz produkcji kolagenu. Wśród nich znajdują się firmy takie jak Ziája Ltd. Zakład Produkcji Leków Sp. z o.o., Oceanic S.A., L'biotica

Sp. z o. o. , Marion Sp. z o.o., WIBO Sp. z o. o. Sp. k., Pierre Rene Sp. z o. o., Firma Kosmetyczna Loton Cosmetics® Spółdzielnia Pracy, Wellu Science & Technology Sp. z o. o.

Z ogólnej liczby zakładów produkcji kosmetyków (54), które w roku 2020 funkcjonowały na terenie województwa pomorskiego, 47 zakładów to zakłady produkująco-konfekcjonujące, 2 to zakłady produkujące kosmetyki z pominięciem etapu konfekcjonowania oraz 5 to zakłady zajmujące się wyłącznie procesem konfekcjonowania. Skontrolowano łącznie 11 zakładów produkcji kosmetyków, w tym 9 zakładów produkująco-konfekcjonujących oraz 2 zakłady konfekcjonujące. Z 9 kontroli przeprowadzonych w obiektach produkująco-konfekcjonujących, 3 kontrole dotyczyły oceny warunków produkcji kosmetyków, 1 kontrola przeprowadzona została w zakresie dokumentacji wytwarzanych kosmetyków, a podczas 5 kontroli oceniono znakowanie opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych. W roku sprawozdawczym skontrolowano 2 zakłady prowadzące procesy konfekcjonowania kosmetyków w zakresie oceny dokumentacji oraz znakowania opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych nie stwierdzając nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze.

Pod nadzorem właściwych terenowo Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa pomorskiego w roku 2020 znajdowało się 272 obiekty obrotu kosmetykami, w tym 34 hurtownie oraz 238 sklepów. W tej grupie obiektów przeprowadzono łącznie 37 kontroli sanitarnych, z czego 1 kontrolę przeprowadzono w hurtowni oraz 36 kontroli w sklepach kosmetycznych. Wśród 36 przeprowadzonych kontroli, 26 dotyczyło oceny znakowania opakowania jednostkowego kosmetyku. Kontrola hurtowni również została przeprowadzona w zakresie oceny znakowania opakowania jednostkowego. Ustalenia pokontrolne nie wykazały nieprawidłowości w kontrolowanym obszarze.

W okresie sprawozdawczym, wzorem lat ubiegłych monitorowano stoiska oferujące wykonanie nietrwałych tatuaży z henny (11 kontroli) oraz przy współdziałaniu pracowników Oddziału Przeciwepidemicznego, kontrolowano preparaty do wybielania zębów (kontrole przeprowadzone w gabinetach dentystrycznych). W kontrolowanym obszarze nie wykazano nieprawidłowości.

W roku 2020 Rozporządzeniem Komisji (UE) 2019/831 z dnia 22 maja 2019 roku zmieniającym załączniki II, III i V do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 dotyczącego produktów kosmetycznych, zakazano stosowania substancji pn. formaldehyd w produktach kosmetycznych. Z uwagi na powyższe, a jednocześnie w ślad za poleceniem Głównego Inspektora Sanitarnego prowadzono wzmożony nadzór nad kosmetykami z kategorii „odżywki do paznokci”, które potencjalnie mogłyby zawierać w swoim składzie zabronioną substancję. W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych, na terenie województwa pomorskiego nie stwierdzono w obrocie handlowym produktów kosmetycznych pn. „odżywki do paznokci” zawierających w swoim składzie formaldehyd. Kontrole sanitarne przeprowadzone u producentów produktów kosmetycznych wykazały, że produkcja tego typu kosmetyków odbywa się zgodnie z wymaganiami zawartymi w obowiązujących przepisach prawa. Nie stwierdzono nieprawidłowości

Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych

w kontrolowanym obszarze.

W roku sprawozdawczym Główny Inspektor Sanitarny poinformował o 3 zgłoszeniach w systemie RAPEX produktów kosmetycznych, które nie spełniały wymagań w zakresie bezpieczeństwa ich stosowania.

Tabela 11. Zgłoszenia w systemie RAPEX

Numer zgłoszenia w systemie RAPEX	Rodzaj produktu	Zagrożenie
Nr A12/00093/20	Black Henna (Henna hair colour) firmy GADID Ahlaam , Austria	stwierdzono p-fenylenodiaminę, oraz niewłaściwe oznakowanie etykiety w języku niemieckim
Nr A12/00812/20	Setion Beautiful Parfum, TMT Cosmetics CO., Czechy	wykazano obecność substancji uznawanych za potencjalnie alergizujące, a nie zostały wymienione na opakowaniu
Nr A12/00813/20	Parfum Active Men, Parfum Body Spray, Natural Spray, Gino Tossi Parfums, Czechy	wykazano obecność substancji uznawanych za potencjalnie alergizujące, a nie zostały wymienione na opakowaniu

W roku 2020 w Laboratorium Badania Żywności i Żywnienia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku przebadano łącznie 54 próbki kosmetyków, z których 47 pobranych zostało w obiektach obrotu kosmetykami, z czego 46 w sklepach a 1 w hurtowni. 6 próbek kosmetyków zostało pobranych w innych sklepach sklasyfikowanych jako sklepy obrotu żywnością.

Harmonogram poboru próbek kosmetyków oraz past do zębów w roku 2020, został sporządzony z uwzględnieniem liczby obiektów produkcji i konfekcjonowania produktów kosmetycznych, objętych nadzorem przez odpowiednich terenowo państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych. Wzorem lat ubiegłych, pobierane kosmetyki zostały poddane badaniom w kierunku:

- czystości mikrobiologicznej, która określana jest na podstawie parametrów takich jak liczba drobnoustrojów w 1g produktu oraz obecność szczepów chorobotwórczych tj. *Pseudomonas aeruginosa*, *Staphylococcus aureus* i *Candida albicans*,
- obecności substancji konserwujących, takich jak metylparaben, etylparaben, propylparaben, butylparaben, phenoxyethanol, methylisothiazolinone oraz isobutylparaben i benzylparaben,
- zawartości fluoru (pasty do zębów).

W roku sprawozdawczym z pobranych 54 próbek, 37 próbek zostało przebadanych w kierunku czystości mikrobiologicznej i obecności związków konserwujących, a 17 w kierunku zawartości fluoru całkowitego (pasty do zębów). Do badań pobierano kosmetyki, które ze względu na swój skład łatwo mogły ulegać zakażeniu oraz takie, które w przypadku niespełnienia wymagań mikrobiologicznych

mogły stwarzać duże zagrożenie dla konsumentów. Polecono pobór kosmetyków z następujących kategorii - płyny do demakijażu, mleczka do demakijażu, krem pod oczy i na powieki/ żel chłodzący pod oczy i na powieki, produkty dla dzieci, kremy do twarzy, maseczki z gliną, płyny do higieny intymnej, żele/emulsja do higieny intymnej. Na podstawie sprawozdań z badań laboratoryjnych 2 kosmetyki zostały zdyskwalifikowane, z uwagi na przekroczenie ogólnej liczby drobnoustrojów w analizowanych próbkach. Dyskwalifikacji uległy pobrane próbki maseczek do twarzy.

W roku sprawozdawczym, zaobserwowano zwiększoną liczbę interwencji dotyczących niewłaściwego znakowania produktów kosmetycznych oferowanych do sprzedaży poprzez sklepy stacjonarne oraz internetowe, jak również oferowanie do sprzedaży produktów kosmetycznych przez wytwórców kosmetyków, którzy nie dokonali zgłoszenia do rejestru wytwórców.

Podjęte działania kontrolne, w zakresie zgłoszenia interwencyjnego dotyczące sprzedaży produktów kosmetycznych przez stronę internetową wykazały, że kosmetyki nie posiadały wymaganej prawem dokumentacji. Powyższe ustalenia skutkowały wydaniem decyzji administracyjnej nakładającej karę pieniężną w wysokości 1000 zł. Ukarany przedsiębiorca wycofał z obrotu kwestionowane kosmetyki i poddał je utylizacji.

Łącznie w roku 2020 właściwi terenowo Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wydali 4 decyzje administracyjne, w tym 3 wymierzające kary pieniężne na łączną kwotę 3000 zł. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w II instancji wydał jedną decyzję administracyjną uchylając w całości decyzję Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia oraz jedno postanowienie, którym utrzymał w mocy postanowienie wydane przez organ I Instancji. Wydane w II instancji rozstrzygnięcia nie zostały zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

W wyniku współpracy Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z Naczelnikiem Pomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego, wzorem lat ubiegłych, organ informowany był o imporcie produktów kosmetycznych z krajów nienależących do Unii Europejskiej, które nie posiadały właściwego oznakowania. W konsekwencji powyższego, kosmetyki importowane z Tajlandii i USA obejmowane były nadzorem przez właściwych terenowo Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Współpraca z innymi inspekcjami i instytucjami

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

Zgodnie z zapisami porozumienia o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej dokonano aktualizacji listy zakładów wspólnie nadzorowanych i sporządzono harmonogram kontroli na rok 2020 - pod wspólnym nadzorem obu inspekcji znajdowało się 101 zakładów produkcji i obrotu żywnością.

W zakładach pod wspólnym nadzorem zaplanowano przeprowadzenie 26 kontroli. W związku z zaangażowaniem pracowników pionu higieny żywności i żywienia Oddział Bezpieczeństwa Żywności, Żywnienia i Produktów Kosmetycznych

do realizacji zadań związanych z wystąpieniem zagrożenia epidemicznego wirusem SARS-CoV-2, plan został zrealizowany w niespełna 62%. Z 16 przeprowadzonych kontroli, 6 przeprowadzonych zostało wspólnie przez przedstawicieli obu inspekcji, natomiast 10 przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. W 1 przypadku przesłano protokół kontroli do wiadomości przedstawicielom Inspekcji Weterynaryjnej, natomiast Inspekcja Weterynaryjna w 3 sprawach przekazała swoje protokoły do wiadomości Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

W 2020 roku w zakładach pod wspólnym nadzorem przeprowadzono również 16 kontroli nieplanowanych, w tym 7 z udziałem przedstawicieli obu inspekcji. W 4 przypadkach przesłano do wiadomości protokoły z kontroli. Kontrole nieplanowane w 7 przypadkach dotyczyły interwencji, w 1 przypadku wniosku przedsiębiorcy o rozszerzenie zakresu działalności, w 3 - kontrole przeprowadzono na wniosek strony o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów. Pozostałe kontrole nieplanowane dotyczyły przestrzegania przepisów i wytycznych, w związku ze stanem epidemii COVID-19.

Ponadto w zakładach będących pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej zaplanowano wspólnie z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej 9 kontroli, z których 2 nie przeprowadzono ze względu na zaangażowanie pracowników pionu bezpieczeństwa żywności i żywienia w zadania związane z trwającym stanem epidemii. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości dotyczyły braku identyfikacji żywności pochodzenia zwierzęcego, braku zapisów potwierdzających prawidłowe warunki przechowywania mięsa, nieprawidłowego znakowania środków spożywczych, jak również niewłaściwego stanu technicznego pomieszczeń zakładu, braku bieżących zapisów z zakresu GHP/GMP i systemu HACCP oraz przeterminowanych środków spożywczych. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nakładano mandaty karne, wydano decyzje nakazujące poprawę stanu technicznego.

W roku 2020 na terenie powiatów kontynuowano współpracę w zakresie współdziałania organów zgodnie z zawartym w 2018 roku porozumieniem między właściwym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym z właściwym Powiatowym Lekarzem Weterynarii o współdziałaniu i współpracy organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz organów Inspekcji Weterynaryjnej. W ramach współpracy obu inspekcji w zakresie nadzoru nad środkami spożywczymi pochodzenia zwierzęcego przekazywano na bieżąco informacje dotyczące między innymi:

- chorób odzwierzęcych tj. włośnicy u dzików odstrzelonych na terenie danego powiatu, brucelozę bydła, *salmonelli enteritidis* w produktach mięsnych,
- sprzedaży wyrobów mięsnych bez oznakowania lub niezgodności w dokumentacji towarzyszącej surowców pochodzenia zwierzęcego,
- stwierdzenia w podrobach drobiowych obecność bakterii *Campylobacter*,
- niewłaściwej jakości produktów mlecznych sprzedawanych na targowisku w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny z uwagi na odbiorców/producentów znajdujących się pod nadzorem Powiatowego Lekarza Weterynarii

z terenu województwa pomorskiego, przekazywał informacje o produktach pochodzenia zwierzęcego mogących stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, zgłoszonych w ramach funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF):

- powiadomienie informacyjne nr 2020.1093 przekazane przez władze Czech dotyczące wykrycia bakterii *Salmonella Enteritidis* w 3 z 5 pobranych próbek produktu pn. Filet z piersi kurczaka, klasa A,
- powiadomienie informacyjne 2020.2244 przekazane przez władze Włoch w sprawie wykrycia obecności *Salmonella* spp. w 3 z 5 próbek produktu pn. Mrożony filet z indyka,
- powiadomienie informacyjne nr 2020.2388 przekazane przez władze Włoch w sprawie wykrycia obecności *Salmonella* Newport i *Salmonella* Saintpaul w produkcie pn. Frozen turkey breast,
- powiadomienie informacyjne nr 2020.3581 zgłoszone przez punkt kontaktowy RASFF Bułgarii, w sprawie wykrycia obecności *Salmonella* Bargny w produkcie pn. Turkey thigh meat boneless frozen,
- powiadomienie alarmowe nr 2020.4667 przekazane przez władze Francji w sprawie wykrycia obecności *Salmonella* Enteritidis w produkcie MPC2023 Manchons de poulet retr 30/60g (Tulipy z ramienia kurczaka głęboko mrożone),
- powiadomienie alarmowe nr 2020.4522 (iRASFF 446606) z dnia 23.10.2020r. zgłoszone przez punkt kontaktowy RASFF Czech, dotyczące produktu pn. Mackerel filets "Salamina" in oil and tomato Kaiser Franz Josef Exclusive, zakwestionowanego z uwagi na stwierdzenie histaminy na poziomie 806 mg/kg w 1 z 9 próbek,
- powiadomienie alarmowe nr 1413/11/2020 przekazane przez Głównego Lekarza Weterynarii w sprawie wykrycia *Salmonella* Enteritidis w 1 próbce oraz *Salmonella* spp. z grupy 0:7 (C1) w 4 próbkach skórek drobiowych,
- powiadomienie informacyjne nr 13/2020 z dnia 16.12.2020r. dotyczące stwierdzenia obecności pałeczek *Salmonella* z grupy D w 1 z 5 pobranych próbkach produktu pn. Mielone mięso z kurczaka, świeże „Kraina mięs”.

W związku z pismem Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 21.08.2020 roku na terenie powiatów województwa pomorskiego podjęto współpracę z przedstawicielami Inspekcji Weterynaryjnej oraz Policji w zakresie wspólnych kontroli w zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego w związku z zachorowaniami w zakładach mięsnych i drobiarskich w Irlandii wywołowanymi wirusem SARS-CoV-2. Na bieżąco przekazywano również informacje, czy pod wskazanym adresem, wyznaczonym do podjęcia czynności kontrolnych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii, nie przebywają osoby poddane izolacji lub kwarantannie.

Ponadto Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni wspólnie z Powiatowymi Lekarzami Weterynarii rozpowszechniali informacje wśród mieszkańców województwa pomorskiego prowadzących rolniczy handel detaliczny o konkursie na najlepszy

produkt lokalny pn. „Weki z Pomorskiej Spizarni”, ogłoszonym przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego. Na terenie wielu powiatów współpraca prowadzona była poprzez stały kontakt telefoniczny z przedstawicielami Powiatowego Lekarza Weterynarii celem szybkiej wymiany bieżących informacji w zakresie sprawowanego nadzoru.

Współpraca z Wojskową Inspekcją Sanitarną oraz Wojskową Inspekcją Weterynaryjną

W 2020 roku kontynuowana była współpraca z Wojskową Inspekcją Sanitarną oraz Wojskową Inspekcją Weterynaryjną w ramach realizacji postanowień rozporządzenia krajowego w tej sprawie. Podczas tej współpracy z inicjatywy Wojskowej Inspekcji Sanitarnej i Weterynaryjnej pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej uczestniczyli w 10 wspólnych kontrolach w zakładach, które zaopatrują w żywność odbiorcę wojskowego, objętych nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podczas 4 kontroli stwierdzone zostały nieprawidłowości, w wyniku których zostały nałożone 2 mandaty karne na łączną kwotę 700 zł oraz wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa

W ramach współpracy Inspekcje przeprowadzały wspólne kontrole gospodarstw produkujących surowce pochodzenia roślinnego, głównie owoce miękkie i warzywa liściaste w ramach realizowanego Planu działania na 2020 rok oraz prowadziły wzajemną wymianę informacji.

Współpraca z Inspekcją Handlową

W 2020 roku na terenie 3 powiatów współpraca obu inspekcji odbywała się w zakresie bieżącej wymianie korespondencji/ informacji o żywności niezgodnej z prawem żywnościowym oraz o innych nieprawidłowościach stwierdzanych podczas kontroli Inspekcji Handlowej w zakładach obrotu żywnością. Ponadto na prośbę Inspekcji Handlowej na terenie 2 powiatów przekazano dane identyfikujące przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą, celem przeprowadzenia kontroli.

Współpraca z Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno Spożywczych

W 2020 roku współpraca organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych związana była z udostępnieniem rejestrów gospodarstw prowadzących rolniczy handel detaliczny będących pod nadzorem Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych, a także rejestrów sklepów spożywczych zajmujących się sprzedażą artykułów rolno-spożywczych oraz zakładów żywienia zbiorowego otwartego. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni informowali organy Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych o nieprawidłowościach w znakowaniu wyrobów mięsnych niespełniających przepisów w zakresie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

Współpraca z Inspekcją Farmaceutyczną

Współpraca organów Inspekcji odbywała się na podstawie zawartego w dniu 20.10.2016 roku porozumienia między Pomorskim Wojewódzkim Inspektorem Farmaceutycznym a Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym. Wzajemna współpraca polegała głównie na przekazywaniu informacji uzyskanych w związku z prowadzonym nadzorem nad bezpieczeństwem suplementów diety:

- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kartuzach przekazał Pomorskiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Farmaceutycznemu interwencję dotyczącą fundacji zajmującej się sprzedażą „leku na raka i koronawirusa” wraz z zebraną dokumentacją (preent screeny ze strony internetowej www.tomaszdorniak.pl).
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kwidzynie w związku z prowadzonym postępowaniem wyjaśniającym w sprawie olejków CBD oferowanych do sprzedaży za pośrednictwem strony internetowej www.satilec.com należącej do podmiotu z terenu powiatu kwidzyńskiego poinformował Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Farmaceutycznego, że treści zawarte na ww. stronie wskazują na właściwości lecznicze produktów.

Na mocy § 4 ww. porozumienia Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przekazywał Wojewódzkiemu Inspektoratowi Farmaceutycznemu informacje o suplementach diety obecnych na terenie województwa pomorskiego i mogących stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, zgłoszonych w ramach funkcjonowania systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach (RASFF):

- powiadomienie alarmowe nr 2019.4407 władz Szwajcarii dotyczące stwierdzenia obecności nieautoryzowanej substancji - tetrahydrocannabinolu (THC) (299 mg/kg) oraz nieautoryzowanego składnika nowej żywności – cannabidiolu (CBD) (17600 mg/kg) w suplemencie diety pn. „CannabiGold Smart”,
- powiadomienie alarmowe nr 2020.1899 władz Hiszpanii w sprawie obecności substancji aktywnej farmakologicznej (melatonina) w suplemencie diety pn. „Miracle sleep”, marka/ nazwa handlowa Nutriceutics - produkt, który zgodnie z informacją na etykiecie zawiera melatoninę w dawce 3 mg w tabletkę posiada status produktu leczniczego, zgodnie z obowiązującymi w Hiszpanii przepisami.

Ponadto Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni informowali o zamiarze przeprowadzenia kontroli planowanych w zakładach będących pod wspólnym nadzorem. Wspólnych kontroli nie przeprowadzono.

W ramach bieżących działań Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni aktualizowali wpisy w rejestrach zakładów objętych nadzorem w zakresie podmiotów prowadzących apteki, w których wprowadzane są do obrotu środki spożywcze, w tym głównie suplementy diety.

Współpraca z Urzędem Marszałkowskim Województwa Pomorskiego

W 2020 roku na prośbę Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich - Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Pomorskiego w Gdańsku organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej przekazał aktualny wykaz zakładów działających w ramach rolniczego handlu detalicznego, w związku z organizowanym konkursem pn. Weki z Pomorskiej Spizarni. Ponadto w związku z organizowanym konkursem na terenie targowiska miejskiego przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej miasta Sopot przeprowadzili akcję informacyjną celem dotarcia/rozpowszechnienia konkursu dla przedsiębiorców prowadzących działalność RHD.

Współpraca z Policją i Strażą Miejską

W związku z wystąpieniem w 2020 roku epidemii i zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 podejmowano wspólne działania obejmujące przestrzeganie przepisów dotyczących szczególnych rozwiązań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem choroby zakaźnej COVID-19. W roku sprawozdawczym wspólnie z przedstawicielami Policji przeprowadzono czynności kontrolne w 977 obiektach handlowych i gastronomicznych, w celu zdyscyplinowania społeczeństwa do respektowania nałożonych obowiązków i wprowadzonych ograniczeń. W wyniku ogłoszenia w dniu 20 marca 2020 roku na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii, podejmowano wspólne działania interwencyjne również w parkach, pubach, klubach, siłowniach tj. w miejscach, w których zgłaszano naruszenie zakazu zgromadzeń. W 34 przypadkach powyższe czynności przeprowadzono przy współudziale przedstawicieli Straży Miejskiej. Ponadto na bieżąco do organu Policji przekazywano informacje dotyczące nieprzestrzegania przepisów związanych ze stanem epidemii wirusa SARS-CoV-2 w zakładach obrotu i produkcji żywności. Natomiast organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie notatek urzędowych, dotyczących naruszeń nakazów, zakazów lub ograniczeń związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, sporządzonych przez przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji, wydawały decyzje administracyjne o nałożeniu kar pieniężnych.

Współpraca z innymi organizacjami

W 2020 roku na terenie powiatu kwidzińskiego pracownicy pionu higieny żywności i żywienia przeprowadzili szkolenie w zakresie wymogów prawa żywnościowego dla działalności gastronomicznej, którego odbiorcami byli uczniowie szkoły ponadpodstawowej specjalizującej się w tej branży.

Graniczna kontrola sanitarna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przeprowadzona przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni w punktach kontroli granicznej (BCP)

Port Gdynia i Port Gdańsk stanowią morską granicę Unii Europejskiej i w związku z tym niezbędne jest skuteczne zabezpieczenie przez właściwe organy urzędowej kontroli żywności przywożonej z krajów trzecich. Zachodzi konieczność współpracy wszystkich upoważnionych organów urzędowej kontroli, ponieważ tylko wnikliwa i bardzo dokładana kontrola granicy daje możliwość zatrzymania i nie wprowadzenia do Unii Europejskiej żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej.

W Granicznej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni współpraca z innymi organami urzędowej kontroli tj. Wojewódzką Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcją Weterynaryjną, Pomorskim Urzędem Celno-Skarbowym prowadzona jest na bieżąco. Większość granicznych kontroli żywności przeprowadzana jest przy udziale kilku służb- głównie WIJHARS i UC-S. Pomorski Urząd Celno-Skarbowy zgodnie z wymogami prawa krajowego uzależnia odprawy celne importowanej żywności od decyzji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, dotyczy również przekazów tranzytowych.

Od 2 stycznia 2015 roku wszystkie służby kontrolne w Porcie Gdynia i Gdańsk obowiązuje System Koordynacji Kontroli – Porty 24 h, za pomocą którego dokonana może być wspólna kontrola dla produktów, które podlegają równocześnie kilku służbom kontrolnym na granicy. Koordynatorem tej aplikacji jest Pomorski Urząd Celno-Skarbowy. Oprócz tego systemu współpraca odbywa się poprzez kontakt telefoniczny, mailowy, a w razie potrzeby spotkania z przedstawicielami inspekcji.

Z dniem 14 grudnia 2019 r weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625 w sprawie kontroli urzędowych i innych czynności urzędowych. Zgodnie z tym rozporządzeniem towary dla których obowiązują szczególne warunki przywozu lub podlegają one wzmożonym kontrolom, objęte są wspólnym zdrowotnym dokumentem wejścia CHEDD. Podmiot odpowiedzialny za przesyłkę wypełnia elektronicznie w systemie TRACES-NT pierwszą część dokumentu CHEDD, który jednocześnie pełni rolę zgłoszenia przesyłki do granicznej kontroli sanitarnej. Cały przebieg kontroli oraz wynik kontroli granicznej jest dokumentowany elektronicznie w systemie TRACES-NT. W 2020 roku w granicznych punktach kontroli (BCP) organ skontrolował 3216 dokumentów CHEDD dopuszczających towar do obrotu na terenie UE, 24 dokumenty CHEDD zostały odrzucone.

Urzędowe kontrole żywności z państw trzecich wprowadzanej na teren Unii Europejskiej obejmują co najmniej systematyczną kontrolę dokumentacji, wyrywkową kontrolę identyfikacyjną oraz w stosownych przypadkach, kontrolę bezpośrednią (pobieranie próbek do badań).

Tabela 12. Liczba kontroli i liczba ocenionych importowanych partii towaru przez Państwowego Granicznego Inspektora Sanitarnego w Gdyni

Rodzaj towaru	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba ocenianych partii	Liczba wydanych świadectw	Liczba decyzji zakazujących wprowadzenia na teren UE lub zmiana przeznaczenia towaru
środki spożywcze	13 466	24 641	12 148	66
materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	8245	20 920	6832	1
ogółem	21 711	45 561	18 980	67

Łącznie oceniono na granicy 45 561 partii towarów, w tym 24 641 partii środków spożywczych oraz 20 920 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wydano ogółem 18 980 świadectw jakości zdrowotnej. W wyniku kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wydano 67 decyzji zakazujących wprowadzenia na teren UE.

W wyniku granicznej kontroli sanitarnej zostało ocenionych na podstawie badań laboratoryjnych 706 partii żywności, co stanowi 2,9% wszystkich partii zgłoszonych do kontroli oraz 56 partii materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, co stanowi 0,3% wszystkich ocenianych partii.

Tabela 13. Liczba partii towarów skontrolowanych i liczba partii towarów poddanych badaniom laboratoryjnym

Grupa środków spożywczych	Liczba partii skontrolowanych	Liczba partii poddanych badaniom laboratoryjnym
Ziarno zbóż i przetwory zbożowo-mączne	3603	19
Orzechy, migdały	2625	200
Warzywa(w tym strączkowe) świeże, produkty mrożone	1833	17
Owoce świeże, produkty mrożone, przetwory owocowe	7860	134
Ziarna roślin oleistych	681	126
Zioła i przyprawy	588	48
Herbata, kakao, kawa	4765	135
Napoje alkoholowe	285	3
Dodatki do żywności	758	18

Inne środki spożywcze	1643	6
Razem	24 641	706
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	20 920	56

O skuteczności granicznej urzędowej kontroli żywności świadczy między innymi brak konieczności podejmowania działań represyjnych, ponieważ wszystkie nakazy zawarte w wydawanych decyzjach administracyjnych zostały wykonane przez importerów, większość zakwestionowanych towarów została zwrócona do dostawcy.

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny przeprowadzał na wniosek przedsiębiorcy kontrole żywności przed eksportem do krajów trzecich. W 2020 roku przeprowadzono 314 kontroli w wyniku, których wydano 314 świadectw jakości zdrowotnej dla 943 partii żywności (mąka, słód, cukier, sok jabłkowy, słodycze, owoce, mrożone, frytki mrożone, płatki ziemniaczane, morele suszone, śliwki suszone, suplementy diety).

ODDZIAŁ HIGIENY KOMUNALNEJ

Ocena urządzeń wodociągowych

Na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w roku 2020 znajdowały się 904 urządzenia dostarczające wodę:

a) 719 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę w tym:

- 440 wodociągów o wydajności ≤ 100 m³/dobę,
- 239 wodociągów o wydajności 101 – 1000 m³/dobę,
- 37 wodociągów o wydajności 1001 – 10000 m³/dobę,
- 3 wodociągi o wydajności 10001 – 100000 m³/dobę.

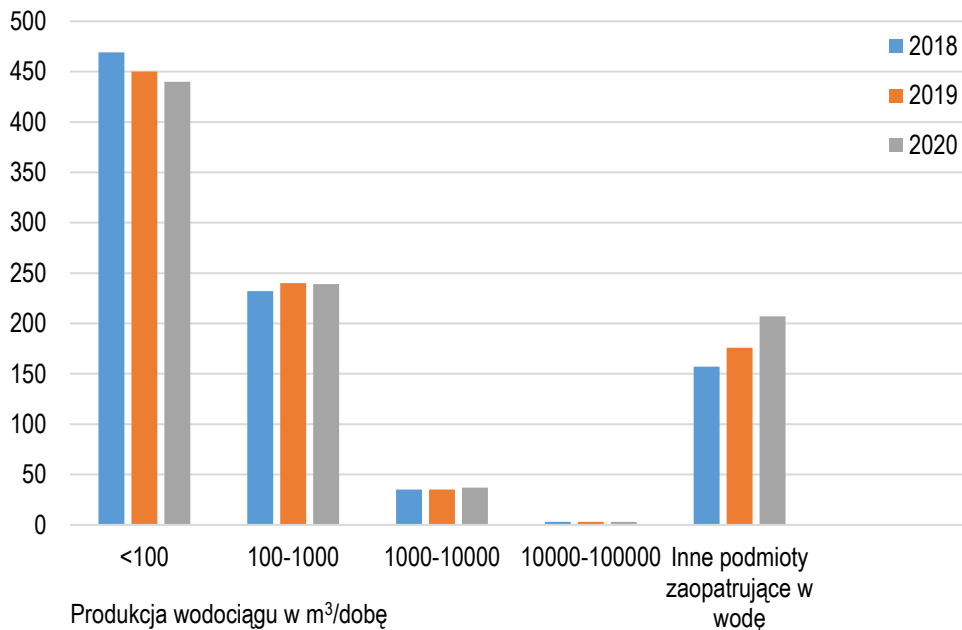
b) 207 (w tym skontrolowanych 199) innych podmiotów zaopatrujących w wodę wykorzystujących wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym wykorzystujących wodę.

Wszystkie miasta i wsie województwa pomorskiego zaopatrywane są w wodę odpowiadającą wymaganiom sanitarnym. Podstawę zaopatrzenia w wodę stanowią wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę, które oparte są na wodach wglębnych. Wyjątek, tak jak w poprzednich latach stanowią:

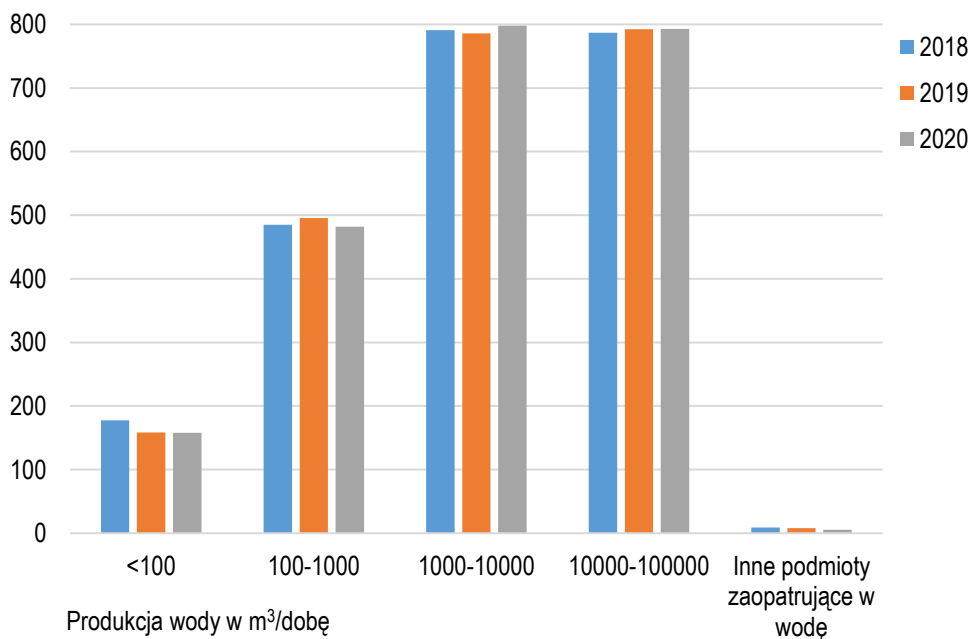
- ujęcie powierzchniowe w Straszynie zasilające wodociąg centralny m. Gdańska,
- ujęcie drenażowe „Pręgowo” – wodociąg centralny m. Gdańska,
- ujęcie drenażowe „Nowe Sarnie Wzgórze” – wodociąg publiczny w Sopocie.

W 2020 roku właściwi Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni w oparciu o sprawozdania z badań przeprowadzanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jak i sprawozdania z badań wykonanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne oraz podmioty wykorzystujące wodę pochodzącą z indywidualnego ujęcia w ramach działalności gospodarczej lub w budynkach użyteczności publicznej, budynkach zamieszkania zbiorowego lub w podmiotach działających na rynku spożywczym wydali łącznie 974 okresowe oceny przydatności wody do spożycia, które obejmowały m. in. informację o działaniach naprawczych prowadzonych przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne oraz przekroczeniach wartości dopuszczalnych parametrów jakości wody wraz ze wskazaniem ich wpływu na zdrowie konsumentów.

Wykres 1. Ogólna liczba wodociągów w latach 2018-2020

Wykres 2. Ogólna liczba ludności zaopatrywana w wodę wodociągową w latach 2018-2020

Jakość wody przeznaczanej do spożycia przez ludzi we wszystkich nadzorowanych wodociągach odpowiada wymaganiam sanitarnym. Prowadzona przez przedsiębiorstwa systematyczna kontrola wewnętrzna, jak również większa świadomość producentów w tym zakresie, skutecznie wpłynęła na poprawę

jakości wody w województwie. Około 2,231 mln ludności w województwie pomorskim, zaopatrywana jest w wodę z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia, natomiast 5,589 tys. z innych podmiotów zaopatrujących w wodę.

Charakterystyka zaopatrzenia w wodę w powiatach województwa pomorskiego w 2020 roku

Tabela 1. Ilość wodociągów w poszczególnych powiatach

Nazwa powiatu	Liczba wodociągów w ewidencji w 2020 roku (skontrolowanych)	Liczba wodociągów odpowiadających wymaganiom	Liczba ludności zaopatrywana w wodę odpowiadająca wymaganiom [tys.]
bytowski	90/87	87	74,257
chojnicki	31/31	31	92,358
człuchowski	71/71	71	48,040
gdański	54/54	54	113,469
m. Gdańsk	19/18	18	471,517
m. Gdynia	7/7	7	228,864
kartuski	83/83	83	128,829
kościerski	66/66	66	64,291
kwidzyński	15/15	15	79,750
łębski	63/62	62	62,669
malborski i sztumski	38/38	38	106,318
nowodworski	8/5	5	34,005
pucki	35/35	35	83,925
śląpski	178/178	178	177,484
starogardzki	61/61	61	115,088
m. Sopot	2/2	2	31,928
tczewski	36/36	36	112,300
wejherowski	69/69	69	211,105

Wykaz przedsiębiorstw wodociągowo – kanalizacyjnych odpowiedzialnych za zaopatrzenie w wodę na terenie województwa pomorskiego

Powiat bytowski

- Gmina Borzytuchom, ul. Zwycięstwa 56, 77-141 Borzytuchom,
- Gmina Kołczygłowy, ul. Słupska 56, 77-140 Kołczygłowy,
- Gmina Lipnica, ul. Józefa Słomińskiego 19, 77-130 Lipnica,
- Gmina Parchowo, ul. Krótka 2, 77-124 Parchowo,
- Gmina Studzienice, ul. Kaszubska 9, 77-143 Studzienice,
- Konserwacja Wodociągu i Sprzedaż Wody Jan Wirkus, Ciemno nr 23, 77-133 Tuchomie,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Dariusz Kuik Studziński, ul. Buczka 7, 77-133 Tuchomie,

- Wodociągi Miejskie Bytów Spółka z o.o., ul. A. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów,
- Zakład Gospodarki Komunalnej Czarna Dąbrówka, ul. Cicha 3, 77-116 Czarna Dąbrówka,
- Zakład Usług Komunalnych w Trzebielinie, ul. Pomorska 75, 77-235 Trzebielino,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Miastku Spółka z o.o., ul. Mickiewicza 3, 77-200 Miastko,

Powiat chojnicki

- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o., ul. Szkolna 7, 89-606 Konarzyny,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Drzymały 14, 89-600 Chojnice,
- Miejskie Wodociągi sp. z o.o. Plac Piastowski 27a, 89-600 Chojnice,
- Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Bolta 10, 89-632 Brusy,
- Zakład Usług Komunalnych sp. z o.o. ul. Kilińskiego 15, 89-650 Czersk,

Powiat człuchowski

- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., ul. Sobieskiego 11, 77-300 Człuchów,
- Przedsiębiorstwo Wodno - Kanalizacyjne Sp. z o.o., Al. Zwycięzców 1c, 77-330 Czarne,
- Zakład Gospodarki Komunalnej ul. Człuchowska 26, 77-320 Przechlewo,
- Zakład Gospodarki Komunalnej przy Urzędzie Gminy, ul. Plantowa 28, 77-300 Człuchów,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Rzeczenicy Sp. z o.o., ul. Człuchowska 11, 77-304 Rzeczenica,
- Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Zielona 2, 77-220 Koczała,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji, ul. Traugutta 2, 77-310 Debrzno,

Powiat gdański

- Aqua Cedry Sp. z o.o. ul. Osadników Wojskowych 7, 83-020 Cedry Wielkie,
- E.B.I. GreenSky Sp. z o.o. ul. 1-go Maja 63, 87-200 Wąbrzeźno,
- Ecol-Unicon Sp. z o.o. ul. Równa 2, 80-067 Gdańsk,
- Eksploatator Sp. z o.o., Rotmanka, ul. Sportowa 25, 83-010 Straszyn,
- Gmina Przywidz, ul. Gdańska 7, 83-047 Przywidz,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „WIK” Sp. z o.o., ul. Grunwaldzka 1, 83-000 Pruszcz Gdański,
- Reknica Sp. z o.o. ul. Leśna 12, 83-050 Kolbudy,
- Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk,
- Urząd Gminy Pszczółki, ul. Pomorska 18, 83-032 Pszczółki,
- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej ul. Gdańska 12, 83-034 Trąbki Wielkie,

Powiat kartuski

- "Radbur" Sp. z o.o. ul. Spółdzielców 1 83-314 Somonino,
- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Plac Troyana 2 83-333 Chmielno,
- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. ul. Jana III Sobieskiego 31, 83-322 Stężycza,
- Gminne Przedsiębiorstwo Remontowo-Usługowe Sp. z o.o. Sławki 1A, 83-314 Somonino,
- Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Mściwoja II 4, 83-300 Kartuzy,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., Ul. Kartuska 12, 83-340 Sierakowice,
- Spółka Komunalna Żukowo Sp. z o.o. ul. Pod Otomino 44, 83-330 Żukowo,
- Wójt Gminy Przdokowo ul. Kartuska 21 83-304 Przdokowo,

Powiat kościerski

- Gmina Dziemiany, ul. 8 Marca 3, 83-425 Dziemiany,
- Gmina Karsin, ul. Długa 222, 83-440 Karsin,
- Gmina Lipusz, ul. Wybickiego 27, 83-424 Lipusz,
- Gmina Nowa Karczma, ul. Kościerska 9, 83-404 Nowa Karczma,
- Komunalny Zakład Budżetowy w Starej Kiszewie, ul. 6 Marca 2b, 83-430 Stara Kiszewa,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Infrastruktury "KOS-EKO" Sp. z o.o., ul. Strzelecka 30A, 83-400 Kościerzyna,
- Samorządowy Zakład Budżetowy w Orlu, Orle 36, 83-420 Liniewo,
- Zakład Komunalny Gminy Kościerzyna, Stare Nadleśnictwo 5, 83-400 Kościerzyna,
- Zakład Porcelany Stołowej "Lubiana" S.A. ul. Zakładowa 1, 83-407 Łubiana,

Powiat kwidzyński

- Gmina Ryjewo ul. Lipowa 1, 82-420 Ryjewo,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów, Kanalizacji i Ciepłownictwa „PEWIK” sp. z o.o. ul. Kwidzyńska 15, 82-550 Prabuty,
- Przedsiębiorstwo Wodociągowe - Kanalizacyjne Sp. z o.o. w Kwidzynie, ul. Sportowa 1, 82-500 Kwidzyn,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Gardei ul. Kwidzyńska 27, 82-520 Gardeja,
- Zakład Usług Wielobranżowych Tadeusz Kawka ul. Grudziądzka 13, 82-522 Sadlinki,

Powiat malborski

- Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o., ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański,
- Gmina Mikołajki Pomorskie, ul. Dzierżgońska 2, 82-433 Mikołajki Pomorskie,

- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej, ul. Ludwika Solskiego 1, 82-200 Malbork,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej, ul. Główna 5, 82-213 Miłoradz,
- Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Starym Dzierzgoniu, Stary Dzierzgoń 54, 82-450 Stary Dzierzgoń,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Sztumie, ul. Kochanowskiego 28, 82-400 Sztum,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Bolesława Chrobrego 31, 82-200 Malbork,
- Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., ul. Słowackiego 24, 82-440 Dzierzgoń,
- Usługi Ogólnobudowlane Instalatorstwo Wod.-Kan.-C.O.-Gaz i Transport Z. Kaszubowski, Waplewo Wielkie 18a, 82-410 Stary Targ,

Powiat nowodworski

- Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o., ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.; ul. Przyjaźni 1; 82-120 Krynica Morska,

Powiat pucki

- Gmina Puck, ul. 10 Lutego 29, 84-100 Puck,
- Krokowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Żarnowiec 76, 84-110 Krokowa,
- Międzygminne Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji „EKOWIK” Sp. z o.o. ul. Droga Chłapowska 21, 84-120 Władysławowo,
- Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PEKO” Sp. z o.o. ul. Chrzanowskiego 44, 81-198 Kosakowo,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "PEWIK" Sp. z o.o., ul. Witomińska 29, 81-963 Gdynia,
- Pucka Gospodarka Komunalna Sp. z o.o. ul. Pucka 24, 84-122 Bładzikowo,
- Zespół Zakładów Obsługi Miasta w Helu, ul. Kuracyjna 3, 84-150 Hel,

Powiat słupski

- Farm Frites Poland Dwa Usługi Sp. z o.o., Bobrowniki 19, 76-231 Damnica,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Kępice Sp. z o.o., ul. T. Bielaka 8, 77-230 Kępice,
- Urząd Gminy Smołdzino ul. Tadeusza Kościuszki 3; 76-214 Smołdzino,
- Wodociągi Słupsk Sp. z o.o. ul. E. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk,
- Wodociągi Ustka, Sp. z o.o., ul. Ogrodowa 14, 76-270 Ustka,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Damnicy, ul. Strażacka 3, 76-231 Damnica,
- Zakład Gospodarki Komunalnej w Dębnicy Kaszubskiej Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 1, 76-248 Dębica Kaszubska,

- Zakład Usług Publicznych w Głównycach Sp. z o.o., ul. Słupska 21, 76-220 Głównyce,
- Zakład Usług Publicznych Z.B. ul. Głuszyńska 10; 76-230 Potęgowo,
- Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. ul. Szczecińska 86; 76-200 Słupsk,

Powiat starogardzki

- Gminne Wodociągi i Kanalizacja Spółka z o.o. ul. Polna 33, 83-250 Skarszewy,
- Gminny Zakład Usług Komunalnych ul. Szkolna 3, 83-211 Jabłowo,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Zakład Budżetowy ul. Mickiewicza 7, 83-262 Czarna Woda,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji "Star-Wik" ul. Lubichowska 128, 83-200 Starogard Gdański,
- Stowarzyszenie na Rzecz Zaopatrzenia w Wodę i Rozwoju Wsi ul. 3 Maja 32, 83-243 Szlachta,
- Zakład Gospodarki Miejskiej ul. Spacerowa 13, 83-220 Skórcz,
- Zakład Komunalny Gminy Zblewo ul. Pinczyńska 40, 83-210 Zblewo,

Powiat tczewski

- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Subkowach, ul. Wodna 2, 83-120 Subkowy,
- „Ecol-Unicon” Sp. z o. o. ul. Rokicka 14, 83-110 Tczew,
- „Inwest- Kom” Sp. z o. o. w Gniewie, ul. Wiślana 6, 83-140 Gniew,
- „Pelkom” Sp. z o. o. ul. Starogardzka 12, 83-130 Pelplin,
- Urząd Gminy w Morzeszczynie, ul. Kociewska 12, 83-132 Morzeszczyn,
- Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Czatkowska 8, 83-110 Tczew,

Powiat wejherowski

- Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Szemud Sp. z o.o., ul. Szkolna 5, 84-217 Szemud,
- Gniewińskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o. o., Kostkowo, ul. Wejherowska 24, 84-250 Gniewino,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia,
- Spółdzielnia Mieszkaniowa "Bożepole", ul. Osiedlowa 28, 84-214 Bożepole Wielkie,

Powiat m. Gdańsk

- Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk,

Powiat m. Gdynia

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o., ul. Witomińska 21, 81-311 Gdynia,

Powiat m. Sopot

- Saur Neptun Gdańsk S.A., ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk,

Zgody na odstępstwo

W roku 2020, do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego, nie wpłynęły żadne wnioski o udzielenie zgody na odstępstwo od ponadnormatywnych wartości parametrów jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Druga zgoda na odstępstwo obowiązuje jedynie w wodzie wodociągu Miłoradz gm. Miłoradz (powiat malborski), z uwagi na ponadnormatywną zawartość fluorków. Termin doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań sanitarnych – 30.04.2021 r.

Wykaz laboratoriów o udokumentowanym systemie jakości prowadzonych badań wody, zatwierdzonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną województwa pomorskiego

Tabela 2. Zatwierdzone laboratoria w województwie pomorskim

Nazwa i adres organizacji macierzystej	Nazwa i adres laboratorium	Nr certyfikatu akredytacji/ Data ważności akredytacji
Powiat bytowski		
Wodociągi Miejskie Bytów Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 1, 77-100 Bytów	Laboratorium Wodociągów Miejskich Bytów Sp. z o.o. w Bytowie, ul. Mickiewicza 1	AB 1262 30.05.2023 r.
Powiat chojnicki		
Miejskie Wodociągi Sp. z o.o. Plac Piastowski 27 a, 89-600 Chojnice	Laboratorium Miejskich Wodociągów Sp. z o.o. w Chojnicach, Plac Piastowski 27 a	AB 1610 29.04.2024 r.
Powiat m. Gdańsk		
Institut Morski w Gdańsku Zakład Ochrony Środowiska ul. Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk	Institut Morski w Gdańsku Zakład Ochrony Środowiska, ul. Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk	AB 646 31.08.2021 r.
LOTOS Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	LOTOS Lab Sp. z o.o. ul. Elbląska 135, 80-718 Gdańsk	AB 474 16.12.2023 r.
Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	Laboratorium Centralne Saur Neptun Gdańsk S.A. ul. Wałowa 46, 80-858 Gdańsk	AB 216 28.11.2021 r.

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

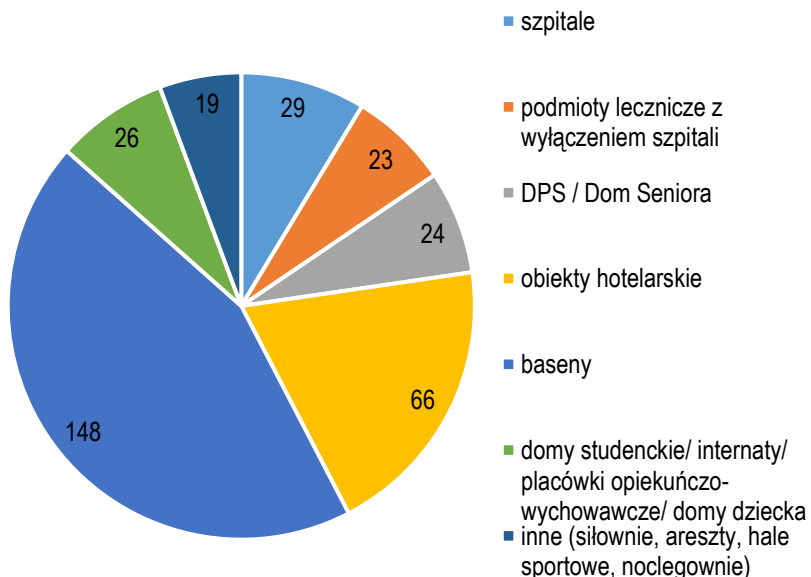
Powiat m. Gdynia		
J.S. Hamilton Poland Sp. z o.o. ul. Chwaszczyńska 180, 81-571 Gdynia	J.S. Hamilton Poland Sp. z o.o., ul. Chwaszczyńska 180, 81-571 Gdynia	AB 079 31.05.2022 r.
Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. Z o.o. w Gdyni ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	Laboratorium Wody i Ścieków PEWIK w Gdyni ul. Witomińska 29, 81-311 Gdynia	AB 697 06.04.2022 r.
Powiat kościerski		
Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologicznej z Bankiem Krwi w Kościerzynie ul. Piechowskiego 36, 83-400 Kościerzyna	Zakład Diagnostyki Laboratoryjnej i Mikrobiologicznej z Bankiem Krwi w Kościerzynie ul. Piechowskiego 36, 83-400 Kościerzyna	brak
Powiat malborski		
Centralny Wodociąg Żuławski Sp. z o.o. ul. Warszawska 28a, 82-100 Nowy Dwór Gdański	Laboratorium Badania Wody w Żąbrowie 82-220 Stare Pole	AB 925 16.07.2024 r.
Eurofins Polska Sp. z o. o. Aleja Wojska Polskiego 90A, 82-200 Malbork	Eurofins Polska Sp. z o. o. Aleja Wojska Polskiego 90A, 82-200 Malbork	AB 1334 28.04.2024 r.
Powiat słupski		
Wodociągi Słupsk, Sp. z o.o., ul. Orzeszkowej 1, 76-200 Słupsk	Laboratorium Badania Wody i Ścieków, ul. Westerplatte 54 B, 76-200 Słupsk	AB 1079 10.08.2021 r.
Powiat tczewski		
Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. ul. Czatkowska 8, 83-110 Tczew	Laboratorium Badania Wody i Ścieków ul. Czatkowska 8, 83-100 Tczew	AB 813 10.09.2023 r.
Powiat wejherowski		
COVER Krystyna Pawlak ul. Sikorskiego 108a, 84 -200 Wejherowo	COVER Krystyna Pawlak ul. Tartaczna 4, 84 -200 Wejherowo	AB 911 11.05.2024 r.

Szczegółowy zakres badań wykonywanych w ww. laboratoriach znajduje się na stronie www.wsse.gda.pl.

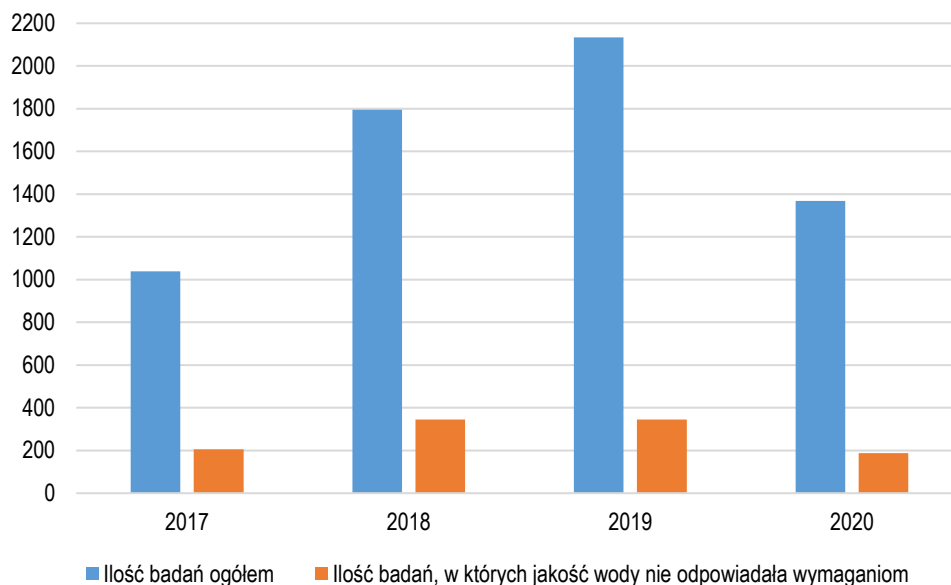
Stan skolonizowania instalacji ciepłej wody użytkowej bakteriami z rodzaju *Legionella sp.* w nadzorowanych obiektach

W 2020 roku skontrolowano jakość ciepłej wody użytkowej łącznie w 335 obiektach. W 188 próbkach, na 1369 pobranych, stwierdzono obecność bakterii *Legionella sp.* w ilości przekraczającej 100 jtk/100 ml. W celu poprawy jakości wody, Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego wydali łącznie 47 decyzji nakazujących poprawę jakości ciepłej wody użytkowej, w tym 7 przedłużających termin wykonania nakazów decyzji.

Wykres 3. Ilość obiektów, w których przeprowadzono badania w kierunku *Legionella sp.* w 2020 roku

Wykres 4. Ilość badań Legionella sp. w latach 2017-2020

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Ustępy publiczne

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 199 ustępów publicznych, w tym 123 stałe i 76 tymczasowych. Skontrolowano 88 szaletów zewidencjonowanych. Prowadzono również kontrole sanitarne szaletów publicznych oraz kontrole ustępów ogólnodostępnych nie objętych ewidencją, zlokalizowanych w marketach, kinach itp. oraz kabiny Toy – Toy.

Tabela 3. Ustępy publiczne

Rodzaj obiektu		W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
				Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Ustępy publiczne ogółem		199	85	116	88	2/450	1	1/110
Stale	skanalizowane	123	32	66	33	2/450	1	1/110
	nieskanalizowane	0	0	0	0	0	0	0
Tymczasowe	Skanalizowane	64	22	40	25	0	0	0
	Nieskanalizowane	12	31	10	30	0	0	0

W 2020 roku do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej wpłynęło 8 interwencji dotyczących złego stanu higieniczno-sanitarnego toalet, 5 z nich dotyczyło ustępów nie objętych ewidencją. Kontrole sanitarne potwierdziły nieprawidłowości sanitarne w 2 przypadkach. W obiektach, w których stwierdzono nieprawidłowości nałożono 2 mandaty karne na kwotę 450 zł i wydano 1 decyzję ustalającą opłatę na kwotę 110 zł, a także wydano zalecenia.

Pływalnie

W 2020 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się ogółem 153 pływalnie kryte, 5 parków wodnych, 50 pływalni odkrytych oraz 12 pływalni mieszanych (kryto-odkryte). Zarządcy pływalni, w myśl § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 roku w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r., poz. 2016), zobowiązani byli do dokonywania oceny spełnienia wymagań jakości wody na pływalni. W 2020 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały łącznie 131 ocen jakości wody na pływalniach:

- 124 oceny pozytywne (dla 74 pływalni krytych, dla 41 pływalni odkrytych, dla 9 pływalni mieszanych),
- 7 ocen negatywnych (dla 4 pływalni krytych, dla 3 pływalni odkrytych).

Analiza wyników kontroli w zakresie wykonywania powyższej oceny, wykazała:

- zarządzający 20 pływalniami krytymi, 11 pływalniami odkrytymi i 1 pływalnią mieszaną nie posiadali ustalonych z właściwym Państwowym Inspektorem Sanitarnym harmonogramów pobierania próbek wody,
- na 25 pływalniach zakres badań jakości wody nie był zgodny z ww. rozporządzeniem Ministra Zdrowia,
- na 38 pływalniach częstotliwość badań jakości wody nie była zgodna z ww. rozporządzeniem Ministra Zdrowia,
- na 24 pływalniach stwierdzono, iż zarządzający pływalnią nie dokumentowali bieżących obserwacji wody na pływalni,
- w 18 przypadkach stwierdzono brak systematycznego udokumentowanego nadzoru zarządzających pływalnią nad pracą urzędów oraz rejestrowaniem wyników pomiaru jakości wody na pływalni,
- w 21 obiektach, podczas kontroli sanitarnej obiektu, stwierdzono brak komunikatu informującego o spełnianiu przez wodę na pływalni wymagań określonych w ww. rozporządzeniu lub aktualnych informacji o przekroczeniach dopuszczalnych wartości parametrów wynikających z oceny.

Właściwi Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni podejmowali stosowne działania mające na celu wyegzekwowanie od zarządzających pływalniami wywiązania się z obowiązków wynikających z ww. rozporządzenia. W 2020 roku na pływalniach w województwie pomorskim wykonano łącznie 7473 badania jakości wody.

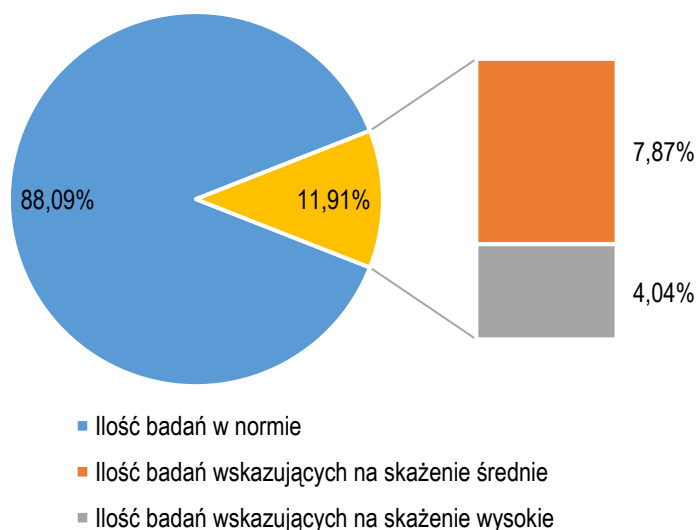
Tabela 4. Liczba badań wody na pływalniach

Rodzaj kontroli	woda wprowadzana do niecki basenowej z systemu cyrkulacji			woda z niecki basenowej		
	ilość badań ogółem	ilość badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów fizykochemicznych	ilość badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych	ilość badań ogółem	ilość badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów fizykochemicznych	ilość badań w których stwierdzono przekroczenia parametrów mikrobiologicznych
organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej	203	134	55	269	187	33
kontrola wewnętrzna zarządcy	2198	416	227	4803	1249	234

Najczęściej stwierdzane były ponadnormatywne wartości parametrów fizykochemicznych tj. chlor związany, chlor wolny, jak również potencjał redoks. Przekroczenia parametrów mikrobiologicznych miały charakter incydentalny i nie powtarzały się w kolejnych badaniach. Stwierdzenie skażenia mikrobiologicznego w nieckach basenowych skutkowało czasowym wyłączeniem ich z eksploatacji.

W 2020 roku w ramach kontroli wewnętrznej oraz sprawowanego nadzoru nad pływalniami wykonano łącznie 471 badań w zakresie bakterii *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej w natryskach znajdujących się na pływalniach. W 1 pływalni stwierdzono bardzo wysokie skażenie instalacji tymi bakteriami, w 12 pływalniach wysokie, a w 19 pływalniach skażenie średnie.

Wykres 5. Skażenie ciepłej wody użytkowej w natryskach w nadzorowanych pływalniach

Pływalnie kryte w większości znajdowały się na terenach szkół i hoteli, z kolei pływalnie odkryte położone były na terenach ośrodków wypoczynkowych i w obiektach hotelarskich. Duża liczba obiektów posiadała dodatkowe urządzenia atrakcji wodnych np. jacuzzi oraz pomieszczenia odnowy biologicznej tj. gabinety masażu, sauny, sale do ćwiczeń, solaria, siłownie, hydromasaże, fizykoterapie, itp. We wszystkich obiektach znajdowały się regulaminy określające warunki korzystania z pływalni. Pływalnie kryte wyposażone były w poczekalnię i szatnię na odzież wierzchnią, posiadały także prawidłowe zaplecze higieniczne tj. przebieralnie, kabiny ustępowe oraz natryski. Wszystkie obiekty posiadały wydzielone miejsca i/lub magazyny do przechowywania środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych. Ścieki z omawianych obiektów odprowadzono do kanalizacji sanitarnej. Odpady komunalne gromadzono w pojemnikach plastikowych z pokrywami, wyłożonych workami foliowymi. Ich wywozem na składowiska odpadów zajmowały się wyspecjalizowane firmy, które posiadały specjalistyczny sprzęt transportowy przeznaczony do tego celu.

Tabela 5. Pływalnie

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Pływalnie kryte ogółem	153	92	135	92	1/300	3	8/4346
w tym parki wodne	5	4	4	4	0	0	0
Pływalnie odkryte	50	26	33	19	0	0	0
Pływalnie mieszane (kryto-odkryte)	12	9	10	11	0	0	0
Razem	220	131	182	126	1/300	3	8/4346

Wydano 3 decyzje administracyjne. Ponadto nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł oraz wydano 8 decyzji ustalających opłatę na łączną kwotę 4346 zł. Kontrole sprawdzające wykazały usunięcie zaniedbań sanitarnych.

Domy pomocy społecznej, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę

W ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku znajdowały się ogółem 43 domy pomocy społecznej, 52 inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz 85 placówek zapewniających całodobową opiekę. Domy pomocy społecznej, w większości koedukacyjne, zlokalizowane były w budynkach wolno stojących lub w kompleksach budynków innego przeznaczenia, zmodernizowanych tak, by spełniały potrzeby ich mieszkańców.

Opieka pielęgniarska była zapewniona w dużych obiektach całodobowo, natomiast w małych obiektach w wyznaczonym czasie. W kilku obiektach nie były prowadzone świadczenia medyczne na terenie placówki. W razie potrzeby mieszkańców domu pomocy społecznej był zawożony do przychodni. Gospodarka odpadami medycznymi w obiektach je wytwarzających była prawidłowa. W większości obiektów bielizna była prana przez zewnętrzne firmy, w pozostałych bielizna była prana w obiekcie.

Tabela 6. Zestawienie obiektów pomocy społecznej i placówek z całodobową opieką

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Domy pomocy społecznej	43	11	49	11	0	0	0
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	52	6	28	7	0	0	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	85	9	71	9	1/100	0	1/221
Razem	180	26	148	27	1/100	0	1/221

Obiekty hotelarskie, turystyczne i noclegowe

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 349 obiektów hotelarskich, w tym:

- 234 hotele,
- 28 pensjonatów,
- 34 kempingi,
- 53 schroniska, schroniska młodzieżowe i pola biwakowe.

Ponadto w ewidencji znajdowało się 1085 innych obiektów, w których świadczone były usługi hotelarskie oraz 37 noclegowni. W grupie innych obiektów świadczących usługi hotelarskie, znajdowały się obiekty nie posiadające nadanej kategorii, w tym ośrodki wypoczynkowe.

Tabela 7. Obiekty hotelarskie, turystyczne i noclegownie

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Noclegownie	37	8	32	9	1/500	2	1/248
Hotele	234	101	133	93	0	0	3/734
Motele	0	0	0	0	0	0	0
Pensjonaty	28	10	15	10	0	0	0
Kempingi	34	17	15	15	1/300	0	1/135
Domy wycieczkowe	0	0	0	0	0	0	0
Schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe	53	16	19	16	1/400	0	1/141
Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	1085	263	444	270	12/3600	0	12/2590
Razem	1471	415	658	413	15/4800	2	18/3848

Większość skontrolowanych obiektów posiadała właściwy stan sanitarny. Bielizna prana była w pralniach własnych obiektów lub oddawana do specjalistycznych pralni. Odpady komunalne odbierane były przez firmy specjalistyczne. W części obiektów wykonywano systematycznie dezynfekcje, dezynsekcje oraz deratyzacje.

Do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa pomorskiego wpłynęło 50 interwencji, większość z nich dotyczyła stanu sanitarno-higienicznego obiektów, niewłaściwej gospodarki bielizną czystą i brudną a także nieprzestrzegania obowiązujących podczas pandemii obostrzeń. Po przeprowadzeniu czynności kontrolnych 13 interwencji uznano za zasadne. Osoby winne zaniedbań ukarano mandatami karnymi. Nałożono ogółem 18 mandatów na łączną kwotę 4800 zł. Ponadto wystawiono 2 decyzje administracyjne oraz 36 decyzji ustalających opłatę na łączną kwotę 3848 zł. Większość nieprawidłowości zostało usuniętych do końca 2020 roku.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

Skontrolowano ogółem 765 zakładów, przeprowadzono łącznie 839 kontroli sanitarnych. W 2020 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się ogółem 3704 zakłady usługowe, w tym:

- 1701 zakładów fryzjerskich,
- 1135 zakładów kosmetycznych,
- 321 zakładów odnowy biologicznej,
- 78 zakładów tatuażu,
- 469 innych zakładów (więcej niż jedna usługa).

Tabela 8. Obiekty fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej

Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów / kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Zakłady fryzjerskie	1701	300	1043	364	12/2800	0	14/2408
Zakłady kosmetyczne	1135	259	819	229	4/1300	2	10/1295
Zakłady tatuażu	78	18	66	19	3/700	0	4/586
Zakłady odnowy biologicznej	321	77	242	98	5/2000	4	11/3020
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	469	111	371	129	2/700	0	2/198
Razem	3704	765	2541	839	26/7500	6	41/7507

W zakładach wydzielono miejsca dla klientów korzystających z usług, wyposażono w miejsca do przechowywania odzieży wierzchniej. Zaplecza socjalne zakładów to najczęściej wydzielone pomieszczenia, z szafami dwudzielnymi na odzież osobistą i ochronną oraz kącikiem do spożywania posiłków. Obiekty posiadały pomieszczenia sanitarne oraz wydzielone pomieszczenia/miejsca do przechowywania i mycia sprzętu porządkowego, a także przechowywania środków czystości. Narzędzia i sprzęt fryzjersko-kosmetyczny dezynfekowany w środkach do tego przeznaczonych. Środki do dezynfekcji w ilości dostatecznej, przechowywane były prawidłowo – w pojemnikach z pokrywką, właściwie oznakowanych.

Dezynfekcję przyborów oraz narzędzi przeprowadzano w plastikowych lub szklanych pojemnikach z pokrywami, a następnie płukano pod bieżącą wodą. Narzędzia wielokrotnego użytku, których stosowanie powoduje naruszenie ciągłości tkanek, po każdym użyciu poddawano dezynfekcji, a następnie myto i sterylizowano. Sterylizacja narzędzi odbywała się w większości poza zakładami, na podstawie umów podpisanych z placówkami ochrony zdrowia. Nieznaczna liczba zakładów posiadała autoklawy. Przechowywanie sterylnych narzędzi nie budziło zastrzeżeń. W obiektach wykonujących czynności, w trakcie których dochodzi do przerwania ciągłości tkanki łącznej wdrożono i zastosowano procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.

Podczas kontroli sanitarnych zakładów usługowych stwierdzono nieprawidłowości, takie jak brudne narzędzia fryzjerskie i/lub kosmetyczne, nieprawidłowa dezynfekcja narzędzi lub brak dezynfekcji narzędzi, brak płynu dezynfekcyjnego, przeterminowany płyn do dezynfekcji narzędzi, nieoznakowany pojemnik z płynem do dezynfekcji, brak pojemników do narzędzi sterylnych i przeznaczonych do sterylizacji, brak daty sterylizacji na pakietach sterylizacyjnych, niewłaściwie przechowywane pakiety sterylizacyjne, brak bieżącej czystości pomieszczeń i stanowisk pracy, brak rozdziału odzieży ochronnej od osobistej, brak wydzielonego pomieszczenia lub miejsca na sprzęt porządkowy, ponadto nieprzestrzeganie przepisów ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium oraz brak opracowanych i wdrożonych procedur zapobiegających zakażeniom COVID-19.

Ponadto do Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych województwa pomorskiego wpłynęło 47 interwencji, większość z nich dotyczyła stanu sanitarno-higienicznego obiektów, braku dezynfekcji i sterylizacji narzędzi, a także nieprzestrzegania obowiązujących podczas pandemii obostrzeń. Po przeprowadzeniu czynności kontrolnych 17 interwencji uznano za zasadne. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono ogółem 26 mandatów karnych na łączną kwotę 7500 zł. Ponadto wydano 41 decyzji ustalających opłatę na sumę 7507 zł i 6 decyzji administracyjnych nakładających obowiązki.

Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie pomorskim nadzorowały 418 cmentarzy oraz 25 domów przedpogrzebowych. Zakłady pogrzebowe posiadały własne urządzenia chłodnicze lub korzystały z kostnic parafialnych na zasadzie umowy użyczenia. Na terenie wielu cmentarzy znajdują się kostnice, kaplice i domy przedpogrzebowe. Ponadto organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wydały 1033 decyzje dotyczące ekshumacji zwłok i szczątków w tym 3 odmowne, 405 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok/szczątków z zagranicy oraz 21 decyzji dotyczących przewozu zwłok/szczątków poza granicę RP.

Środki transportu i obiekty przeznaczone do obsługi ruchu pasażerskiego

W roku 2020 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego skontrolowały 626 środków transportu osobowego - kolejowego, drogowego, żeglugi morskiej i śródlądowej.

Środki transportu

Kontrole sanitarno-higieniczne dotyczyły publicznego transportu zbiorowego, wykorzystywanego w międzynarodowych, krajowych i miejskich przewozach podróży oraz transportu specjalistycznego. Łącznie skontrolowano 184 środki komunikacji lądowej - autobusy transportu krajowego i międzynarodowego, składy pociągów dalekobieżnych (łącznie z wagonami sypialnymi, z kuszetami), podmiejskich, szybkiej kolei miejskiej, samochody do przewozu chorych, zwłok i szczątków ludzkich, bielizny, odpadów medycznych oraz 442 statki, promy pasażerskie, statki żeglugi śródlądowej, kutry wycieczkowe i łodzie.

Środki transportu osobowego kolejowego

Kontrole sanitarno-techniczne dotyczyły składów pociągów należących do TLK, EIC oraz Przewozów Regionalnych. Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni skontrolowali łącznie 3 wagony. Przeprowadzono również jedną kontrolę SKM.

Czynności kontrolne prowadzono w bazach przygotowania wagonów do drogi lub przy torach odstawczych, po świeżo przeprowadzonych czynnościach sprzątnięcia, mycia oraz ewentualnych naprawach. W wyniku całorocznego nadzoru sanitarnego, nie stwierdzano nieprawidłowości.

W 2020 roku wpłynęło 11 interwencji. 10 dotyczyło przepelnionych pociągów oraz nie zasłaniania ust i nosa przez podróżujących oraz obsługę konduktorską. Występowano do przewoźnika prosząc o wyjaśnienia w sprawie, jak również podjęto próbę współpracy z Policją i Służbą Ochrony Kolei w zakresie przestrzegania obowiązujących nakazów przez pasażerów. W 8 przypadkach interwencje się potwierdziły. 1 interwencja dotyczyła nieprawidłowego sprzątnięcia pociągów SKM, interwencji nie potwierdzono.

Środki transportu osobowego drogowego

W autobusach, trolejbusach, autokarach komunikacji miejskiej stan sanitarno-techniczny skontrolowanych pojazdów nie budził zastrzeżeń. W 2020 roku skontrolowano łącznie 130 środków publicznego transportu drogowego, w tym 117 autobusów komunikacji publicznej, nie skontrolowano żadnego autobusu turystycznego.

Wpłynęły 3 interwencje dotyczące przedmiotowych środków transportu, 2 dotyczące niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego (interwencje nie potwierdziły się) oraz 1 dotycząca przepelnienia w autobusie. Skontaktowano się z organizatorem przewozów, który przywrócił rozkład jazdy obowiązujący w dni nauki szkolnej przed okresem stanu epidemii.

Pojazdy do przewozu zwłok

Ocenie sanitarnej poddano 33 pojazdy do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. Stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń. W firmach były opracowane procedury mycia i dezynfekcji pojazdów. Samochody były trwale oznakowane, posiadały odizolowaną kabinę kierowcy od części ładunkowej, zabezpieczenie przed przesuwaniem się trumny w czasie transportu. Podłoga w części do umieszczenia trumny była gładka, łatwo zmywalna. Stosowano prawidłowe środki dezynfekcyjne. Odpady niebezpieczne przechowywano w specjalnie do tego celu przeznaczonych zamykanych pojemnikach i przekazywano do unieszkodliwiania na podstawie zawartej umowy z wyspecjalizowaną firmą. Samochody myto na terenie zakładów pogrzebowych, do których należą lub w myjniach samochodowych.

Karetki pogotowia

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego przeprowadziły 2 kontrole sanitarne karetek pogotowia. Kontrole nie wykazały uchybień. Stosowano bieliznę jednorazowego użytku, wewnątrz pojazdów myto i dezynfekowano zgodnie z procedurami, z zewnątrz pojazdy myto w większości w ogólnodostępnych myjniach. Usuwanie wykorzystanego sprzętu jednorazowego użytku przebiegało zgodnie z procedurą postępowania z odpadami medycznymi. W przypadku korzystania z koców, po każdym użyciu były one przekazywane do pralni, w której przeprowadzono ich dezynfekcję.

Środki transportu morskiego i śródlądowego

Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Gdyni skontrolował jednostki pływające w ruchu krajowym i międzynarodowym. W Porcie Gdynia przeprowadzono kontrole 159 jednostek pływających (3 statki i promy pasażerskie, 156 statków morskich z wyłączeniem statków pasażerskich i promów pasażerskich), w Porcie Gdańsk - 230 kontroli (6 statków i promów pasażerskich, 224 statków morskich z wyłączeniem statków pasażerskich i promów pasażerskich), w Porcie Ustka - 13 (11 statków i promów pasażerskich oraz 2 statki i promy pasażerskie żeglugi śródlądowej). Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę statku pasażerskiego żeglugi śródlądowej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Łącznie przeprowadzono 403 kontrole sanitarne transportu morskiego i śródlądowego. Dodatkowo przeprowadzono 39 kontroli innych środków transportu, jak kutry i łodzie rybackie oraz statki obsługi portu.

Zgłoszono 4 interwencje na statkach i promach pasażerskich morskich dotyczące nieprzestrzegania przez pasażerów obostrzeń sanitarnych w czasie pandemii, interwencje nie potwierdzono. Ponadto zgłoszono 1 interwencję na statku pasażerskim żeglugi śródlądowej. Interwencja się potwierdziła, pouczone przedsiębiorcę.

Dworce i stacje kolejowe

W 2020 roku skontrolowano 14 dworców i stacji kolejowych. W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego.

Dworce autobusowe

W 2020 roku przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowali 2 dworce autobusowe. Stan sanitarny w zakresie czystości bieżącej skontrolowanych obiektów (łącznie ze stanowiskami autobusowymi oraz z zapleczem socjalnym dla kierowców) nie budził zastrzeżeń.

Morskie przejścia graniczne

W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwie pomorskim znajduje się 8 przejść granicznych morskich – Gdańsk (Nowy Port i Górki Zachodnie) (sportowe), Gdynia, Łeba (sportowe), Ustka, Hel, Jastarnia (sportowe), Władysławowo. W 2020 roku skontrolowano 2 przejścia graniczne, nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ponadto przeprowadzono kontrolę 6 portów (innych niż przejścia graniczne), 101 nadbrzeży portowych, 1 przystań rybacką, 5 przystani jednostek pływających rekreacyjnych i sportowych, 3 przystanie promów morskich i statków pasażerskich oraz 2 bazy promowe. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

Lotnicze przejście graniczne w Gdańsku Rębiechowie

W Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną firmy WELCOME Airport Services Sp. z o. o. odpowiedzialnej za zaopatrzenie samolotów w wodę oraz odprowadzanie nieczystości stałych i płynnych. Stan higieniczno-sanitarny pojazdów do obsługi samolotów, stan sanitarno-porządkowy oraz sanitarno-techniczny pomieszczeń garażowych dobry. Przeprowadzono również 1 kontrolę sanitarną firmy LS Airport Services S.A., odpowiedzialnej za zaopatrywanie samolotów w wodę, odbiór ścieków, sprzątanie oraz odladanie samolotów. Stan sanitarno-techniczny pojazdów do obsługi samolotów dobry. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Samochody do przewozu bielizny

Skontrolowano 2 środki transportu do przewozu bielizny. Stan sanitarno-higieniczny skontrolowanych pojazdów nie budził zastrzeżeń. Sprzątanie i dezynfekcja wnętrza samochodów odbywały się w miejscu postoju samochodu na terenie pralni po zakończonym kursie. Mycie samochodów z zewnątrz odbywało się na terenie pralni lub w myjni zewnętrznej.

Inne obiekty użyteczności publicznej

W 2020 roku w ewidencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowało się 555 innych obiektów użyteczności publicznej, nie ujętych w ww. punktach. Najwięcej w tej grupie było obiektów takich jak obiekty kulturalne (domy kultury, teatry, muzea), obiekty sportowe (hale, korty, stadiony), tereny rekreacyjne, pralnie. Skontrolowano 192 obiekty. Za stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości wydano 4 decyzje ustalające opłatę na łączną kwotę 643 zł.

Obiekty podległe Ministerstwu Sprawiedliwości

W 2020 roku przedstawiciele Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego skontrolowali ogółem 5 zakładów karnych i 6 aresztów śledczych dla dorosłych, zlokalizowanych w Gdańsku, Czarnem (pow. Człuchów), Kwidzynie, Malborku, Sztumie, Chojnicach, Czersku (pow. Chojnice), Słupsku, Starogardzie Gdańskim i Wejherowie oraz przychodnie wykazane jako podległe Ministrowi Sprawiedliwości.

Tabela 9. Obiekty podległe Ministrowi Sprawiedliwości

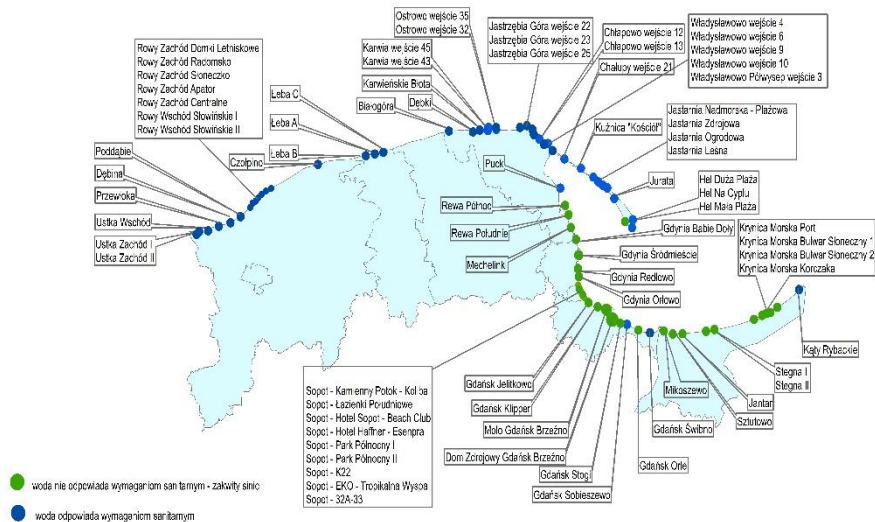
Rodzaj obiektu	W ewidencji na 31.12	Liczba obiektów kontrolowanych	Kontrole		Liczba mandatów/kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
Zakład karny	5	2	6	2	0	0	0
Areszt śledczy	6	0	5	0	0	0	0
Przychodnia	4	0	3	0	0	0	0

Jakość wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpeli

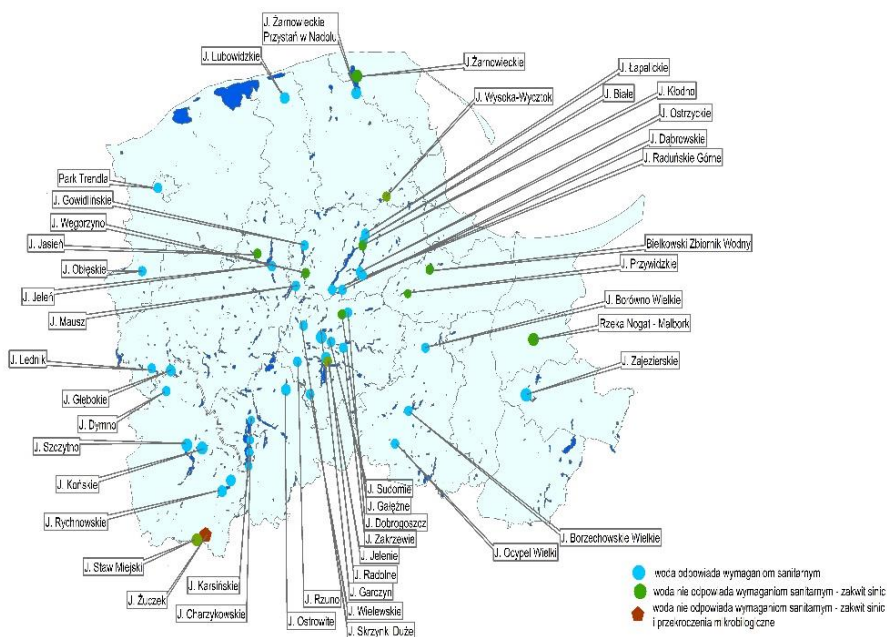
Na terenie województwa pomorskiego znajdowało się 130 kąpielisk, w tym 79 morskich i 51 śródlądowych. Ich liczba w odniesieniu do roku ubiegłego wzrosła o 1 kąpielisko. Z powodu pandemii COVID-19 na terenie województwa pomorskiego nie zostały otwarte 2 kąpieliska tj.:

- Kąpielisko morskie Lubiatowo wejście 44,
- Kąpielisko nad jeziorem Ocypel Wielki przy Ośrodku Wypoczynkowym Centrum Animacji Misyjnej Księży Werbistów.

Mapa 1. Ocena sanitarna kąpielisk morskich w 2020 roku

Mapa 2. Ocena sanitarna kąpielisk śródlądowych w 2020 roku

Sezon kąpielowy we wszystkich gminach został określony uchwałą rad gmin i obejmował poniższe okresy.

Tabela 10. Sezon kąpielowy na kąpieliskach województwa pomorskiego

Lp.	Powiat	Nazwa kąpieliska	Akwen	Data rozpoczęcia sezonu	Data zakończenia sezonu
1	bytowski	Jeleń	j. Jeleń	27.06.2020	30.09.2020
2		Kąpielisko Miastko	j. Lednik	15.06.2020	15.09.2020
3		Kąpielisko Świeszyno	j. Głębokie	15.06.2020	15.09.2020
4		Kąpielisko Bytów	j. Jasień	20.06.2020	31.08.2020
5	chojnicki	Charzykowy	j. Charzykowskie	01.07.2020	31.08.2020
6		Ostrowite	j. Ostrowite	01.07.2020	31.08.2020
7		Małe Swornegacie	j. Charzykowskie	01.07.2020	31.08.2020
8		Swornegacie	j. Karsińskie	01.07.2020	31.08.2020
9		Funka Ośrodek Wypoczynkowy „Mikomania”	j. Charzykowskie	27.06.2020	31.08.2020
10		Kąpielisko Czernica	j. Dybrzyk	27.06.2020	15.08.2020
11	człuchowski	Ośrodek wypoczynkowy nad j. Rychnowskim	j. Rychnowskie	27.06.2020	31.08.2020
12		Kąpielisko nad j. Końskim w Przechlewie	j. Końskie	29.06.2020	31.08.2020
13		Kąpielisko nad j. Szczytno przy Ośrodku Rekreacyjno Wypoczynkowym "Rzewnica"	j. Szczytno	01.07.2020	31.08.2020
14		Kąpielisko na j. Staw Miejski w Debrznie	j. Staw Miejski	01.07.2020	31.08.2020
15		Kąpielisko nad j. Dymno w Koczale	j. Dymno	01.07.2020	31.08.2020
16		Kąpielisko na j. Żuczek w Debrznie	j. Żuczek	01.07.2020	31.08.2020
17		Ośrodek Szkoleniowy WOPR	j. Rychnowskie	27.06.2020	31.08.2020
18	gdański	Kąpielisko gminne przy ul. Jeziornej w Przywidzu	j. Przywidzkie	01.07.2020	31.08.2020
19		Kąpielisko gminne w Kolbudach przy ul. A. Ważnego 3	Bielkowski Zbiornik Wodny	27.06.2020	31.08.2020
20	kartuski	Stężycza	j. Raduńskie Górne	01.07.2020	31.08.2020
21		Gołubie	j. Dąbrowskie	01.07.2020	31.08.2020
22		PGE Energia Ośrodek Szkoleniowy w Krzesznej	j. Ostrzyckie	01.07.2020	31.08.2020
23		Centrum Wypoczynkowe Wieżycza Kolano	j. Ostrzyckie	01.07.2020	31.08.2020
24		Suleczyno	j. Węgorzyno	01.07.2020	31.08.2020
25		Ośrodek Szkoleniowo Rehabilitacyjny Mausz	j. Mausz	28.06.2020	31.08.2020
26		Kąpielisko nad j. Białym	j. Białe	01.07.2020	31.08.2020
27		Kąpielisko gminne w Chmielnie	j. Kłodno	01.07.2020	31.08.2020

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

28		Kapielisko gminne w Garczu	j. Łapalickie	01.07.2020	31.08.2020	
29	kościerski	Przy Centrum Szkoleniowo-Wypoczynkowym w Garczynie	j. Garczyn	27.06.2020	31.08.2020	
30		Kapielisko w Dziemianach	j. Rzuno	01.07.2020	31.08.2020	
31		Kapielisko "Wielewskie" we Wielu	j. Wielewskie	01.07.2020	31.08.2020	
32		Kapielisko przy Ośrodku Wypoczynkowym Politechniki Gdańskiej Czarlina	j. Jelenie	15.06.2020	15.09.2020	
33		Kapielisko przy Ośrodku Wypoczynkowym Gdańskiej Stoczni "Remontowa" im. J.Piłsudskiego S.A. w Czarlinie	j. Radolne	11-24.06.2020 28.06-11.07.2020 15-28.07.2020 31.07-13.08.2020 16-29.08.2020 01-14.09.2020		
34		Kapielisko we wsi Dobrogoszcz	j. Dobrogoszcz	27.06.2020	31.08.2020	
35		Kapielisko w Kościerzynie	j. Gałęźne	01.07.2020	31.08.2020	
36		Kapielisko przy Hotelu "Niedźwiadek" Sp. z o.o. we Wdzydzach	j. Jelenie	27.07.2020	30.08.2020	
37		Kapielisko w Nowym Karpnie	j. Skrzynki Duże	01.07.2020	31.08.2020	
38		Kapielisko PCM Garczyn	j. Garczyn	26.06.2020	30.08.2020	
39		Kapielisko Ośrodek Stawiska	j. Zakrzewie	29.06.2020	29.08.2020	
40		Kapielisko w Sycowej Hucie	j. Sudomie	26.06.2020	30.08.2020	
41		łęborski	Kapielisko przy plaży A w Łebie	Morze Bałtyckie	23.06.2020	31.08.2020
42			Kapielisko przy plaży "B" w Łebie	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
43	Kapielisko przy plaży C w Łebie		Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020	
44	Kapielisko „MIRON”		j. Lubowidzkie	01.07.2020	31.08.2020	
45	malborski	Zajezierskie	j. Zajezierskie	26.06.2020	31.08.2020	
46		Nogat	rz. Nogat	27.06.2020	23.08.2020	
47	nowodworski	Mikoszewo	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020	
48		Jantar	Zatoka Gdańska	27.06.2020	02.09.2020	
49		Stegna II	Zatoka Gdańska	27.06.2020	02.09.2020	
50		Stegna I	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020	
51		Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 1	Zatoka Gdańska	20.06.2020	31.08.2020	
52		Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 2	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020	
53		Krynica Morska - Korczaka	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020	
54		Krynica Morska - Port	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020	
55		Sztutowo	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020	

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

56		Kąty Rybackie	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020
57	pucki	Karwia wejście nr 43	Morze Bałtyckie	27.06.2020	31.08.2020
58		Ostrowo wejście nr 35	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
59		Ostrowo wejście nr 32	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
60		Jastrzębia Góra wejście nr 25	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
61		Jastrzębia Góra wejście nr 23	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
62		Władysławowo wejście nr 9	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
63		Władysławowo wejście nr 6	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
64		Chałupy wejście nr 21	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
65		Kąpielisko Kuźnica "Kościół"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	30.08.2020
66		Kąpielisko Jastarnia "Nadmorska- Plażowa"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	30.08.2020
67		Kąpielisko Jastarnia "Zdrojowa"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	30.08.2020
68		Kąpielisko Jurata "Międzymorze"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	30.08.2020
69		Kąpielisko nr 1 - "Duża Plaża"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
70		Kąpielisko nr 3 - "Mała Plaża"	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020
71		Puck plaża po wschodniej stronie części falochronu portu jachtowego na Zatoce Puckiej	Zatoka Pucka	27.06.2020	31.08.2020
72		Rewa od strony Zatoki Gdańskiej	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020
73		Rewa od strony Zatoki Puckiej	Zatoka Pucka	01.07.2020	31.08.2020
74		Kąpielisko nr 2 - "Na Cyplu"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
75		Władysławowo-Półwysep wejście nr 3	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
76		Karwia wejście nr 45	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
77		Jastrzębia Góra wejście nr 22	Morze Bałtyckie	27.06.2020	15.09.2020
78		Chłapowo wejście nr 12	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
79		Chłapowo wejście nr 13	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
80		Władysławowo wejście nr 4	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
81		Władysławowo wejście nr 10	Morze Bałtyckie	27.06.2020	15.09.2020
82		Kąpielisko Jastarnia "Ogrodowa"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	30.08.2020
83		Kąpielisko Jastarnia "Leśna"	Morze Bałtyckie	01.07.2020	30.08.2020
84		Mechelinki	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
85		Kąpielisko morskie w Białogórze	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
86		Kąpielisko morskie w Dębkach	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
87		Kąpielisko morskie w Karwieńskich Błotach Drugich	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
88		Kąpielisko w Lubkowie DPS	j. Żarnowieckie	01.07.2020	31.08.2020

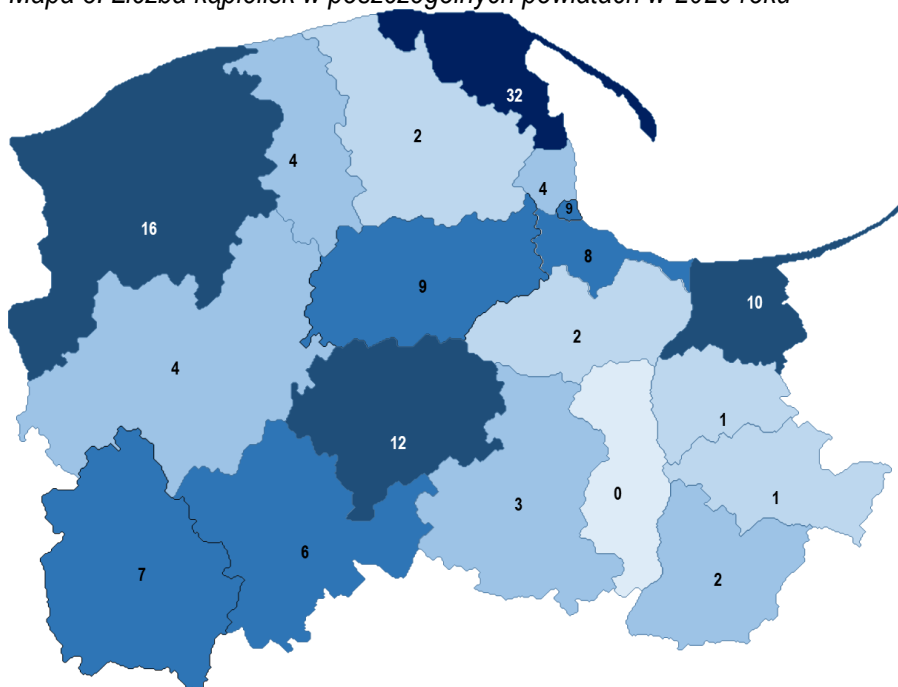
Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

89	starogardzki	Borzechowskie Wielkie przy Ośrodku Wypoczynkowym „Jeziornik” w Borzechowie	j. Borzechowskie Wielkie	01.07.2020	31.08.2020
90		Kąpielisko przy Ośrodku Kolonijnym Hufca Praga Południe „Słoneczna Republika”	j. Ocypel Wielki	27.06.2020	30.08.2020
91		Borówno Wielki	j. Borówno Wielkie	01.07.2020	31.08.2020
92	wejherowski	Jeziro Wysoka - Wycztok	j. Wysoka Wycztok	01.07.2020	31.08.2020
93		Przystań w Nadolu	j. Żarnowieckie	27.06.2020	30.08.2020
94	m. Gdańsk	Gdańsk Jelitkowo	Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
95		Molo Gdańsk Brzeźno	Zatoka Gdańska	01.06.2020	31.08.2020
96		Gdańsk Stogi	Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
97		Gdańsk Sobieszewo	Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
98		Gdańsk Orle	Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
99		Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno	Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
100		Gdańsk Klipper Jelitkowo	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020
101		Gdańsk Świbno	Zatoka Gdańska	01.07.2020	31.08.2020
102		m. Gdynia	Gdynia Śródmieście	Zatoka Gdańska	26.06.2020
103	Gdynia Redłowo		Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
104	Gdynia Orłowo		Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
105	Gdynia Babie Doły		Zatoka Gdańska	26.06.2020	31.08.2020
106	słupski	Ustka Zachód I	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
107		Ustka Zachód II	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
108		Ustka Wschód	Morze Bałtyckie	15.06.2020	15.09.2020
109		Przewłoka	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
110		Poddąbie	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
111		Czołpino	Morze Bałtyckie	22.06.2020	31.08.2020
112		Dębina	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
113		Rowy Zachód Domki Letniskowe	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
114		Rowy Zachód Radomsko	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
115		Rowy Zachód Słoneczko	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
116		Rowy Zachód Aparator	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
117		Rowy Zachód Centralne	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
118		Rowy Wschód Słowińskie I	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
119		Rowy Wschód Słowińskie II	Morze Bałtyckie	01.07.2020	31.08.2020
120		Kąpielisko w Obłężu	J. Obłęskie	26.06.2020	31.08.2020
121	m. Słupsk	Park Trenlda	Staw Naturalny	27.06.2020	30.08.2020
122	m. Sopot	Sopot-Kamienny Potok-Koliba	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020
123		Sopot-Łazienki Południowe	Zatoka Gdańska	15.06.2020	15.09.2020
124		Sopot-Hotel Sopot-Beach Club	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020
125		Sopot-Hotel Haffner-Esentra	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020

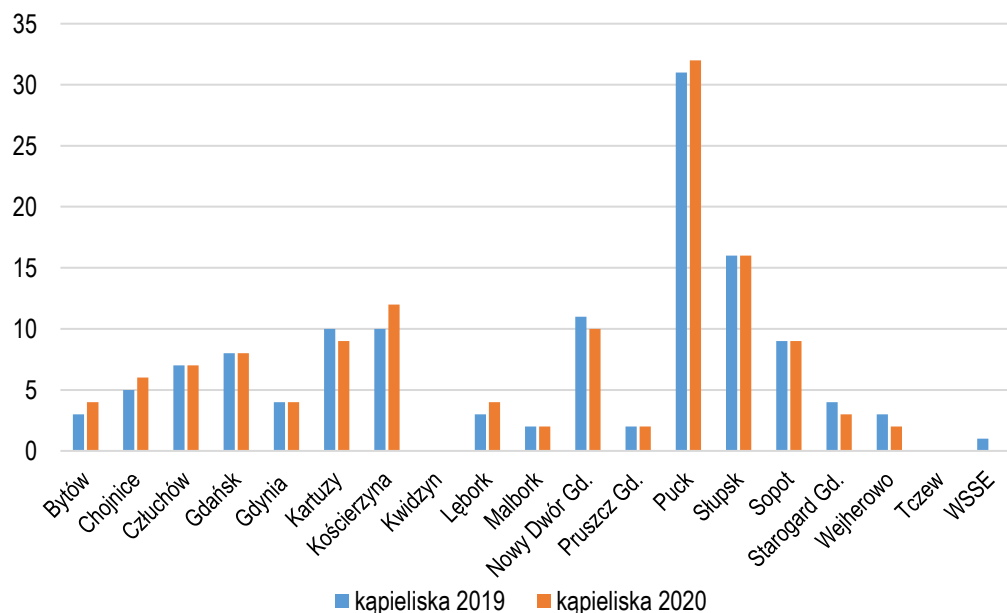
Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

126		Sopot-Park Północny I	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020
127		Sopot-Park Północny II	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020
128		Sopot-K22	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020
129		Sopot-EKO-Tropikalna Wyspa	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020
130		Sopot-32A-33	Zatoka Gdańska	27.06.2020	31.08.2020

Mapa 3. Liczba kąpielisk w poszczególnych powiatach w 2020 roku

Wykres 6. Porównanie liczby kąpielisk w 2019 i 2020 roku

Rady gmin określiły w drodze uchwały do dnia 20 maja 2020 roku wykaz kąpielisk na terenie gminy lub na polskich obszarach morskich przyległych do danej gminy. Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast przedłożyli do dnia 15 kwietnia 2020 roku do zaopiniowania organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego projekty uchwał rad gmin wraz z wnioskami organizatorów o umieszczenie w wykazie kąpielisk wydzielonych fragmentów wód powierzchniowych, na których planują utworzyć kąpieliska. Załączone do projektów uchwał rad gmin wnioski organizatorów o umieszczenie w wykazie kąpielisk wydzielonych fragmentów wód powierzchniowych, na których planowano utworzyć kąpieliska, spełniały wymagania określone w art. 37 ust. 4 Ustawy Prawo Wodne z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. z 2020 r., poz. 310 ze zm.).

Realizacja kontroli urzędowej w odniesieniu do nadzorowanych kąpielisk:

- dla wszystkich kąpielisk zostały wyznaczone punkty pobierania próbek wody do badań,
- dla wszystkich kąpielisk pobieranie i transport próbek realizowano zgodnie z obowiązującą w województwie pomorskim instrukcją pobierania próbek wody, zaś badania próbek wody prowadzone były zgodnie z metodami referencyjnymi, określonymi w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2020 roku w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2020 r., poz. 255),
- w ramach realizacji badań kontroli urzędowej pobrano łącznie 133 próbki wody z kąpielisk przed sezonem.

Ocena prowadzonej kontroli wewnętrznej przez organizatorów kąpielisk:

- do dnia 20 maja 2020 roku wszyscy organizatorzy kąpielisk na nadzorowanym terenie ustalili w porozumieniu z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej harmonogramy pobrania próbek wody z prowadzonych kąpielisk w sezonie kąpielowym 2020,
- w ramach kontroli wewnętrznej, pobrano łącznie 498 próbek wody,
- wszyscy organizatorzy kąpielisk systematycznie wizualnie nadzorowali wody w prowadzonych kąpieliskach i wody zasilające te kąpieliska (pod kątem występowania zanieczyszczeń niekorzystnie wpływających na jakość wody i stanowiących zagrożenie zdrowia kąpiących się osób),
- w sezonie 2020, na kąpieliskach województwa pomorskiego nie wystąpiła żadna sytuacja wyjątkowa,
- wszyscy organizatorzy badali jakość wody w prowadzonych kąpieliskach zgodnie z ustalonym harmonogramem badań i w punktach ustalonych z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz niezwłocznie przekazywali wyniki badań organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- organizatorzy informowali kąpiących się o jakości wody w kąpieliskach i zaleceniach organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- dokumentowanie kontroli wewnętrznej jakości wody w kąpieliskach przez ich organizatorów na terenie powiatów spełniało wymagania określone

Tabela 12a. Zakwit sinic w kąpieliskach morskich w sezonie letnim 2020 (czerwiec)

Lp.	Nazwa kąpieliska	czerwiec		
		26	27	28
1	Gdynia Babie Doły			
2	Gdynia Orłowo			
3	Gdynia Redłowo			
4	Gdynia Śródmieście			
5	Sopot Łazienki Południowe			

Tabela 12b. Zakwit sinic w kąpieliskach morskich w sezonie letnim 2020 (lipiec)

Lp	Nazwa kąpieliska	Lipiec																												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno																													
2	Gdańsk Orle																													
3	Gdańsk Stogi																													
4	Molo Gdańsk Brzeźno																													
5	Gdańsk Jelitkowo																													
6	Gdańsk Klipper																													
7	Gdynia Babie Doły																													
8	Gdynia Orłowo																													
9	Gdynia Redłowo																													
10	Gdynia Śródmieście																													
11	Rewa od str. Zat. Gdańskiej																													
12	Hel Mała Plaża																													
13	Krynica Morska Korczaka																													
14	Krynica Morska Port																													
15	Krynica Morska Bulwar Słoneczny 2																													
16	Krynica Morska Bulwar Słoneczny 1																													
17	Sopot Łazienki Południowe																													
18	Sopot Kamienny Potok Koliba																													
19	Sopot Hotel Beach Club																													
20	Sopot Hotel Hafner Esentra																													
21	Sopot Park Północny I																													
22	Sopot Park Północny II																													
23	Sopot K22																													
24	Sopot Eko Tropikalna Wyspa																													
25	Sopot 32A-33																													

Tabela 12c. Zakwit sinic w kąpieliskach morskich w sezonie letnim 2020 (sierpień)

Lp.	Nazwa kąpieliska	Sierpień																				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
1	Gdańsk Orle																					
2	Gdańsk Stogi																					
3	Molo Gdańsk Brzeźno																					
4	Gdańsk Jelitkowo																					
5	Gdańsk Klipper																					
6	Gdynia Babie Doły																					
7	Gdynia Orłowo																					
8	Gdynia Redłowo																					
9	Gdynia Śródmieście																					
10	Rewa od str. Zat. Puckiej																					
11	Rewa od str. Zat. Gdańskiej																					
12	Mechelinki																					
13	Hel Mała Plaża																					
14	Krynica Morska Korczaka																					
15	Krynica Morska Port																					
16	Sztutowo																					
17	Krynica Morska Bulwar Słoneczny 2																					
18	Krynica Morska Bulwar Słoneczny 1																					
19	Mikoszewo																					
20	Jantar																					
21	Stegna I																					
22	Stegna II																					
23	Sopot Łazienki Południowe																					
24	Sopot Kamienny Potok Koliba																					
25	Sopot Hotel Beach Club																					
26	Sopot Hotel Haffner Esentra																					
27	Sopot Park Północny I																					
28	Sopot Park Północny II																					
29	Sopot K22																					
30	Sopot Eko Tropikalna Wyspa																					
31	Sopot 32A-33																					

Przekroczenie mikrobiologiczne stwierdzono w jednym kąpielisku:

- jezioro Żuczek w Debrznie – 10 – 17.08.2020 r.

Z uwagi na awaryjny zrzut ścieków do rzeki Wisły po awarii Zakładu Oczyszczalni Ścieków „Czajka” w Warszawie, w dniach 02.09–19.09.2020 r. pobierane były próbki wody pod kątem bakteriologicznym z Zatoki Gdańskiej. Pobrano łącznie 26

próbek z wód powierzchniowych z Zatoki Gdańskiej, w punktach zlokalizowanych na linii brzegowej w miejscach najbliższych położonych przy ujściu Wisły do morza tj. Gdańsk – Świbno oraz Mikoszewo. Jedynie w próbkach pobranych w dniu 17.09.2020 roku stwierdzono przekroczenia mikrobiologiczne. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń w tym zakresie.

Państwowi Powiatowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego wydali łącznie 712 ocen bieżących z czego 100 o nieprzydatności wody do kąpieli. Na podstawie § 6.1 ust. 3 rozporządzenia MZ z dnia 17 stycznia 2020 roku w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2020 r., poz. 255), Państwowi Inspektorzy Sanitarni województwa pomorskiego dokonali klasyfikacji jakości wody w kąpieliskach na podstawie wyników badań próbek wody z ostatnich czterech lat (2017-2020). Nie sklasyfikowano kąpielisk, które nie dysponowały kompletem badań jakości wody w tym okresie.

Tabela 13. Klasyfikacja kąpielisk

Lp.	Powiat	Nazwa kąpieliska	Klasyfikacja jakości wody w kąpielisku za rok 2020
1	bytowski	j. Jeleń w Bytowie	nie klasyfikowane
2	bytowski	Kąpielisko Miastko nad jeziorem Lednik	nie klasyfikowane
3	bytowski	Kąpielisko Świeszyno nad jeziorem Głębokim	nie klasyfikowane
4	bytowski	j. Jasień - kąpielisko Zawiaty	nie klasyfikowane (nowe)
5	chojnicki	Funka OW Mikomania nad jeziorem Charzykowskim	nie klasyfikowane
6	chojnicki	j. Ostrowite K/Czerska	doskonała
7	chojnicki	j. Charzykowy w Charzykowach	nie klasyfikowane
8	chojnicki	j. Charzykowskie w Małych Swornegaciach	nie klasyfikowane
9	chojnicki	j. Karsiańskie w Swornychgaciach	nie klasyfikowane
10	chojnicki	j. Dyrzyk - Kąpielisko Harcerskiej Bazy Obozowej w Czernicy	nie klasyfikowane (nowe)
11	człuchowski	j. Rychnowskie przy OSIR Człuchów	doskonała
12	człuchowski	j. Końskie w Przechlewie	doskonała
13	człuchowski	j. Szczytno przy ORW "Rzewnica"	doskonała
14	człuchowski	j. Staw Miejski w Debrznie	doskonała
15	człuchowski	j. Dymno w Koczale	doskonała
16	człuchowski	j. Żuczek w Debrznie	doskonała
17	człuchowski	j. Rychnowskim przy WOPR	doskonała
18	gdański	j. Przywidz kąpielisko gminne	doskonała
19	gdański	Kąpielisko gminne w Kolbudach przy ul. A. Ważnego 3	dobra
20	kartuski	PGE Energia Ośrodek Szkoleniowo-Wypoczynkowy w Krzesznej nad jeziorem Ostrzyckim	nie klasyfikowane

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

21	kartuski	Centrum Wypoczynkowe Wieżyca Kolano nad jeziorem Ostrzyckim	nie klasyfikowane
22	kartuski	Sulęczyno nad jeziorem Węgorzyno	nie klasyfikowane
23	kartuski	Ośrodek Szkoleniowo Rehabilitacyjny Mausz nad jeziorem Mausz	nie klasyfikowane
24	kartuski	Kapielisko jezioro Białe	nie klasyfikowane
25	kartuski	Kapielisko gminne w Chmielnie nad jeziorem Kłodno	nie klasyfikowane
26	kartuski	Kapielisko gminne w Garczu nad jeziorem Łapalickim	nie klasyfikowane
27	kartuski	j. Radunskie Górne w Stężycy	nie klasyfikowane
28	kartuski	j. Dąbrowskie w Gołubiu	nie klasyfikowane
29	kościerski	Kapielisko Ośrodek Stawiska nad jeziorem Zakrzewie	nie klasyfikowane
30	kościerski	j. Garczyn CSW	doskonała
31	kościerski	j. Rzuno w Dziemianach	nie klasyfikowane
32	kościerski	Kapielisko "Wielewskie" nad j. Wielewskim we Wielu	nie klasyfikowane
33	kościerski	j. Jelenie przy OW PG Czarlina	nie klasyfikowane
34	kościerski	j. Radolne w Czarlinie przy OW GS "Remontowa"	nie klasyfikowane
35	kościerski	j. Dobrogoszcz w Dobrogoszczy	nie klasyfikowane
36	kościerski	j. Gałęźne w Kościerzynie	nie klasyfikowane
37	kościerski	j. Jelenie we Wdzydzach przy Hotelu Niedźwiadek	nie klasyfikowane
38	kościerski	j. Skrzyńki Duże w Nowym Karpnie	nie klasyfikowane
39	kościerski	j. Sudomie w Sycowej Hucie	nie klasyfikowane (nowe)
40	kościerski	j. Garczyn, przy PCM Garczyn	doskonała
41	łęborski	Plaża A Łeba	doskonała
42	łęborski	Plaża B Łeba	doskonała
43	łęborski	Plaża C Łeba	doskonała
44	łęborski	Kapielisko MIRON nad j. Lubowidzkim	nie klasyfikowane
45	malborski	Rzeka Nogat	doskonała
46	malborski	Zajezierskie	nie klasyfikowane
47	nowodworski	Krynica Morska	dobra
48	nowodworski	Kąty Rybackie	nie klasyfikowane
49	nowodworski	Mikoszewo	dobra
50	nowodworski	Kapielisko Morskie Krynica Morska - Korczaka	dobra
51	nowodworski	Kapielisko Morskie Krynica Morska - Port	doskonała
52	nowodworski	Jantar	doskonała
53	nowodworski	Stegna II	doskonała

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

54	nowodworski	Stegna I (istnieje od 2016 roku)	doskonała
55	nowodworski	Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 2	nie klasyfikowane
56	nowodworski	Krynica Morska - Bulwar Słoneczny 1	nie klasyfikowane
57	pucki	Władysławowo nr 9	doskonała
58	pucki	Karwia nr 43	doskonała
59	pucki	Ostrowo nr 35	doskonała
60	pucki	Jastrzębia Góra nr 25	doskonała
61	pucki	Kuźnica Kościół nr 32-33	doskonała
62	pucki	Władysławowo nr 6	doskonała
63	pucki	Jastarnia Nadmorska Plażowa nr 46-47	doskonała
64	pucki	Jastarnia Zdrojowa nr 49	doskonała
65	pucki	Jastarnia Ogrodowa nr 44	doskonała
66	pucki	Jastarnia Leśna w 52	doskonała
67	pucki	Jurata Międzyzmorze nr 60	doskonała
68	pucki	Hel Duża Plaża Kąpielisko nr 1	doskonała
69	pucki	Hel Mała Plaża Kąpielisko nr 3	doskonała
70	pucki	Hel Na Cyplu Kąpielisko nr 2	doskonała
71	pucki	Władysławowo półwysep nr 3	doskonała
72	pucki	Jastrzębia Góra nr 23	doskonała
73	pucki	Ostrowo nr 32	nie klasyfikowane
74	pucki	Karwia nr 45	doskonała
75	pucki	Jastrzębia Góra nr 22	doskonała
76	pucki	Chłapowo nr 12	doskonała
77	pucki	Chłapowo nr 13	doskonała
78	pucki	Władysławowo nr 4	doskonała
79	pucki	Władysławowo nr 10	doskonała
80	pucki	Rewa od strony zatoki gdańskiej	dobra
81	pucki	Rewa od strony zatoki puckiej	dobra
82	pucki	Puck	dobra
83	pucki	Mechelinki	dobra
84	pucki	Białogóra	doskonała
85	pucki	Dębki	doskonała
86	pucki	Chałupy nr 21	nie klasyfikowane
87	pucki	Karwieńskie Błoto Drugie	doskonała
88	pucki	Lubkowo DPS nad j. Żarnowieckim	doskonała
89	starogardzki	Borówno Wielkie	nie klasyfikowane
90	starogardzki	Kąpielisko przy OW Centrum Animacji Misyjnej Księża Werbistów nad jeziorem Ocypel Wielki	nie klasyfikowane
91	starogardzki	j. Borzechowskie Wielkie przy OW „Jeziornik” w Borzechowie	nie klasyfikowane
92	wejherowski	Jeziro Wysoka – Wycztok	nie klasyfikowane

Stan sanitarno-higieniczny województwa pomorskiego w 2020 roku

93	wejherowski	Jezioro Żarnowieckie- Przystań w Nadolu	nie klasyfikowane
94	m. Gdańsk	Gdańsk Jelitkowo	dobra
95	m. Gdańsk	Molo Gdańsk Brzeźno	dobra
96	m. Gdańsk	Dom Zdrojowy Gdańsk Brzeźno	dobra
97	m. Gdańsk	Gdańsk Stogi	doskonała
98	m. Gdańsk	Gdańsk Sobieszewo	doskonała
99	m. Gdańsk	Gdańsk Orle	doskonała
100	m. Gdańsk	Gdańsk Klipper Jelitkowo	dostateczna
101	m. Gdańsk	Gdańsk Świbno	nie klasyfikowane
102	m. Gdynia	Gdynia Śródmieście	doskonała
103	m. Gdynia	Gdynia Redłowo	doskonała
104	m. Gdynia	Gdynia Orłowo	dostateczna
105	m. Gdynia	Gdynia Babie Doły	doskonała
106	śląpski	Ustka Wschód	dobra
107	śląpski	Ustka Zachód I	nie klasyfikowane
108	śląpski	Ustka Zachód II	nie klasyfikowane
109	śląpski	Poddąbie	nie klasyfikowane
110	śląpski	Dębina	nie klasyfikowane
111	śląpski	Przewłoka	nie klasyfikowane
112	śląpski	Czołpino	nie klasyfikowane
113	śląpski	Obłęże, j. Obłęskie	nie klasyfikowane
114	śląpski	Rowy Zachód Domki Letniskowe	nie klasyfikowane
115	śląpski	Rowy Zachód Radomsko	nie klasyfikowane
116	śląpski	Rowy Zachód Słoneczko	nie klasyfikowane
117	śląpski	Rowy Zachód Apator	nie klasyfikowane
118	śląpski	Rowy Zachód Centralne	nie klasyfikowane
119	śląpski	Rowy Wschód Słowińskie I	nie klasyfikowane
120	śląpski	Rowy Wschód Słowińskie II	nie klasyfikowane
121	m. Słupsk	Park Trenlda	nie klasyfikowane
122	m. Sopot	Sopot Kamienny Potok Koliba	doskonała
123	m. Sopot	Sopot Łazienki Południowe	doskonała
124	m. Sopot	Sopot-Hotel Sopot-Beach Club	nie klasyfikowane
125	m. Sopot	Sopot-Hotel Haffner-Esentra	nie klasyfikowane
126	m. Sopot	Sopot-Park Północny I	nie klasyfikowane
127	m. Sopot	Sopot-Park Północny II	nie klasyfikowane
128	m. Sopot	Sopot-K22	nie klasyfikowane
129	m. Sopot	Sopot-EKO-Tropikalna Wyspa	nie klasyfikowane
130	m. Sopot	Sopot-32A-33	nie klasyfikowane

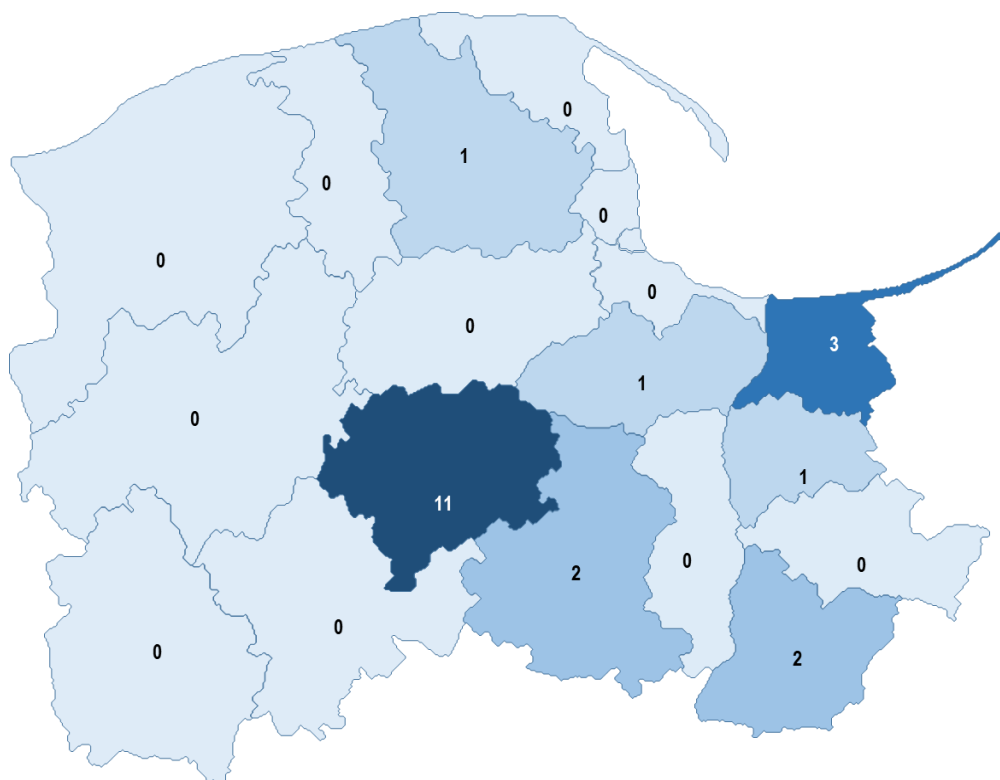
Informowanie społeczeństwa

Wszystkie kąpieliska na terenie województwa w sezonie letnim 2020 były oznakowane przy użyciu tablicy informacyjnej spełniającej wymagania określone w § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2018 roku w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476).

Ocena jakości wody miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w sezonie letnim 2020 roku

W sezonie letnim 2020, pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego znajdowało się 21 miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli. Ich liczba w stosunku do roku ubiegłego spadła o 51,16%.

Mapa 4. Liczba miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli w poszczególnych powiatach w 2020 roku

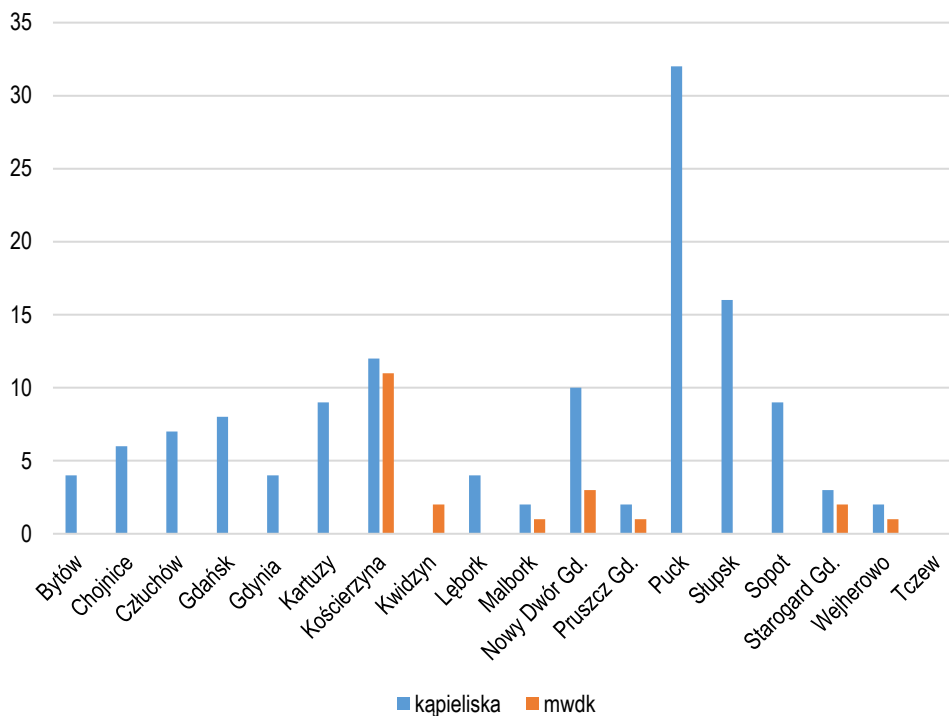

W 2020 roku, w jednym miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Piaski przy zejściu nr 5) została wydana ocena o nieprzydatności wody do kąpieli ze względu na zakwit sinic.

Wszystkie miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli oznakowane były przy użyciu właściwej tablicy informacyjnej – zawierały informacje zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2018 roku

w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli (Dz. U. z 2018 r., poz. 2476). Stosunek liczby kąpielisk do liczby miejsc wykorzystywanych do kąpeli w województwie pomorskim w 2020 roku przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Liczba kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpeli (mwdk) w poszczególnych powiatach w 2020 roku

Hałas i powietrze wewnątrz pomieszczeń

W 2020 roku wpłynęły nieliczne interwencje dotyczące uciążliwości akustycznej. Z uwagi na brak kompetencji organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej do prowadzenia postępowań w powyższym zakresie, sprawy zazwyczaj przekazywano Powiatowym Inspektorom Nadzoru Budowlanego. W jednym przypadku przeprowadzono pomiary hałasu w lokalu mieszkalnym. Badanie wiązało się z uciążliwością akustyczną z instalacji znajdującej się w sklepie, w tym samym budynku usługowo-mieszkalnym. Normy hałasu w jednym punkcie zostały przekroczone. Ponadto przeprowadzono badanie, dotyczące powietrza w lokalu mieszkalnym. Nie stwierdzono przekroczenia norm.

Stan sanitarny pomieszczeń i urządzeń podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Stan sanitarny podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

W 2020 roku pod nadzorem organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej znajdowały się ogółem 62 szpitale, w tym 19 szpitali jednodniowych oraz 1 szpital uzdrowiskowy. Niektóre szpitale, posiadały w swoich strukturach kilka obiektów w różnych lokalizacjach – w związku z tym liczba podmiotów zasadniczo różniła się od liczby obiektów. Dodatkowo w wyniku reorganizacji w organach inspekcji sanitarnej, tj. likwidacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej MSWiA oraz zmiany w ustawie o Państwowej Inspekcji Sanitarnej uległa zmianie liczba nadzorowanych obiektów. Przeprowadzono ogółem 78 kontroli szpitali, zakładów opiekuńczo-leczniczych, zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładów rehabilitacji leczniczej, sanatoriów, hospicjów i innych podmiotów leczniczych. Skontrolowano ogółem 33 obiekty, co stanowi 26 % zewidencjonowanych placówek. Odnotowano wyraźny spadek liczby kontroli, związany był ze stanem epidemii COVID-19 ogłoszonym na terenie kraju.

Tabela 14. Podmioty lecznicze wykonujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne

Lata sprawozdawcze	W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
2020	127	33	388	78	1/150	13	2/241
2019	121	111	458	521	5/1800	68	51/9180
2018	119	113	614	614	4/1000	131	121/21300

Stan sanitarny obiektów

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarny, jedynie 1 oceniono jako zły. Również w 1 obiekcie stwierdzono zły stan pod względem technicznym.

Czystość bieżąca

W skontrolowanych obiektach stwierdzono właściwą czystość bieżącą.

Gospodarka bielizną

Wszystkie podmioty lecznicze posiadały wydzielone miejsca służące do przechowywania bielizny czystej oraz brudnej. Bielizna czysta przechowywana była w wyznaczonych do tego celu szafach. Zachowana była segregacja odzieży czystej ochronnej od odzieży wierzchniej. Na oddziałach szpitalnych brudną bieliznę wkładano do worków foliowych, a następnie pakowano w worki płócienne lub brezentowe. Bielizna skażona była dezynfekowana na oddziałach i pakowana do podwójnych, oznakowanych worków foliowych. Bieliznę brudną z oddziałów transportowano ręcznie lub wózkami (przeznaczonymi do przewozu bielizny brudnej) do pralni szpitalnej lub do Punktu Obrotu Bielizną w szpitalach bez pralni. Z Punktu Obrotu Bielizną lub z magazynu bieliznę brudną odwożono do pralni transportem firmy piorącej.

Gospodarka odpadami stałymi

W obiektach lecznictwa zamkniętego prowadzono segregację odpadów na komunalne i medyczne. W większości podmiotów nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. W 2020 roku nałożono 1 mandat karny w kwocie 150 zł z powodu stwierdzonej nieprawidłowej gospodarki odpadami komunalnymi na terenie szpitala.

Odpady medyczne na oddziałach usuwano do worków foliowych. Dla odpowiednich rodzajów odpadów stosowano różne kolory worków. Zużyty sprzęt jednorazowego użytku o ostrych końcach i krawędziach usuwano do wydzielonych, prawidłowo oznakowanych, twardych i zamykanych pojemników jednorazowego zamknięcia. Czas składowania odpadów w miejscu ich wytwarzania to maksymalnie 72 godz. Następnie odpady medyczne ze szpitali gromadzone były w specjalnie oznakowanych, wydzielonych i zamkniętych pomieszczeniach usytuowanych w budynkach szpitalnych, bądź na posesjach szpitalnych.

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego działały 4 spalarnie odpadów, w których spalano odpady medyczne:

- spalarnia odpadów na terenie Szpitala Specjalistycznego im. J. K. Łukowicza przy ul. Leśnej 10 w Chojnicach, prowadzona przez „EMKA” Spółka Akcyjna z siedzibą przy ul. Jaktorowskiej 15A w Żyrardowie,
- spalarnia odpadów Spółki z o.o. Port Service, ul. mjra Henryka Sucharskiego 75, 80-601 Gdańsk,
- spalarnia odpadów przy ul. 30-go Stycznia 57 w Tczewie, prowadzona przez ECO-ABC Sp. z o.o., Przemysłowa 7, 97-400 Bełchatów,

- spalarnia odpadów przy ul. Droga Owidzka 12 w Starogardzie Gdańskim, której właścicielem i prowadzącym są Zakłady Farmaceutyczne POLPHARMA S.A. w Starogardzie Gdańskim, ul. Pelplińska 19.

Prosektoria

Na terenie województwa pomorskiego zauważa się tendencję do rezygnacji szpitali z posiadania prosektorium. W przypadku braku prosektorium na terenie szpitala znajdowały się tylko chłodnie do tymczasowego przechowywania zwłok lub zwłoki były zabierane bezpośrednio do zakładu pogrzebowego, z którym szpital miał podpisaną umowę na przechowywanie zwłok. W razie potrzeby przeprowadzenia sekcji, zwłoki przewożone były do innego szpitala lub też sekcje przeprowadzały wyznaczone przez szpital osoby w zakładzie pogrzebowym, z którym była podpisana stosowna umowa.

Gospodarka ściekowa

W 2020 roku w ocenianych obiektach opieki zdrowotnej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

Procedury dekontaminacji w szpitalach

W szpitalach województwa pomorskiego centralne sterylizatornie funkcjonują w zakładach podmiotów leczniczych:

- Szpitalu Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku,
- Szpitalu im. Mikołaja Kopernika Copernicus Sp. z o.o. w Gdańsku,
- Szpitalu Morskim im. PCK Szpitale Pomorskie Sp. z o.o.,
- Szpitalu w Gdyni Centrum Medycznym Dąbrowa - Dąbrówka Sp. z o.o.,
- Szpitalu Specjalistycznym Sp. z o.o. w Kościerzynie,
- Szpitalu Specjalistycznym im. J.K. Łukowicza w Chojnicach,
- Szpitalu Specjalistycznym im. Ceynowy Sp. z o.o. w Wejherowie,
- Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Janusza Korczaka w Słupsku,
- Szpitalu w Słupsku „Salus” Sp. z o.o.,
- Samodzielnym Publicznym Specjalistycznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Lęborku,
- Szpitalu w Tczewie Szpitale Tczewskie S.A.

W szpitalach nieposiadających centralnej sterylizatorni, zapewniono ciąg sterylizacji zgodny z wymaganiami załącznika nr 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2020 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2020 r., poz. 595). W części podmiotów leczniczych ciąg sterylizacji wymaga dostosowania do obowiązujących przepisów. W województwie pomorskim 24 szpitale posiadają umowę na przeprowadzanie sterylizacji w podmiotach zewnętrznych. W pozostałych obiektach (bez oddziałów zabiegowych) stosowane są wyłącznie materiały medyczne jednorazowego użytku, dlatego nie ma konieczności prowadzenia sterylizacji.

We wszystkich sterylizatorniach prowadzona jest na bieżąco kontrola procesów sterylizacji testami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi. Kontrola fizyczna i chemiczna prowadzona jest w każdym cyklu sterylizacji, wskaźniki biologiczne oceniające skuteczność procesów sterylizacji używane są najczęściej raz w tygodniu. Aparaty, w których wykorzystywany jest tlenek etylenu kontroluje się testami biologicznymi podczas każdego procesu sterylizacji. Aparaty te umieszczone są w osobnych pomieszczeniach.

Stan techniczny aparatury sterylizującej na ogół jest dobry. Stary sprzęt jest sukcesywnie wycofywany z podmiotów leczniczych. Materiały medyczne do sterylizacji pakowane są zgodnie z przyjętymi standardami w rękawy, torebki papierowe, papierowo – foliowe, włókninę, papier lub kontenery do dużych zestawów. Do transportu materiałów sterylnych na poszczególne oddziały służą specjalnie przeznaczone do tego celu wózki. Dezynfekcja sprzętu, narzędzi, urządzeń sanitarnych, powierzchni w obiektach prowadzona jest prawidłowo. W podmiotach leczniczych używane były środki dezynfekcyjne dopuszczone do stosowania. Stężenia robocze, czas użytkowania preparatów były właściwie dobierane, czas dezynfekcji zachowany. Podczas kontroli stwierdzano dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za te czynności.

Stan sanitarny podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

W 2020 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 1485 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, które obejmowały różne typy obiektów m.in. przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, ambulatoria z izbą chorych, lecznice, zakłady badań diagnostycznych i medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej oraz inne podmioty lecznicze. Skontrolowano ogółem 243 obiekty, co stanowi 16 % zewidencjonowanych placówek. Przeprowadzono ogółem 259 kontroli sanitarnych obiektów.

Tabela 15. Podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne

Lata sprawozdawcze	W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
2020	1485	243	1373	259	7/1850	7	28/5525
2019	1472	1090	1269	1304	9/2600	30	79/14424
2018	1435	1272	1534	1591	19/6000	59	115/18444

Stan sanitarny obiektów

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan sanitarny, a 5 oceniono jako złe. W 1 obiekcie stwierdzono zły stan pod względem technicznym.

Procedury dekontaminacji w podmiotach udzielających świadczeń ambulatoryjnych

Sterylizacja w przychodniach i praktykach zawodowych powinna odbywać się w pomieszczeniu lub w wydzielonym do tego celu miejscu gabinetu diagnostyczno-zabiegowego, pod warunkiem zapewnienia rozdziału czasowego między wykonywaniem dekontaminacji a udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Prawidłowy ciąg technologiczny sterylizacji obejmujący w kolejności, odcinek (blat) materiałów skażonych, służący do wyładunku i przygotowania do mycia i dezynfekcji wstępnej lub zasadniczej, odcinek maszynowego mycia lub ręcznego mycia i dezynfekcji obejmujący urządzenie myjąco-dezynfekcyjne lub zlew 2-komorowy, odcinek (blat) materiałów czystych do przeglądania i pakietowania materiałów czystych przed sterylizacją, sterylizator z wyłączeniem urządzenia na tlenek etylenu, odcinek (blat) materiałów sterylnych oraz stanowisko higieny rąk zorganizowane poza blatem roboczym. Bardzo istotne jest, aby rozwiązanie przestrzenne sterylizatorni zapewniało na każdym etapie technologicznym jednokierunkowy ruch materiałów od punktu przyjęcia materiału skażonego do punktu wydania materiału sterylnego. Dezynfekcja narzędzi, sprzętu, powierzchni w obiektach prowadzona jest prawidłowo. Stwierdzono dobrą znajomość zasad i techniki zabiegów dezynfekcyjnych wśród pracowników odpowiedzialnych za dekontaminację.

Czystość bieżąca

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwą czystość bieżącą. W obiekcie, w których kontrola wykazała nieprawidłowości w zakresie utrzymania porządku nałożono 1 mandat karny na kwotę 200 zł.

Gospodarka bielizną

Większość stosowanej bielizny była jednorazowego użytku. W obiektach, w których stosowano bieliznę wielokrotnego użytku, bielizna czysta i brudna gromadzona była w osobnych, wydzielonych pomieszczeniach lub pojemnikach. Drogi transportowania bielizny czystej i brudnej w prawie wszystkich obiektach nie krzyżowały się, w pozostałych stosowano rozdział czasowy. Pranie bielizny odbywało się w pralniach szpitalnych, komunalnych, wojskowych lub pralkach automatycznych usytuowanych na miejscu oraz we własnym zakresie (odzież ochronna personelu). W 2020 roku w skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki bielizną czystą i brudną.

Gospodarka odpadami stałymi

W skontrolowanych placówkach prowadzona była segregacja odpadów medycznych przeznaczonych do unieszkodliwienia odpadów komunalnych. Odpady medyczne przekazywano wyspecjalizowanym firmom, które zajmowały się

transportem i/lub unieszkodliwianiem odpadów. W 2020 roku w skontrolowanych placówkach nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 1000 zł. Stwierdzone nieprawidłowości w gospodarce odpadami medycznymi, to między innymi:

- brak prawidłowego oznakowania pojemników na odpady medyczne,
- nieprawidłowo oznakowane pojemniki i worki na odpady medyczne,
- pojemniki i worki z odpadami medycznymi przepełnione,
- przekroczenie czasu gromadzenia pojemników i worków na odpady w miejscu ich wytwarzania,
- nieprawidłowe przechowywanie odpadów medycznych.

Gospodarka ściekowa

W 2020 roku w obiektach otwartej opieki zdrowotnej nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

Stan sanitarny praktyk zawodowych

W 2020 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorowały ogółem 2816 praktyk zawodowych wykonujących działalność leczniczą. Najliczniejszą grupę wśród omawianych placówek stanowiły indywidualne specjalistyczne praktyki lekarskie oraz lekarzy stomatologów. Skontrolowano ogółem 161 praktyk, co stanowi 6 % wszystkich zewidencjonowanych obiektów. Przeprowadzono łącznie 162 kontrole sanitarne.

Tabela 16. Praktyki zawodowe wykonujących działalność leczniczą

Lata sprawozdawcze	W ewidencji na 31.12.	Liczba obiektów kontrolowanych	Liczba kontroli		Liczba mandatów /kwota	Liczba decyzji administracyjnych	
			Zaplanowane	Wykonane		Merytoryczne	Płatnicze liczba/kwota
2020	2816	161	1125	162	3/1300	0	9/1654
2019	2812	1004	1144	1255	8/2100	18	39/5677
2018	2948	1080	1446	1143	7/1900	25	45/5592

Stan sanitarny obiektów

W większości skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwy stan higieniczno-sanitarny. W 7 obiektach stwierdzono zły stan pod względem higieniczno-sanitarnym.

Czystość bieżąca

W skontrolowanych obiektów stwierdzono właściwą czystość bieżącą.

Procedury dekontaminacji w praktykach zawodowych

W ponad 60% obiektów świadczone są usługi medyczne przebiegające z naruszeniem ciągłości tkanek, z czego w części z nich używa się wyłącznie sprzętu jednorazowego użytku. Praktyki, w których udzielane są świadczenia medyczne przebiegające z naruszeniem ciągłości tkanek, stosujące do tego celu sprzęt wielorazowego użytku, prowadzą dekontaminację sprzętu w wydzielonym pomieszczeniu lub w wyznaczonym miejscu w gabinetach diagnostyczno-zabiegowych. W przypadku przeprowadzania sterylizacji w gabinecie zapewniono rozdział czasowy między wykonywaniem kolejnych etapów dekontaminacji wyrobów medycznych lub materiałów a udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Część lekarzy prowadzących praktyki zawarło umowę na świadczenie usług sterylizacji z podmiotem zewnętrznym.

Gospodarka bielizną

Bielizna czysta była przechowywana w wydzielonych miejscach (zamykanych szafkach). Bielizna brudna była gromadzona w pojemnikach wyłożonych workami foliowymi, poza pomieszczeniami, w których udziela się świadczeń zdrowotnych. Pranie bielizny odbywało się we własnym zakresie lub w pralniach ogólnodostępnych. W powyższych obiektach stosowana była przede wszystkim bielizna jednorazowego użytku, która bezpośrednio po użyciu umieszczana była w wydzielonych pojemnikach, traktowana ona była jak odpad medyczny i usuwana do worków koloru czerwonego, a następnie oddawana do unieszkodliwienia. W 2020 roku we wszystkich skontrolowanych obiektach stwierdzono prawidłową gospodarkę bielizną.

Gospodarka odpadami stałymi

Wszystkie gabinety prowadziły segregację na odpady medyczne i komunalne. Odpady medyczne gromadzone były w wydzielonych, prawidłowo oznakowanych i zamykanych pojemnikach, wyłożonych workami foliowymi koloru czerwonego. Natomiast odpady zakaźne o ostrych końcach i krawędziach gromadzone były w wydzielonych, prawidłowo oznakowanych, twardych i zamykanych pojemnikach. Odpady medyczne niebezpieczne przekazywano do punktów gromadzenia odpadów medycznych przy szpitalach, skąd trafiały do spalania.

W 2020 roku w skontrolowanych obiektach nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł. w związku ze stwierdzoną nieprawidłową gospodarką odpadami medycznymi. Nieprawidłowości dotyczyły - braku oznakowania identyfikującego na pojemniku i worku z odpadami medycznymi, braku termometru do pomiaru temperatury wewnątrz lodówki z odpadami medycznymi, braku aktualnej procedury postępowania z odpadami medycznymi.

Gospodarka ściekowa

W 2020 roku w skontrolowanych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie gospodarki ściekowej.

ODDZIAŁ HIGIENY PRACY

Nadzór bieżący nad warunkami pracy

W 2020 roku pracownicy pionu Higieny Pracy województwa pomorskiego przeprowadzili 1551 kontroli w 1394 zakładach pracy, w których było zatrudnionych 61 411 pracowników. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 315 decyzji administracyjnych oraz 377 decyzji ustalających opłatę. Na wykresie 1 przedstawiono liczbę skontrolowanych zakładów pracy w roku sprawozdawczym z podziałem na ilość zatrudnionych pracowników. Natomiast w tabeli 1 przedstawiono analizę działań nadzoru nad warunkami pracy w zakładach pracy, w trzech kolejnych latach, w województwie pomorskim.

Wykres 1. Liczba zakładów pracy skontrolowanych w roku 2020 z podziałem na ilość zatrudnionych pracowników

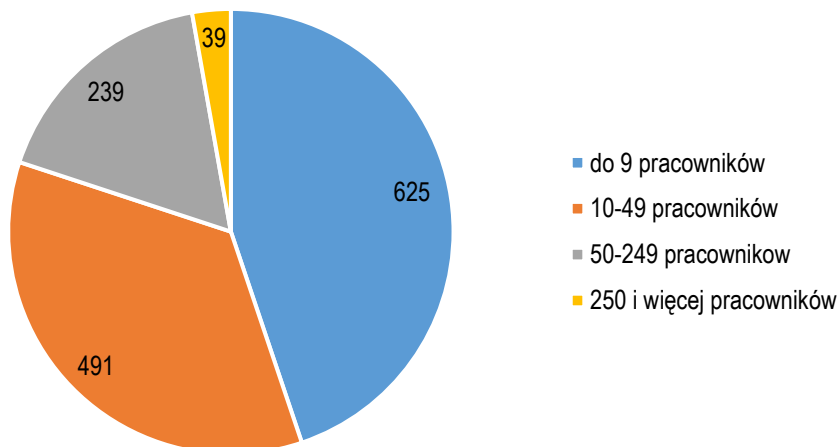

Tabela 1. Analiza nadzoru nad warunkami pracy w województwie pomorskim w latach 2018, 2019, 2020

Rok	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba skontrolowanych zakładów pracy	Liczba decyzji	Liczba decyzji ustalających opłatę
2020	1551	1394	315	377
2019	3971	3410	700	687
2018	4231	3555	764	743

W obiektach objętych nadzorem nadal obserwuje się szereg uchybień, dotyczących podstawowych obowiązków, jakie nakłada na pracodawców Kodeks Pracy i akty wykonawcze do Kodeksu Pracy. Do najczęściej stwierdzanych w czasie kontroli uchybień należą:

- brak aktualnych badań czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego na poszczególnych stanowiskach pracy,
- brak aktualnych zaświadczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do wykonywania pracy na poszczególnych stanowiskach,
- brak aktualnego spisu substancji i mieszanin chemicznych,
- brak kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych,
- karty charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych niezgodne z przepisami,
- przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia,
- nieprawidłowy stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy,
- nieprawidłowy stan techniczny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych.

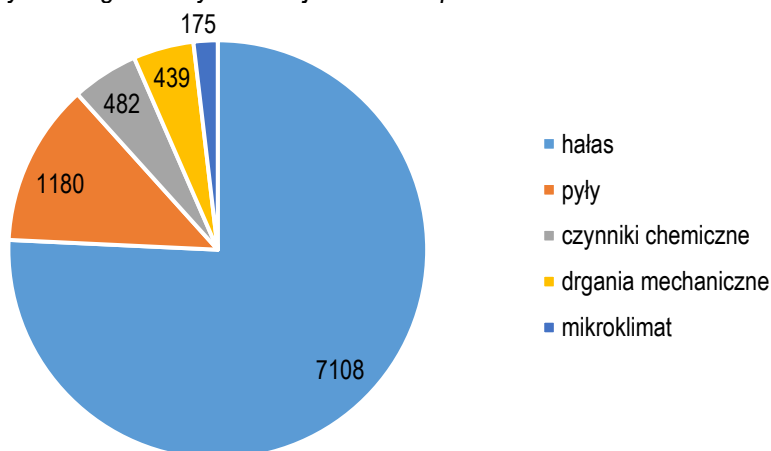
Z analizy narażenia zawodowego wynika, że 9384 pracowników było zatrudnionych w szkodliwych warunkach pracy, to znaczy w warunkach, w których stwierdzono stężenia i natężenia czynników szkodliwych dla zdrowia przekraczające dopuszczalne normy (NDS – Najwyższe Dopuszczalne Stężenie i NDN – Najwyższe Dopuszczalne Natężenie). Należy przy tym zaznaczyć, iż w wielu przypadkach pracownicy pracowali w przekroczeniach normatywów higienicznych kilku czynników szkodliwych jednocześnie.

Narażenie na poszczególne grupy czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, dla których stwierdzono stężenia i natężenia przekraczające normatywy higieniczne, przedstawiało się następująco:

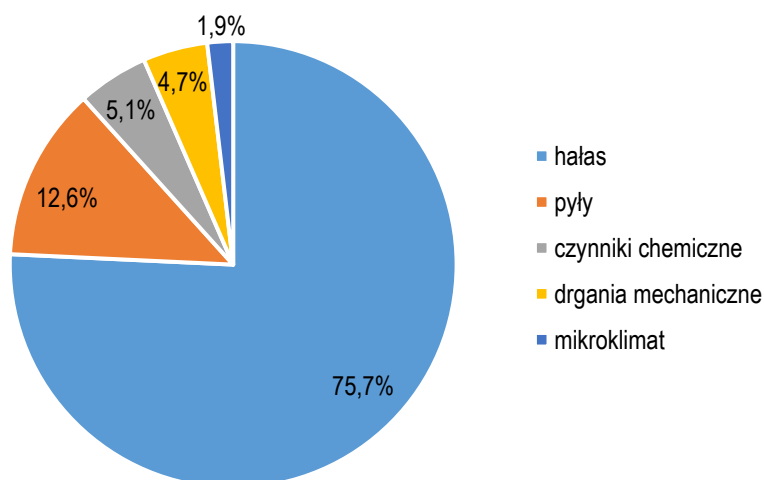
- hałas – 7108 pracowników (75,7%),
- pyły – 1180 pracowników (12,6%),
- czynniki chemiczne – 482 pracowników (5,1%),
- drgania mechaniczne (o działaniu ogólnym na organizm człowieka oraz działające przez kończyny górne) – 439 pracowników (4,7%),
- mikroklimat (gorący i zimny) – 175 pracowników (1,9%).

Liczbę pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych oraz udział procentowy czynników szkodliwych, które występowały na stanowiskach pracy w stężeniach/natężeniach przekraczających normatywy higieniczne w województwie pomorskim w 2020 roku przedstawiono na poniższych wykresach.

Wykres 2. Liczba pracowników zatrudnionych w warunkach przekroczenia normatywów higienicznych w województwie pomorskim w 2020 roku

Wykres 3. Udział procentowy czynników szkodliwych, które występowały na stanowiskach pracy w stężeniach/natężeniach przekraczających normatywy higieniczne w województwie pomorskim w 2020 roku

W przypadku najczęściej występujących przekroczeń NDS i NDN czynników szkodliwych, czyli hałasu i pyłów, wyeliminowanie przekroczeń jest często niemożliwe ze względów technicznych. W takim przypadku egzekwuje się stosowanie odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, ograniczających narażenie pracowników, właściwej profilaktyki medycznej oraz odpowiednich środków ochrony indywidualnej, dostosowanych do rodzaju zagrożeń. Dominującym czynnikiem szkodliwym dla zdrowia w środowisku pracy województwa pomorskiego pozostaje nadal ponadnormatywny hałas.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 25 decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w województwie pomorskim w 2020 roku przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Informacje dotyczące nadzorowanych zakładów pracy, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia w województwie pomorskim w 2020 roku

PSSE/WSSE (I instancja)	Liczba zakładów pracy w których stwierdzono przekroczenia NDS/NDN w roku 2020	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach				Liczba wydanych decyzji dotyczących obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych
		NDS/NDN (ogółem - pracownik liczony jeden raz niezależnie od ilości czynników)	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych	
Bytów	5	107	0	1	107	5
Chojnice	2	0	0	0	32	0
Człuchów	5	30	0	2	30	1
Gdańsk	8	1129	44	72	1005	0
Gdynia	7	174	3	0	171	0
GSSE Gdynia	46	3010	337	712	2685	0
Kartuzy	4	227	0	18	209	0
Kościerzyna	13	379	7	10	362	4
Kwidzyn	13	969	0	61	928	0
Lębork	4	0	0	0	141	2
Malbork	18	391	8	0	383	0
Nowy Dwór Gdański	0	451	71	185	391	1
Pruszcz Gdański	5	251	1	4	247	0
Puck	4	67	0	0	67	0
Słupsk	12	114	9	9	98	4
Sopot	2	79	0	27	52	0
Starogard Gdański	11	264	2	11	251	1
Tczew	5	2268	0	0	2307	3
Wejherowo	7	630	0	68	577	4
WSSE Gdańsk (I instancja)	0	0	0	0	0	0
Razem	171	10540	482	1180	10043	25

Analiza chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2020 roku

Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim

W 2020 roku przeprowadzono ogółem 204 postępowania w sprawie chorób zawodowych, w tym odbyło się 35 wizytacji w ramach postępowań wyjaśniających. Stwierdzono 60 przypadków chorób zawodowych. W porównaniu z rokiem 2019 (92 przypadki), liczba stwierdzonych chorób zawodowych w roku sprawozdawczym zmniejszyła się o 32 przypadki. Liczba najczęściej występujących chorób zawodowych (z podziałem na poszczególne jednostki chorobowe i pozycje chorób zawodowych według odpowiedniego rozporządzenia) w województwie pomorskim w latach 2011 – 2020 została przedstawiona w Tabeli 3. Natomiast liczba stwierdzanych przypadków chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2001 – 2020 przedstawiona została na Wykresie 4.

Wykres 4. Liczba stwierdzanych przypadków chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2001 – 2020

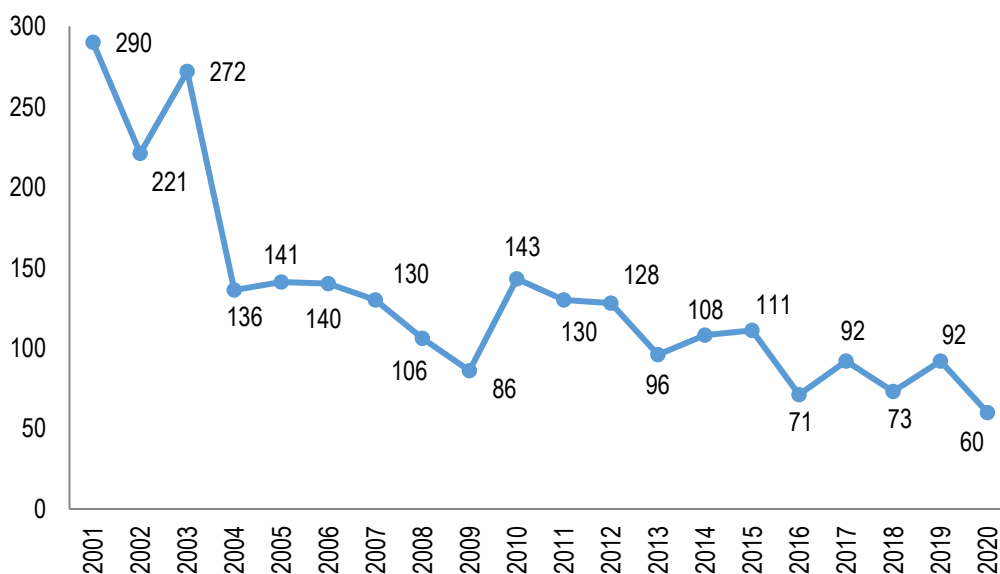

Tabela 3. Liczba najczęściej występujących chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2011 – 2020

Nazwa i pozycja choroby zawodowej	Liczba przypadków									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Choroby płucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu (poz. 4)	2	2	3	2	8	1	9	3	3	1
Astma oskrzelowa (poz. 6)	2	7	6	6	3	8	4	4	4	3
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym (poz. 15)	5	8	5	3	4	2	6	7	8	5
Nowotwory złośliwe (poz. 17)	6	3	3	4	6	5	8	2	8	5
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 19)	1	2	5	5	2	6	5	0	4	2
Przewlekłe choroby układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (poz. 20)	8	15	9	15	9	8	8	10	12	11
Zawodowe uszkodzenie słuchu (poz. 21)	72	39	31	27	32	12	8	15	13	11
Choroby zakaźne albo pasożytnicze (poz. 26)	19	33	27	38	37	22	37	28	37	17

W roku sprawozdawczym najwięcej chorób zawodowych stwierdzono na terenie objętym nadzorem przez następujących Państwowych Inspektorów Sanitarnych:

- Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny w Gdyni (14 przypadków),
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdańsku (12 przypadków),
- Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gdyni (7 przypadków).

Choroby zawodowe stwierdzone na terenie działania wyżej wymienionych Państwowych Inspektorów Sanitarnych (33 przypadki) stanowią 55 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych w województwie pomorskim w 2020 roku.

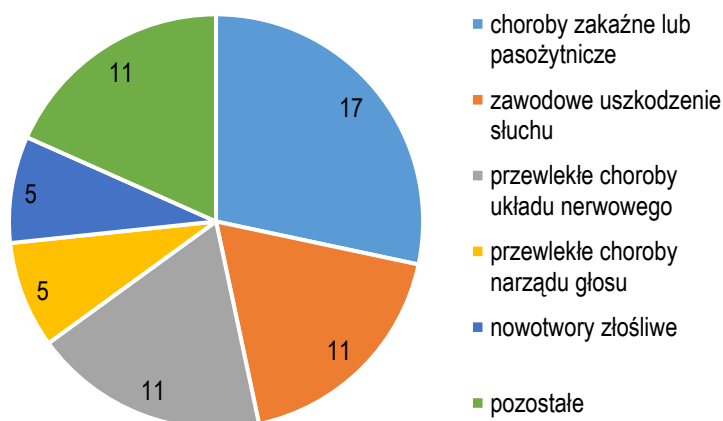
Choroby zawodowe najczęściej występujące na terenie województwa pomorskiego w 2020 roku

W strukturze zapadalności na choroby zawodowe w roku 2020 najczęściej stwierdzanymi chorobami zawodowymi były następujące jednostki chorobowe:

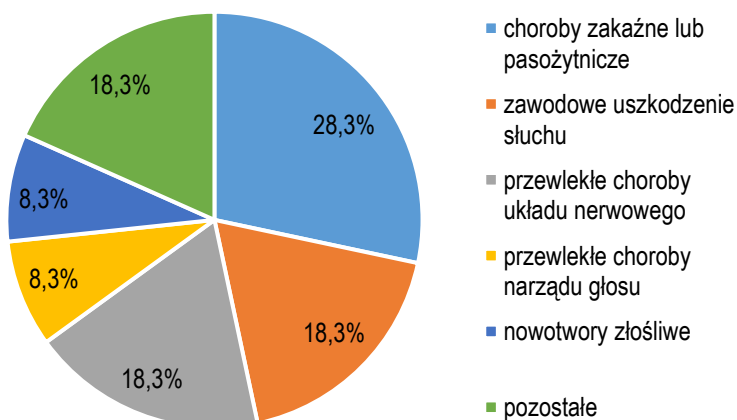
- zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa (17 przypadków – 28,3 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych),

- zawodowe uszkodzenie słuchu (11 przypadków – 18,3 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych),
- przewlekłe choroby układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy (11 przypadków – 18,3 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych),
- przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym (5 przypadków – 8,3 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych),
- nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze (5 przypadków – 8,3 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych).

Wykres 5. Najczęściej stwierdzane choroby zawodowe w 2020 roku

Wykres 6. Udział procentowy najczęściej stwierdzanych chorób zawodowych w 2020 roku

W roku 2020 choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa stanowiły największy procent wśród chorób zawodowych – 28,3 %, podobnie jak w roku 2019, gdy ich procent wśród chorób zawodowych wyniósł 40,2 %. W tabeli 4 przedstawiono najczęściej występujące zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w trzech kolejnych latach, w województwie pomorskim.

Tabela 4. Analiza najczęściej występujących chorób zawodowych w województwie pomorskim w latach 2018, 2019, 2020

Rok	Choroby zawodowe o najwyższym wskaźniku zapadalności					
	zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze		zawodowe uszkodzenie słuchu		przewlekłe choroby układu nerwowego	
	liczba przypadków	udział procentowy	liczba przypadków	udział procentowy	liczba przypadków	udział procentowy
2020	17	28,3	11	18,3	11	18,3
2019	37	40,2	13	14,1	12	13
2018	28	38,4	15	20,5	10	13,7

Zawodowe choroby zakaźne lub pasożytnicze

W roku 2020 stwierdzono 17 przypadków zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw. Natomiast w roku 2019 stwierdzono 37 przypadków zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych albo ich następstw. Zanotowano spadek liczby chorób zawodowych tej grupy o 20 przypadków. Dominującym schorzeniem wśród zawodowych chorób zakaźnych lub pasożytniczych, tak samo jak w 2019 roku, jest borelioza – 13 przypadków. Stanowi ona 76,5 % wszystkich stwierdzonych chorób zawodowych w tej grupie. W tabeli 5 przedstawiono analizę zawodowych chorób zakaźnych i pasożytniczych stwierdzonych, w trzech kolejnych latach, w województwie pomorskim.

Tabela 5. Analiza zawodowych chorób zakaźnych i pasożytniczych stwierdzonych w województwie pomorskim w latach 2018, 2019, 2020

Rok	WZW typu B	WZW typu C	WZW typu B i C	gruźlica	inne			razem
					borelioza	bruceloza	pozostałe	
2020	1	0	0	3	13	0	0	17
2019	1	0	0	4	32	0	0	37
2018	0	2	0	1	22	0	3	28

Analiza nadzoru bieżącego w województwie pomorskim w 2020 roku

Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w województwie pomorskim w 2020 roku

W roku 2020 nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy pełniono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 roku w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. z 2016 r., poz. 1117 ze zm.).

W roku sprawozdawczym, na terenie województwa pomorskiego skontrolowano 78 zakładów pracy, w których występowały czynniki rakotwórcze i mutagenne. W bezpośrednim kontakcie z ww. czynnikami w skontrolowanych zakładach zatrudnione były 2284 osoby. W omawianej grupie zakładów przeprowadzono 82 kontrole i wydano 4 decyzje dotyczące poprawy warunków pracy.

Analizując informacje o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, które nadsyłają pracodawcy, nadal obserwuje się brak spójności danych zawartych w tych informacjach z informacjami znajdującymi się w dokumentacji Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Związane jest to z małą świadomością pracodawców o istniejącym ryzyku zawodowym.

Nadal stwierdza się brak rejestrów – w szczególności rejestrów prac oraz pracowników narażonych na działanie ww. czynników, jak również brak poinformowania Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o ww. czynnikach. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w województwie pomorskim w 2020 roku przedstawione zostały w Tabeli 6.

Tabela 6. Dane liczbowe z zakresu nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi w województwie pomorskim w 2020 roku

PSSE/GSSE WSSE (I instancja)	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba osób narażonych na czynniki rakotwórcze			Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji
		ogółem	kobiet	mężczyzn		
Bytów	5	61	12	49	5	0
Chojnice	5	196	22	171	8	0
Człuchów	2	14	6	8	2	0
Gdańsk	13	371	18	353	13	0
Gdynia	4	25	20	5	4	0
GSSE Gdynia	0	0	0	0	0	0
Kartuzy	2	13	0	13	2	1
Kościerzyna	2	211	132	79	2	0
Kwidzyn	10	202	89	113	11	1
Lębork	0	0	0	0	0	0
Malbork	2	246	151	95	2	0
Nowy Dwór Gdański	8	101	57	44	8	1
Pruszcz Gdański	1	5	0	5	1	0
Puck	4	235	8	227	4	0
Słupsk	3	12	1	11	3	0
Sopot	0	30	21	9	0	0
Starogard Gdański	1	28	1	27	1	0
Tczew	6	32	10	22	6	0
Wejherowo	8	494	306	185	8	1
WSSE Gdańsk (I instancja)	2	8	7	1	2	0
Razem	78	2284	861	1417	82	4

Nadzór nad szkodliwymi czynnikami biologicznymi oraz mikroorganizmami i organizmami genetycznie modyfikowanymi w województwie pomorskim w 2020 roku

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 2969 zakładów pracy, w których występowały szkodliwe czynniki biologiczne. Liczba pracowników narażonych na szkodliwe czynniki biologiczne wyniosła 16 603 osób. W 2020 roku na obszarze województwa pomorskiego przeprowadzono 417 kontroli w 402 zakładach pracy, w których występowały szkodliwe czynniki biologiczne. W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 28 decyzji nakazujących poprawę warunków pracy. W 36 przypadkach stwierdzono uchybienia higieniczno-sanitarne w następującym zakresie:

- brak rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwego czynnika biologicznego zakwalifikowanego do 3 i 4 grupy zagrożenia,
- brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zakwalifikowanych do 3 i 4 grupy zagrożenia,
- brak oceny ryzyka zawodowego dotyczącego szkodliwych czynników biologicznych,
- brak odpowiednich procedur i instrukcji,
- brak szkoleń pracowników w zakresie narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 12 kontroli w ramach nadzoru nad GMM i GMO zgodnie z ustawą z dnia 22 czerwca 2001 roku o mikroorganizmach i organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2021 r., poz. 117). Wydano 12 pozytywnych opinii w formie postanowień na prowadzenie zakładu inżynierii genetycznej.

Informacja z zakresu nadzoru nad podmiotami leczniczymi w 2020 roku

Pion Higieny Pracy sprawuje nadzór nad warunkami pracy w podmiotach leczniczych, które znajdują się na terenie podległym właściwym Państwowym Inspektorom Sanitarnym, w tym nadzór nad zakładami pracy stosującymi cytostatyki. W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 708 zakładów pracy należących do grupy podmiotów wykonujących działalność leczniczą – przeprowadzono 68 kontroli w 67 podmiotach leczniczych. W skontrolowanych zakładach pracy było zatrudnionych 3416 pracowników. W 6 przypadkach stwierdzono uchybienia higieniczno-sanitarne. W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych wydano 6 decyzji nakazujących poprawę warunków pracy.

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 12 zakładów pracy stosujących cytostatyki. W 2020 roku na obszarze województwa pomorskiego przeprowadzono 2 kontrole w tych zakładach, w których zatrudnionych było 15 osób pracujących z lekami cytostatycznymi.

Współpraca z Państwową Inspekcją Pracy, Służbą Medycyny Pracy oraz innymi instytucjami

Pion Higieny Pracy prowadzi współpracę z innymi organami powołanymi do pełnienia nadzoru nad warunkami pracy pracujących. Przekazywane są decyzje w sprawie chorób zawodowych do Państwowej Inspekcji Pracy. Prowadzona jest stała współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Gdańsku oraz Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych dotyczących chorób zawodowych. Na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przekazywano informacje potwierdzające, że decyzje w sprawie chorób zawodowych stały się prawomocne.

Promocja zdrowia

W 2020 roku pracownicy pionu Higieny Pracy podczas przeprowadzania kontroli w celu ochrony zdrowia przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy promowali zdrowy styl życia wśród pracodawców i pracowników. Podczas przeprowadzonych kontroli dokonywali oceny przestrzegania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych w miejscu pracy, a także prawidłowego oznakowania słownego i graficznego informującego o zakazie palenia wyrobów tytoniowych i palenia papierosów elektronicznych.

Ponadto pracownicy pionu Higieny Pracy PSSE w Gdańsku podczas kontroli w zakładach pracy rozpowszechniali informacje dotyczące problematyki przeciwdziałania używaniu „nowych narkotyków” w miejscu pracy. Jednocześnie przekazując materiały edukacyjne dotyczące m.in. konsekwencji używania tytoniu, alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz chorób zakaźnych tj. gruźlicy, AIDS, grypy, COVID-19. W 2020 roku pracownicy informowali również o bezpłatnym badaniu w kierunku przeciwciał ANTY-HCV w ramach ogólnopolskich programów badań przesiewowych. Z uwagi na to, że większość osób zakażonych HCV nie jest świadoma zagrożenia, wirus podstępnie niszczy wątrobę, prowadząc często do jej marskości i rozwoju raka wątrobowo-komórkowego.

Z uwagi na ogłoszenie w 2020 roku na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii COVID-19, pracownicy pionu Higieny Pracy prowadzili akcje informacyjne oraz przekazywali pracodawcom komunikaty Głównego Inspektora Sanitarnego dotyczące zaleceń oraz wytycznych dla branż.

Azbest – warunki pracy

Informacje dotyczące warunków pracy podczas zabezpieczania/usuwania wyrobów zawierających azbest w województwie pomorskim w 2020 roku przedstawione zostały w Tabeli 7.

Tabela 7. Tabelaryczne zestawienie danych dotyczących azbestu

Lp.	Informacja	Dane
1.	Liczba zgłoszeń do Państwowej Inspekcji Sanitarnej prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest	117
1a.	Liczba skontrolowanych miejsc wskazanych w zgłoszeniu do Państwowej Inspekcji Sanitarnej prac polegających na zabezpieczaniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest	3
2.	Liczba firm zajmujących się usuwaniem/zabezpieczaniem/transportem wyrobów zawierających azbest, posiadających siedzibę na terenie działania właściwego Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego	49
3.	Liczba przeprowadzonych kontroli w siedzibach tych firm	3
4.	Liczba skontrolowanych firm zajmujących się usuwaniem/zabezpieczaniem/transportem wyrobów zawierających azbest	4
5.	Liczba przeprowadzonych kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem (ogółem)	10
5a.	polegających na zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest	8
5b.	polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest	9
5c.	polegających na transporcie wyrobów zawierających azbest	1
5d.	podczas innych prac powodujących kontakt z azbestem	1
6.	Liczba skontrolowanych firm posiadających aktualne badania i pomiary stężenia azbestu podczas wykonywanych prac powodujących kontakt z azbestem	0
7.	Liczba skontrolowanych firm, w których stwierdzono przekroczenie wartości najwyższego dopuszczalnego stężeń azbestu	0
8.	Liczba wydanych decyzji o naruszeniu przepisów dotyczących warunków pracy w kontakcie z azbestem	0
9.	Liczba pracowników zatrudnionych przy zabezpieczaniu /usuwaniu/ transporcie/innych wyrobów zawierających azbest	110
10.	Rodzaj wyrobów zawierających azbest podlegających zabezpieczeniu/usunięciu	wyroby azbestowo-cementowe typu pokrycia dachowe, izolacja zawierająca azbest na rurociągu sieci ciepłowniczej oraz materiały konstrukcyjne i izolacyjne zawierające włókna azbestu, płyty azbestowo-cementowe faliste, płyty azbestowo-cementowe płaskie

Liczba firm zajmujących się zabezpieczaniem/usuwaniem wyrobów zawierających azbest, w których stwierdzono brak:		
11.	Zezwolenia, pozwolenia, decyzji, zatwierdzenia programu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi	0
12.	Przeszkolenia przez uprawnioną instytucję pracowników i osób kierujących lub nadzorujących usuwanie wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest	0
13.	Planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest	0
14.	Wyposażenia pracowników w odpowiednią odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej stosownie do rodzaju i stopnia narażenia	0
15.	Oznaczenia strefy, w której prowadzone są prace związane z zabezpieczaniem/usuwaniem wyrobów zawierających azbest	0
16.	Oceny i udokumentowania ryzyka zawodowego	0
17.	Rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z substancjami, mieszaninami chemicznymi, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	0
18.	Rejestru pracowników narażonych na działanie substancji, mieszanin chemicznych, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	0
19.	Przekazania do właściwego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego informacji o substancjach, mieszaninach chemicznych, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym	0
20.	Przestrzegania zakazu spożywania posiłków, picia napojów i palenia tytoniu, przechowywania rzeczy osobistych w miejscu wykonywania prac, w których występuje narażenie na azbest	0
21.	Aktualnych orzeczeń lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku	0

Najczęściej stwierdzane uchybienia/nieprawidłowości sanitarno–higieniczne, związane z narażeniem pracowników na azbest:

- w 2020 roku nie stwierdzono uchybień podczas kontroli

Liczba i rodzaj chorób zawodowych stwierdzonych w 2020 roku w wyniku narażenia pracowników na azbest

W 2020 roku stwierdzono 5 przypadków chorób zawodowych powstałych w wyniku narażenia pracowników na azbest – rozległe zgrubienie opłucnej spowodowane pyłem azbestu (1 przypadek), pylica płuc (2 przypadki), międzybłoniak opłucnej (2 przypadki).

NADZÓR NAD ŚRODKAMI ZASTĘPCZYMI, SUBSTANCJAMI CHEMICZNYMI I ICH MIESZANINAMI, PRODUKTAMI BIOBÓJCZYMI I PREKURSORAMI NARKOTYKÓW

Nadzór nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego nie funkcjonowały stacjonarne punkty sprzedaży, w których wprowadzano do obrotu środki zastępcze tzw. „dopalacze”.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego prowadziły postępowania administracyjne w stosunku do osób fizycznych, przede wszystkim w sprawach przekazywanych przez inne organy, tj. w związku z zatrzymanymi przez organy Służby Celno-Skarbowej przesyłkami, w których stwierdzono obecność środków zastępczych lub w sprawach przekazanych przez Policję/Prokuraturę, w związku z prowadzonymi postępowaniami, regulowanymi przepisami kodeksu karnego, w wyniku których zabezpieczono środki zastępcze. Powyższe działania prowadzono w związku z porozumieniem zawartym w dniu 26 listopada 2018 roku pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Komendantem Głównym Policji, Szefem Krajowej Administracji Skarbowej, Prokuratorem Krajowym, Komendantem Głównym Straży Granicznej i Głównym Inspektorem Farmaceutycznym oraz porozumieniem z dnia 28 marca 2019 roku zawartym pomiędzy Pomorskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym i Dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Gdańsku.

W minionym roku do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa pomorskiego nie wpłynęły żadne nowe sprawy dotyczące wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych od innych organów i nie zabezpieczono żadnych środków zastępczych.

W 2020 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie województwa pomorskiego kontynuowały postępowania, które wpłynęły w latach ubiegłych. W ramach prowadzonych działań nadzorowych wydano 32 decyzje administracyjne, w tym 7 decyzji administracyjnych nakładających kary pieniężne na osoby fizyczne wytwarzające lub wprowadzające do obrotu środki zastępcze w myśl art. 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii na łączną kwotę 140 000 zł. W 2020 roku wyegzekwowano kwotę o łącznej wysokości 188 428, 75 zł od osób fizycznych na które w latach ubiegłych nałożono kary pieniężne za złamanie zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Ponadto w minionym roku w województwie pomorskim wydano 16 decyzji z art. 44c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, tj. zakazujących wprowadzania do obrotu środków zastępczych, nakazujących wycofanie ich z obrotu, a także orzekających o ich przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu, co stanowi 50 % wszystkich wydanych decyzji administracyjnych w związku z prowadzonym nadzorem nad przestrzeganiem ustawowego zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Tabela 1. Porównanie działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad środkami zastępczymi w latach 2017-2020

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba zabezpieczonych środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych [kg]	136	17	0,2	0
Liczba wpływających spraw	98	197	19	0
Liczba wydanych decyzji administracyjnych	116	101	91	32
Liczba wydanych decyzji nakładających karę pieniężną	5	22	7	7
Kwota nałożonych kar pieniężnych [zł]	331 370	3 568 445	422 823	140 000
Liczba decyzji z art. 44c ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	20	21	2	0
Liczba pobranych próbek	34	19	0	0
Liczba decyzji z art. 44 c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	70	49	43	16

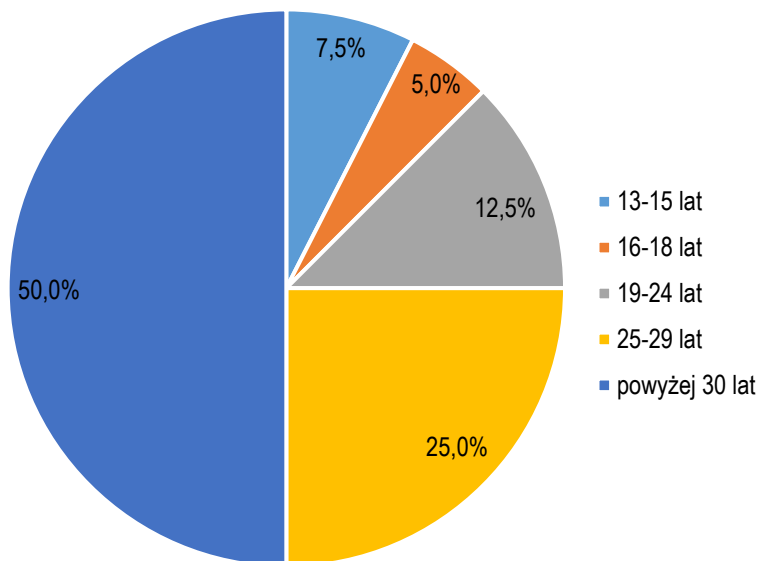
Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny kontynuował monitorowanie liczby przypadków zatruć, podejrzeń zatruć oraz zgonów spowodowanych środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi na terenie województwa pomorskiego, uzyskując za pośrednictwem Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych od jednostek służby zdrowia, informacje o 40 przypadkach podejrzeń zatruć. W 2020 roku w województwie pomorskim nie zgłoszono przypadku śmiertelnego spowodowanego zażyciem środka zastępczego lub nowej substancji psychoaktywnej.

Tabela 2. Porównanie liczby zatruć i zgonów spowodowanych środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w latach 2017-2020

	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Liczba zatruć	141	104	68	40
Liczba zgonów	2	2	1	0

Analiza zgłoszeń z 2020 roku wykazała, że 90 % podejrzeń zatruć dotyczyło mężczyzn, a 10 % przypadków dotyczyło kobiet. Statystycznie najliczniejszą grupę stanowiły osoby w kategorii wiekowej powyżej 30 lat – 50 %, a następnie kolejno grupy wiekowe 25-29 lat – 25 %, grupa 19-24 lata – 12,5 %, grupa 13-15 lat – 7,5%, grupa 16-18 lat – 5 %. W 2020 roku nie odnotowano zatruć w najmłodszej grupie wiekowej 7-12 lat.

Wykres 1. Przypadki zatruc oraz podejrzeń zatruc środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi w województwie pomorskim z podziałem na grupy wiekowe w roku 2020

Działania profilaktyczne podjęte przez Państwową Inspekcję Sanitarną w związku z prowadzonym nadzorem nad środkami zastępczymi w województwie pomorskim.

Działania profilaktyczne skierowane były szczególnie do potencjalnych nabywców środków zastępczych tj. głównie do młodzieży, a także rodziców, nauczycieli oraz przedstawicieli władz samorządowych. W ramach działań skierowanych głównie do młodzieży odbyły się m.in. warsztaty, prelekcje, pogadanki, zajęcia edukacyjne, debaty w szkołach, w których uczestniczyli nie tylko uczniowie, ale również nauczyciele i rodzice, w sumie 1 225 osób.

Prowadzono kolportaż materiałów edukacyjnych do szkół (500 sztuk materiałów) oraz ich rozdawnictwo podczas trwania wycieczki letniego i zimowego (5 384 sztuk). Dystrybucją materiałów edukacyjnych dotyczących przeciwdziałania używania środków zastępczych w miejscu pracy objęto w sumie 24 osoby. Informacje o charakterze edukacyjno – informacyjnym, zamieszczane na stronach internetowych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Gdańsku i Powiatowych Stacji Sanitarno – Epidemiologicznych oraz w mediach społecznościowych dotarły do 3 331 osób.

Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi i prekursorami narkotyków w województwie pomorskim w 2020 roku

W roku sprawozdawczym na terenie województwa pomorskiego zewidencjonowano 3844 obiekty, w których stosowano substancje chemiczne i ich mieszaniny. Ponadto zewidencjonowano 31 producentów, 15 importerów substancji

chemicznych i ich mieszanin spoza krajów UE oraz 771 dystrybutorów. Jednocześnie zewidencjonowano 364 podmioty, które wprowadzają do obrotu produkty biobójcze oraz 68 wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3.

Przeprowadzono 550 kontroli u stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w działalności zawodowej w celu dokonania oceny prawidłowości wdrażania przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz rozporządzenia REACH i CLP, a także 98 kontroli podmiotów wprowadzających do obrotu ww. substancje i ich mieszaniny. Liczba kontroli podczas których stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin wyniosła 82. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano ogółem 66 decyzji administracyjnych.

Przeprowadzono 240 kontroli w ramach nadzoru nad produktami biobójczymi (zarówno u wprowadzających do obrotu, jak i stosujących) – wydano 10 decyzji administracyjnych w tym zakresie. Oprócz tego przeprowadzono 46 kontroli w ramach nadzoru nad prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie wydano decyzji administracyjnych.

Do najczęściej stwierdzanych w czasie kontroli uchybień dotyczących substancji chemicznych i mieszanin stwarzających zagrożenie należą:

- brak spisu substancji i mieszanin chemicznych,
- brak kart charakterystyki,
- nieprawidłowe karty charakterystyki.

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan higieniczno-sanitarny placówek nauczania i wychowania na terenie województwa pomorskiego w 2020 roku

W roku 2020 pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej skontrolowali 591 stałych placówek oświatowo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży spośród 2720 znajdujących się w ewidencji.

Placówki objęte stałym nadzorem to przede wszystkim szkoły wszystkich typów i stopni, w tym szkoły wyższe, a także żłobki, przedszkola, placówki kształcenia ustawicznego, placówki z pobytem całodobowym, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego oraz placówki wychowania pozaszkolnego. Zakres nadzoru prowadzonego przez Państwową Inspekcję Sanitarną obejmował również ocenę stanu sanitarnego i warunków higieniczno-sanitarnych wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

Ocenie poddano m.in. dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wymagań ergonomii, tygodniowe rozkłady zajęć szkolnych w zakresie higieny procesu nauczania, warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli sanitarnych w placówkach oświatowo-wychowawczych pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej zwracali uwagę na zapewnienie uczniom warunków do utrzymania higieny osobistej.

Działalność pionu Higieny Dzieci i Młodzieży w 2020 roku w dużej mierze uwarunkowana była panującą sytuacją epidemiologiczną w kraju. Przez większą część roku placówki oświatowe zawieszały na mocy przepisów ogólnie obowiązujących swoją działalność stacjonarną na rzecz nauczania zdalnego. Z tego powodu prowadzono działania związane z obecną sytuacją epidemiologiczną i zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 wśród społeczeństwa poszczególnych miast i powiatów.

Stan sanitarny i techniczny żłobków i klubów dziecięcych

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego funkcjonowało 237 żłobków i 105 klubów dziecięcych, z czego 145 placówek zostało skontrolowanych (czyli 42,4 %). Do poddanych kontrolom placówek uczęszczało w sumie 4014 dzieci. Spośród skontrolowanych obiektów 7 było w złym stanie higieniczno-sanitarnym. Pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży na poprawę warunków w żłobkach i klubach dziecięcych wydali 7 decyzji administracyjnych oraz nałożyli 7 mandatów.

Należy zaznaczyć, iż liczba placówek oferujących opiekę dla najmłodszych dzieci na terenie województwa pomorskiego wzrosła o 14 placówek, tj. o 4,3% w stosunku do roku 2019.

Tabela 1. Zmiany w infrastrukturze – żłobki

Lp.	Rodzaj placówki - żłobki	Ilość
1.	Placówki nowo oddane w nowych obiektach	19
2.	Nowo otwarte w obiektach istniejących	6
3.	Zlikwidowane	11
4.	Po remontach generalnych	2
5.	Z nowo otwartymi blokami żywienia	6
6.	Ze zmodernizowanymi blokami żywienia	1

Stan sanitarny i techniczny placówek wychowania przedszkolnego

W roku 2020 pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowali 146 przedszkoli funkcjonujących samodzielnie spośród 932 działających na terenie województwa pomorskiego, co stanowi 15,7%. Poza tym skontrolowanych zostało 13 przedszkoli funkcjonujących w zespołach szkół. Do przedszkoli tych uczęszczało w sumie 11295 dzieci. Spośród wszystkich skontrolowanych placówek w 4 odnotowano zastrzeżenia w stosunku do stanu higieniczno-sanitarnego oraz technicznego, a w 8 zastrzeżenia do stanu higieniczno - sanitarnego. 5 placówek funkcjonowało w obiektach w złym stanie technicznym. W ramach nadzoru nad przedszkolami przeprowadzono łącznie 176 kontroli. Na poprawę warunków w przedszkolach funkcjonujących samodzielnie wydanych zostało 10 decyzji nakazujących poprawę stanu oraz nałożono 6 mandatów karnych.

Tabela 2. Zmiany w infrastrukturze – przedszkola

Lp.	Rodzaj placówki - przedszkola	Ilość
1.	Placówki nowo oddane w nowych obiektach	10
2.	Nowo otwarte w obiektach istniejących	12
3.	Przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą	2
4.	Zlikwidowane	15
5.	Po remontach generalnych	3
6.	Z nowo oddanymi obiektami sportowymi	1
7.	Ze zmodernizowanymi blokami sportowymi	1
8.	Z nowo otwartymi blokami żywienia	7
9.	Ze zmodernizowanymi blokami żywienia	3

Ergonomia w przedszkolach

W ramach sprawowanego nadzoru uwagę zwracano przede wszystkim na dostosowanie parametrów funkcjonalnych mebli do wzrostu dzieci, odpowiednie zestawienie mebli, ich oznakowanie oraz stan techniczny i posiadanie certyfikatu. Dokonano oceny dostosowania mebli przedszkolnych do wzrostu dzieci w wybranych placówkach. Pomiary przeprowadzono w 75 przedszkolach, gdzie oceniono 3668 stanowisk w 201 oddziałach. W stosunku do lat ubiegłych odnotowano poprawę, gdyż nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dostosowania mebli do wzrostu dzieci.

Stan sanitarny i techniczny szkół

W 2020 roku odnotowano 7 szkół, których budynki znajdowały się w złym stanie higieniczno-sanitarnym, w tym 6 szkół podstawowych i 1 zespół szkół różnego typu, natomiast w budynkach w złym stanie technicznym funkcjonowało 8 placówek tj. 6 szkół podstawowych oraz 2 zespoły szkół. Nieodpowiedni stan zarówno higieniczno-sanitarny, jak i techniczny stwierdzono w 13 placówkach.

Decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarnego najczęściej wydawano na zapewnienie właściwych warunków w salach lekcyjnych i innych salach zajęć dla dzieci i młodzieży, ciągów komunikacyjnych oraz szatni, stan sanitarno-higieniczny toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne. W kilku przypadkach decyzje wydano z uwagi na niewłaściwe warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz niewłaściwe oświetlenie sal lekcyjnych. Zmiany w infrastrukturze szkół oraz zespołów szkół zwarte są w tabeli 3.

Tabela 3. Zmiany w infrastrukturze szkół

Lp.	rodzaj	szkoły podstawowe	licea	technika	szkoły zawodowe	zespoły szkół
1.	Placówki nowo oddane w nowych obiektach	-	-	-	-	1
2.	Nowo otwarte w obiektach istniejących	4	1	-	-	8
3.	Przeniesione do nowych obiektów lub z rozbudowaną bazą	2	-	-	-	6
4.	Zlikwidowane	12	3	-	2	-
5.	Po remontach generalnych	15	-	-	-	2
6.	Z nowo oddanymi obiektami sportowymi	3	-	-	-	-
7.	Ze zmodernizowanymi blokami sportowymi	5	-	-	-	-
8.	Z nowo otwartymi blokami żywienia	-	-	-	1	-
9.	Ze zmodernizowanymi blokami żywienia	-	-	-	-	1

Ponadto w 3 skontrolowanych szkołach nie zachowano standardów dostępności do urządzeń sanitarnych. Brak wyposażenia w środki higieny osobistej stwierdzono w 8 szkołach, natomiast brak dostępu do bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniach sanitarnych dla uczniów odnotowano w 1 liceum.

Ergonomia w szkołach

W użytkowaniu mebli szkolnych istotne jest stosowanie zasad ergonomii – dostosowanie wymiarów mebli do wzrostu uczniów. W 2020 roku ocenę dostosowania mebli do wzrostu przeprowadzono w 38 szkołach różnego typu – w 282 oddziałach oceniono 4183 stanowiska. W ocenianych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości. Wśród działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów wymienić należy również prowadzenie instruktażu dla dyrektorów szkół i nauczycieli na temat prawidłowego, zgodnego z normą stanowiska pracy ucznia.

Ponadto, podczas kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie obowiązku wyposażania szkół w sprzęt bezpieczny, odpowiadający wymaganiom norm oraz żądania od producenta lub dostawcy właściwego, udokumentowanego certyfikatem – wyrobu bezpiecznego, dobrej jakości (dotyczy mebli i urządzeń rekreacyjno-sportowych). Spośród 283 skontrolowanych szkół 1 nie posiadała odpowiednich certyfikatów dla mebli zakupionych po 1997 roku. W 235 (83%) szkołach zapewniono uczniom wszystkie meble z certyfikatami, w pozostałych placówkach są one sukcesywnie wymieniane.

Higieniczna ocena rozkładu zajęć lekcyjnych w szkołach

Organizacja procesu nauczania ma bardzo duży wpływ na zdrowie ucznia, a szczególnie istotnym elementem jest równomierne rozłożenie zajęć oraz prawidłowy wypoczynek. W 2020 roku ocenę rozkładu zajęć lekcyjnych przeprowadzono w 55 szkołach dla 487 oddziałów. Nieprawidłowości stwierdzono w 5 placówkach – w 37 oddziałach (7,6%). Dyrektorzy placówek w wyjaśnieniach podawali m.in. trudności lokalowe, niewystarczającą liczbę pomieszczeń oraz dużą ilość zajęć wymagających podziału na grupy.

W 21 szkołach prowadzone były zajęcia w systemie dwuzmianowym. Dwuzmianowy rozkład zajęć dotyczył przede wszystkim placówek wiejskich, klas 0-III. Zobowiązano dyrektorów szkół do poprawy rozkładu zajęć lekcyjnych oraz wystosowano pisma do organów prowadzących, informując o stwierdzonych uchybieniach.

Na terenie mniejszych miejscowości województwa pomorskiego dojazdy dzieci do szkół zapewniają autobusy/gimbusy szkolne bądź autobusy liniowe – dzieci przebywają pod opieką nauczycieli lub innych osób zatrudnionych w tym celu. Rozkłady zajęć lekcyjnych są układane tak, aby uczniowie nie oczekiwali zbyt długo na powrót do domu po zajęciach. Ponadto w szkołach zapewnione są świetlice lub sale lekcyjne dla uczniów oczekujących na autobus.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii wywołanym zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 przez większość roku szkolnego 2020, nauka w szkołach prowadzona była w systemie zdalnym.

Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W 2020 roku dokonano oceny warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach oświatowo-wychowawczych. W wyniku kontroli przeprowadzonych w 221 szkołach różnego typu (z wyłączeniem szkół wyższych) stwierdzono, iż 25 szkół nie posiadało warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Były to placówki, które nie posiadały żadnego zaplecza sportowego, a zajęcia wychowania fizycznego realizowano na korytarzach, holach lub w innych nieprzeznaczonych do tego celu miejscach. Często uczniowie tych placówek korzystali z bazy sportowej znajdującej się poza placówką.

W 2020 roku poprawiano warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, modernizując i oddając do użytku nowe bloki sportowe z pełnym zapleczem sanitarnym. Spośród skontrolowanych placówek w 5 szkołach podstawowych przeprowadzono modernizację bloków sportowych, a przy 3 szkołach oddano do użytku nowe obiekty sportowe.

Podczas kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwrócono na problem niewykorzystywania natrysków po zajęciach wychowania fizycznego. Pomimo poprawy warunków do utrzymania higieny osobistej, uczniowie nadal nie korzystają z nich systematycznie.

W ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego stwierdzono, iż w 57 placówkach uczniowie nie wykorzystywali urządzeń natryskowych w ogóle, w 57 przypadkach natryski używane były tylko po dodatkowych zajęciach sportowych, natomiast w 2 szkołach pozostawały nieczynne. Tylko w 8 placówkach uczniowie korzystali z natrysków każdorazowo po zajęciach wychowania fizycznego, natomiast w 25 korzystali z nich sporadycznie. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że uczniowie nie korzystają z natrysków z uwagi na zbyt krótkie przerwy międzylekcyjne. W niektórych przypadkach, by umożliwić uczniom skorzystanie z prysznicy, skraca się zajęcia wychowania fizycznego.

Kolejny aspekt kontroli dotyczył wyposażenia sal gimnastycznych i boisk w urządzenia i sprzęt sportowy. Wyniki kontroli wskazują, że 3 szkoły na 270 skontrolowanych (czyli 1,1%) w tym zakresie nie posiadało certyfikatów, a 235 placówek (87%) posiadało w 100% sprzęt i urządzenia z certyfikatami. W pozostałych szkołach, podobnie jak w przypadku mebli szkolnych, sprzęt i urządzenia sportowe są stopniowo wymieniane.

Warunki do utrzymania higieny osobistej w placówkach oświatowo-wychowawczych

Skontrolowano ogółem 591 placówek różnego typu, oceniając warunki do utrzymania higieny osobistej, w tym możliwość korzystania z bieżącej ciepłej wody do mycia rąk, ze środków higieny osobistej, a także sprawdzono stan sanitariatów, ich czystość i porządek. W 31 placówkach stwierdzono niewłaściwe warunki do utrzymania

higieny osobistej. Zaniedbania czystości i porządku stwierdzono w 14 placówkach (7 żłobkach, 5 przedszkolach i 2 szkołach podstawowych). Brak wyposażenia w środki higieny osobistej odnotowano w 10 placówkach. Natomiast niewłaściwy stan techniczny sanitariatów stwierdzono w 9 placówkach (8 szkół podstawowych i 1 zespół szkół). Jednym z podstawowych wymogów higienicznych w placówkach pobytu dzieci i młodzieży jest zapewnienie ciepłej wody. Wymogu tego nie spełniono w 1 liceum ogólnokształcącym.

Standardy dostępności do urządzeń sanitarnych nie zostały zachowane w 2 szkołach podstawowych i w 1 liceum ogólnokształcącym. Przekroczenie określonych standardów spowodowane jest zbyt dużym naborem uczniów w stosunku do posiadanego zaplecza.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi różnego rodzaju działania (zalecenia pokontrolne, decyzje administracyjne) w celu poprawy warunków sanitarno-higienicznych, w tym również do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania. W 2020 roku wydano 9 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarno-technicznego, wydawano zalecenia pokontrolne oraz nałożono 21 mandatów karnych.

Nadzór nad szkołami wyższymi

W ramach prowadzonego nadzoru w szkołach wyższych skontrolowano 5 uczelni, przeprowadzając kontrole w 10 obiektach. W zakresie poprawy warunków higieniczno-sanitarnych w szkołach wyższych pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży w 2020 roku wydali 2 decyzje na poprawę stanu sanitarno-higienicznego. Nałożono 1 mandat karny.

Stan sanitarny placówek z pobytem całodobowym

Ogółem skontrolowano 24 placówki, wydano 2 decyzje na poprawę stanu sanitarno-higienicznego. W ewidencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego zarejestrowanych jest 129 placówek całodobowych, w tym:

- 36 domów studenckich,
- 9 burs i internatów,
- 7 młodzieżowych ośrodków wychowawczych i socjoterapii,
- 17 specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych,
- 1 specjalny ośrodek wychowawczy,
- 52 placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- 4 domy pomocy społecznej,
- 3 pozostałe placówki z pobytem całodobowym.

Wentylacja w placówkach oświatowo-wychowawczych

W skontrolowanych w 2020 roku placówkach brak wentylacji stwierdzono w 4 obiektach. Problem ten dotyczył pojedynczych sal dydaktycznych, bibliotek, czytelnicy, gabinetu opieki medycznej, szatni, pomieszczeń gospodarczych. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydawano decyzje nakazujące zapewnienie właściwych warunków pobytu dzieci i młodzieży.

Wypoczynek zimowy dzieci i młodzieży

Wypoczynek zimowy dla dzieci i młodzieży na terenie województwa pomorskiego zorganizowany był w okresie od 13 do 24 stycznia 2020 roku. Zorganizowano ogółem 486 turnusów wypoczynku, w tym 155 turnusów wyjazdowych oraz 331 turnusów dla dzieci i młodzieży w miejscu zamieszkania. W województwie pomorskim z zorganizowanego wypoczynku skorzystało 13487 uczestników.

Podobnie jak w roku ubiegłym podejmowano stosowne działania edukacyjne w trosce o bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z przebywaniem dzieci i młodzieży na zamrzniętych rzekach, stawach i jeziorach.

Realizowano zagadnienia dotyczące profilaktyki w zakresie m.in.:

- higieny osobistej oraz higieny otoczenia,
- profilaktyki zachorowań na grypę,
- profilaktyki używania substancji psychoaktywnych,
- zapobiegania zatruciom pokarmowym,
- profilaktyki meningokokowej,
- szkodliwości, jakie niesie ze sobą palenie papierosów, w tym papierosów elektronicznych.

W 2020 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego w ramach nadzoru nad zimowym wypoczynkiem dzieci i młodzieży skontrolowała 60 turnusów w obiektach hotelowych lub innych obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie, 29 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku oraz 210 form wypoczynku w miejscu zamieszkania. Przeprowadzono ogółem 299 kontroli.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wypoczynku dzieci i młodzieży na 3 turnusach stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nieodpowiednich warunków sanitarno-higienicznych (1) oraz braku aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu (2). W czasie trwania ferii zimowych stwierdzono 9 przypadków zachorowań i odnotowano 14 wypadków/urazów wśród dzieci. Nie zgłoszono przypadków zatrucia pokarmowego.

Wypoczynek letni dzieci i młodzieży

W sezonie letnim 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zorganizowano ogółem 2561 turnusów wypoczynku dla dzieci i młodzieży, w tym 1197 turnusów w obiektach hotelowych lub innych obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie, 637 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie do wypoczynku oraz 99 turnusów na obozach pod namiotami, w tym ze stałą infrastrukturą (64), bez stałej infrastruktury komunalnej (35) - wg elektronicznej bazy wypoczynku. Ponadto zgłoszono 628 turnusów dla dzieci i młodzieży zorganizowanych w miejscu zamieszkania. W województwie pomorskim ze zorganizowanego wypoczynku skorzystało 27905 uczestników.

W 2020 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna województwa pomorskiego w ramach nadzoru nad wypoczynkiem letnim dzieci i młodzieży skontrolowała 651 turnusów, w tym 288 turnusów w obiektach hotelowych lub innych obiektach, w których świadczone są usługi hotelarskie, 111 turnusów w obiektach używanych okazjonalnie

do wypoczynku, 45 obozów pod namiotami oraz 207 form wypoczynku w miejscu zamieszkania. Ponadto przeprowadzono 19 kontroli interwencyjnych oraz 4 kontrole turnusów tzw. „dzikich” – wypoczynek, który nie figurował w elektronicznej bazie wypoczynku Kuratorium Oświaty.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wypoczynku letniego dzieci i młodzieży na 23 turnusach stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości, w tym na 14 nie zapewniono odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych - kontrole sanitarne najczęściej wykazały niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pokoi mieszkalnych i namiotów wraz z ich wyposażeniem oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych. Pozostałe przypadki dotyczyły braku aktualnej dokumentacji zdrowotnej personelu (5), przekroczenia limitu miejsc (4), braku ciepłej wody do mycia (2). W czasie trwania akcji letniej odnotowano 14 przypadków zachorowań i 37 wypadków/urazów wśród dzieci. Nie odnotowano zatruc pokarmowych wśród uczestników wypoczynku.

W 2020 roku w związku ze stwierdzonymi przez pracowników pionu Higieny Dzieci i Młodzieży nieprawidłowościami nałożono 18 mandatów karnych na osoby odpowiedzialne za utrzymanie właściwego stanu i warunków sanitarnych na turnusach. Ponadto wydano 10 decyzji o opłacie za przeprowadzone czynności kontrolne.

W trakcie letnich wakacji na terenie województwa pomorskiego, podobnie jak w latach ubiegłych, podejmowano działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w miejscach wypoczynku i rekreacji. Propagowano właściwe zachowania w trosce o bezpieczny wypoczynek dzieci i młodzieży poprzez rozdawnictwo materiałów edukacyjnych – przekazano ulotki dotyczące bezpiecznego wypoczynku letniego, grybobrania, bezpieczeństwa kąpieli, szkodliwości palenia tytoniu, zagrożeń związanych z tzw. dopalaczami („stop dopalaczom”) oraz plakaty z numerami telefonów w przypadku wystąpienia koronawirusa. Ponadto przekazywano materiały dotyczące wszawicy, meningokoków, pneumokoków, HIV/AIDS. Z kierownikami wypoczynku prowadzono pogadanki na temat profilaktyki zdrowotnej, przestrzegania zasad higieny, a także bezpiecznych zachowań uczestników wypoczynku. Podejmowano ścisłą współpracę z Kuratorium Oświaty, a także z Policją - przeprowadzano wspólne kontrole, kierowano wystąpienia w zakresie niedopełnienia obowiązku zgłoszenia wypoczynku przez organizatora. We współpracy z organami samorządu lokalnego i Policją prowadzono działalność informacyjno-edukacyjną z naciskiem na szkodliwość zażywania dopalaczy.

Podsumowanie

W wyniku prowadzonego w roku sprawozdawczym nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania oraz wypoczynku dzieci i młodzieży stwierdzono:

1. Zdecydowana większość placówek skontrolowanych w 2020 roku zapewniła dzieciom oraz uczniom bezpieczne i higieniczne warunki pobytu i nauki.
2. W placówkach szkolnych poprawie ulegają warunki sanitarno-techniczne. Meble i urządzenia sportowe systematycznie wymieniane są na nowe, posiadające wymaganą dokumentację (certyfikaty, atesty).

3. Przeprowadzono kontrole turnusów zimowego i letniego wypoczynku. Dzieciom i młodzieży zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach.
4. Współpraca z dyrektorami placówek nauczania i wychowania nadal oceniana jest pozytywnie.
5. W trosce o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży prowadzono wspólne kontrole z pracownikami Oddziału Bezpieczeństwa Żywności, Żywienia i Produktów Kosmetycznych, Higieny Pracy, Higieny Komunalnej, Oddziału Przeciwepidemicznego, Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego, Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia oraz z przedstawicielami Kuratorium Oświaty, Policji, Straży Miejskiej i Wydziału Rozwoju Społecznego przy urzędach miast.
6. Działalność Higieny Dzieci i Młodzieży w 2020 roku w obszarze realizacji zamierzeń uwarunkowana była panującą sytuacją epidemiologiczną w kraju. Przez większą część roku placówki oświatowe zawieszały na mocy przepisów ogólnie obowiązujących swoją działalność stacjonarną na rzecz nauczania zdalnego. Z tego powodu prowadzono głównie działania związane z obecną sytuacją epidemiologiczną i zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 wśród społeczeństwa poszczególnych miast i powiatów.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

W obszarze Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia podejmuje się szereg działań mających na celu:

- upowszechnianie informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi,
- inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajamiania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia,
- pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia.

Służą temu realizowane programy prozdrowotne, akcje i kampanie informacyjno-edukacyjne, szkolenia oraz informacje upowszechniane za pośrednictwem mediów lokalnych oraz mediów społecznościowych.

Zakres działań programowych i nieprogramowych podejmowanych przez Oddział Promocji Zdrowia obejmował:

- profilaktykę palenia tytoniu,
- profilaktykę antydopalaczową,
- profilaktykę uzależnień,
- profilaktykę HIV/AIDS,
- promowanie aktywnego stylu życia i zasad zbilansowanej diety,
- profilaktykę chorób odkleszczowych,
- profilaktykę czerniaka,
- profilaktykę zakażeń wirusowym zapaleniem wątroby typu B i C.

„Podstępne WZW” oraz „Znamię? Znam je!”

Mając na uwadze szczególne znaczenie profilaktyki zakażeń wirusowego zapalenia wątroby typu B i C oraz profilaktyki czerniaka Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny oraz Fundacja „Gwiazda Nadziei” kontynuowali w roku szkolnym 2019/2020 realizację programów edukacyjnych „Podstępne WZW” oraz „Znamię! Znam je?” skierowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych województwa pomorskiego. Z powodu stanu pandemii i związanej z nią na mocy przepisów ogólnie obowiązujących, zmiany działalności stacjonarnej szkół na rzecz nauczania zdalnego, zakres realizacji programu był w roku 2020 ograniczony.

Tabela 1. Programy edukacyjne „Podstępne WZW” oraz „Znamię? Znam je!”

Podstępne WZW	
Liczba szkół realizujących IV edycję programu	Liczba uczniów
68	13 744
Znamię! Znam je?	
Liczba szkół realizujących IV edycję programu	Liczba uczniów
70	15 767

Światowy Dzień Bez Tytoniu

Z okazji obchodów Światowego Dnia bez Tytoniu Oddział Promocji Zdrowia zorganizował w dniu 03.06.2020 roku wykład on-line pt. „Papierosy elektroniczne jako zagrożenie zdrowia publicznego”. Wykład miał charakter otwarty, główną grupę docelową stanowili studenci Wyższej Szkoły Zdrowia w Gdańsku.

Profilaktyka chorób przenoszonych przez kleszcze

W dniu 22 lipca 2020 roku pracownicy Oddziału Promocji Zdrowia Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku przeprowadzili w reżimie sanitarnym wykład połączony z dyskusją nt. profilaktyki boreliozy i kleszczowego zapalenia mózgu. Wydarzenie odbyło się w siedzibie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Udział wzięło 20 pracowników tej instytucji.

Monitorowanie przestrzegania przepisów Ustawy z dnia 9 listopada 1995 roku o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2182).

Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadzili 6 404 kontrole w miejscach użyteczności publicznej. Kontrole wykazały, że zakaz palenia tytoniu był przestrzegany w 6 403 miejscach użyteczności publicznej objętych nadzorem, a nie respektował go 1 obiekt.

Tabela 2. Kontrole przeprowadzone przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

rok 2020	liczba przeprowadzonych kontroli	przestrzeganie zakazu	nieprzestrzeganie zakazu
styczeń	924	924	0
luty	1275	1275	0
marzec	430	430	0
kwiecień	14	14	0
maj	215	215	0
czerwiec	680	680	0
lipiec	1029	1029	0
sierpień	980	980	0
wrzesień	586	585	1
październik	130	130	0
listopad	47	47	0
grudzień	94	94	0

Programy edukacyjne dotyczące profilaktyki palenia tytoniu

Tabela 3. Program Antytytoniowej Edukacji Zdrowotnej „Bieg po zdrowie”

Bieg po zdrowie		
Cele: - opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży, - zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów, - pokazanie atrakcyjności życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego.		
Liczba szkół podstawowych	Liczba uczniów	Liczba rodziców
124	1 982	1 558

Tabela 4. Przedszkolny Program Edukacji Antytytoniowej „Czyste Powietrze Wokół Nas”

Czyste Powietrze Wokół Nas	
Cele: - wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy, - zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy przebywają w zadymionych pomieszczeniach lub, gdy dorośli palą przy nich tytoń.	
Liczba przedszkoli i szkół podstawowych	Liczba odbiorców
95	5 426

„Skąd się biorą produkty ekologiczne”

W roku szkolnym 2019/2020 ruszyła pilotażowa edycja ekologicznego programu dla przedszkoli pt. „Skąd się biorą produkty ekologiczne”, przygotowanego w porozumieniu pomiędzy Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi a Głównym Inspektorem Sanitarnym. Program skierowany był do dzieci przedszkolnych w wieku 5-6 lat, rodziców i opiekunów oraz nauczycieli wychowania przedszkolnego. Celem

programu było zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.

W dniu 3 lutego 2020 roku odbyło się szkolenie dla powiatowych koordynatorów programu „Skąd się biorą produkty ekologiczne”. W trakcie szkolenia Pani Paulina Metelska z Uniwersyteckiego Centrum Klinicznego w Gdańsku omówiła wpływ żywności ekologicznej na zdrowie oraz zasady żywienia dzieci w wieku przedszkolnym.

Tabela 5. Program edukacyjny Skąd się biorą produkty ekologiczne

Skąd się biorą produkty ekologiczne		
Cel: - zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.		
Liczba szkół podstawowych	Liczba uczniów	Liczba rodziców
78	1 269	728

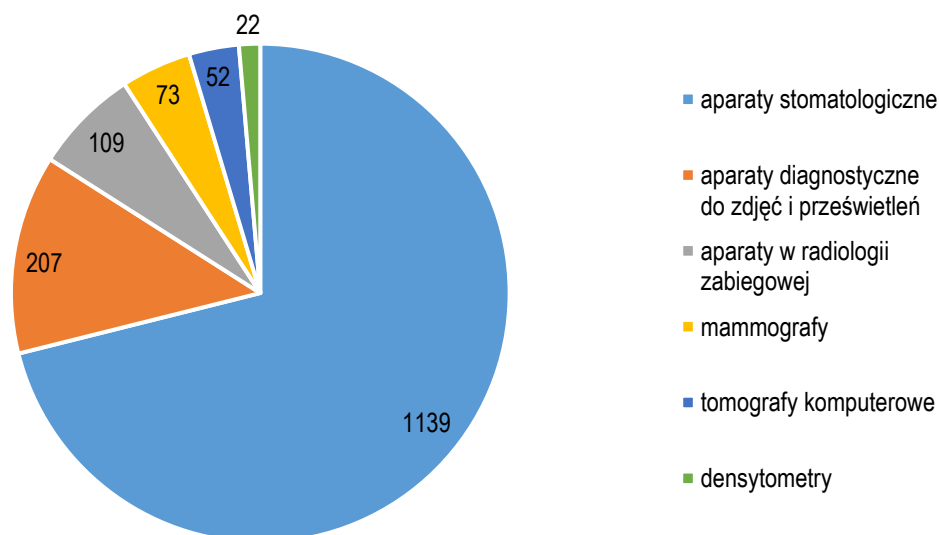
ODDZIAŁ HIGIENY RADIACYJNEJ

Zadania z zakresu higieny radiacyjnej polegające na ochronie ludzi przed promieniowaniem jonizującym, skażeniami promieniotwórczymi i polami elektromagnetycznymi wykonuje na terenie województwa pomorskiego Oddział Higieny Radiacyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej mający swoją siedzibę w Gdańsku.

Ochrona przed promieniowaniem jonizującym

Oddział Higieny Radiacyjnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku w 2020 roku sprawował nadzór nad 733 jednostkami podmiotów leczniczych, w których użytkowana jest aparatura rentgenowska. W jednostkach urządzono 938 pracowni rentgenowskich, w tym 32 pracownie radiologii zabiegowej. Na terenie województwa zlokalizowano 81 jednostek organizacyjnych stosujących aparaty rtg bez pracowni rentgenowskich. W wyżej wymienionych jednostkach stosowane były (według stanu na 31 grudnia 2020 roku) łącznie 1602 aparaty rtg do celów diagnostycznych (w 2019 roku stosowanych było 1545 aparatów).

Wykres 1. Liczba aparatów rentgenowskich poszczególnych typów na terenie województwa pomorskiego (stan na 31.12.2020 roku)

W roku 2020 wydano 136 decyzji zezwalających na stosowanie aparatów rentgenowskich, 83 decyzje zezwalające na uruchomienie pracowni rtg, 4 decyzje na stosowanie aparatów w ambulansach rtg (mammobusach) i 24 decyzje wyrażające zgodę na prowadzenie działalności związanej z promieniowaniem jonizującym w rentgenodiagnostyce i radiologii zabiegowej. W 2019 roku było odpowiednio – 229 decyzji zezwalających na stosowanie aparatów rentgenowskich, 136 decyzji

zezwalających na uruchomienie pracowni rtg i 20 decyzji zezwalających na stosowanie aparatów w ambulansach rtg. W ciągu roku 2020 skontrolowano 113 diagnostycznych pracowni rentgenowskich oraz 14 jednostek użytkujących aparaty rentgenowskie bez pracowni, a także 168 aparatów rtg (w 2019 roku skontrolowano 312 diagnostycznych pracowni rentgenowskich i 459 aparatów rtg).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 8 decyzji administracyjnych. Decyzje zostały wydane między innymi ze względu na brak w pracowniach wymaganej przepisami prawnymi aktualnej dokumentacji projektowej osłon stałych zatwierdzanych przez Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Stwierdzono niewykonanie testów specjalistycznych parametrów technicznych aparatów rtg oraz testów monitorów przeglądowych i opisowych. Inne nieprawidłowości stwierdzane podczas kontroli dotyczyły nieprzedstawienia aktualnych pomiarów dozymetryczny, a także potwierdzenia odpowiedniej skuteczności wentylacji w pracowni rentgenowskiej.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi w zakresie częstotliwości 0 Hz – 300 GHz

Oddział Higieny Radiacyjnej w 2020 roku sprawował nadzór nad 199 zakładami, w których stosowano 1847 urządzeń wytwarzających pola elektromagnetyczne. W 2020 roku w nadzorowanych zakładach przeprowadzono 19 kontroli. Sprawdzono 155 urządzeń pod względem wytwarzania stref ochronnych promieniowania PEM. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję dotyczącą obowiązku wykonania pomiarów kontrolnych urządzeń i przeprowadzenia prawidłowej oceny narażenia kontrolowanego. Pomiary pól promieniowania elektromagnetycznego w ramach nadzoru wykonywane były w zakładach pracy na stanowiskach pracy i w przestrzeni pracy. Mierzono wartości natężenia pola elektrycznego i/lub natężenia pola magnetycznego oraz wyznaczane były zasięgi stref ochronnych. Wykonywano również pomiary wokół stacji bazowych telefonii komórkowej i w mieszkaniach w przypadku skarg mieszkańców na uciążliwość i szkodliwość różnego typu źródeł pól PEM np. stacji transformatorowych zainstalowanych w budynkach mieszkalnych, stacji bazowych telefonii komórkowej.

Działalność opiniodawcza w ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego

Oddział Higieny Radiacyjnej opiniuje przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, raporty i kwalifikacje o oddziaływaniu na środowisko stacji nadawczych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, stacji nadawczych UKF i TV, urządzeń radionawigacyjnych, radiolokacyjnych i radiokomunikacyjnych, urządzeń i linii energetycznych wysokiego napięcia, elektrowni wiatrowych, farm solarnych a także projekty planów zagospodarowania przestrzennego terenów, gdzie występują źródła pól elektromagnetycznych. Od 2011 roku w Oddziale rejestrowane są zgłoszenia źródeł pól elektromagnetycznych. Pracownicy Oddziału zajmują się również opiniowaniem protokołów pomiarów promieniowania elektromagnetycznego wokół

urządzeń wytwarzających to promieniowanie. Do zadań Oddziału należy opiniowanie projektów pracowni rentgenowskich i innych zakładów stosujących źródła promieniowania jonizującego oraz jednostek organizacyjnych stosujących rezonans magnetyczny. W 2020 roku zaopiniowano 159 projektów osłon stałych, wydano 22 opinie w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego na temat oddziaływania na środowisko urządzeń i inwestycji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne lub promieniowanie jonizujące. W większości były to opinie dotyczące pomiarów pól elektromagnetycznych wokół stacji telefonii komórkowej, promieniowania jonizującego pochodzącego od aparatów rtg w budynkach mieszkalnych oraz rezonansów magnetycznych. Zgodnie z art. 122 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2020 r. poz. 1219) zarejestrowano 709 sprawozdań z badań pól elektromagnetyczny ochrony środowiska a zgodnie z art. 152 wyżej wymienionej ustawy zarejestrowano w bazach 488 aktualizacji stacji telefonii komórkowej oraz 89 zgłoszeń rozpoczęcia eksploatacji instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne. W 2020 roku zarejestrowano na podstawie nadesłanych zgłoszeń 19 likwidacji stacji bazowych telefonii komórkowej.

W roku 2020 nie zanotowano zgłoszeń związanych ze zdarzeniami radiacyjnymi.

W ramach urzędowej kontroli i monitoringu żywności prowadzonej przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz w ramach monitoringu sytuacji radiacyjnej kraju prowadzonego przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki wykonywane były badania zawartości izotopów cezu i strontu w próbkach produktów żywnościowych, wody wodociągowej i powierzchniowej oraz pasz zielonych.

Wykonano badania stężenia cezu Cs-137 w 67 próbkach oraz stężenia strontu Sr-90 w 3 próbkach pobranych na terenie województwa pomorskiego. Stężenie izotopów promieniotwórczych w badanych próbkach było zbliżone do wartości rejestrowanych w poprzednich latach.

Tabela 1. Stężenie strontu Sr-90 w próbach żywnościowych i wodzie

Wyniki oznaczeń stężenia Sr-90 [Bq/kg lub Bq/l]			
1	Mleko	płynne	0,13
2	Zboża	pszenica	0,15
3	Woda powierzchniowa		<0,1

Tabela 2. Stężenie Cs-137 w produktach żywnościowych, wodzie i środkach żywienia zwierząt

Wyniki oznaczeń stężeń Cs-137 [Bq/kg lub Bq/l]			
1	Mleko	Płynne lub w proszku	<1,0
2	Mięso	Wołowina/wieprzowina	<1,0 - 6,9
3	Ryby	Ryby słodkowodne/morskie	<1,0
4	Drób		<1,0
5	Jaja		<1,0
6	Zboża	Pszenica lub żyto	<1,0
7	Krewetki mrożone		<1,0
8	Warzywa	Kapusta/Ziemniaki/Pomidory	<1,0
9	Owoce	Jabłka/Truskawki	<1,0
10	Woda wodociągowa		<0,1
11	Woda powierzchniowa		<0,1
12	Środki żywienia zwierząt	Pasze zielone	<1,0
13	Grzyby świeże	Kurka/Podgrzybek/Borowik	13-121

Stan sanitarny województwa pomorskiego w zakresie higieny radiacyjnej, pomimo stwierdzanych podczas kontroli nieprawidłowości nie budzi zastrzeżeń, które mogłyby skutkować zagrożeniami zdrowia dla osób zatrudnionych przy stosowaniu źródeł promieniowania jonizującego lub źródeł pól elektromagnetycznych jak również pacjentów poddawanych procedurom medycznym radiologicznym oraz osób z ogółu ludności. Jak wynika z przeprowadzonych kontroli większość obecnie zainstalowanych aparatów rtg w województwie pomorskim wykorzystuje technikę cyfrową. Utrzymuje się także tendencja wzrostowa liczby cyfrowych stomatologicznych aparatów panoramicznych z wiązką stożkową oraz do zdjęć wewnątrzustnych. Pozytywny wpływ na stan sanitarny pod względem higieny radiacyjnej ma poprawa warunków lokalowych i technicznych w pracowniach rentgenowskich. Korzystnym zjawiskiem jest również zmniejszająca się liczba jednostek organizacyjnych stosujących źródła promieniowania elektromagnetycznego o dużych mocach. Automatyzacja i robotyzacja działalności w medycynie i przemyśle powoduje zmniejszającą się liczbę osób zatrudnionych w warunkach zagrożenia promieniowaniem jonizującym i polami elektromagnetycznymi.

ODDZIAŁ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w ramach zapobiegawczego nadzoru sanitarnego realizowały ustawowe obowiązki i zadania w zakresie zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru sanitarnego nad kolejnymi etapami procesów inwestycyjnych na terenie województwa pomorskiego. Działalność polegała na kontroli przestrzegania obowiązujących norm i przepisów pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie planowania przestrzennego, projektowania inwestycji, ich realizacji oraz przekazywania do użytkowania.

W 2020 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej rozpatrzyły 5542 spraw, które dotyczyły:

1. Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w ramach której dokonano uzgodnienia:

- 230 projektów dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- 310 propozycji zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
- 94 wnioski o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

2. Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w ramach której wydano:

- 843 opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- 68 opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

3. Uzgadniania projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – 375 wniosków.

4. Uzgadniania dokumentacji projektowej dotyczącej budowy lub zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych oraz planów i projektów technologicznych dostosowania istniejących lokali użytkowych do nowej funkcji – 439 wnioski.

4. Opiniowania projektów planów remediacji oraz warunków przeprowadzania działań naprawczych w środowisku – 30 wniosków.

5. Opiniowania projektów gminnych programów rewitalizacji – 1 wniosek.

6. Uzgadniania rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych – 279 wnioski.

7. Uczestniczenia w dopuszczeniu do użytku obiektów budowlanych – 1617 wniosków.

8. Wydawano opinie dotyczące m. in. o spełnienia wymagań sanitarnych w obiektach oświatowych, opiekuńczo wychowawczych i żywieniowych. Wydawano również zaświadczenia o warunkach sanitarnych w zakładach, w których prowadzona jest działalność o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym – 1256 wniosków.

W trakcie rozpatrywania spraw w 2020 roku na terenie całego województwa przeprowadzono 1352 kontrole i wizytacji w obiektach.

ODDZIAŁ PRZECIWEPIDEMICZNY

Jednym z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych. Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny monitoruje sytuację epidemiologiczną na terenie województwa pomorskiego poprzez rejestrację chorób zakaźnych, nadzór i koordynowanie dochodzeń epidemiologicznych prowadzonych przez Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych, kontrolę wykonawstwa obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nadzór nad warunkami higieniczno – sanitarnymi w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Epidemiologia chorób zakaźnych

Rejestracja przypadków podejrzeń i rozpoznań zakażeń, chorób zakaźnych i zgonów z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej w 2020 roku, tak jak w latach ubiegłych, prowadzona była na podstawie zgłoszeń przekazywanych Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez lekarzy i diagnostów laboratoryjnych, w oparciu o art. 27 i art. 29 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2020 r. poz. 1845 ze zm.). Każde zgłoszenie było weryfikowane i klasyfikowane wg obowiązujących w Unii Europejskiej kryteriów definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego.

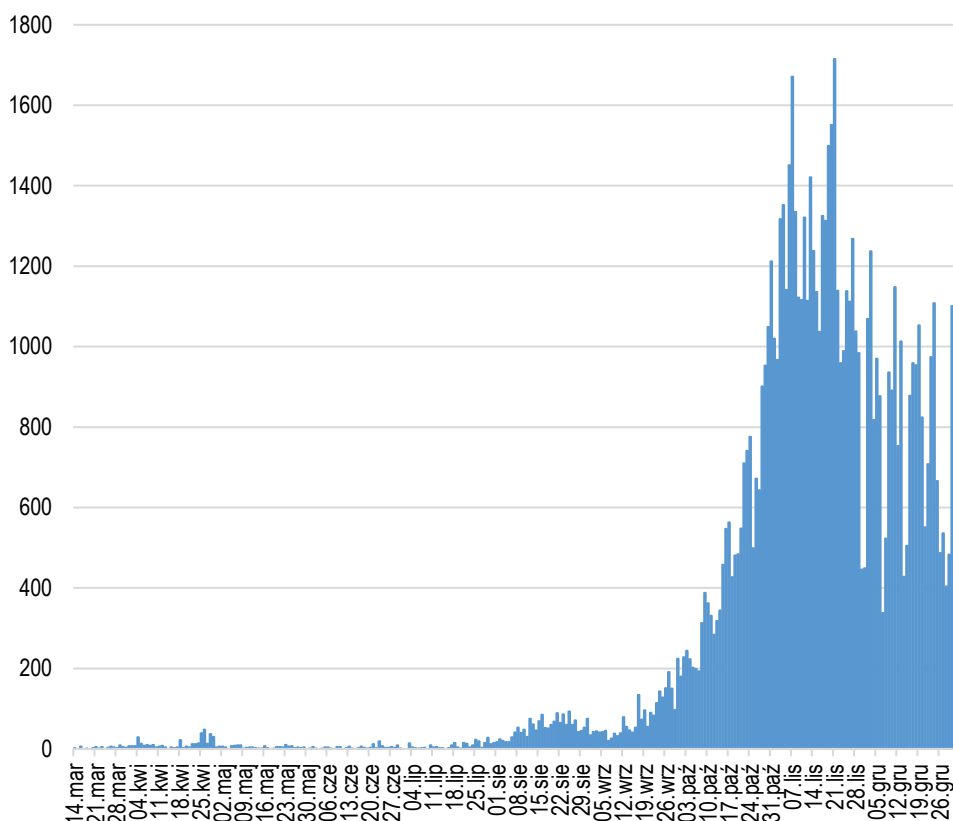
W 2020 roku w związku z epidemią COVID-19 wyraźnie spadła liczba przypadków innych chorób zakaźnych, zwłaszcza przenoszonych drogą powietrzną i kropelkową. Wpływ na taki stan rzeczy miało wprowadzenie działań przeciwepidemicznych jak obowiązek zakrywania nosa i ust w miejscach publicznych, dostępność środków do dezynfekcji w sklepach i innych miejscach publicznych, zwiększenie świadomości społecznej w zakresie dbałości o higienę przez ludzi. Kontakty między ludźmi starano się zmniejszyć poprzez wprowadzanie limitów bądź czasowe zamykanie hoteli, restauracji i innych obiektów użyteczności publicznej. Zawieszanie nauki w szkołach w trybie stacjonarnym zahamowało szerzenie się chorób zakaźnych wieku dziecięcego. W 2020 roku, w porównaniu do roku poprzedniego, o przeszło połowę zmniejszyła się liczba zgłoszonych zachorowań na ospę wietrzną, trzykrotnie spadła liczba zachorowań na płonicę oraz niemal pięciokrotnie zmniejszyła się liczba zgłoszonych rotawirusowych zakażeń jelitowych.

Epidemia COVID-19 ograniczyła też diagnostykę innych chorób, m.in. WZW typu B czy WZW typu C. Okresowe zamknięcie punktów konsultacyjno – diagnostycznych przełożyło się na spadek wykrytych w 2020 roku zakażeń HIV.

COVID-19

COVID-19 jest ostrą chorobą zakaźną wywołaną przez wirusa SARS-CoV-2. Po raz pierwszy została rozpoznana w mieście Wuhan w prowincji Hube w Chinach w 2019 roku. Choroba szybko zaczęła się rozprzestrzeniać na wszystkie kontynenty, 11 marca 2020 roku Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła pandemię. Pierwszy przypadek zakażenia SARS-CoV-2 w Polsce został potwierdzony 4 marca 2020 roku, a w województwie pomorskim 14 marca 2020 roku.

Wykres 1. Liczba osób zakażonych w województwie pomorskim w okresie od 14 marca do 31 grudnia 2020 roku

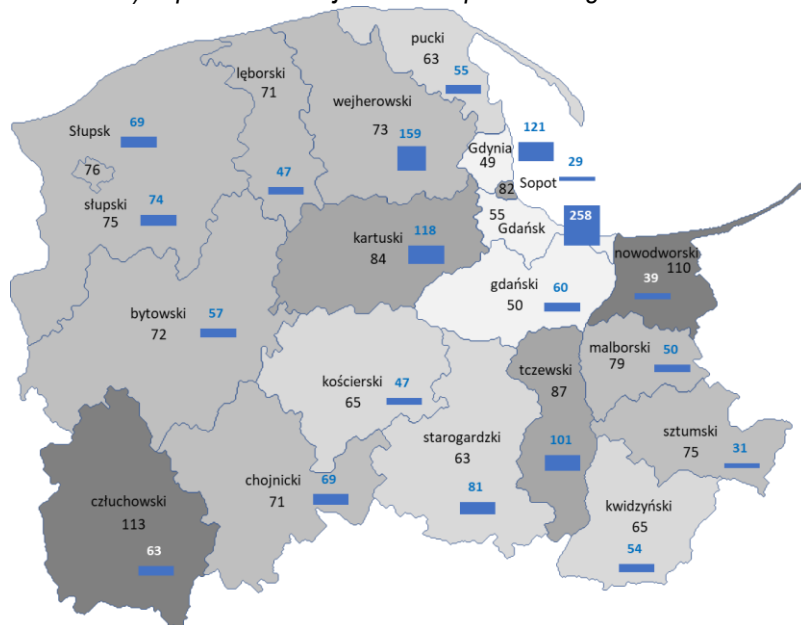

W 2020 roku w województwie pomorskim potwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2 u 82 614 osób, zapadalność wyniosła 3520 osób na 100 tys. i była nieco wyższa niż zapadalność w Polsce, która wyniosła 3405. Najwięcej zachorowań zanotowano w okresie jesiennym, szczególnie w listopadzie.

Największą zapadalność na 100 tys. zanotowano w powiecie malborskim (4938), nowodworskim (4126) oraz Słupsku (4479). Najmniejszą zapadalność stwierdzono w powiecie lęborskim (2930) oraz wejherowskim (2967).

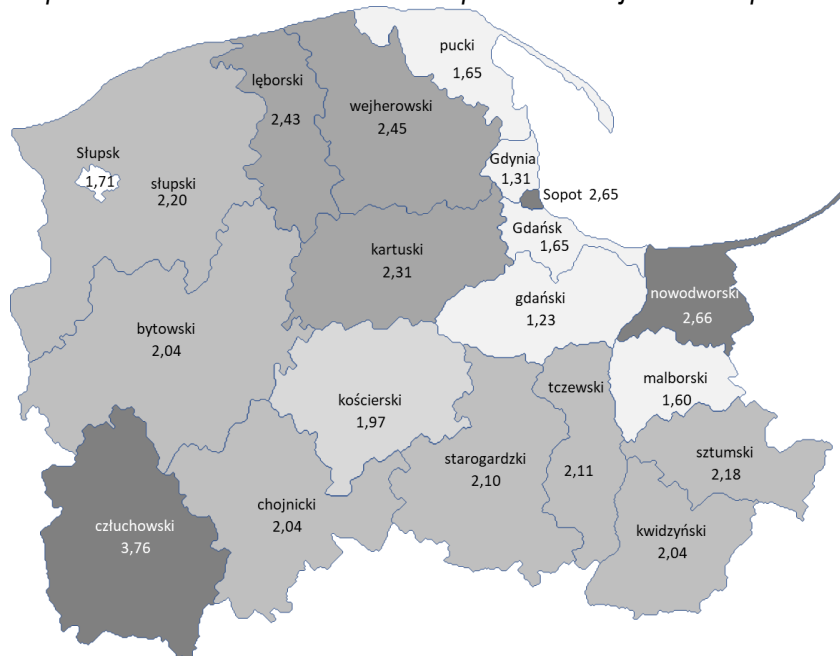
Najwięcej zgonów zanotowano w Gdańsku (258), a największą umieralność na 100 tys. stwierdzono w powiecie człuchowskim (113) oraz nowodworskim (110).

Mapa 2. Umieralność na 100 tys. osób oraz liczba zgonów (oznaczone kolorem niebieskim) w powiatach województwa pomorskiego

Największą śmiertelność w powiatach stwierdzono w powiecie człuchowskim (3,76 %), nowodworskim (2,66 %) oraz w Sopocie (2,65 %).

Mapa 3. Śmiertelność na COVID-19 w powiatach województwa pomorskiego

Osoby zakażone SARS-CoV-2, w zależności od stanu klinicznego, obejmowane były izolacją w szpitalach, izolatoriach bądź przebywały na izolacji w warunkach domowych. Osoby z kontaktu osób zakażonych oraz okresowo osoby przekraczające granicę były obejmowane kwarantanną. W 2020 roku kwarantanna objęła łącznie ponad 270 tys. mieszkańców oraz osób przyjeżdżających do województwa pomorskiego. Osoby które miały kontakt z chorymi, ale były w mniejszym stopniu narażone na zachorowanie obejmowane były nadzorem epidemiologicznym.

Wykres 3. Podstawowe dane epidemiologiczne dotyczące epidemii COVID-19 w województwie pomorskim w 2020 roku

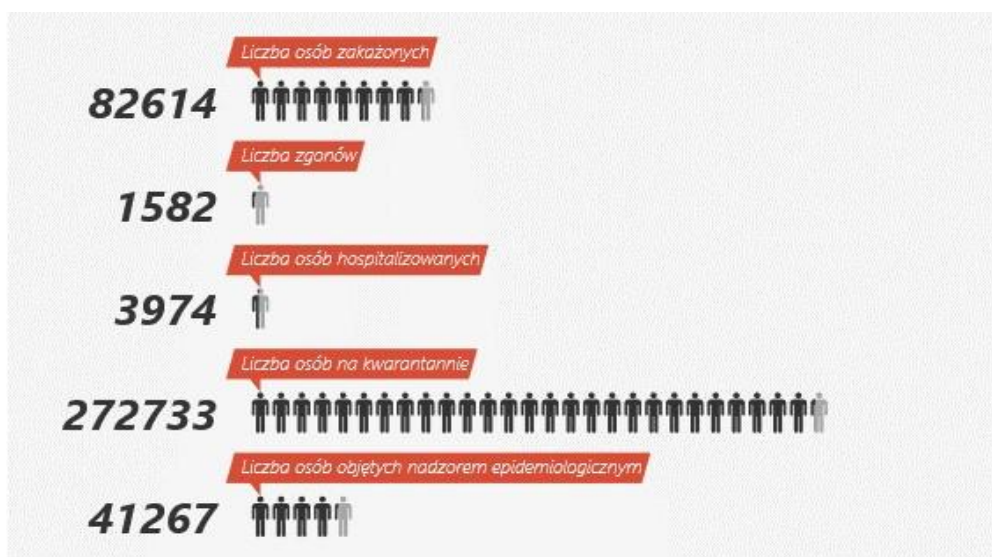

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne dotyczące zakażeń w województwie pomorskim w 2020 roku

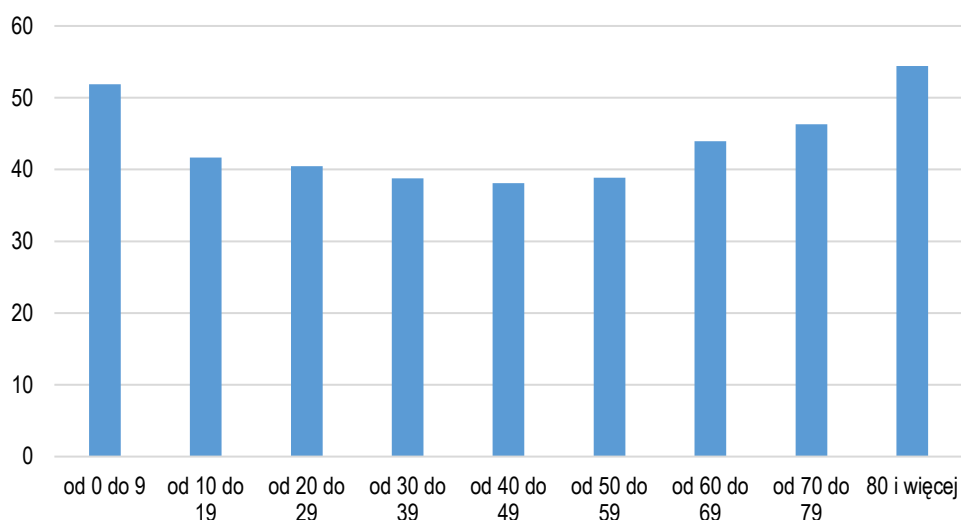
Dni z największą liczbą zachorowań w województwie	21 listopada – 1715 (zapadalność na 100 tys. – 73,1) 7 listopada – 1671 (zapadalność na 100 tys. – 71,2) 20 listopada – 1551 (zapadalność na 100 tys. – 66,1)
Największa dzienna zapadalność na 100 tys. osób w powiatach	179,2 – powiat słupski (11 grudnia) 171,9 – powiat nowodworski (19 listopada) 164,4 – powiat malborski (7 listopada)
Największa 7 – dniowa liczba zachorowań	9579 (16-22 listopada); zapadalność na 100 tys. - 408,2; średnia dzienna zapadalność na 100 tys. - 58,3
Dni z największą liczbą zgłoszonych zgonów	1 grudnia – 57 2 grudnia – 46 5 i 30 grudnia – 45

Z uwagi na duży potencjał zakaźności SARS-CoV-2 wiele zakażeń miało charakter różnej wielkości ognisk epidemicznych. Oprócz setek zarejestrowanych ognisk o charakterze rodzinnym zanotowano również ogniska instytucjonalne związane z zakładami pracy (313 ognisk), podmiotami leczniczymi (124), domami pomocy społecznej, zakładami opiekuńczo-leczniczymi i hospicjami (w sumie 109 ognisk).

Ogniska zakażeń występowały też w szkołach, przedszkolach i żłobkach. Obserwowane były również ogniska związane z imprezami okolicznościowymi, najczęściej spotkaniami rodzinno-towarzyskimi. Najwięcej zakażeń dotyczyło osób w przedziale wiekowym 30-50 lat. Wśród zakażonych znalazło się 14 osób w wieku 100 lat i starszych.

U dużej liczby osób zakażonych nie rozwinęły się objawy chorobowe bądź miały one charakter łagodny lub umiarkowany, pacjenci nie wymagali hospitalizacji. Przebieg bezobjawowy w województwie pomorskim zaobserwowano u 41 % osób zakażonych. Największą liczbę osób bez objawów zaobserwowano u osób w najmłodszych oraz najstarszych grupach wiekowych.

Wykres 4. Odsetek osób z przebiegiem bezobjawowym w poszczególnych grupach wiekowych osób zakażonych w województwie pomorskim w 2020 roku

Faktyczna liczba osób, które przeszły zakażenie bezobjawowo jest trudna do zweryfikowania. Przypuszcza się, że nawet do 80 % osób mogło przejść zakażenie bez żadnych symptomów.

Objawowy przebieg choroby może mieć różny, indywidualny charakter. Do najczęstszych objawów zgłaszanych przez mieszkańców województwa pomorskiego w 2020 roku należały: gorączka (u kilkuset osób powyżej 40°C), kaszel, osłabienie, utrata węchu i/lub smaku, ból głowy, mięśni i stawów, ból gardła, katar. Obserwowano także duszność i objawy ze strony układu pokarmowego.

Istotnym elementem kontroli przebiegu epidemii były wykonywane testy (wymazy) diagnostyczne w kierunku zakażenia SARS-CoV-2 (początkowo molekularne, później dodatkowo antygenowe). Badania były początkowo zlecane przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz szpitale, a od września 2020 roku również przez lekarzy POZ. Badania zlecane przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz lekarzy POZ realizowane były w kilkudziesięciu punktach mobilnych zlokalizowanych na terenie województwa pomorskiego oraz przez karetki z zespołami medycznymi. Koordynowanie pracy karetek wymazowych realizowane było przez Wojewódzką

Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Gdańsku. Liczba funkcjonujących zespołów była uzależniona od sytuacji epidemiologicznej. W szczytowym okresie epidemii funkcjonowało kilkanaście zespołów mobilnych, a dzienna liczba zlecanych wymazów przekraczała tysiąc. Badania laboratoryjne były początkowo wykonywane w Laboratorium Diagnostyki Medycznej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku. W późniejszym okresie do badań dołączyło również 13 laboratoriów komercyjnych. W 2020 roku w laboratoriach covidowych wykonano łącznie 674 170 testów. Dodatkowo badania antygenowe wykonywane były przez podmioty lecznicze np. na szpitalnych SOR-ach.

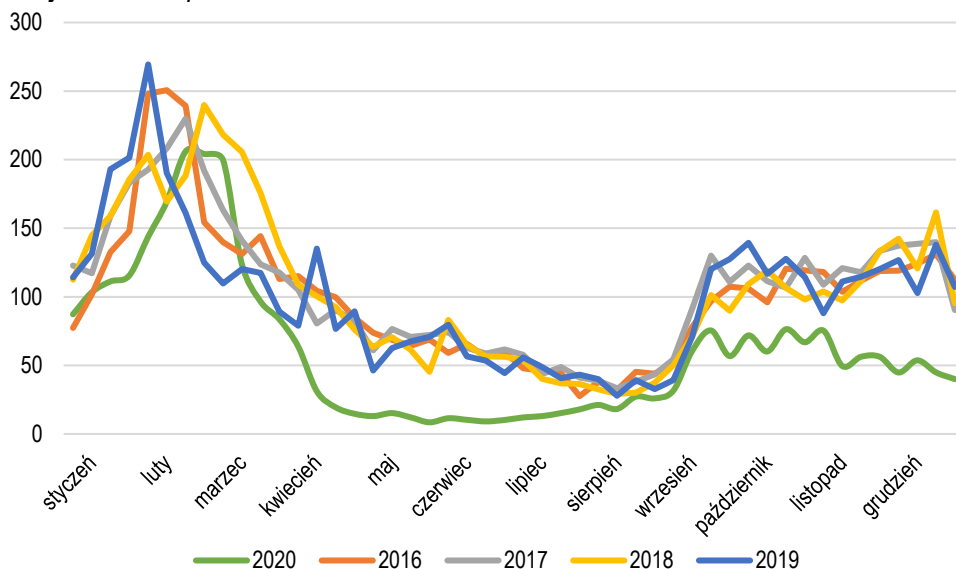
Grypa

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego którą mogą powodować 3 typy wirusa grypy: A, B, C. Za epidemiczny wzrost zachorowań na grypę odpowiadają głównie wirusy grypy typu A i B, natomiast wirusy grypy typu C wywołują sporadyczne zachorowania, zwykle o łagodnym przebiegu. Powikłania grypy, głównie ze strony układu oddechowego i układu krążenia, mogą prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych, ze zgonem włącznie.

Informacje o liczbie zachorowań i podejrzeń zachorowań na grypę i infekcje grypopodobne zbierane są w postaci sprawozdań MZ-55 przesyłanych przez lekarzy do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych. Epidemiologiczna definicja grypy, podana w ww. formularzu, pozwala na wykazanie w sprawozdaniu wszystkich ostrych infekcji układu oddechowego, niezależnie od etiologii, a nie tylko przypadków grypy lub zachorowań grypopodobnych, dlatego wykazywane wartości liczbowe są bardzo wysokie.

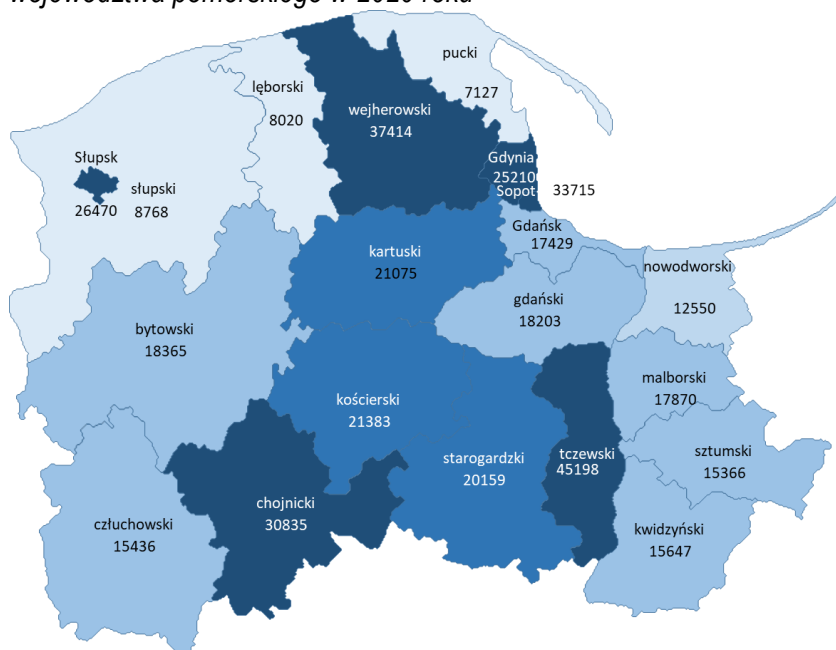
W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego, zgodnie z danymi ze sprawozdań MZ-55, zarejestrowano 513 655 przypadków zachorowań i podejrzeń zachorowań na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na grypę i infekcje grypopodobne, a współczynnik zapadalności wyniósł 21 972 na 100 000 mieszkańców. Dane te różniły się od danych z lat 2018 oraz 2019, w których zanotowano odpowiednio 876 257 i 842 388 przypadków (zapadalność na 100 tys. – 37 774 w 2018 roku i 36 181 w 2019 roku). 176 przypadków potwierdzono wynikami badań molekularnych w kierunku grypy. Spadek zachorowań związany był z epidemią COVID-19.

Wykres 5. Średnia dzienna zapadalność na 100 tys. osób na ostre infekcje górnych dróg oddechowych (w tym przypadki grypy oraz podejrzenia zachorowań) w województwie pomorskim w latach 2016-2020

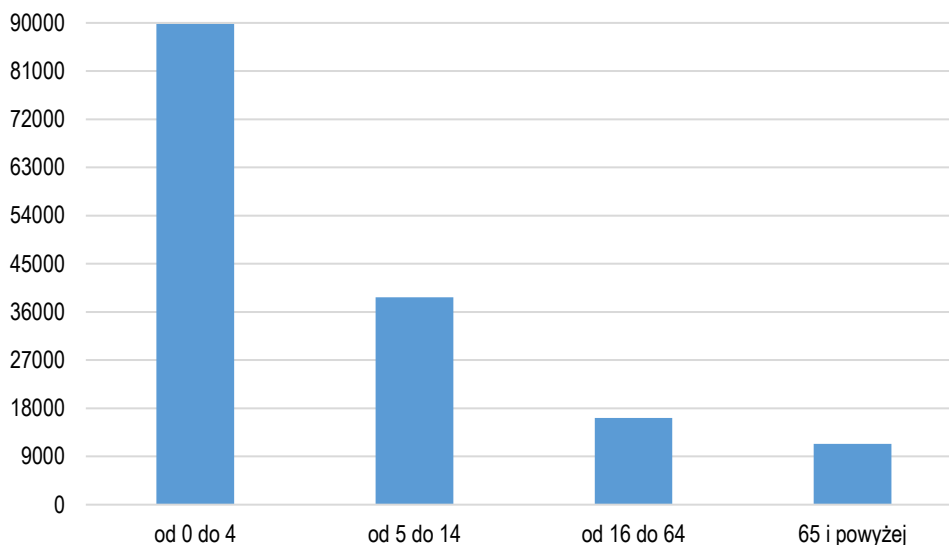
Największą zapadalność na 100 tys. mieszkańców na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na grypę i zachorowania grypopodobne w 2020 roku stwierdzono w powiecie wejherowskim (64 442), najmniejszą w powiecie puckim (12 844).

Mapa 4. Zapadalność na 100 tys. osób na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na grypę i zachorowania grypopodobne, w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2020 roku

Największą zapadalność na grypę oraz zachorowania grypopodobne stwierdzono wśród dzieci w grupie wiekowej 0-4 lat.

Wykres 6. Zapadalność 100 tys. osób na ostre infekcje górnych dróg oddechowych, w tym na grypę i zachorowania grypopodobne, w poszczególnych grupach wiekowych, w województwie pomorskim w 2020 roku

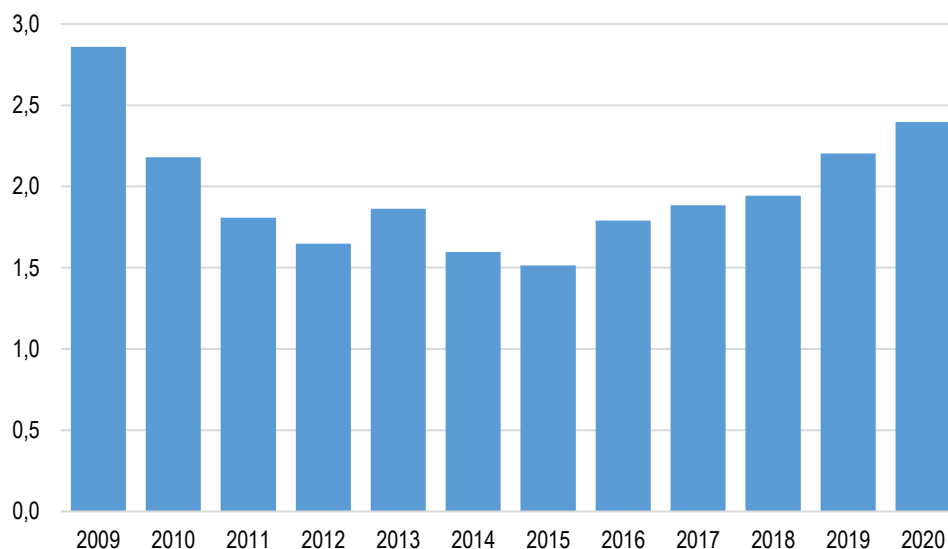

Od 2004 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny uczestniczy w wirusologiczno - epidemiologicznym programie nadzoru nad grypą w systemie SENTINEL, umożliwiającym lekarzom uzyskanie laboratoryjnego potwierdzenia, klinicznego rozpoznania grypy u swoich pacjentów. Jednakże głównym założeniem programu SENTINEL jest uzyskanie informacji o szczepach wirusa odpowiedzialnych za zachorowania w określonym sezonie epidemicznym, w celu potwierdzenia właściwego składu szczepionki.

W 2020 roku w ramach nadzoru nad grypą w systemie SENTINEL lekarze podstawowej opieki medycznej pracujący w podmiotach leczniczych na terenie województwa pomorskiego pobrali 25 wymazów do badania w kierunku grypy. Przeprowadzone badania wirusologiczne potwierdziły w badanym materiale klinicznym obecność wirusa grypy typu A w 21 przypadkach (w tym A/H1N1 w 6 przypadkach), a wirusa grypy typu B w 4 przypadkach.

Najskuteczniejszą metodą uniknięcia zachorowania na grypę i związane z nią powikłania jest profilaktyka pod postacią corocznego szczepienia. Poziom zaszczepienia populacji w Polsce jest jednym z najniższych w Europie, co prawdopodobnie wynika z braku świadomości społecznej dotyczącej korzyści wynikających z profilaktyki grypy oraz działalności ruchów antyszczepionkowych. W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego liczba osób zaszczepionych przeciwko grypie wyniosła 51 231, co stanowiło porównywalną do lat ubiegłych wartość 2,4 % populacji.

Wykres 7. Odsetek osób zaszczepionych przeciwko grypie w województwie pomorskim w latach 2009-2020

Błonica

Do czasu wprowadzenia w 1954 roku powszechnych szczepień ochronnych przeciwko błonicy, choroba stanowiła w Polsce poważny problem epidemiczny – zarówno zapadalność, jak i śmiertelność na błonicę były wysokie (na początku lat 50-tych obserwowano zapadalność na poziomie 140-160 przypadków na 100 tys. mieszkańców i notowano około 2-3 tys. zgonów rocznie).

Ostatni przypadek zachorowania na błonicę w Polsce odnotowano w 2000 roku. Należy jednak pamiętać, że błonica nie została całkowicie wyeradykowana, w 2019 roku na terenie UE zanotowano 10 zachorowań (3 w Łotwie, 1 w Hiszpanii, 4 w Szwecji, 2 w Wielkiej Brytanii), a w 2020 roku został wykryty jeden przypadek błonicy (na Węgrzech).

Tężec

W latach powojennych rejestrowano w Polsce rocznie ok. 400 przypadków zachorowań i około 300 zgonów z powodu tężca, przy czym faktyczna liczba zakażeń i zgonów najprawdopodobniej była jeszcze większa. Sytuacja diametralnie zmieniła się po wprowadzeniu szczepień. Obecnie w Polsce rocznie odnotowuje się niewielką ilość zachorowań (w 2019 roku – 17, w 2020 roku - 2), głównie u osób dorosłych.

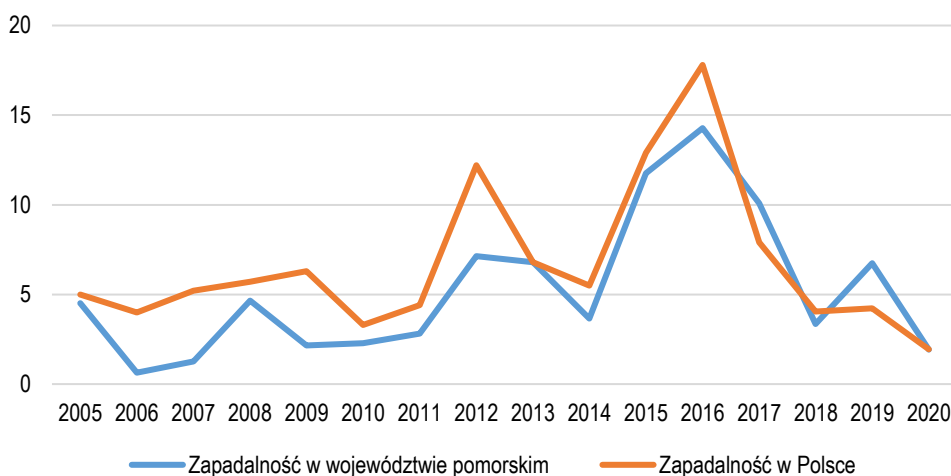
W województwie pomorskich od 2001 roku zgłoszono w sumie 10 zachorowań na tężec osób dorosłych (do 2 przypadków rocznie), od 2018 roku przypadków tężca nie notuje się.

Krztusiec

Przed wprowadzeniem masowych szczepień przeciw krztuścowi w 1960 roku, corocznie w Polsce odnotowywano kilkadziesiąt tysięcy zachorowań. Krztusiec był częstą przyczyną zgonów u dzieci poniżej 1 roku życia. Po wprowadzeniu szczepień na szeroką skalę liczba zachorowań na krztusiec w ciągu kolejnych lat zmniejszyła się

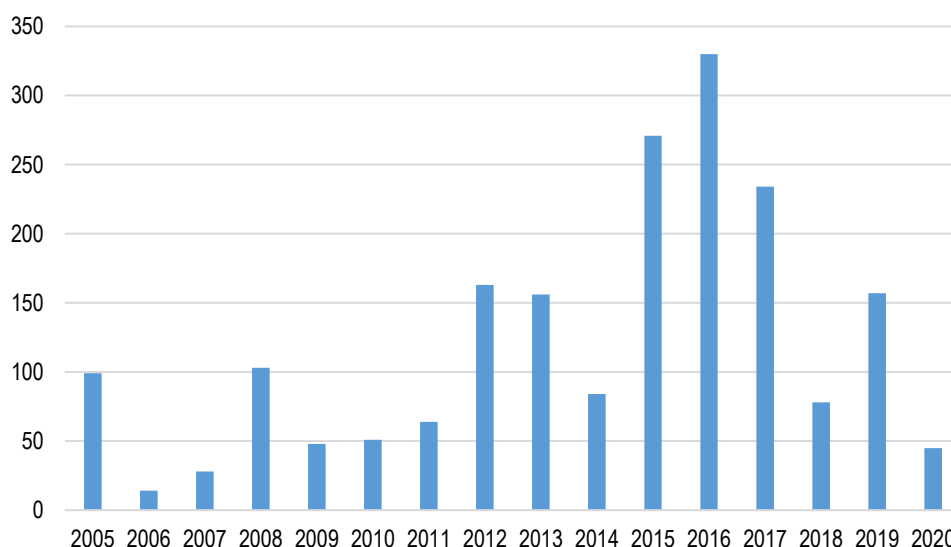
prawie 100- krotnie. W latach 80-tych odnotowywano poniżej 500 przypadków krztusca rocznie. Od połowy lat 90-tych obserwowano wzrost zachorowań na tę chorobę. Później, w związku z wprowadzeniem w 2003 roku dawki przypominającej szczepionki dla dzieci w 6 roku życia, sytuacja epidemiologiczna dotycząca zachorowań na krztusiec uległa poprawie. Ponowny wzrost zachorowań odnotowano w latach 2015-2016. Duża część tych zachorowań dotyczyła nastolatków. Dlatego też począwszy od 2016 roku do kalendarza szczepień wprowadzono dodatkową przypominającą dawkę szczepionki dla 14-latków.

Wykres 8. Zapadalność na 100 tys. osób na krztusiec w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2020

W 2020 roku zanotowano w województwie 45 zachorowań, najmniej od 2007 roku.

Wykres 9. Liczba przypadków krztusca w województwie pomorskim w latach 2005-2020

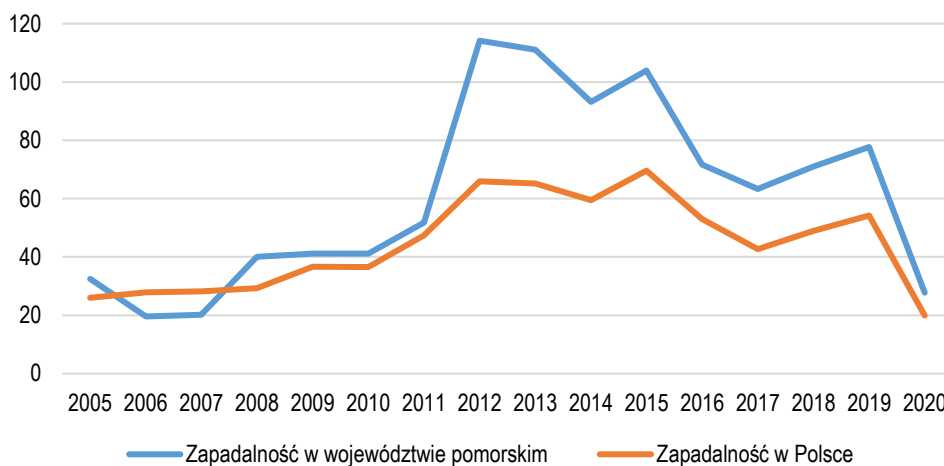
Najwięcej zachorowań na krztusiec zanotowano w Gdańsku (13).

Płonica

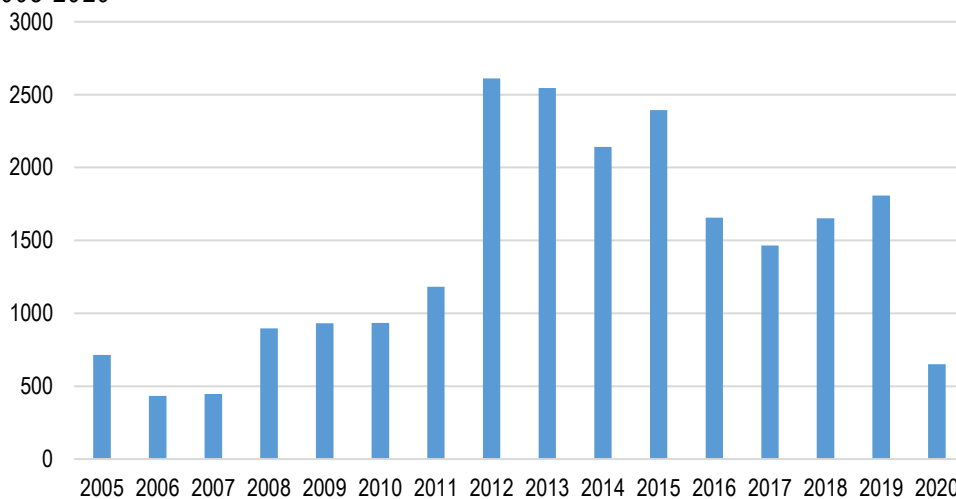
Płonica jest ostrą, wysypkową chorobą zakaźną, przebiegającą z zapaleniem migdałków i gardła, wywołaną przez paciorkowce grupy A. Nie istnieje szczepienie przeciwko płonicy. Odporność bierna u noworodków ustępuje pod koniec pierwszego roku życia.

W 2020 roku zapadalność na płonice w województwie pomorskim wyniosła 28 na 100 tys. i była zdecydowanie niższa niż w 2019 roku (78). Spadek zachorowań wynika z prowadzonych obostrzeń związanych z epidemią COVID-19, w tym przede wszystkim zawieszeniu nauki szkolnej.

Wykres 10. Zapadalność na 100 tys. osób na płonice w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność Polsce w latach 2005-2020

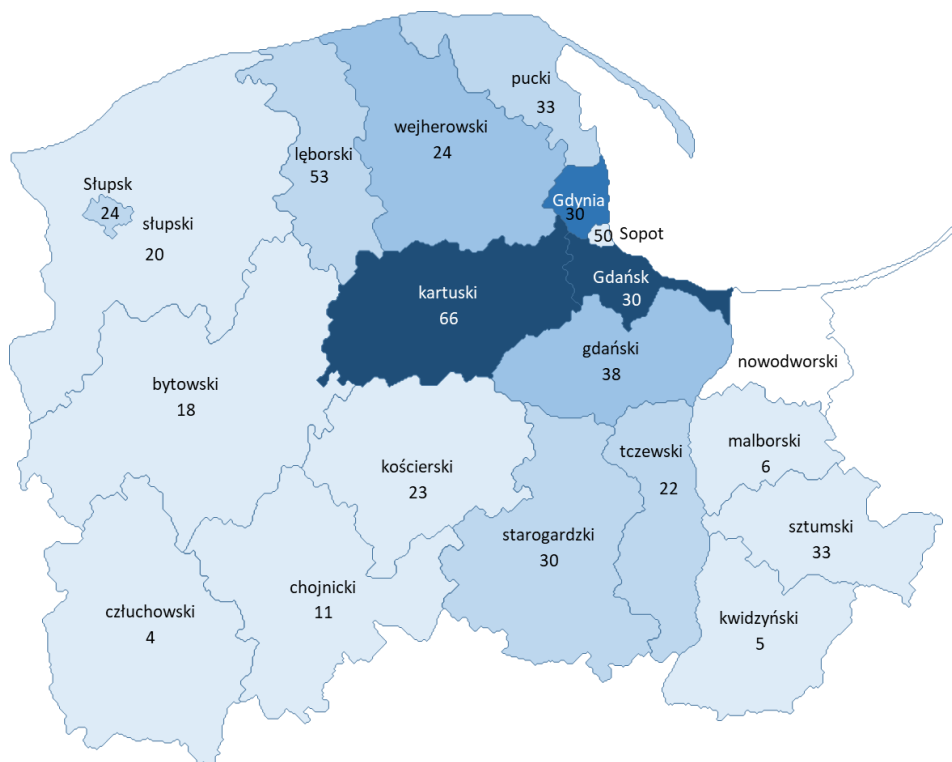

Wykres 11. Liczba przypadków płonicy w województwie pomorskim w latach 2005-2020

Najwięcej zachorowań na płoninę w województwie pomorskim w roku 2020 stwierdzono w grupie wiekowej 3-5 lat. Największą zapadalność na 100 tys. mieszkańców na płoninę w 2020 roku stwierdzono w powiecie kartuskim (66).

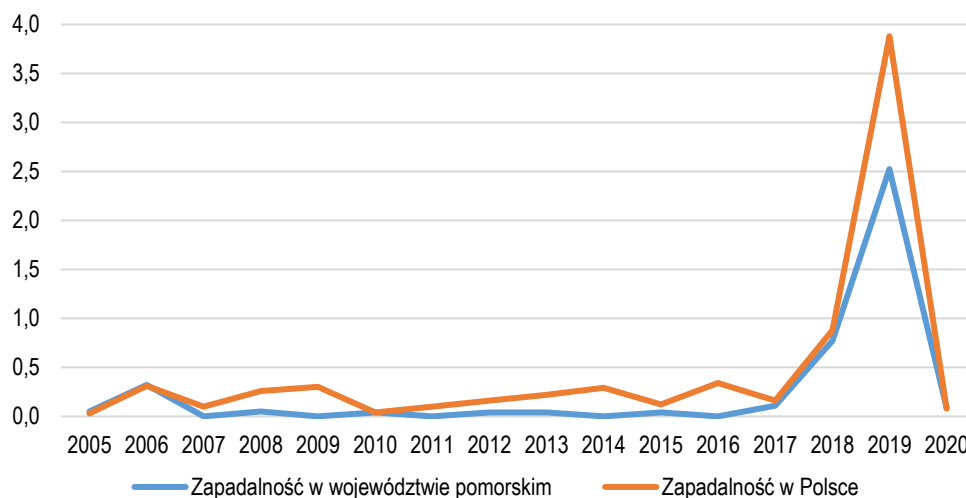
Mapa 5. Zapadalność na płoninę na 100 tys. osób w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2020 roku

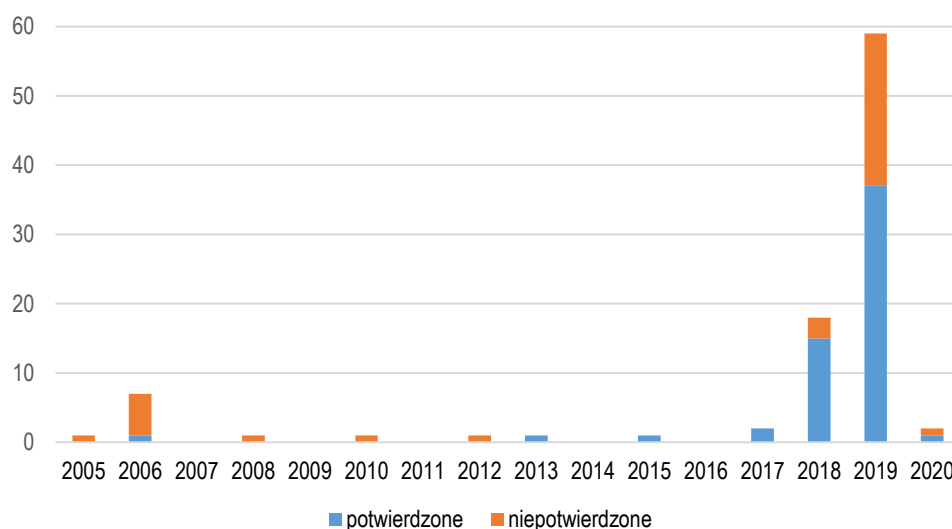
Odra

Przed wprowadzeniem szczepień ochronnych współczynniki zapadalności na odrę w Polsce wynosiły 300-600 zachorowań na 100 tys. mieszkańców. Po wprowadzeniu szczepień w 1975 roku liczba zachorowań zaczęła spadać. W latach 2005-2017 zapadalność w Polsce kształtowała się na poziomie 0,03-0,34 na 100 tys. osób. W województwie pomorskim stwierdzano w tym okresie co najwyżej kilka zachorowań rocznie. Sytuacja uległa zmianie w latach 2018-2019, w których stwierdzono w Polsce odpowiednio 209 oraz 772 zachorowań. Wpływ na sytuację epidemiologiczną w Polsce miał wzrost zachorowań w innych krajach Europy, w tym głównie na Ukrainie. W 2020 roku w Polsce zarejestrowano już tylko 30 zachorowań na odrę, z czego 2 przypadki dotyczyły województwa pomorskiego.

Wykres 12. Zapadalność na 100 tys. osób na odrę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2020

Wykres 13. Liczba przypadków odry w województwie pomorskim w latach 2005-2020

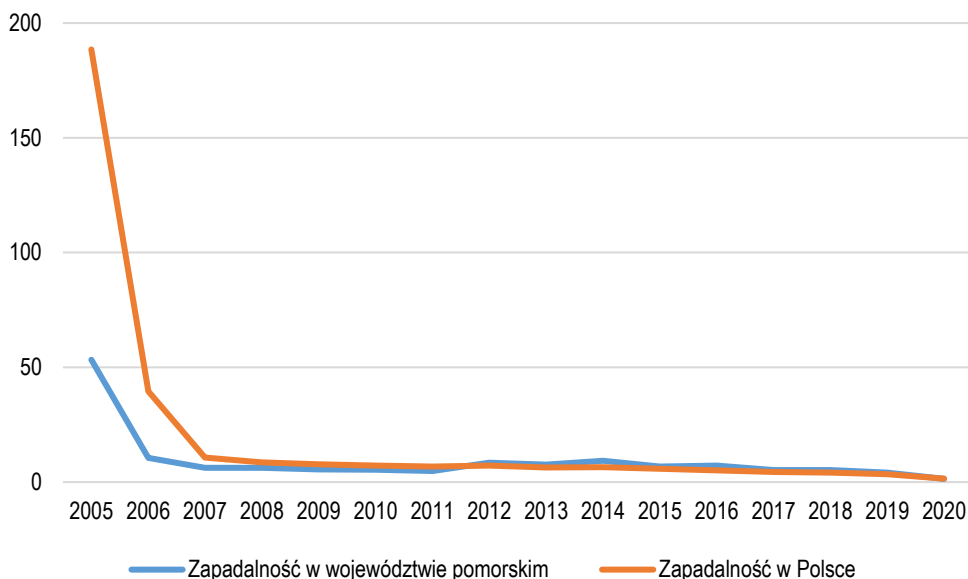

Świnka

Świnka to ostra, uogólniona, zaraźliwa wirusowa choroba zakaźna, której najbardziej charakterystyczną cechą jest wystąpienie obrzęku ślinianek przyusznych. Choroba może być powodem groźnych powikłań, np. zapalenia jąder u mężczyzn, zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych czy innych zaburzeń ośrodkowego układu nerwowego.

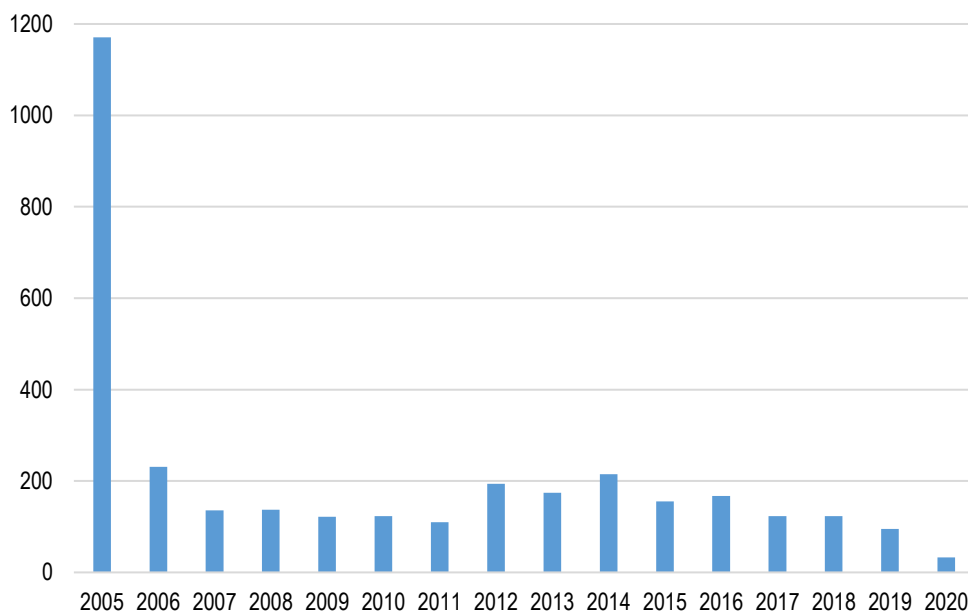
W województwie pomorskim, podobnie jak w całej Polsce, dzięki powszechnym szczepieniom, zapadalność na świnkę utrzymuje się od ponad 10 lat na stałym niskim poziomie. Współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców w 2020 roku wyniósł 1,4 (w Polsce 1,5). Przed wprowadzeniem obowiązkowych szczepień w 2003 roku, zapadalność była zdecydowanie wyższa niż notowana dzisiaj, czasem przekraczając poziom 500 zachorowań na 100 tys.

Wykres 14. Zapadalność na 100 tys. osób na świnkę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2020

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zanotowano 33 zachorowania na świnkę.

Wykres 15. Liczba przypadków świnki w województwie pomorskim w latach 2005-2020

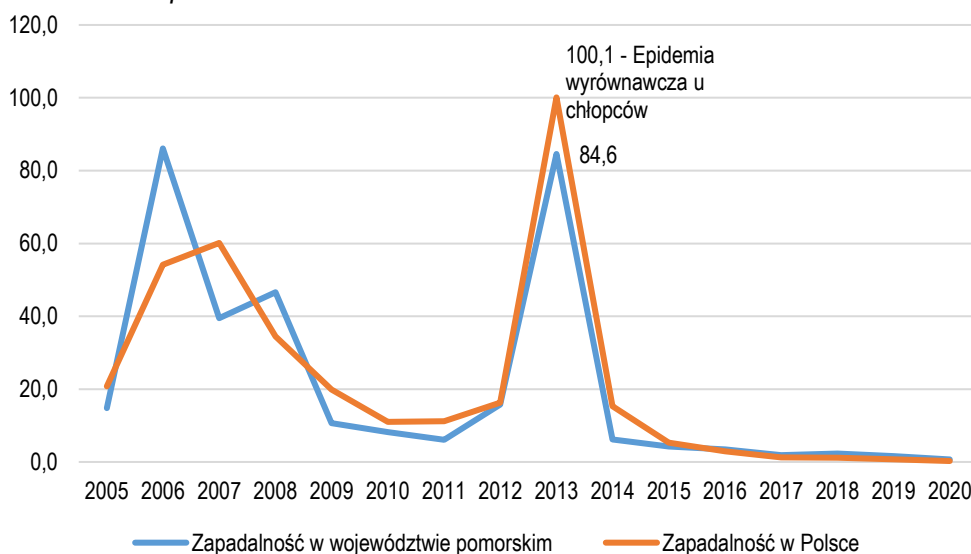

Różyczka

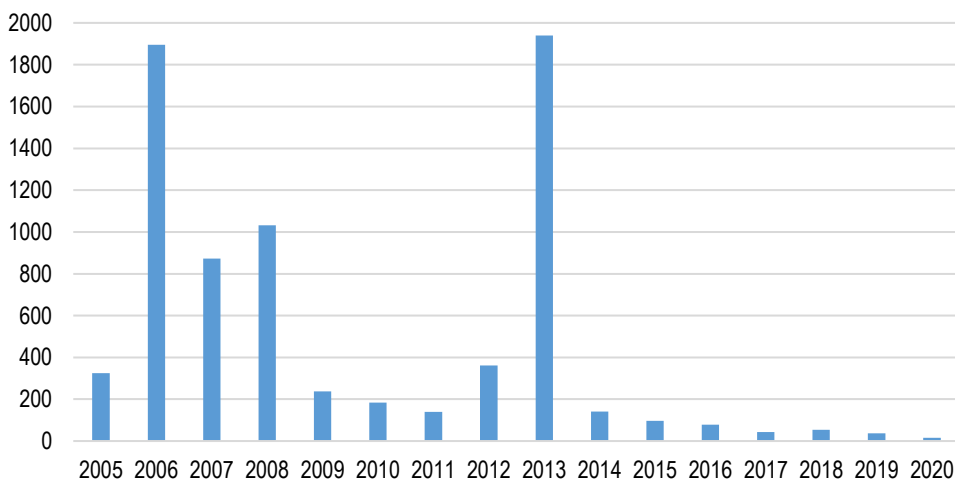
Różyczka jest ostrą, wirusową chorobą zakaźną. Objawy różyczki są najczęściej łagodne, jednak zakażenie w okresie płodowym, zwłaszcza w I trymestrze ciąży, może doprowadzić do poważnych uszkodzeń płodu - głuchoty, wady serca, zaćmy, zapalenia siatkówki, małogłowia, niedorozwoju kości czy uszkodzenia wątroby i śledziony.

W województwie pomorskim współczynnik zapadalności na różyczkę w 2020 roku wyniósł 0,7 na 100 tys. Od czasu ogólnopolskiej epidemii wyrównawczej w 2013 roku (zwiększonej zachorowalności u nastoletnich chłopców) zapadalność na różyczkę utrzymuje się na stałym, niskim poziomie.

Wykres 16. Zapadalność na 100 tys. osób na różyczkę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2020

Wykres 17. Liczba przypadków różyczki w województwie pomorskim w latach 2005-2020

Najwięcej zachorowań na różyczkę (8) zostało stwierdzonych w powiecie lęborskim. Najczęściej chorowały dzieci do 1 roku życia, w większości przed podaniem pierwszej dawki szczepionki.

Wszystkie stwierdzone przypadki różyczki zostały zarejestrowane, zgodnie z obowiązującą w Polsce klasyfikacją wyłącznie na podstawie objawów klinicznych. Podobne objawy do różyczki mogą wystąpić w przebiegu innych chorób zakaźnych np. zakażeń enterowirusami. W 2020 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarnego zlecił przeprowadzenie 8 badań laboratoryjnych w kierunku różyczki w Narodowym Laboratorium ds. Diagnostyki Odry i Różyczki. W żadnym przypadku badania serologiczne nie potwierdziły zachorowań stwierdzanych na podstawie objawów klinicznych.

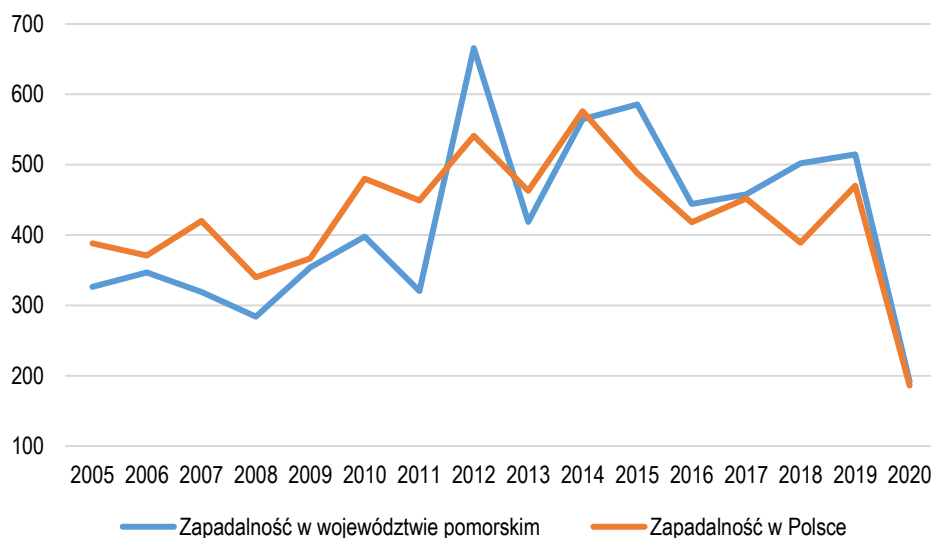
Ospa wietrzna

Ospa wietrzna to ostra choroba zakaźna przebiegająca z charakterystyczną polimorficzną wysypką grudkowo-pęcherzykową. Po przechorowaniu ospy wietrznej wirus przyjmuje postać latentną w zwojach czuciowych nerwów rdzeniowych i czaszkowych. W warunkach obniżonej odporności organizmu może dojść do reaktywacji zakażenia pierwotnego i rozwoju półpaśca.

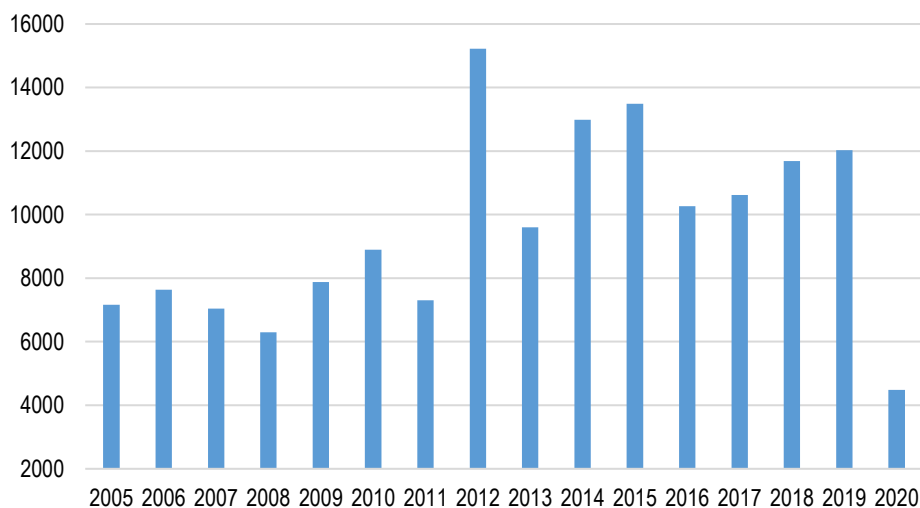
W Polsce dostępna jest żywa szczepionka przeciwko ospie wietrznej zawierająca szczep wirusa pozbawiony zjadliwości. W 2020 roku oraz w latach poprzednich Ministerstwo Zdrowia finansowało szczepienia przeciwko ospie wietrznej jedynie dla dzieci z grup szczególnego ryzyka oraz dla dzieci uczęszczających do żłobków, klubów dziecięcych i ośrodkach opiekuńczo – wychowawczych. Ograniczona grupa osób, którym przysługiwało bezpłatne szczepienie, jak również wysoki koszt samej szczepionki, dla osób, które zdecydowały się zaszczepić poza Programem Szczepień Ochronnych, przekładają się na niski wskaźnik wyszczepialności. W 2020 roku przeciwko ospie zaszczepiono 6321 dzieci, co stanowi nieco ponad 1 % wszystkich dzieci w województwie.

Zapadalność na 100 tys. mieszkańców na ospę wietrzną w województwie pomorskim w 2020 roku wyniosła 192 i była porównywalna do średniej zapadalności w Polsce. Mimo, iż zapadalność na ospę wietrzną w 2020 roku była trzykrotnie niższa niż w 2019 roku to w dalszym ciągu była na dość wysokim poziomie w porównaniu z innymi chorobami zakaźnymi. Wynika to z faktu, iż wrażliwość na zachorowanie jest powszechna, choroba łatwo się przenosi (zwłaszcza w środowisku przedszkolnym i wczesnoszkolnym), a liczba osób szczepionych co roku jest bardzo niska.

Wykres 18. Zapadalność na 100 tys. osób na ospę wietrzną w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005- 2020

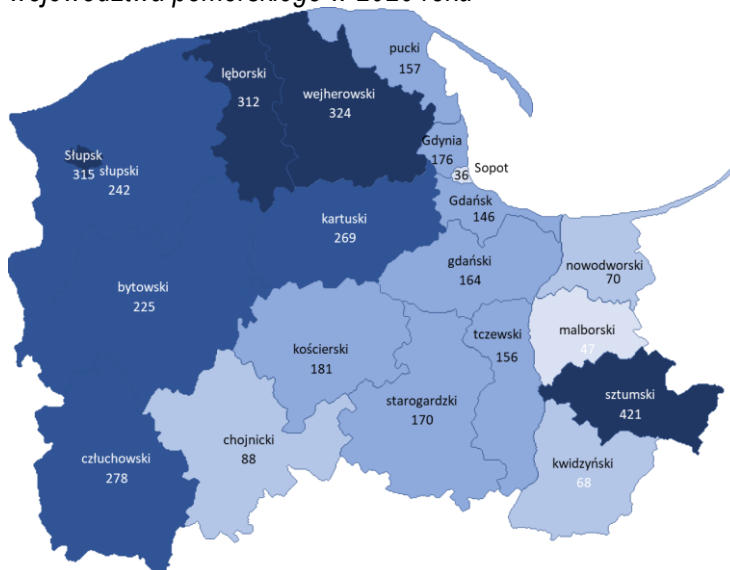

Wykres 19. Liczba przypadków ospy wietrznej w województwie pomorskim w latach 2005-2020

Największą zapadalność na 100 tys. na ospę wietrzną w 2020 roku stwierdzono w powiecie sztumskim (421), wejherowskim (324), w Słupsku (315) i powiecie lęborskim (312), najmniejszą w Sopocie (36). Zapadalność na ospę wietrzną w powiatach województwa pomorskiego jest różna w poszczególnych latach, co wskazuje, iż choroba występuje w postaci lokalnych epidemii.

Mapa 6. Zapadalność na 100 tys. osób na ospę wietrzną w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2020 roku

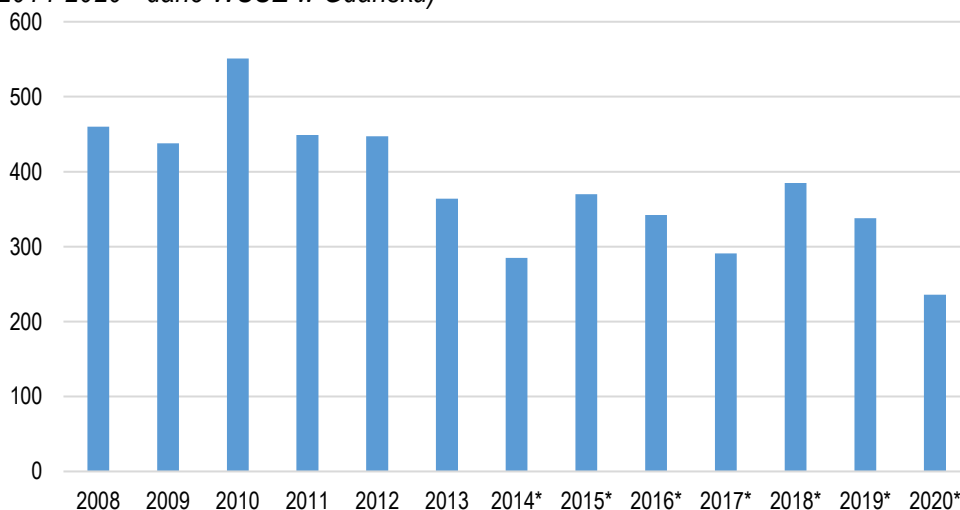

Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną ludzi i zwierząt występującą na całym świecie. Chorzy na gruźlicę podlegają w Polsce ustawowemu obowiązkowi leczenia, a osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie dodatkowo obowiązkowej hospitalizacji.

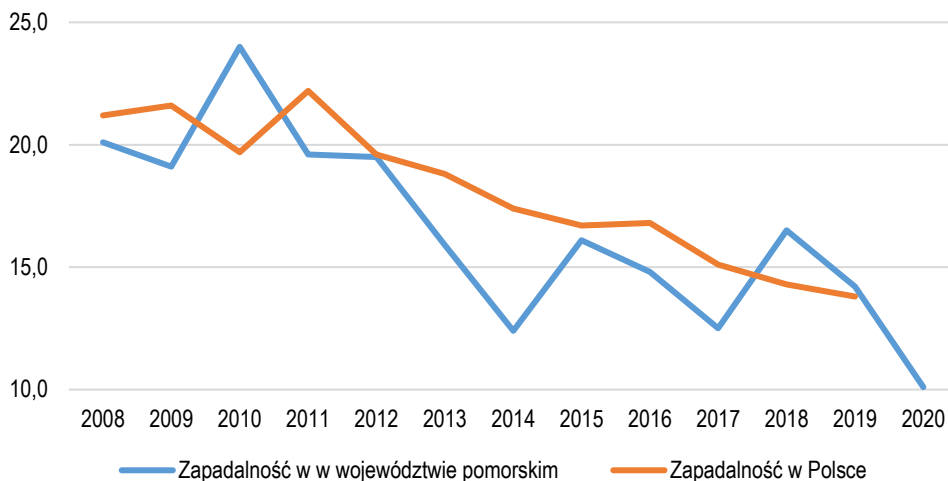
W 2020 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 236 przypadków gruźlicy. W porównaniu do 2019 roku (338 przypadków) liczba zgłoszonych zachorowań zmniejszyła się.

Wykres 20. Liczba zarejestrowanych przypadków gruźlicy w województwie pomorskim (w latach 2008-2013 - dane Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc w Warszawie, *w latach 2014-2020 - dane WSSE w Gdańsku)

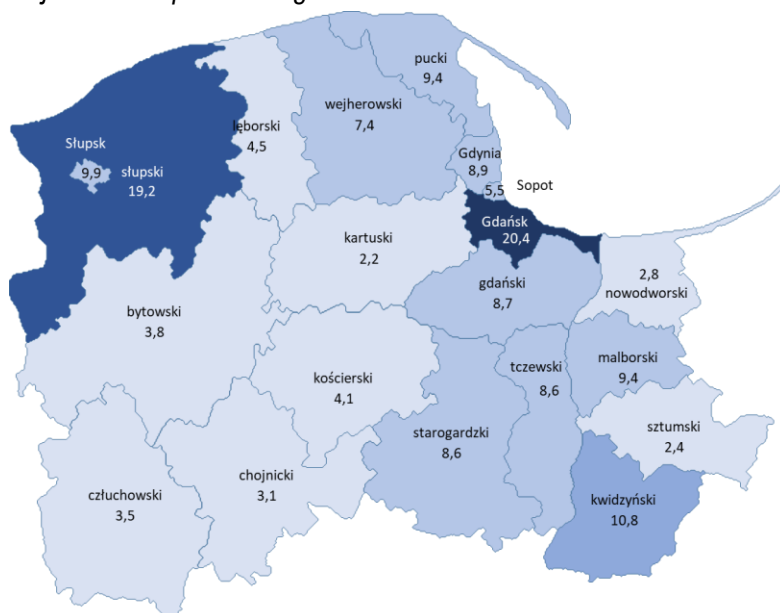
W 2020 roku stwierdzono 19 zgonów z powodu gruźlicy (w 2019 – 21, 2018 – 35, 2017 – 14) Zapadalność w 2020 roku w województwie pomorskim wyniosła 10,1 przypadków na 100 tys. osób, co zgodnie z klasyfikacją Światowej Organizacji Zdrowia jest wartością charakterystyczną dla państw o niskiej zapadalności (poniżej 20 przypadków na 100 tys. osób).

Wykres 21. Zapadalność na 100 tys. osób na gruźlicę w województwie pomorskim i w Polsce w latach 2008-2020

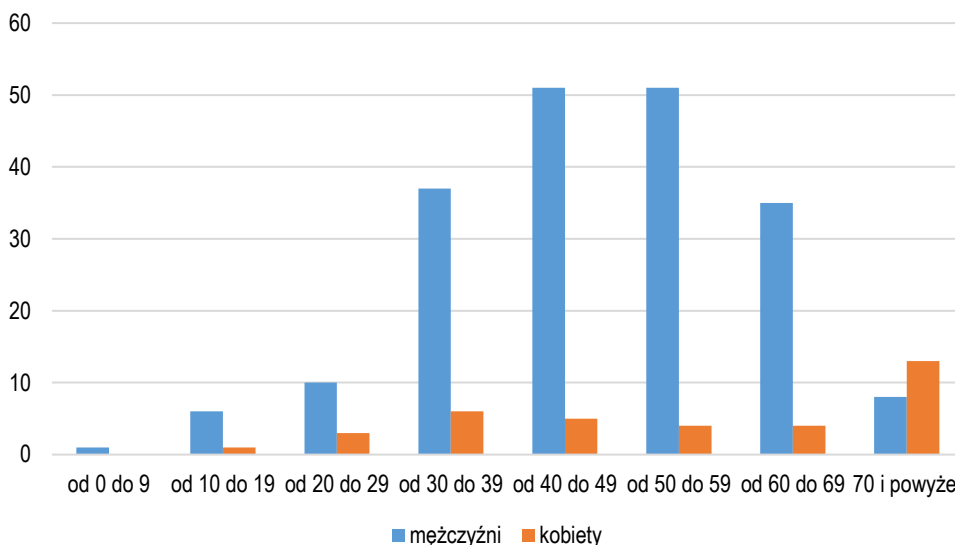
W 2020 roku największą zapadalność na gruźlicę w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców stwierdzono w Gdańsku (20,4) oraz w powiecie słupskim (19,2).

Mapa 7. Zapadalność na 100 tys. osób na gruźlicę w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2020 roku

Najwięcej przypadków zachorowań na gruźlicę wystąpiło w grupie wiekowej 50-59 lat. Podobny rozkład przypadków gruźlicy w poszczególnych grupach wiekowych stwierdzono w latach ubiegłych. Zachorowania w tej grupie wiekowej są najprawdopodobniej restrykcjami zakażenia do którego doszło w przeszłości, a nie wynikiem świeżej transmisji choroby. Wśród wszystkich chorych na gruźlicę mężczyźni stanowili 85 % (w 2019 roku – 78 %, w 2018 roku 81 %, 2017 roku – 78 %).

Wykres 22. Liczba zachorowań na gruźlicę w województwie pomorskim w 2020 roku z uwzględnieniem grup wiekowych i płci (1 osoba – brak danych)

Większość zachorowań na gruźlicę przebiegała w postaci płucnej. gruźlicę pozapłucną rozpoznano u 5 chorych. Większość, bo 89,4 % wszystkich zarejestrowanych przypadków gruźlicy to nowe zachorowania. Pozostałe przypadki dotyczyły wznów. Wznowy zachorowań w większości przypadków były wynikiem przerywania leczenia przez pacjenta na poziomie ambulatoryjnym.

Choroby przenoszone drogą pokarmową

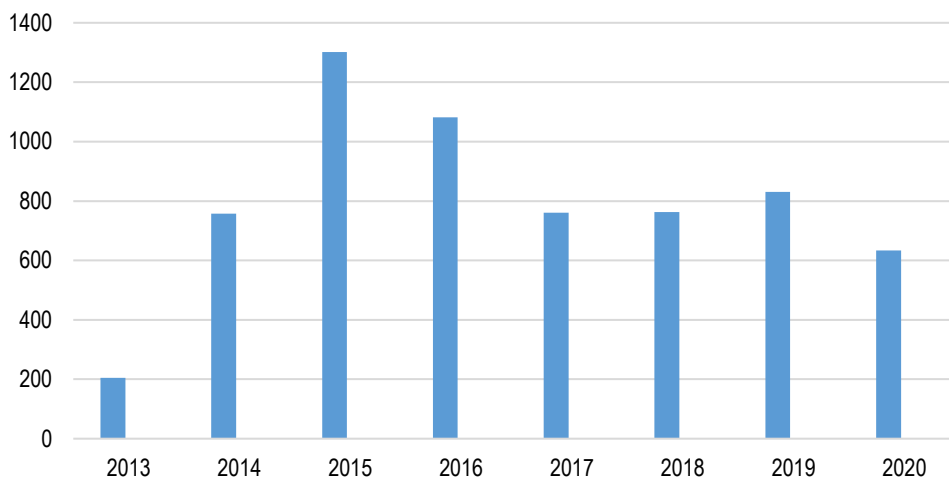
Ostre schorzenia żołądkowo-jelitowe mogą być wywoływane przez różne czynniki etiologiczne - bakterie, wirusy, pasożyty, toksyny roślinne i zwierzęce lub toksyczne substancje chemiczne. Zakażenia szerzą się drogą pokarmową, przyczyną zachorowań jest najczęściej spożycie skażonej żywności. Surowce spożywcze mogą być skażone pierwotnie albo wtórnie (przez osoby chore lub nosiciele biorących udział w produkcji, transporcie, magazynowaniu, dystrybucji i przygotowaniu żywności), patogeny mogą również ulec namnożeniu w wyniku niewłaściwego przechowywania produktów.

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano 6 623 przypadków nieżytu żołądkowo-jelitowego (w 2019 roku – 15 824), w tym 1060 przypadków bakteryjnych zatruć/zakażeń pokarmowych (w 2019 roku – 1260) i 869 zachorowań o potwierdzonej etiologii wirusowej (w 2019 roku – 3796). Wśród

pozostałych zarejestrowanych zatruc/zakażeń żołądkowo-jelitowych prawdopodobną przyczyną 50 zachorowań były bakterie, 921 – wirusy, w 3723 przypadkach etiologia nie została określona.

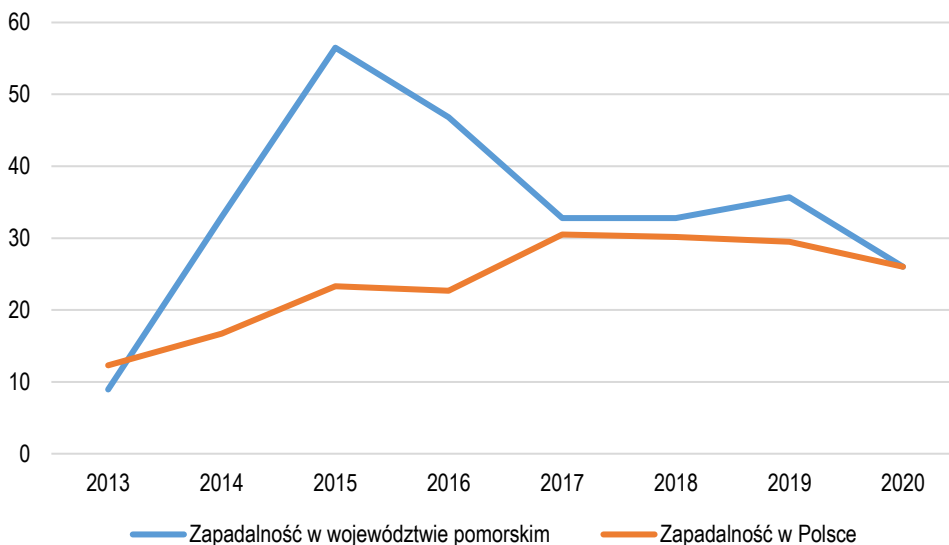
Zakażenia bakteryjne potwierdzone badaniami mikrobiologicznymi były wywołane przede wszystkim *Clostridium difficile* oraz pałeczkami *Salmonella*. W 2020 roku liczba zakażeń *Clostridium difficile* w województwie pomorskim wyniosła 634 i była nieco mniejsza niż w latach poprzednich.

Wykres 23. Liczba przypadków zakażeń *Clostridium difficile* w województwie pomorskim w latach 2013-2020

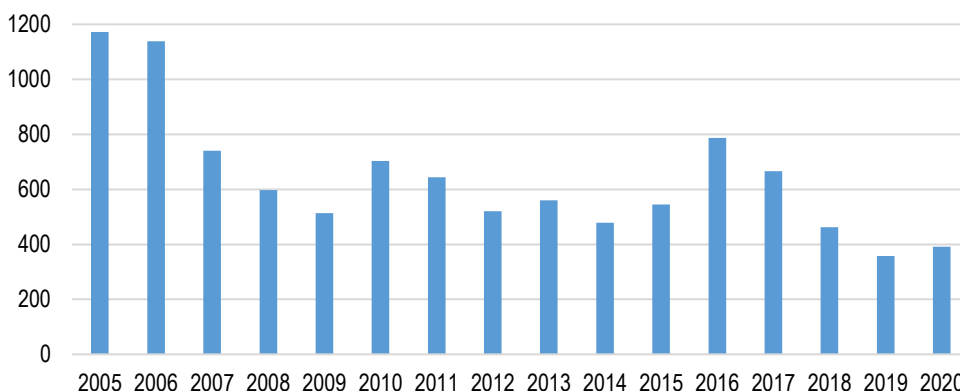
Zapadalność na 100 tys. na zakażenia *Clostridium difficile* w województwie pomorskim w latach 2017-2020 była zbliżona do średniej zapadalności w Polsce.

Wykres 24. Zapadalność na 100 tys. osób na zakażenia *Clostridium difficile* w województwie pomorskim i średnia zapadalność w Polsce w latach 2013-2020

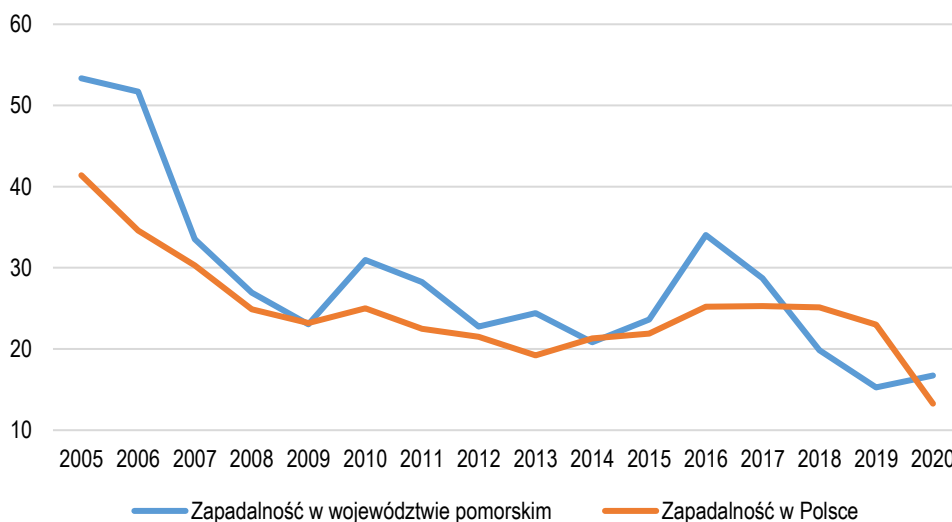
Zakażenia w ogromnej większości dotyczyły osób w najstarszych grupach wiekowych i były związane z hospitalizacją oraz stosowaniem antybiotyków. Przyjmowanie antybiotyków powoduje zaburzenie naturalnej mikroflory jelitowej co sprzyja zakażeniu tą bakterią. Kolejną istotną przyczyną bakteryjnych zakażeń pokarmowych w 2020 roku były bakterie *Salmonella*.

Wykres 25. Liczba salmonelozowych zakażeń pokarmowych w województwie pomorskim w latach 2005-2020

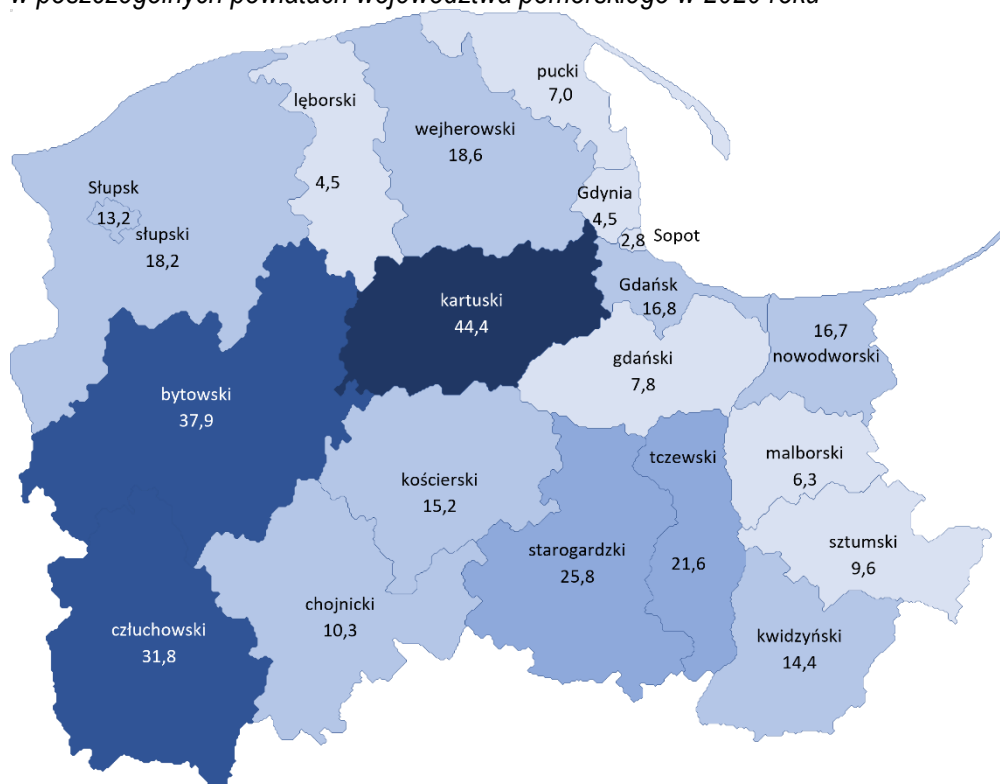
Zapadalność na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w województwie pomorskim w 2020 roku wyniosła 17 na 100 tys. osób i była nieco większa niż w 2019 roku.

Wykres 26. Zapadalność na 100 tys. osób na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2020

W województwie pomorskim największą zapadalność na 100 tys. osób na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w 2020 roku odnotowano w powiecie kartuskim (44,4), bytowskim (37,9) oraz człuchowskim (31,8). Najmniejszą zapadalność odnotowano w Sopocie (2,8).

Mapa 8. Zapadalność na 100 tys. osób na salmonelozowe zakażenia pokarmowe w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2020 roku

Bakterie *Salmonella* były również w województwie pomorskim przyczyną 18 zakażeń pozajelitowych, w tym w 9 przypadkach były czynnikiem etiologicznym sepsy. W województwie pomorskim w 2020 roku zarejestrowano 1790 przypadków zakażeń żołądkowo – jelitowych o przebiegu klinicznym wskazującym na etiologię wirusową z czego 869 przypadków potwierdzono badaniami laboratoryjnymi (564 zakażenia wywołały rotawirusy, 88 norowirusy, 217 inne wirusy). Ponadto, w województwie pomorskim w 2020 roku stwierdzono 2 przypadki bąblowicy oraz 16 przypadków lambliozy.

Niektóre zatrucia i zakażenia pokarmowe miały charakter różnej wielkości ognisk epidemicznych przenoszonych drogą pokarmową. W województwie pomorskim w 2020 roku zarejestrowano 45 ognisk chorób przenoszonych drogą pokarmową (w 2019 roku – 144, w 2018 roku – 123, w 2017 roku – 89, w 2016 roku – 87). Zmniejszenie liczby ognisk było spowodowane obostrzeniami związanymi z epidemią COVID-19.

W każdym przypadku ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową prowadzone były wnikiwe dochodzenia epidemiologiczne. W przypadku 2/3 ognisk nie udało się określić czynnika etiologicznego. Czynnikiem etiologicznym pozostałych 15 ognisk były:

- bakterie *Salmonella* (10 ognisk),
- pasożyty *Giardia* (2 ogniska),
- wirus HAV (1),

- norowirusy (1),
- astrowirusy (1).

Poliomyelitis

Poliomyelitis (nagminne porażenie dziecięce, wirusowe zapalenie rogów przednich rdzenia kręgowego lub choroba Heinego – Medina) jest chorobą zakaźną wywoływaną przez poliovirusy. Zakażenia poliovirusami mają różnorodny przebieg: od bezobjawowych, poprzez zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, do ciężkich zachorowań porażennych-najczęściej niesymetrycznych, czasem czterokończynowych.

Polska jak i cały Region Europejski WHO zostały oficjalnie uznane za wolne od *poliomyelitis* w 2002 roku (ostatnie odnotowane w Polsce zachorowanie wywołane dzikim szczepem wirusa miało miejsce w 1984 roku). Niemniej jednak nadal istnieje ryzyko przeniesienia wirusów polio przez podróżnych z Pakistanu i Afganistanu (na terenie których w 2020 roku wystąpiło 140 zachorowań wywołanych dzikim wirusem). Ponadto w 2020 roku na świecie stwierdzono 1047 zachorowania wywołane wirusem pochodzenia szczepionkowego.

Polska uczestniczy w działaniach mających na celu utrzymanie Regionu Europejskiego WHO jako wolnego od *poliomyelitis*. Za podstawowe zadania w ramach Programu Eradykacji *Poliomyelitis* uznaje się w tej chwili utrzymanie wysokiego poziomu zaszczepienia dzieci przeciw *poliomyelitis* (ponad 95% dzieci w 3 r.ż.) oraz dokumentowanie braku występowania zachorowań poprzez prawidłowo prowadzony nadzór epidemiologiczny i wirusologiczny nad ostrymi porażeniami wiotkimi.

W 2020 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w ramach nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi przekazał do Krajowego Ośrodka ds. Diagnostyki Zakażeń poliovirusami w Zakładzie Wirusologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego Państwowego Zakładu Higieny w Warszawie, próbkę materiału biologicznego pobranego od pacjenta z rozpoznaniem ostrego porażenia wiotkiego - badanie wykluczyło poliomyelitis.

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu (bakteryjne i wirusowe)

Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu jest ostrą chorobą ośrodkowego układu nerwowego wywoływaną głównie przez bakterie lub wirusy, rzadziej przez pierwotniaki lub pasożyty.

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zostało zarejestrowanych 25 przypadków zapalenia opon mózgowych i/lub mózgu o etiologii bakteryjnej, 24 przypadki wirusowego zapalenia opon mózgowo – rdzeniowych i/lub mózgu oraz 8 zakażeń o etiologii nieokreślonej.

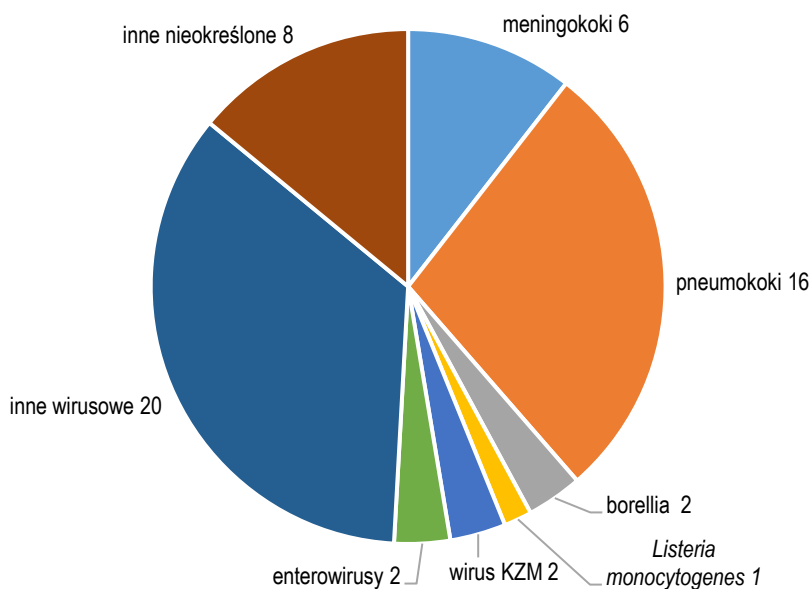
Bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych objawia się bólami głowy, sztywnością karku, światłowstrętem, zaburzeniami świadomości. W ciężkich przypadkach może wystąpić wstrząs i zgon.

W przeciwieństwie do zachorowań bakteryjnych, wirusowe zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu przebiegają na ogół łagodnie. Rozpoznanie wirusowych zapaleń opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu oparte jest zazwyczaj na

podstawie obrazu klinicznego zachorowania i wynikach badań dodatkowych, bez badań wirusologicznych.

W 2018 roku Pomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny przystąpił do projektu badawczego organizowanego przez Uniwersytet Medyczny w Białymstoku dotyczący kleszczowego zapalenia mózgu (KZM).

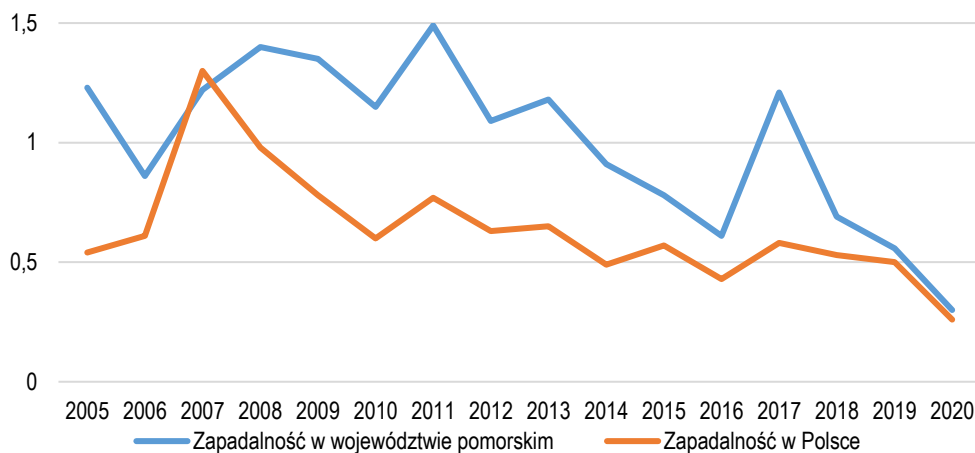
Wykres 27. Patogeny odpowiedzialne za zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu w województwie pomorskich w 2020 roku

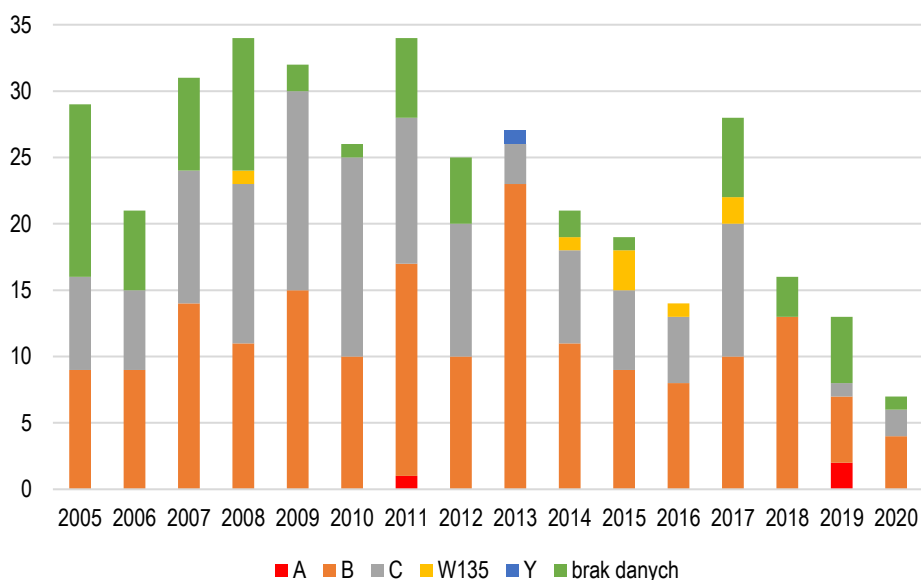
Inwazyjna choroba meningokokowa

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano łącznie 7 przypadków inwazyjnej choroby meningokokowej. Zapadalność obserwowana w województwie pomorskim w 2020 roku, nie odbiegała od średniej zapadalności w Polsce.

Wykres 28. Zapadalność na 100 tys. osób. na inwazyjną chorobę wywołaną przez *Neisseria meningitidis* w województwie pomorskim oraz w średnia zapadalność Polsce w latach 2005-2020

Wykres 29. Wyszczególnienie serotypów *Neisseria meningitidis* w zachorowaniach na inwazyjną chorobę meningokokową w województwie pomorskim w latach 2005-2020

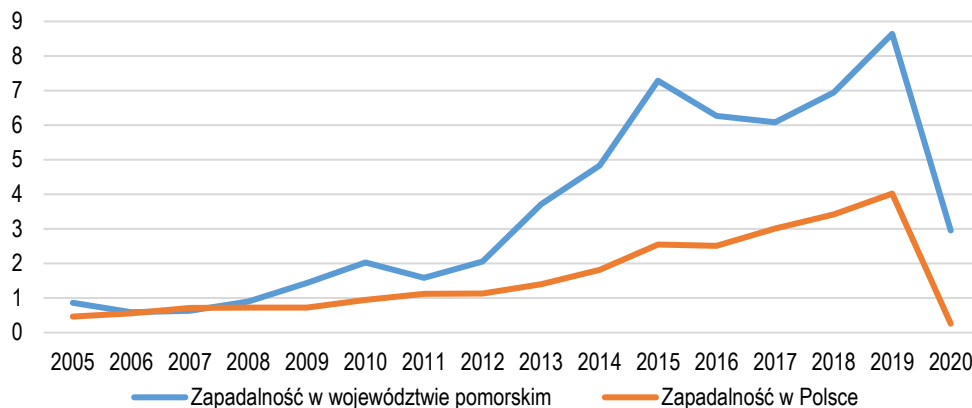

Osoby z najbliższego otoczenia chorego na inwazyjną chorobę meningokokową obejmowane były nadzorem epidemiologicznym, w większości przypadków konieczne było wdrożenie u nich chemioprophylaktyki.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Streptococcus pneumoniae*

Duże zagrożenie dla zdrowia i życia stanowią również inwazyjne zachorowania wywołane przez bakterie *Streptococcus pneumoniae*. W 2020 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 69 zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową. Zapadalność w województwie pomorskim, była wyższa niż średnia zapadalność w Polsce.

Wykres 30. Zapadalność na 100 tys. osób na inwazyjną chorobę wywołaną *Streptococcus pneumoniae*, w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność Polsce w latach 2005-2020

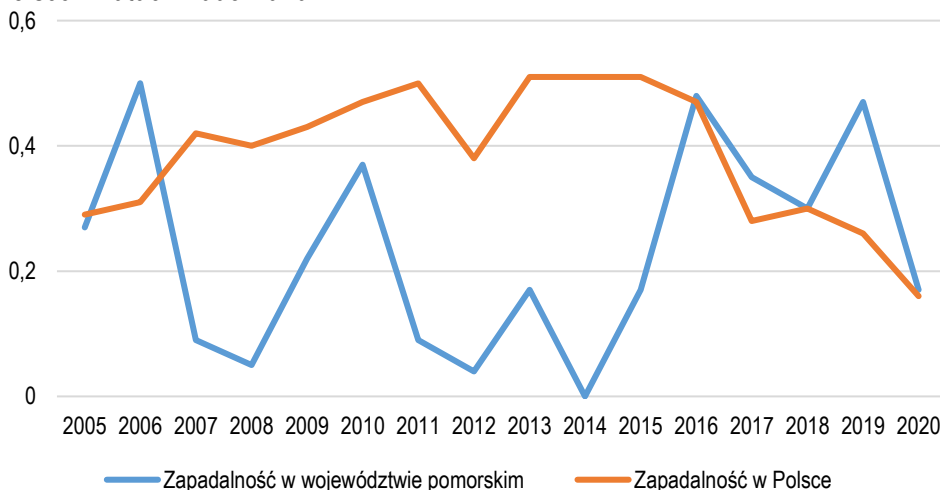
Wśród zarejestrowanych w 2020 roku przypadków inwazyjnych zakażeń *Streptococcus pneumoniae*, podobnie jak w latach ubiegłych, przeważały zachorowania osób w starszych grupach wiekowych.

Inwazyjna choroba wywołana przez *Haemophilus influenzae*

Wprowadzenie powszechnego szczepienia dzieci przeciwko *Haemophilus influenzae* w 2007 roku spowodowało znaczny spadek liczby zachorowań wywołanych tym patogenem wśród najmłodszych dzieci.

W 2020 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 4 przypadki zakażenia *Haemophilus influenzae*, współczynnik zapadalności na 100 tys. mieszkańców w województwie pomorskim był zbliżony do średniego współczynnika zapadalności w Polsce.

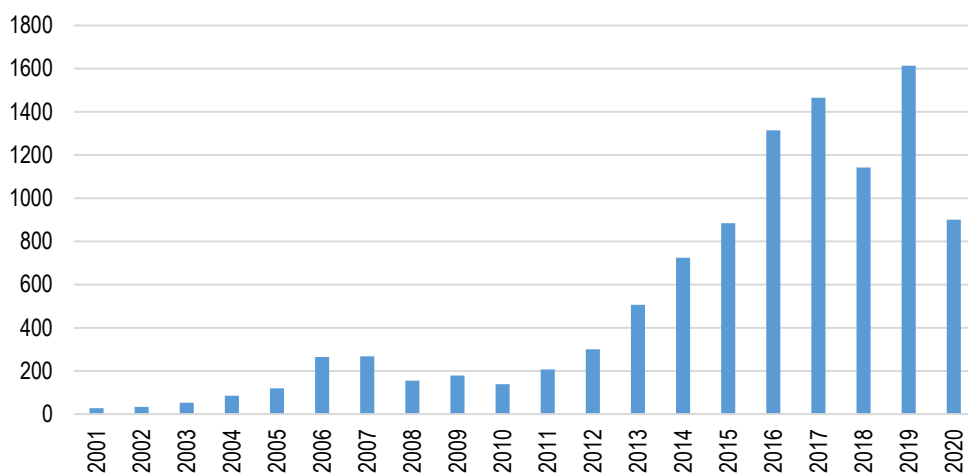
Wykres 31. Zapadalność na 100 tys. osób na inwazyjną chorobę wywołaną przez *Haemophilus influenzae* w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2020

Borelioza z Lyme

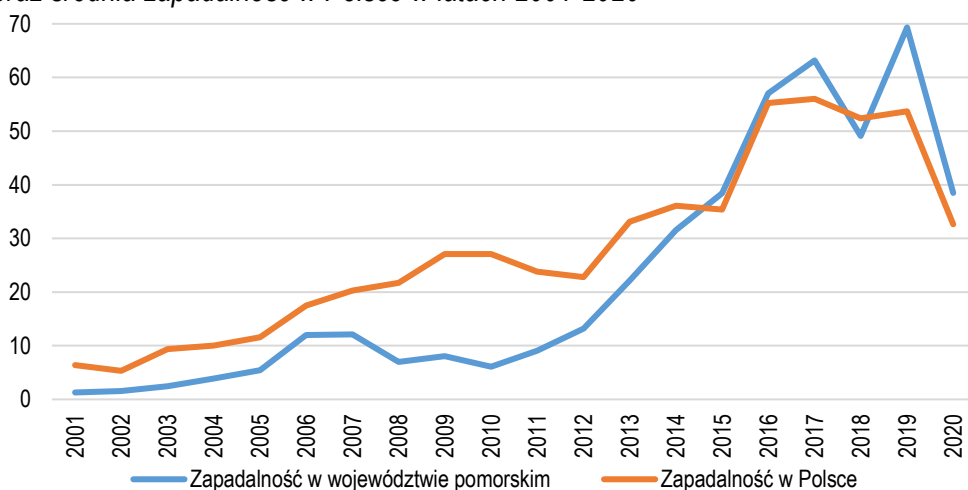
Borelioza z Lyme to wieloukładowa choroba zakaźna, wywołana przez krętki *Borrelia burgdorferi sensu lato*. Jest to przenoszone przez kleszcze zakażenie odzwierzęce. W województwie pomorskim zgłaszalność boreliozy stale rośnie. W 2019 roku zanotowano rekordową liczbę zachorowań tj. 1615. W 2020 roku liczba zgłoszonych przypadków zachorowań spadła (900), co należy wiązać z wprowadzonymi obostrzeniami przeciwepidemicznymi, w tym m. in. okresowym zakazem wstępu do lasów, a także ograniczoną diagnostyką w kierunku boreliozy.

Wykres 32. Liczba przypadków boreliozy z Lyme w województwie pomorskim w latach 2001-2020

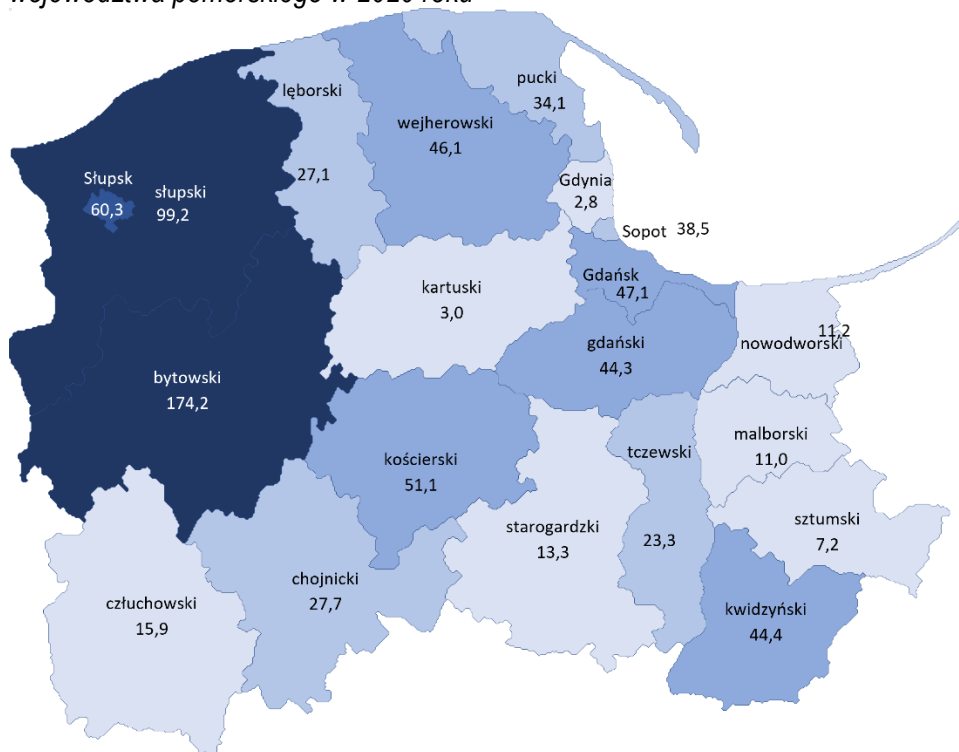
W 2020 roku zapadalność na 100 tys. osób na boreliozę z Lyme w województwie pomorskim wyniosła (38,5) była większa niż średnia zapadalność w Polsce (32,6).

Wykres 33. Zapadalność na 100 tys. na boreliozę w Lyme w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2001-2020

Największą zapadalność na 100 tys. osób na boreliozę w województwie pomorskim podobnie jak w latach ubiegłych zanotowano wśród mieszkańców powiatu bytowskiego (174) oraz słupskiego (99).

Mapa 9. Zapadalność na 100 tys. osób na boreliozę w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w 2020 roku

Narażenie na wściekliznę

Wścieklizna jest wirusową chorobą odzwierzęcą, objawiającą się ostrym zapaleniem mózgu i rdzenia, niemal zawsze prowadzącą do śmierci. Źródłem zakażenia są chore zwierzęta, np. psy, koty, dzikie zwierzęta drapieżne, nietoperze, sarny, krowy, wiewiórki. Do zakażenia dochodzi poprzez kontakt śliny chorego zwierzęcia ze zranioną skórą lub błoną śluzową człowieka.

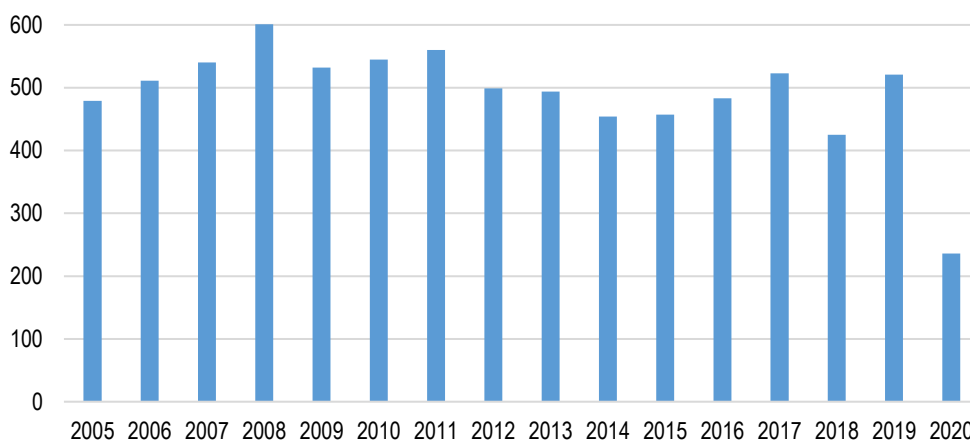
W województwie pomorskim, dzięki masowym szczepieniom dzikich zwierząt i obowiązkowym szczepieniom przeciwko wściekliznie zwierząt domowych oraz szybkiemu wdrażaniu szczepień przeciwko wściekliznie u osób pokąsanych przez nieznanego albo nieszczepionego zwierzęcia, od 35 lat nie stwierdzono żadnego przypadku zachorowania człowieka na wściekliznę.

W 2020 w województwie pomorskim nie stwierdzono wścieklizny ani u zwierząt dzikich, ani domowych. W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano 1277 przypadków pokąsania mieszkańców przez zwierzęta, w tym 892 pokąsań przez psy, 291 przez koty, 5 przez nietoperze.

Ocenę ryzyka zakażenia człowieka wirusem wścieklizny po pogryzieniu, podrapaniu lub oślinieniu przez zwierzęta dokonuje lekarz specjalista chorób zakaźnych. W przypadku podejrzenia zakażenia wdrażane jest szczepienie.

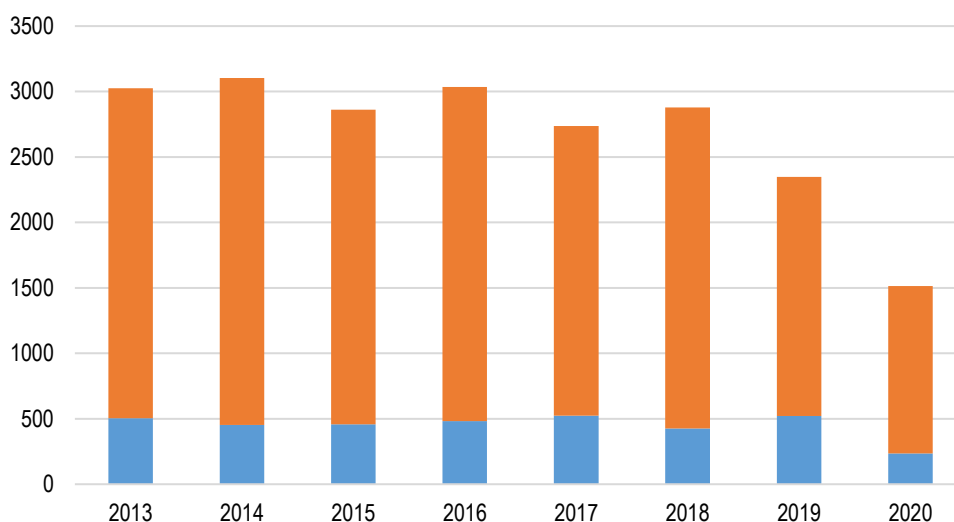
W województwie pomorskim w 2020 roku do szczepień przeciwko wścieklźnie zakwalifikowano 236 osób, 2 osoby narażonych w sposób szczególny na wścieklznę wymagało hospitalizacji.

Wykres 34. Liczba osób zaszczepionych przeciw wścieklźnie w województwie pomorskim w latach 2005-2020

Liczba osób zakwalifikowanych do szczepienia przeciwko wścieklźnie, w stosunku do osób pokąsanych w województwie pomorskim w 2020 roku była podobna jak ubiegłych 6 latach (odsetek osób zakwalifikowanych do szczepienia w stosunku do ogólnej liczby wszystkich osób pokąsanych utrzymuje się na poziomie 15-22%).

Wykres 35. Ilość osób pokąsanych w województwie pomorskim w latach 2013-2020 ze wskazaniem osób poddanych szczepieniu

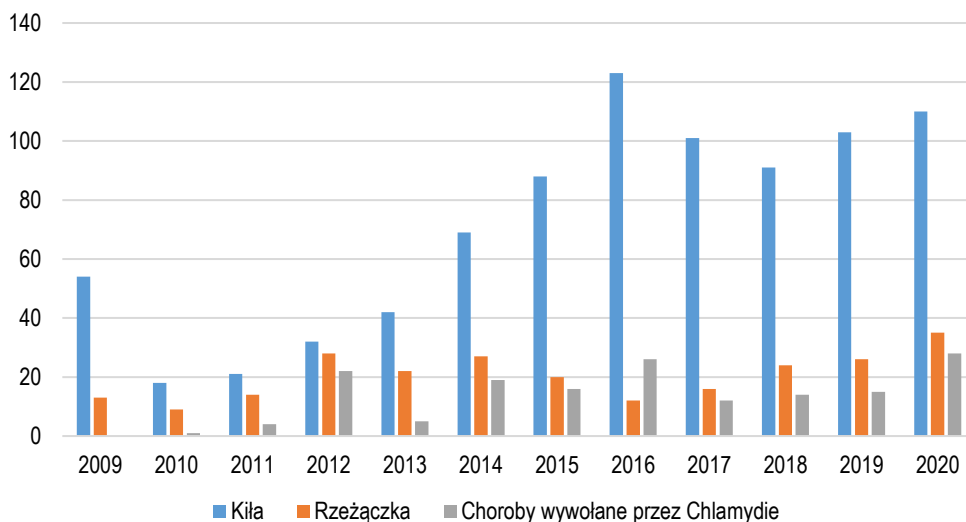
Szczepienie przeciwko wścieklźnie powinno być wdrażane w jak najkrótszym czasie od momentu narażenia. W przypadku ciężkich pokąsań, poza szczepieniami, osobom narażonym podaje się surowicę odpornościową.

Wybrane choroby przenoszone drogą płciową

Choroby przenoszone drogą płciową to grupa chorób zakaźnych, do zakażenia którymi dochodzi na drodze kontaktu płciowego. Do tej grupy chorób należą m.in. kiła, rzeżączka, choroby wywołane przez chlamydie. W Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Gdańsku od 2009 roku rejestruje się zachorowania na kiłę, rzeżączkę i choroby wywołane przez chlamydie.

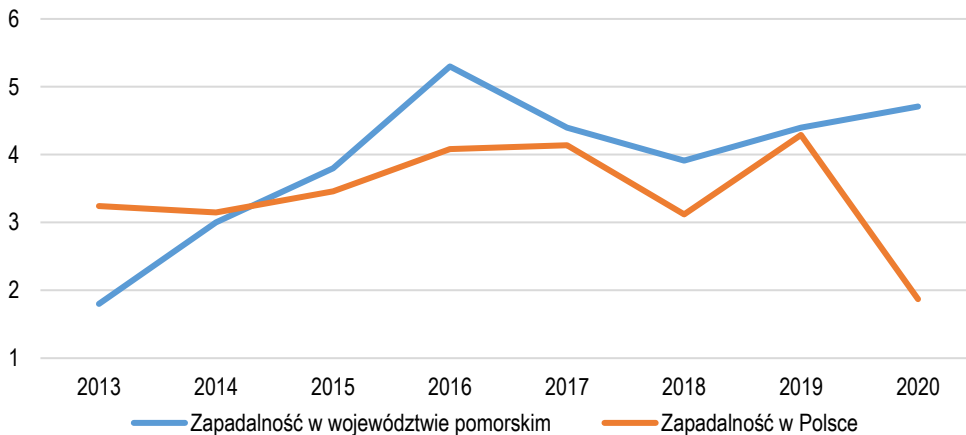
W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano łącznie 173 przypadki zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową (w 2019 roku – 144). Większość z zarejestrowanych przypadków dotyczyło zachorowań na kiłę.

Wykres 36. Liczba zachorowań na wybrane choroby przenoszone drogą płciową w latach 2009-2020 w województwie pomorskim

W 2020 roku współczynnik zapadalności na kiłę w województwie pomorskim był wyraźnie wyższy od średniego współczynnika zapadalności w Polsce.

Wykres 37. Zapadalność na 100 tys. osób na kiłę w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2013-2020

HIV i AIDS

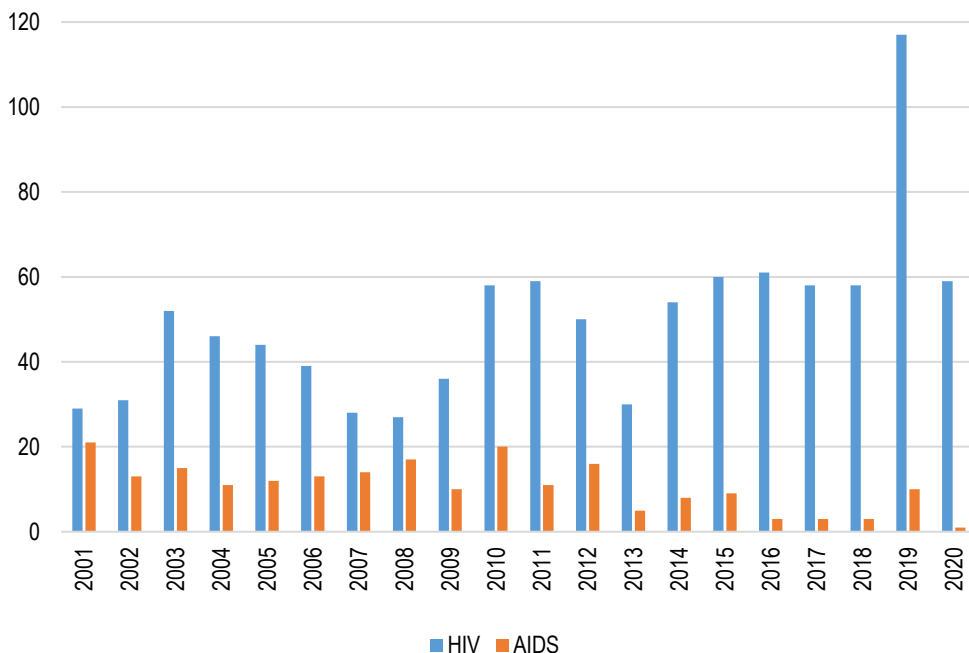
Do zakażenia ludzkim wirusem upośledzenia odporności (HIV) może dojść drogą płciową przez kontakt seksualny z osobą zakażoną, drogą krwionośną lub krwiopochodną oraz drogą wertykalną (zakażenie dziecka od matki podczas ciąży, porodu lub karmienia piersią).

Nie można zakazić się HIV od osoby kaszlącej, przez pot i łzy, przez podanie ręki, całowanie w policzek, poprzez wspólne mieszkanie, stosowanie tych samych sztućców, talerzy, kubków oraz korzystanie ze wspólnej łazienki i toalety z osobami zakażonymi.

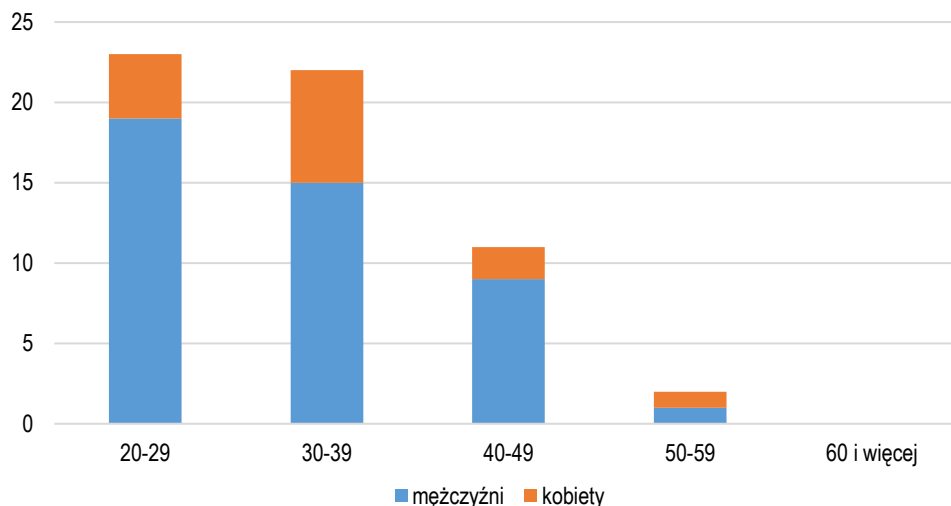
AIDS czyli zespół nabytego niedoboru odporności jest późnym stadium zakażenia HIV, w którym występują choroby oportunistyczne (zakażenia wywoływane przez drobnoustroje, które u zdrowych osób zwykle nie wywołują chorób).

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano 57 przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV i 1 zachorowanie na AIDS. W 2020 roku podobnie jak w rok wcześniej, wśród zakażonych dominowali mężczyźni (72%). Osoby u których rozpoznano zakażenie wirusem HIV w 2020 roku to głównie dorośli w przedziale wiekowym 20-39 lat.

Wykres 38. Liczba nowo wykrytych zakażeń HIV oraz przypadków AIDS w województwie pomorskim w latach 2001-2020

Wykres 39. Liczba przypadków nowo wykrytych zakażeń HIV, zarejestrowanych w województwie pomorskim w 2020 roku, w grupach wiekowych z uwzględnieniem płci

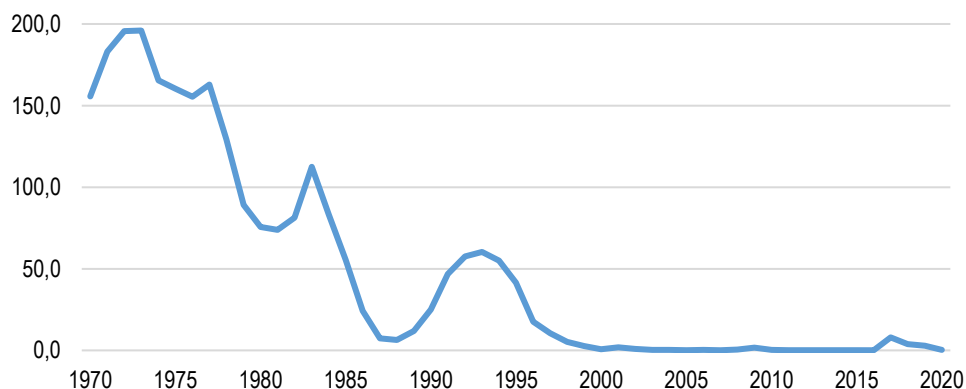

Wykonanie testu jest jedynym sposobem sprawdzenia, czy jest się osobą zakażoną. Bezpłatne i anonimowe badania na terenie województwa pomorskiego można wykonać w Punkcie Konsultacyjno–Diagnostycznym w Gdańsku i Słupsku. Aktualny wykaz Punktów Konsultacyjno–Diagnostycznych na terenie Polski wraz z danymi teleadresowymi znajduje się na stronie internetowej Krajowego Centrum ds. AIDS (www.aids.gov.pl).

Wirusowe zapalenie wątroby typu A

Do zakażenia wirusem WZW typu A dochodzi drogą pokarmową. Człowiek jest jedynym rezerwuarem zakażenia. W Polsce okres do 1978 roku był okresem najwyższej zachorowalności na WZW typu A, ze średnią roczną liczbą zachorowań 58 tys. W latach 1979-1997 występowały epidemie wyrównawcze, z zachorowaniami o cięższym przebiegu klinicznym, z najwyższą zapadalnością osób w wieku 10-14 lat.

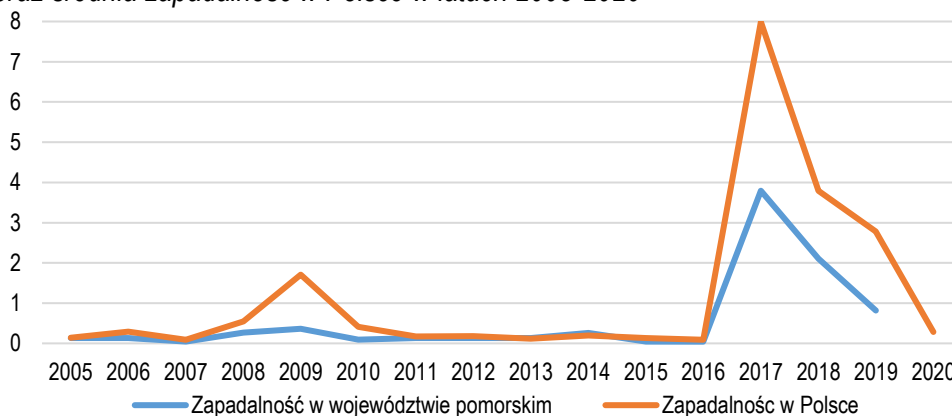
Wykres 40. Zapadalność na WZW typu A, na 100 tys. osób, w Polsce w latach 1970-2020

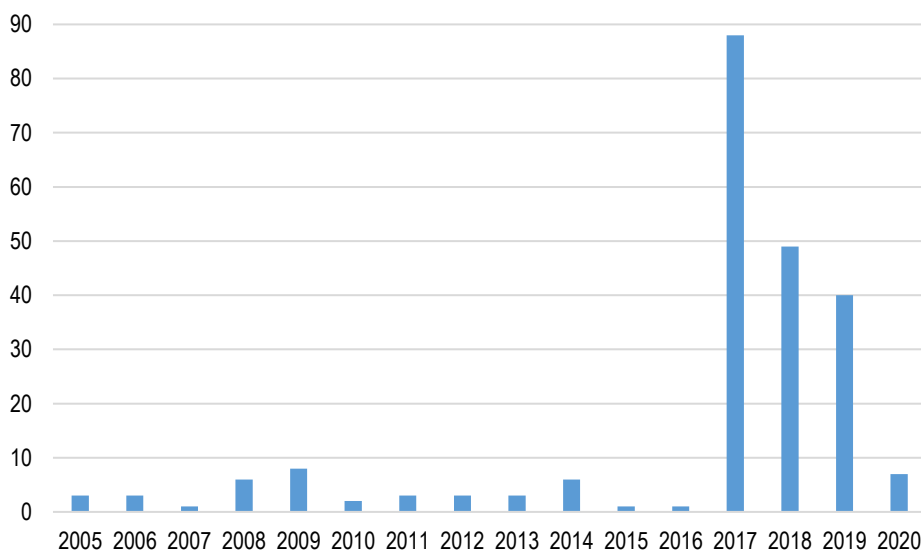
Od lat dziewięćdziesiątych na terenie Polski występowała niska zachorowalność na WZW typu A, przede wszystkim dzięki zapewnieniu powszechnego dostępu do wody pitnej oraz wprowadzeniu kanalizacji wsi i małych miast.

W 2017 roku w województwie pomorskim podobnie jak w całej Polsce wystąpił wzrost zachorowań na WZW typu A. Stwierdzono wówczas w województwie pomorskim 87 zachorowań, rejestrowanych głównie w ogniskach. Efekt wzrostu utrzymał się również w 2018, aczkolwiek liczba zachorowań była już niższa i wyniosła 49 przypadków. W 2019 roku liczba WZW typu A uległa dalszemu obniżeniu do 19, w 2020 roku zanotowano 7 przypadków zachorowań.

Wykres 41. Zapadalność na 100 tys. osób na WZW typu A w województwie pomorskim oraz średnia zapadalność w Polsce w latach 2005-2020

Wykres 42. Liczba przypadków zachorowań na WZW A na terenie województwa pomorskiego w latach 2005-2020

Wirusowe zapalenie wątroby typu B i C

Do zakażenia wirusem WZW typu B i WZW typu C dochodzi najczęściej poprzez bezpośredni kontakt z zakażoną krwią. Do zakażenia może dojść w szpitalu i innych podmiotach medycznych podczas:

- przetaczania krwi lub preparatów krwiopochodnych zakażonych wirusem HBV lub HCV (przed rokiem 1993 nie była dostępna diagnostyka serologiczna w kierunku WZW typu C),
- przeszczepienia narządu od osoby zakażonej,
- zabiegów stomatologicznych, badań endoskopowych i innych zabiegów podczas których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek i/lub kontaktu narzędzi z błonami śluzowymi pacjenta,
- dializ,
- kontaktu z zakażonymi igłami lub strzykawkami (np. podczas pobierania krwi).

Do zakażenia wirusami WZW typu B i WZW typu C może dojść również poza podmiotami medycznymi podczas:

- używania wspólnej igły do iniekcji (np. narkomani stosujący dożylnie środki odurzające),
- zabiegów akupunktury,
- korzystania z salonów fryzjerskich i kosmetycznych (np. przekłuwanie uszu, różne zabiegi kosmetyczne),
- wykonywania tatuaży,
- używania przedmiotów higieny osobistej osoby zakażonej (np. golarek, czapek, nożyczek, szczoteczki do zębów i innych przedmiotów, na których może się znajdować krew lub płyny ustrojowe chorego, a które mogą doprowadzić do przerwania ciągłości skóry lub błon śluzowych).

Jedną z najskuteczniejszych metod profilaktyki zachorowań na WZW typu B są szczepienia. Obecnie obowiązkowymi szczepieniami objęte są wszystkie noworodki (w województwie pomorskim od 1996 roku), uczniowie szkół medycznych (od 1992 roku), pracownicy opieki medycznej i osób mających bliski kontakt z chorymi na WZW typu B (od 1994 roku). Dzięki wprowadzeniu w 2000 roku dodatkowych szczepień młodzieży w 14 roku życia, w województwie pomorskim uodpornieni są wszyscy tzw. młodzi dorośli (osoby urodzone po 1986 roku). Szczepionki przeciwko WZW typu C nie zostały jeszcze opracowane.

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego zarejestrowano łącznie 121 zachorowań na WZW typu B (w 2019 roku – 330, w 2018 roku – 338, w 2017 roku – 355, w 2016 roku – 450). Wśród zgłoszonych zachorowań zarejestrowano 120 przypadków o przebiegu przewlekłym i 1 zachorowanie o charakterze ostrym.

W 2020 roku w województwie pomorskim zarejestrowano 41 zachorowania na WZW typu C (w 2019 roku – 162, w 2018 – 178, 2017 – 229, w 2016 - 226 przypadków). Wszystkie przypadki WZW typu C rozpoznane w 2020 roku miały charakter przewlekły.

Z uwagi na dużą liczbę bezobjawowych zakażeń oraz małą liczbę wykonywanych badań przesiewowych w kierunku ww. wirusów, ocena epidemiologiczna zachorowań na WZW typu B i WZW typu C wciąż jest nieprecyzyjna. U większości chorych, WZW typu B i WZW typu C występuje w postaci przewlekłej.

Dodatkowo w 2020 roku z uwagi na epidemię COVID-19 dostęp do diagnostyki był ograniczony.

U nieleczonych osób wzrasta ryzyko poważnych powikłań, np. marskości, nowotworu czy niewydolności wątroby. Wykrycie zakażenia daje możliwość włączenia terapii, a tym samym stwarza szansę wyleczenia albo wydłużenia życia i poprawy jego jakości.

Zakażenia szpitalne

Zakażenie szpitalne definiuje się jako zakażenie, które wystąpiło w związku z udzielaniem świadczeń zdrowotnych. Zakażenie szpitalne, z punktu widzenia jakości i bezpieczeństwa opieki medycznej jest zdarzeniem niepożądanym, czyli problemem zdrowotnym, który powstaje w trakcie lub w efekcie leczenia, ale nie jest związany z naturalnym przebiegiem choroby.

Wykrywanie zakażeń szpitalnych jest niezbędnym warunkiem umożliwiającym ich skuteczną kontrolę na terenie szpitala. Nadzór obejmuje między innymi zbieranie danych na temat zakażeń i ich analizę.

We wszystkich szpitalach województwa pomorskiego, zgodnie z art. 14 Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. z 2020 r. poz. 1845 ze zm.) działają powołane przez dyrektorów zespoły i komitety kontroli zakażeń szpitalnych.

Kompetencje członków zespołów i komitetów określone są odpowiednimi zarządzeniami dyrektora lub zatwierdzonym regulaminem pracy.

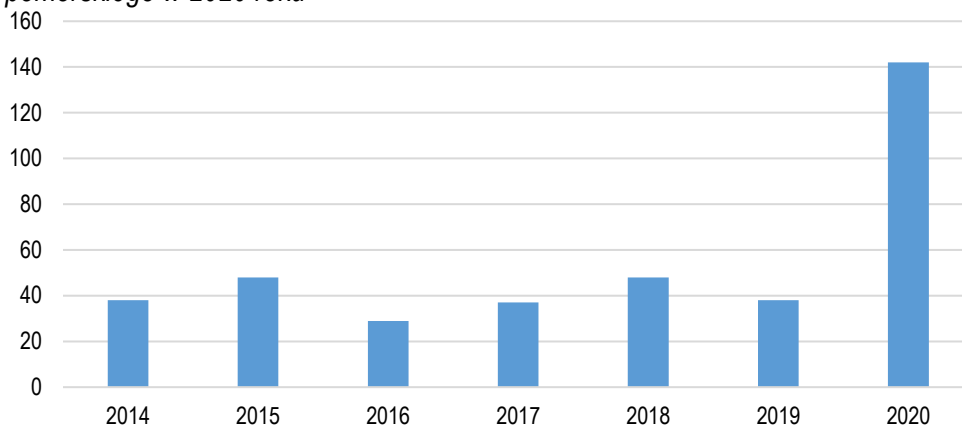
Do działalności zespołów kontroli zakażeń szpitalnych należy tworzenie procedur służących zmniejszeniu ryzyka zakażeń, wdrażaniu ich w praktyce szpitalnej, szkoleniu, monitorowaniu i rejestracji zakażeń i drobnoustrojów alarmowych oraz szkoleniu personelu medycznego w zakresie kontroli zakażeń szpitalnych.

Zespoły kontroli zakażeń szpitalnych ze wszystkich podmiotów leczniczych województwa pomorskiego współpracowały w przygotowaniu rocznych raportów za 2020 rok o zakażeniach zakładowych i patogenach alarmowych, które zostały przekazane właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym.

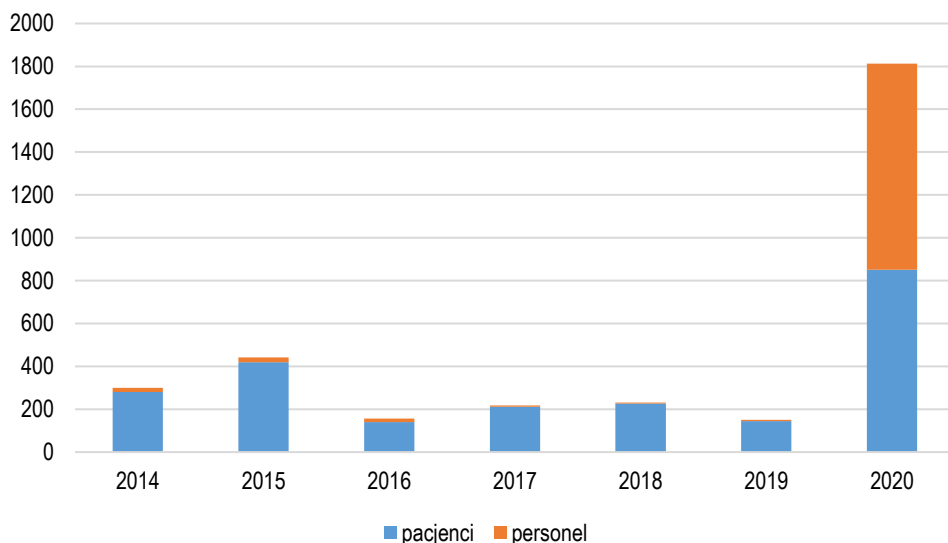
Do zadań komitetów należy planowanie, ocena i analizowanie skuteczności realizowanego programu kontroli zakażeń szpitalnych.

W 2020 roku w podmiotach leczniczych województwa pomorskiego wystąpiły 142 ogniska epidemiczne, zgłoszone właściwym Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym. Jest to wzrost o 104 ogniska epidemicznych w stosunku do ubiegłego roku.

Wykres 43. Liczba ognisk epidemicznych w podmiotach leczniczych województwa pomorskiego w 2020 roku

Wykres 44. Liczba pacjentów i personelu medycznego z zakażeniem w ogniskach epidemicznych w szpitalach województwa pomorskiego w 2020 roku

Głównym czynnikiem etiologicznymi zakażeń w szpitalnych ogniskach epidemicznych w 2020 roku był SARS-CoV-2 (119 ognisk). Wirus grypy A oraz wirus RSV (Respiratory Syncytial Virus) odpowiadają za dwa inne ogniska związane z etiologią wirusową.

Jeżeli chodzi o etiologię bakteryjną zachorowań w ogniskach epidemicznych w 2020 roku, czynnikiem etiologicznym, który wywołał najwięcej ognisk było *Clostridium difficile* (11 ognisk), *Klebsiella pneumoniae* ESBL (3 ogniska), *Klebsiella pneumoniae* CPE (2 ogniska) oraz *Klebsiella pneumoniae* KPC, *Klebsiella pneumoniae* MBL, *Acinetobacter baumani* CRAB, *Staphylococcus aureus* MRSA, *Pseudomonas aeruginosa* CRPA.

Ogniska epidemiczne obejmowały łącznie 1813 osób zakażonych, w tym 851 pacjentów i 962 osoby z personelu medycznego. W przypadku każdego występującego ogniska epidemicznego, w zależności od rodzaju patogenu, specyfiki oddziału, podjęto

działania przeciwepidemiczne mające na celu wygaszenie ogniska. Do działań tych należały przede wszystkim izolacja lub kohortacja pacjentów, zaostreżenie reżimu sanitarnego, ograniczenie lub wstrzymanie odwiedzin, kontrola procedur, edukacja personelu i pacjentów.

Szczepienia ochronne

Szczepienie polega na podaniu człowiekowi preparatu zawierającego antygen patogennego drobnoustroju, co wywołuje reakcję układu odpornościowego – w organizmie powstają przeciwciała oraz pamięć immunologiczna. Dzięki temu, po kontakcie z żywym drobnoustrojem chorobotwórczym, organizm może uruchomić przygotowane wcześniej mechanizmy obronne. Obowiązkowe szczepienia ochronne stanowią skuteczną i powszechnie akceptowaną społecznie metodą zapobiegania zachorowaniom na choroby zakaźne, zaś preparaty szczepionkowe są, pod względem bezpieczeństwa ich stosowania, jednymi z najlepiej przebadanych produktów leczniczych.

Obowiązek wykonywania szczepień ochronnych w Polsce wynika z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawy z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2020, poz. 1845 ze zm.), Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 roku, w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 753).

Główny Inspektor Sanitarny co roku opracowuje Program Szczepień Ochronnych, biorąc pod uwagę potrzeby epidemiologiczne, możliwości ekonomiczne i technologiczne wprowadzenia kolejnych preparatów szczepionkowych. Program składa się z kalendarza szczepień obowiązkowych dzieci i młodzieży oraz osób narażonych w szczególny sposób na zakażenia, a także kalendarza szczepień zalecanych, niefinansowanych ze środków znajdujących się w budżecie Ministra Zdrowia.

W ramach programu szczepień ochronnych (PSO) na 2020 rok, prowadzone były szczepienia obowiązkowe przeciwko gruźlicy (BCG), błonicy, krztuścowi, tężcowi (DTP), odrze, śwince, różyczce (MMR), porażeniu dziecięcemu *poliomyelitis* (IPV), wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW B) oraz przeciwko zakażeniom wywoływanym przez *Haemophilus influenzae typ B* (Hib) oraz *Streptococcus pneumoniae* (szczepionka 10 - walentna). Ponadto szczepieniami obowiązkowymi objęte były dzieci z grup ryzyka narażone w sposób szczególny na zakażenie *Streptococcus pneumoniae* (szczepionka 13-walentna) i wirusem ospy wietrznej.

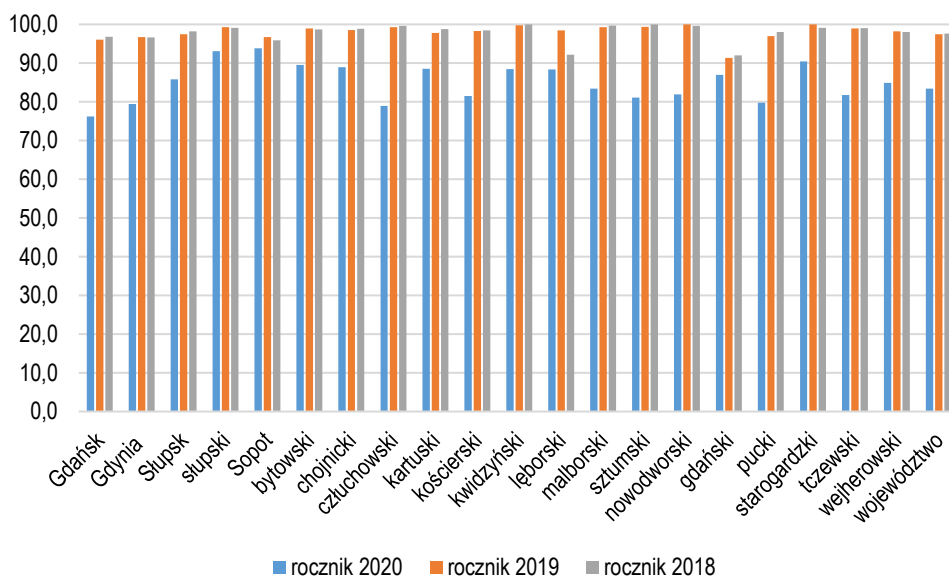
Sytuacja epidemiologiczna dotycząca zaszczepienia dzieci w 2020 roku w województwie pomorskim była ogólnie dobra. W wielu przypadkach zaobserwowano zaszczepienie populacji powyżej 95%, co zapewnia odporność populacyjną. Na poniższych wykresach został przedstawiony procent zaszczepionych dzieci z roczników przewidzianych do zaszczepienia w roku 2020. Niższy procent zaszczepienia dzieci w danym roczniku w porównaniu z rocznikiem poprzednim wynika z faktu, że dzieci urodzone pod koniec danego roku są szczepione w roku następnym. Ideałem byłoby zaszczepienie 100 % dzieci z rocznika starszego niż podlegający

szczepieniom. W roku 2020 na poziom uodpornienia dzieci istotny wpływ miała pandemia SARS-CoV-2. W przypadku większości szczepień zauważalny był spadek wyszczepialności, wyjątkiem były szczepienia przeciw grypie, gdzie zaobserwowano znaczący wzrost liczby osób zaszczepionych (56 017 w 2020 roku w porównaniu do 45 248 w roku poprzednim).

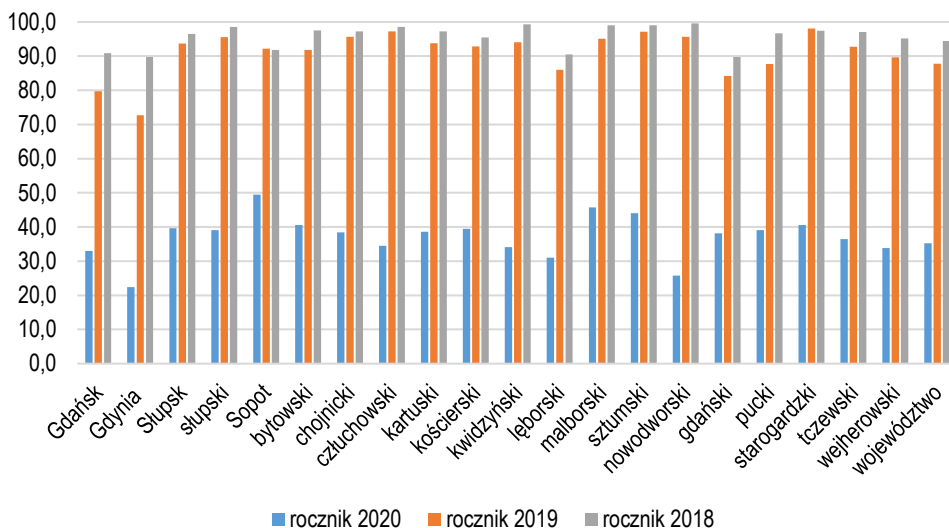
Szczepienie przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (WZW typu B)

Szczepienie podstawowe w 2020 roku składało się z trzech dawek (w pierwszej dobie życia, w 2 i 7 miesiącu życia). W przypadku szczepienia przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu B uznaje się, że odporność powstała po otrzymaniu szczepienia podstawowego jest wysoka i nie ma potrzeby wykonywania szczepień przypominających.

Wykres 45. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2020, 2019, 2018 przeciwko WZW B w województwie pomorskim – szczepienie pierwotne

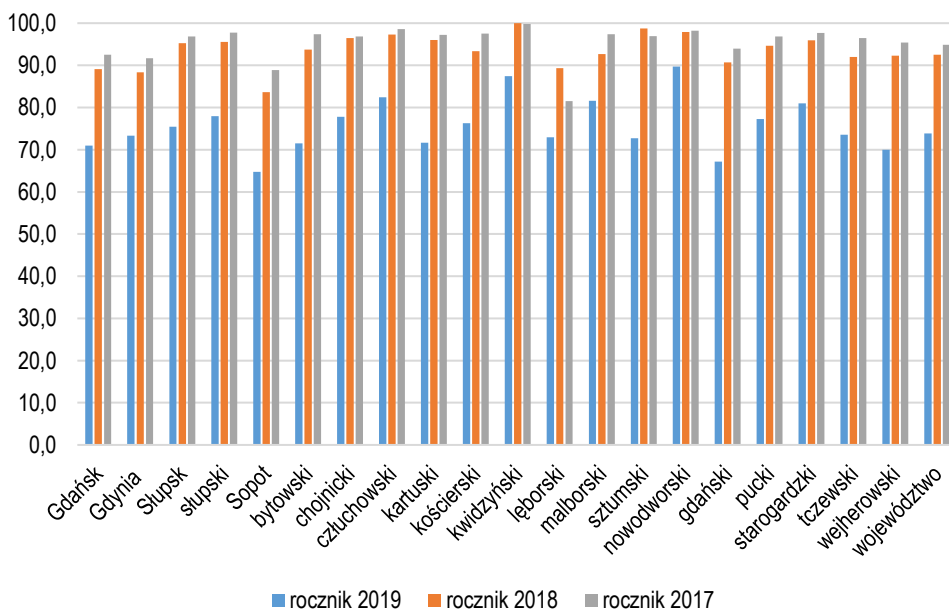
Wykres 46. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2020, 2019, 2018 przeciwko WZW B w województwie pomorskim – szczepienie podstawowe

Szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce.

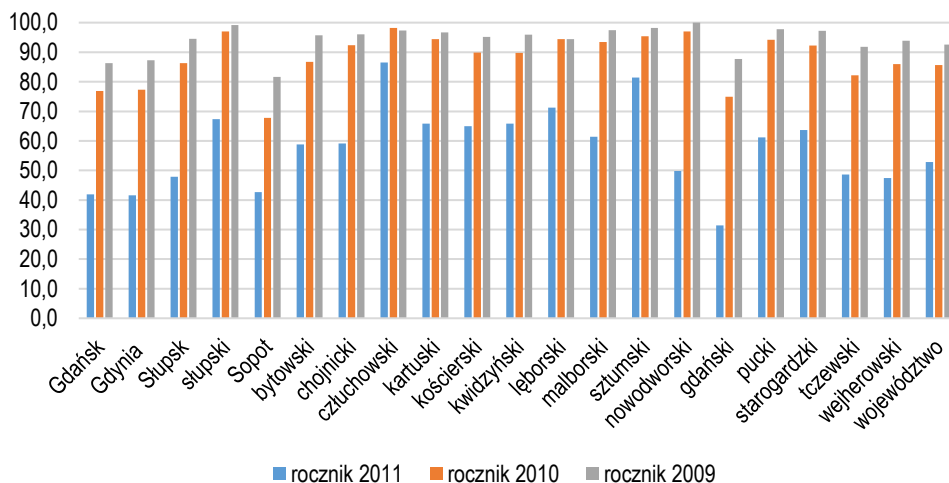
Szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce w 2020 roku realizowane było szczepionką skojarzoną. Szczepienie podstawowe (1 dawka) zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych wykonywane było w drugim roku życia dziecka.

Wykres 47. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2019, 2018, 2017 przeciwko odrze, śwince i różyczce – szczepienie podstawowe

Dla uzyskania pełnego uodpornienia podawano dzieciom dawkę przypominającą szczepionki przeciwko odrze, śwince i różyczce w 10 roku życia (od 2019 roku dawkę przypominającą podaje się w 6 roku życia, z wyjątkiem dzieci starszych, które otrzymują dawkę przypominającą w 10 roku życia).

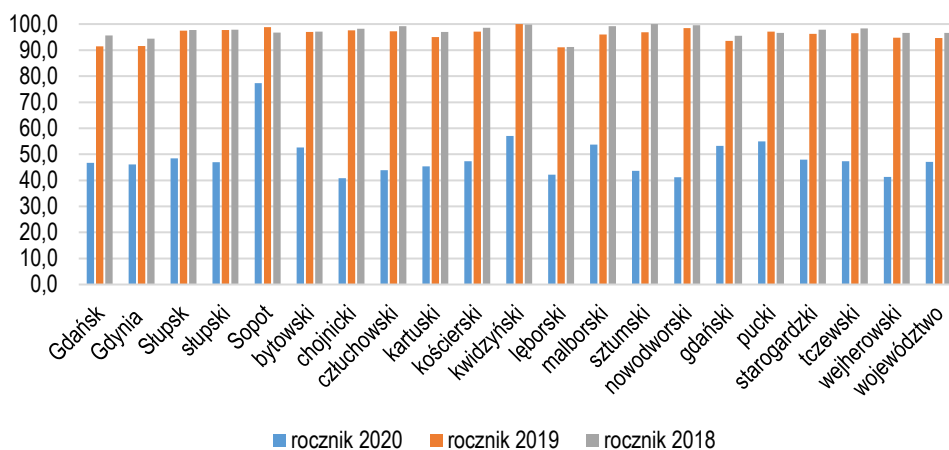
Wykres 48. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2011, 2010 i 2009 na odrę, świnkę i różyczkę w województwie pomorskim - szczepienie przypominające

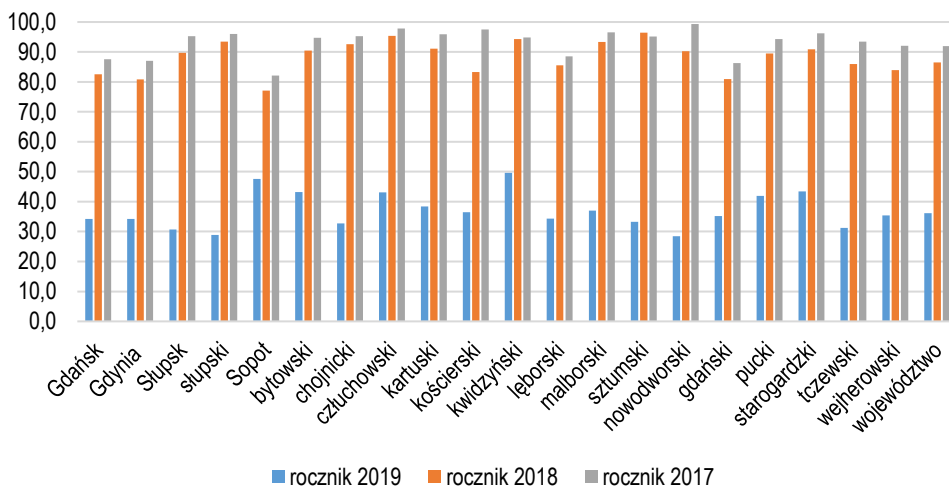
Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae* typ B

W przypadku szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis oraz *Haemophilus influenzae*, szczepienie podstawowe składa się z 4 dawek szczepionki podawanych w pierwszym (I dawka – 2 miesiąc życia, II dawka – 3, 4 miesiąc życia, III dawka - 5, 6 miesiąc życia) oraz drugim roku życia.

Wykres 49. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2020, 2019 i 2018 przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w województwie pomorskim - szczepienie pierwotne

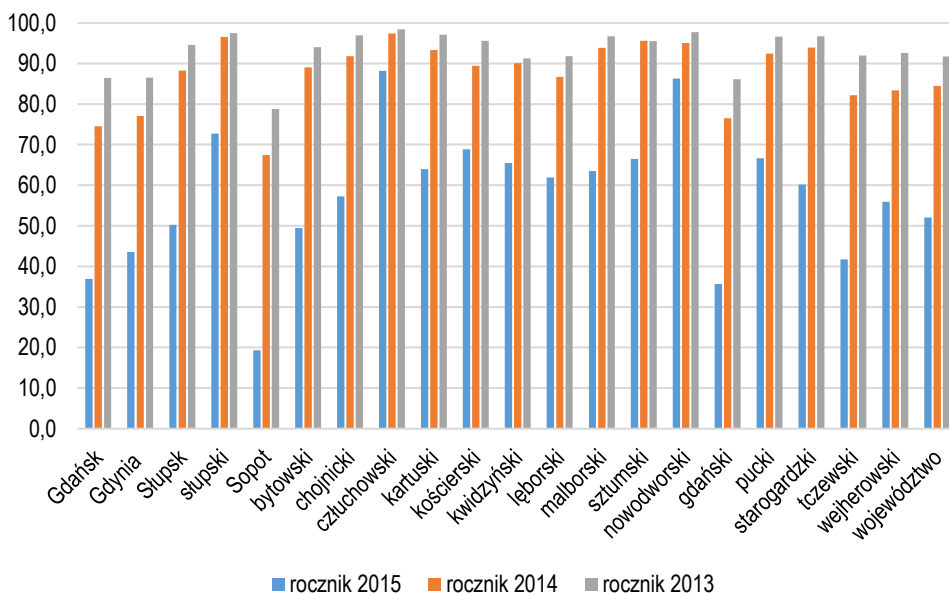

Wykres 50. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2019, 2018 i 2017 przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w województwie pomorskim - szczepienie podstawowe

Aby uzyskać odpowiednią odporność u dzieci stosuje się dawki przypominające przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi oraz poliomyelitis w szóstym roku życia. Do szczepień dzieci w szóstym roku życia stosowane są preparaty z acelularnym komponentem krztuśca (tego typu szczepionki przeznaczone są także do szczepień dzieci w pierwszym i drugim roku życia z przeciwskazaniem do szczepienia preparatem pełnokomórkowym).

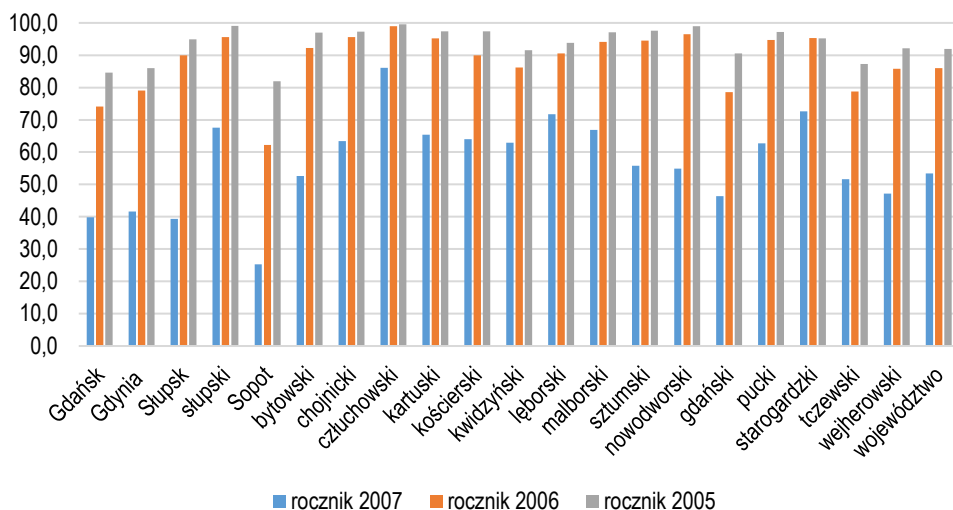
Wykres 51. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2015, 2014 i 2013 przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w województwie pomorskim – szczepienie I przypominające

Szczepienie przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia

W 14 roku życia podawano młodzieży II dawkę przypominającą szczepionki przeciwko błonicy i tężcowi.

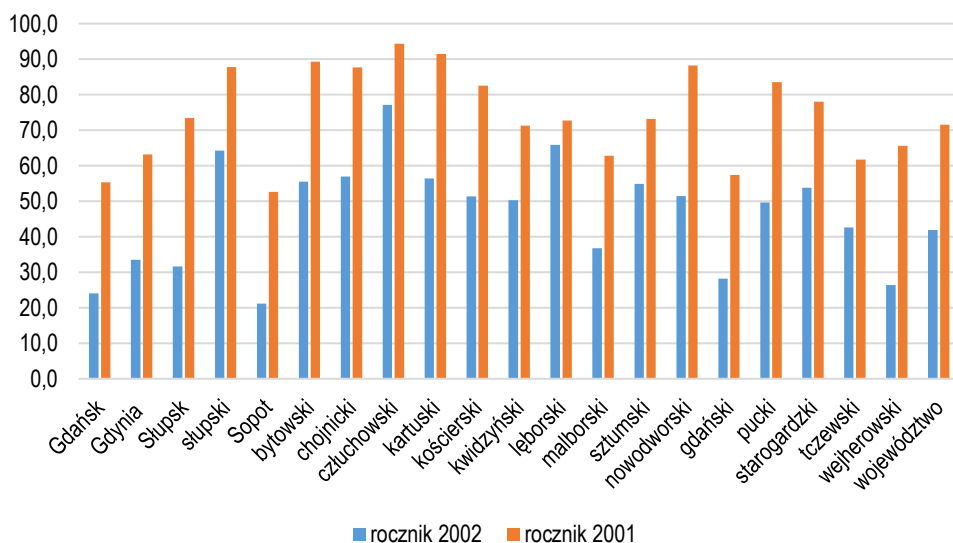
Wykres 52. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2007, 2006 i 2005 przeciwko błonicy i tężcowi w województwie pomorskim- szczepienie II przypominające

Szczepienie przeciwko błonicy i tężcowi w 19 roku życia

W 19 roku życia zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych podawana była młodzieży III dawka przypominająca szczepionki przeciwko błonicy i tężcowi.

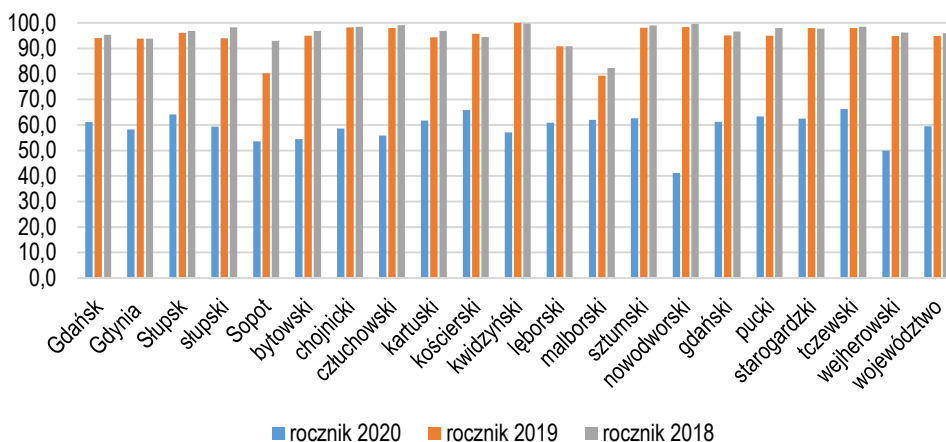
Wykres 53. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2002 i 2001 przeciwko błonicy i tężcowi w województwie pomorskim- szczepienie III przypominające

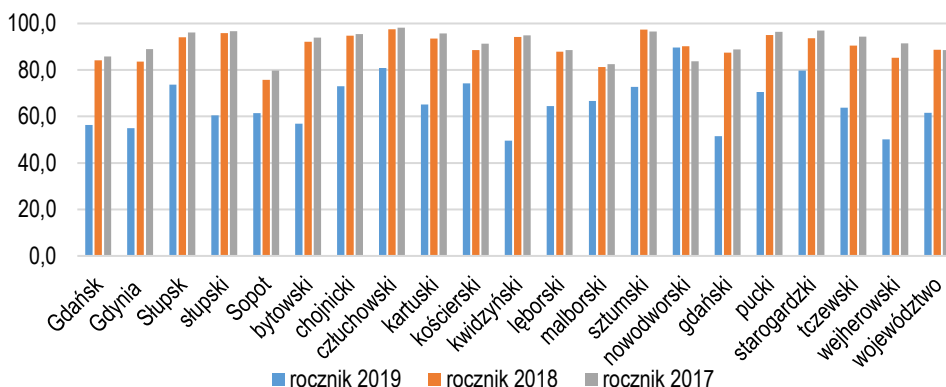
Szczepienie przeciw *Streptococcus pneumoniae* (pneumokokom)

Dla dzieci urodzonych po 31.12.2016r. szczepienia przeciw pneumokokom zostały ujęte w Programie Szczepień jako obowiązkowe. Jednocześnie w 2020 roku Ministerstwo Zdrowia finansowało szczepienia przeciwko pneumokokom dla dzieci od 2 miesiąca życia do 5 lat z grupy szczególnego ryzyka (tj. po przeszczepie szpiku lub przed i po przeszczepie narządów wewnętrznych, zakażonych wirusem HIV, po wszczepieniu implantu ślimakowego, po urazie lub z wadą ośrodkowego układu nerwowego, dzieci z dysfunkcją śledziony, z przewlekłą chorobą serca, chorobą płuc (w tym astmą oskrzelową) czy przewlekłą chorobą nerek, dzieci ze schorzeniami immunologiczno-hematologicznymi, z chorobami metabolicznymi np. z cukrzycą). Szczepienie było także bezpłatne dla dzieci od 2 miesiąca życia do ukończenia 12 miesiąca życia, które urodziły się przed ukończeniem 37 tygodnia ciąży lub urodzonych z masą urodzeniową poniżej 2500 g.

Wykres 54. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2020, 2019 oraz 2018 w województwie pomorskim przeciwko *Streptococcus pneumoniae* (w ramach szczepień obowiązkowych) – szczepienie pierwotne

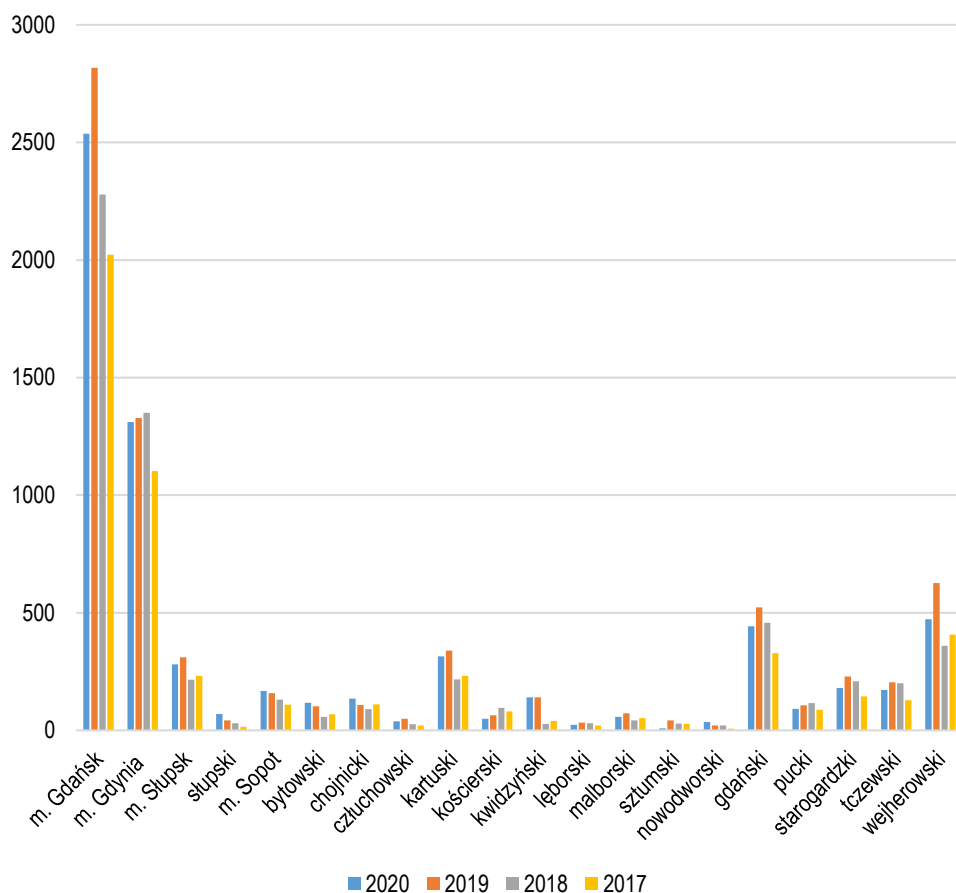
Wykres 55. Stan zaszczepienia dzieci z roczników 2019, 2018 oraz 2017 w województwie pomorskim przeciwko *Streptococcus pneumoniae* (w ramach szczepień obowiązkowych) – szczepienie podstawowe

Szczepienia przeciwko ospie wietrznej

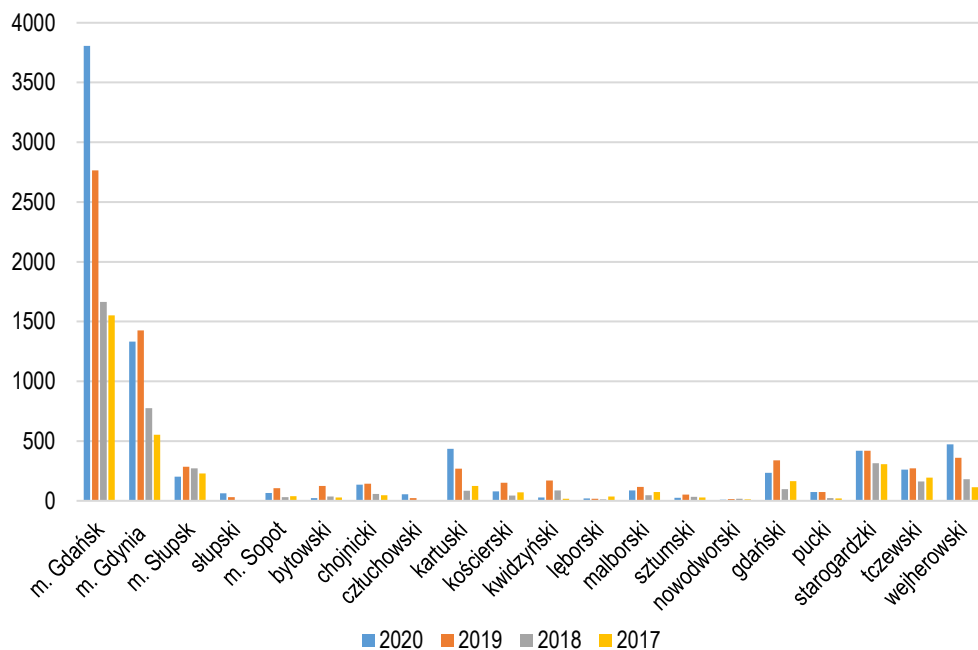
Szczepienie przeciwko ospie wietrznej, zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych na 2020 roku, było refundowane dla dzieci do lat 12, które znajdowały się w grupie ryzyka. Obowiązek szczepienia obejmował dzieci z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji, zakażone HIV, przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią, do ukończenia 12 roku życia z otoczenia osób wyżej wymienionych, które nie chorowały na ospę wietrzną, dzieci przebywających w zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych, zakładach opiekuńczo-leczniczych, rodzinnych domach dziecka, domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, domach pomocy społecznej, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych, przebywających w żłobkach lub klubach dziecięcych. Dla pozostałych dzieci, szczepienie było zalecane.

Wykres 56. Liczba dzieci szczepionych przeciwko ospie wietrznej w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2017-2020

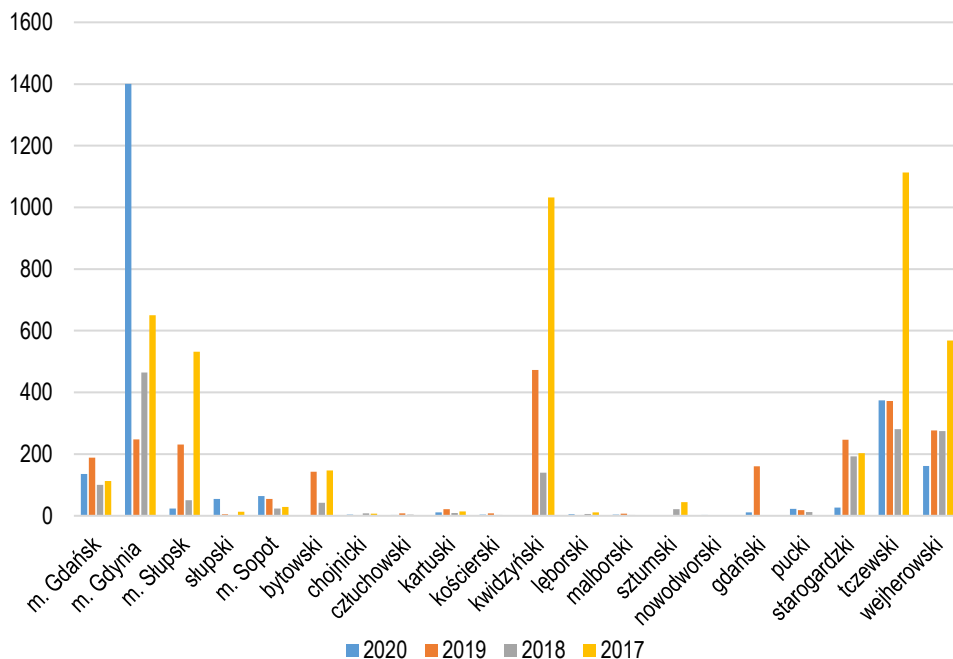

Szczepienia zalecane

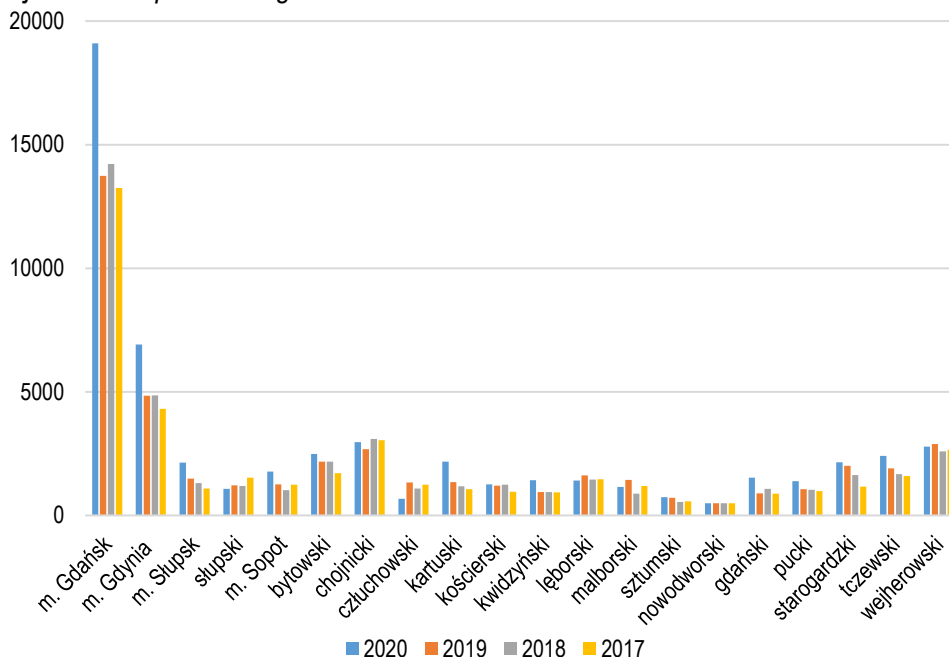
Wykres 57. Liczba dzieci szczepionych przeciwko meningokokom w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2017-2020

Wykres 58. Liczba osób szczepionych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2017-2020

Wykres 59. Liczba osób szczepionych przeciw grypie w poszczególnych powiatach województwa pomorskiego w okresie 2017-2020

Rejestr Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP) w 2020 roku

W roku 2020 do Pomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego zgłoszono 279 niepożądanych odczynów poszczepiennych z terenu województwa pomorskiego, tj. o 67 mniej w stosunku do roku poprzedniego. Wśród nich odnotowano 254 przypadków NOP-ów łagodnych, 23 przypadków NOP-ów poważnych oraz 2 przypadki ciężkich NOP. NOP-y ciężkie były związane z podaniem szczepień DTP (1 przypadek) i DTP+Act-HiB+IPV (1 przypadek). Analiza niepożądanych odczynów poszczepiennych, zarejestrowanych w 2020 roku, wykazała, że największy udział stanowiły NOP-y powstałe wskutek zaszczepienia preparatem szczepionkowym przeciwko gruźlicy oraz błonicy, tężcowi i krztuścowi. W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego nie odnotowano żadnego zgonu związanego z wykonywaniem szczepień ochronnych.

Problem uchylania się od ustawowego obowiązku szczepień w województwie pomorskim w 2020 roku

W ostatnich latach w województwie pomorskim, podobnie jak na terenie całego kraju, obserwuje się narastanie tendencji unikania wykonywania obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży. Sytuacja ta jest przede wszystkim efektem propagowania pseudonaukowych hipotez przyczyniania się szczepień do rozwoju niektórych chorób, przede wszystkim autyzmu. Pomimo, iż doniesienia te okazały się fałszywe, co udowodniono i zweryfikowano w oparciu o badania naukowe, to jednak poglądy antyszczepionkowe są coraz częściej artykułowane przez różne grupy społeczne, niezależnie od stopnia wykształcenia, czy też statusu materialnego. Wśród innych powodów unikania wykonywania obowiązkowych i zalecanych szczepień

ochronnych wymienić również należy odrębność kulturową, religijną lub etniczną, wpływy środowisk propagujących medycynę alternatywną oraz coraz bardziej popularne prowadzenie stylu życia „w zgodzie z naturą”. Tendencje te, prowadzą do zmniejszania się odsetka osób uodpornionych w społeczeństwie, co pociąga za sobą obniżenie tzw. „odporności zbiorowskiej”, chroniącej przed zakażeniem nie tylko szczepionych, ale też osoby, które z powodów przeciwwskazań zdrowotnych nie mogły być poddane szczepieniu. U nieszczepionych dzieci zachorowanie na chorobę zakaźną może mieć poważny przebieg, w sposób znaczący zwiększa się też ryzyko powikłań. Dziecko z objawami choroby zakaźnej może stanowić zagrożenie dla osób z najbliższego otoczenia, w tym zwłaszcza dla osób starszych czy z obniżoną odpornością.

W 2020 roku, w województwie pomorskim 4423 dzieci nie zostało zaszczepionych z powodu uchylania się rodziców od ustawowego obowiązku szczepień (stan na koniec grudnia 2020). W porównaniu ze stanem na koniec grudnia 2019 roku (4251 niezaszczepionych dzieci) liczba ta wzrosła. Do puli osób niezaszczepionych należy doliczyć osoby w 19-tym roku życia, podlegające Programowi Szczepień Ochronnych i nieposiadające przeciwwskazań lekarskich do szczepień. W roku 2020 osób takich było w naszym województwie 48.

W województwie pomorskim, w 2020 roku odnotowano 5979 osób odmawiających zaszczepienia dzieci (rodzice/opiekunowie prawni). W stosunku do roku 2019 liczba ta wzrosła o 211 rodziców niezaszczepiających dzieci zgodnie z obowiązującym Programem Szczepień Ochronnych.

Państwowa Inspekcja Sanitarna, działając w ramach swoich ustawowych obowiązków, systematycznie weryfikuje informacje uzyskiwane od personelu medycznego o niezaszczepieniu dzieci zgodnie z obowiązującym kalendarzem szczepień, przeprowadzając kontrole punktów szczepień.

Rosnąca liczba przeciwników szczepień nie wpłynęła dotychczas znacząco na zmianę procentowej wyszczepialności dzieci w województwie pomorskim, a tym samym na stan bezpieczeństwa epidemicznego naszego regionu w zakresie chorób zakaźnych, ale jeśli trend antyszczepionkowy nie zostanie zatrzymany, to wkrótce mieszkańcy województwa mogą zacząć odczuwać negatywne skutki tego zjawiska. Specjaliści twierdzą jednoznacznie, że jeżeli liczba unikających szczepień osiągnie poziom rzędu 1-2% populacji (lub więcej w zależności od rodzaju choroby zakaźnej), mogą zacząć pojawiać się lokalne ogniska epidemii chorób zakaźnych. Zachorowania obejmą przede wszystkim dzieci nieuodpornione, w tym dzieci niezaszczepione z powodu przeciwwskazań i trudności w ustaleniu indywidualnego harmonogramu szczepień, oraz osoby, które pomimo szczepień nie wykształciły odpowiedniego poziomu przeciwciał ochronnych.

DZIAŁ LABORATORYJNY

Zintegrowany System badań i pomiarów

W 2020 roku na terenie województwa pomorskiego działalność laboratoryjna Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzona była w ramach Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów.

Zintegrowany System utworzono z laboratoriów, które posiadają odpowiednie możliwości techniczne oraz strategiczne położenie w danym regionie. Zintegrowany System badań i pomiarów pozwala na zabezpieczenie potrzeb badawczych wynikających z prowadzonego nadzoru bieżącego i zapobiegawczego.

Mapa 1. Zintegrowany System badań i pomiarów województwa pomorskiego

Realizacja badań i pomiarów

Zadania realizowane w laboratoriach Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego obejmowały wykonywanie badań i pomiarów w następujących obszarach.

Badania biologicznych czynników chorobotwórczych:

- diagnostyka bakteriologiczna i wirusologiczna zakażeń przewodu pokarmowego (w kierunku *Salmonella*, *Shigella*, *Yersinia*, *Campylobacter*, *Aeromonas*, *Plesiomonas*, STEC/VTEC O157, toksyn SHIGA 1 i SHIGA 2, enterotoksyny gronkowcowej ze szczepów pochodzących z ognisk choroby przenoszonej drogą pokarmową, norowirusów, rotawirusów, adenowirusów, astrowirusów),
- wykonywanie badań do celów sanitarno-epidemiologicznych,
- wykonywanie badań parazytologicznych kału,
- wykonywanie badań w kierunku koronawirusa SARS-CoV-2 metodą real time RT-PCR,
- wykonywanie badań w kierunku wirusa grypy typu A (w tym A/H1N1) i B metodą real time RT-PCR,
- wykonywanie badań w kierunku wirusa RS, paragrypy typu 1, 2, 3 oraz adenowirusa metodą immunofluorescencji,
- wykonywanie badań kału i płynu mózgowo-rdzeniowego w kierunku enterowirusów metodą izolacji na tkance GMK,
- badanie wymazów czystościowych z placówek służby zdrowia,
- wykonywanie badań próbek środowiskowych na obecność przetrwalników laseczki węgliką,
- określanie wrażliwości szczepów na antybiotyki i chemioterapeutyki,
- badanie mikrobiologiczne testów biologicznych stosowanych do kontroli aparatury sterylizacyjnej.

Badania wody:

- wykonywanie badań bakteriologicznych i fizykochemicznych wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w ramach monitoringu jakości wody,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i hydrobiologicznych wód z kąpielisk morskich i śródlądowych,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych w basenach kąpielowych,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych ciepłej wody użytkowej,
- wykonywanie badań mikrobiologicznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i wód stołowych.

Spektrometr mas ze wzbudzeniem w plazmie indukcyjnie sprzężonej

Badania środowiskowe:

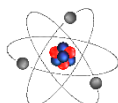
- pobieranie próbek i wykonywanie badań mykologicznych oraz chemicznych zanieczyszczenia powietrza w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- wykonywanie badań poziomu dźwięku w mieszkaniach i obiektach użyteczności publicznej,
- pobieranie próbek, wykonywanie badań i pomiarów czynników fizycznych, pyłowych oraz chemicznych na stanowiskach pracy,
- wykonywanie badań substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wyrobów w ramach REACH.

Miernik mikroklimatu EHA MM-203

Analizator poziomu dźwięku 2250 B&K

Badania radiacyjne:

- pomiary zawartości pierwiastków promieniotwórczych w środkach spożywczych, paszach oraz wodach powierzchniowych i wodociągowych,
- pomiary sprawdzające ochronność osłon stałych w pracowniach rtg,
- pomiary promieniowania jonizującego i niejonizującego na stanowiskach pracy,
- kontrole wybranych parametrów technicznych aparatów rtg,
- pomiary skażeń promieniotwórczych oraz dawki i mocy dawki promieniowania w związku ze zgłoszeniami o zdarzeniach radiacyjnych,
- pomiary pól elektromagnetycznych dla celów ochrony ludności i środowiska w związku ze skargami mieszkańców (których źródłem są np. stacje telefonii komórkowej oraz stacje transformatorowe).

Miernik dawki i mocy dawki OD-01

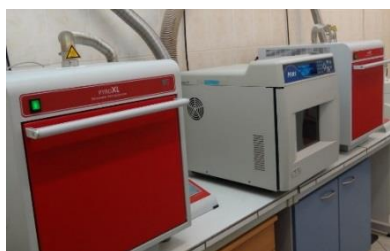
*Fantom do testów aparatów
rtg pantomograficznych wiązki
stożkowej PRO-DENT CT*

*Miernik pola elektromagnetycznego
ESM-100 Mashek*

Badania żywności:

- wykonywanie badań fizykochemicznych i mikrobiologicznych żywności, kosmetyków oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu,
- wykonywanie badań fizykochemicznych żywności importowanej oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach kontroli granicznej,
- wykonywanie badań fizykochemicznych naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródłanych i wód stołowych,
- wydawanie atestów dla grzybów świeżych i suszonych.

Piec do mineralizacji ciśnieniowej

Chromatograf masowy

Stanowisko do oznaczania białka w żywności

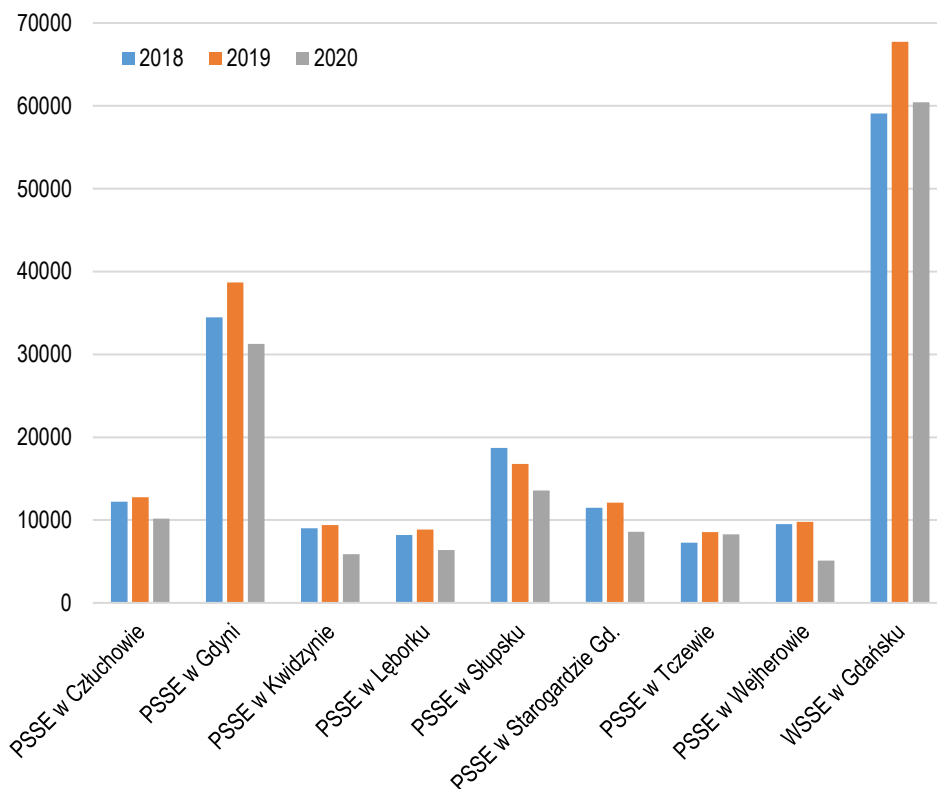
W roku 2020 laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej wchodzące w skład Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego wykonały łącznie 243 792 badań i pomiarów, przyjęto 149 682 próbek i wykonano 544 463 oznaczeń.

Szczegółowe dane na temat ilości przyjętych próbek, wykonanych badań i pomiarów oraz oznaczeń przez poszczególne laboratoria wchodzące w skład Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów w latach 2018 - 2020 przedstawione zostały w poniższych tabelach i na wykresach.

Tabela 1. Ilość próbek przyjętych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku (w porównaniu z latami 2018 i 2019)

Rok	PSSE w Cziuchowie	PSSE w Gdyni	PSSE w Kwidzynie	PSSE w Lęborku	PSSE w Słupsku
2018	12204	34451	8992	8181	18719
2019	12761	38692	9376	8844	16763
2020	10182	31269	5870	6392	13577
Rok	PSSE w Starogardzie Gdańskim	PSSE w Tczewie	PSSE w Wejherowie	WSSE w Gdańsku	
2018	11475	7272	9492	59097	
2019	12092	8543	9781	67730	
2020	8566	8274	5111	60441	

Wykres 1. Ilość próbek przyjętych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku (w porównaniu z latami 2018 i 2019)

Wykres 2. Sumaryczna ilość próbek przyjętych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w latach 2018 – 2020

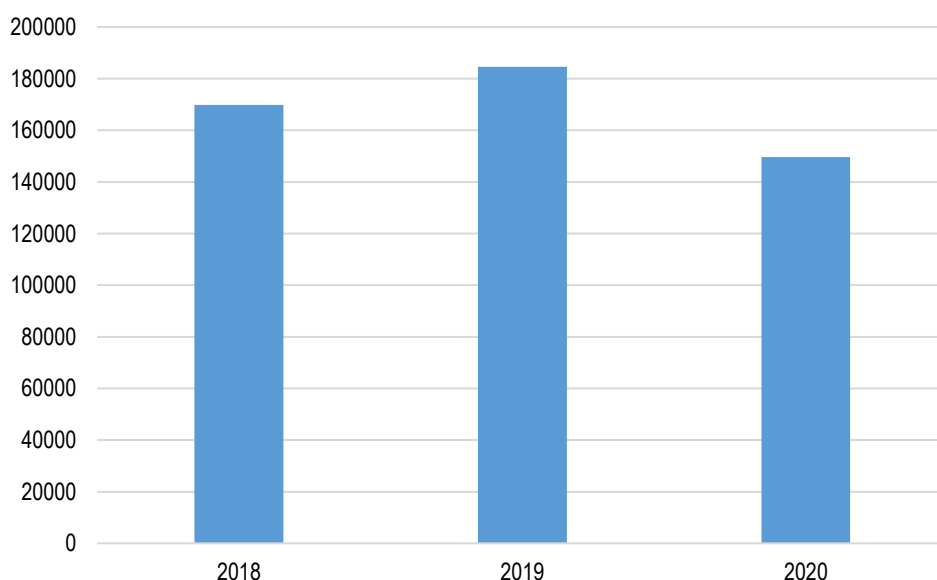
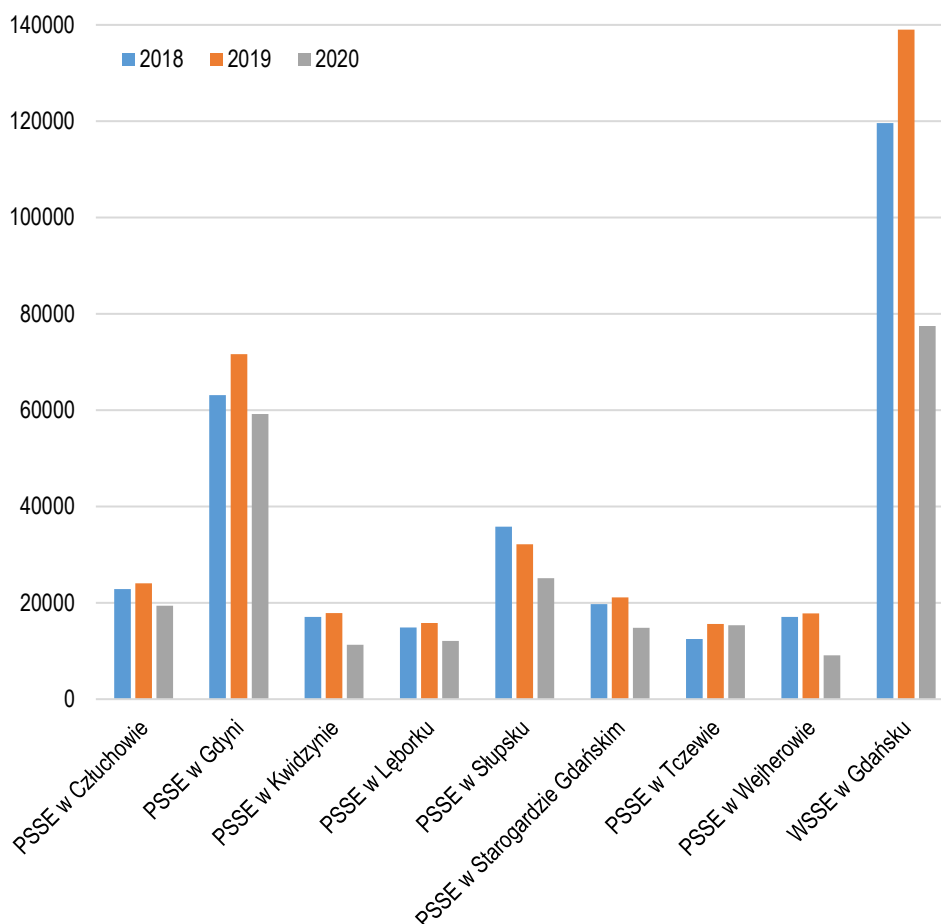

Tabela 2. Ilość badań wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku (w porównaniu z latami 2018 i 2019)

Rok	PSSE w Człuchowie	PSSE w Gdyni	PSSE w Kwidzynie	PSSE w Lęborku	PSSE w Słupsku
2018	22848	63142	17102	14891	35818
2019	24031	71620	17880	15815	32191
2020	19389	59232	11269	12093	25117

Rok	PSSE w Starogardzie Gdańskim	PSSE w Tczewie	PSSE w Wejherowie	WSSE w Gdańsku
2018	19736	12477	17044	119605
2019	21152	15612	17833	139033
2020	14796	15341	9103	77452

Wykres 3. Ilość badań wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku (w porównaniu z latami 2018 i 2019)

Wykres 4. Sumaryczna ilość badań wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w latach 2018 – 2020

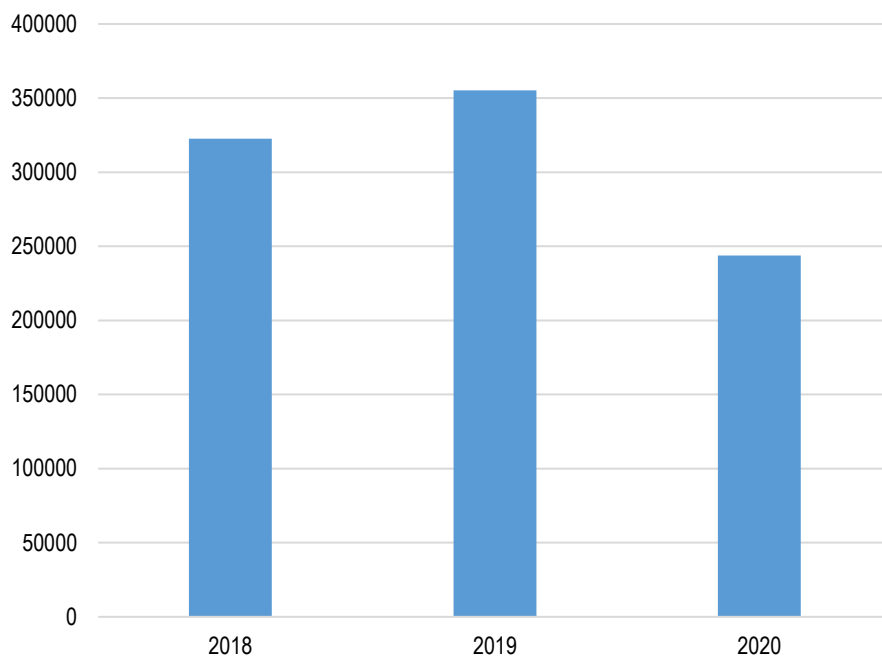
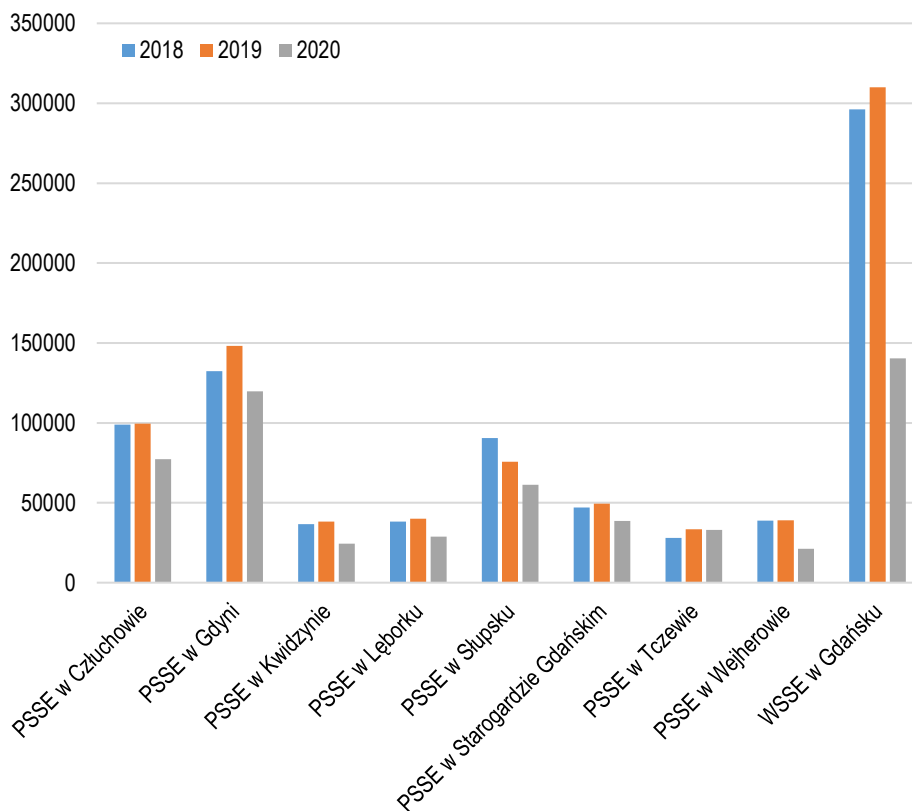

Tabela 3. Ilość oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku (w porównaniu z latami 2018 i 2019)

Rok	PSSE w Człuchowie	PSSE w Gdyni	PSSE w Kwidzynie	PSSE w Lęborku	PSSE w Słupsku
2018	98805	132379	36605	38177	90551
2019	99460	148261	38135	40047	75754
2020	77264	119747	24438	28747	61185
Rok	PSSE w Starogardzie Gdańskim	PSSE w Tczewie	PSSE w Wejherowie	WSSE w Gdańsku	
2018	46964	28036	38904	296119	
2019	49481	33497	38952	310014	
2020	38589	32968	21171	140354	

Wykres 5. Ilość oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku (w porównaniu z latami 2018 i 2019)

Wykres 6. Sumaryczna ilość oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w latach 2018 – 2020

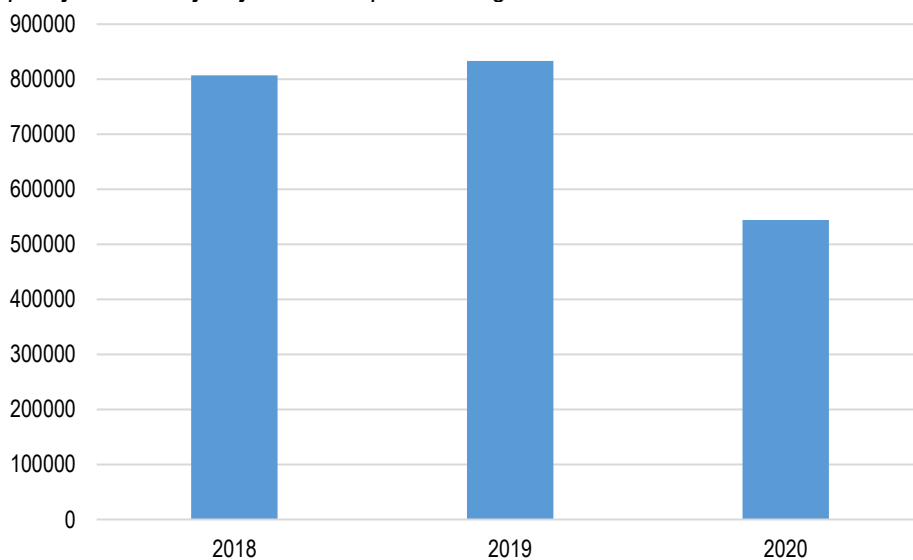

Tabela 4. Szczegółowa ilość oznaczeń wykonanych przez Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa pomorskiego w 2020 roku (w porównaniu z latami 2018 i 2019)

PSSE	rok	żywność	woda	biologiczne czynniki chorobotwórcze	środowisko pracy	mieszkania i obiekty użyteczności publicznej	higiena radiacyjna	substancje i wyroby w ramach REACH
PSSE w Człuchowie	2018	4616	5809	88380				
	2019	6823	5285	87352				
	2020	5560	5025	66679				
PSSE w Gdyni	2018		15327	117052				
	2019		13997	134264				
	2020		6307	113440				
PSSE w Kwidzynie	2018		3812	32793				
	2019		3588	34547				
	2020		2571	21867				
PSSE w Łęborku	2018	2071	13629	22028	449			
	2019	2265	13038	23984	745			
	2020	2186	7543	18726	292			
PSSE w Słupsku	2018	14606	9960	64904	1081			
	2019	10688	7935	55896	1118			
	2020	7656	4332	48378	819			
PSSE w Starogardzie Gdańskim	2018		8414	38950				
	2019		9035	40446				
	2020		7029	31560				
PSSE w Tczewie	2018			28036				
	2019			33497				
	2020			32968				
PSSE w Wejherowie	2018		2477	36427				
	2019		2607	36345				
	2020		2044	19127				
WSSE w Gdańsku	2018	51757	31864	208769	1442	523	1606	128
	2019	40950	17555	248153	1412	300	1504	140
	2020	30985	15768	91481	1037	175	889	19
SUMA	2018	73050	91292	637339	2972	523	1606	128
	2019	60726	73040	694484	3275	300	1504	140
	2020	46387	50619	444226	2148	175	889	19

Niższa liczba badań i oznaczeń wykonana w 2020 roku była związana z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną. W związku z wystąpieniem koronawirusa SARS-CoV-2 nastąpiło ograniczenie poboru próbek oraz zaangażowanie personelu laboratoriów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w diagnostykę wirusa SARS-CoV-2, a także w działania związane z zapobieganiem zarażeniom koronawirusem SARS-CoV-2.

W roku 2020 Laboratorium Badań Higieny Środowiska otrzymało analizator do pomiarów tlenku węgla. Miernik przeznaczony jest do pomiaru stężenia tlenku węgla w powietrzu na stanowiskach pracy a także posiada dodatkową sondę, która umożliwia określenie stężenia tlenku węgla w gazach wylotowych (np. z urządzeń wentylacyjnych).

W roku 2020 Pracownia Badań Radiacyjnych wykonała 69 oznaczeń w zakresie pomiarów pól i promieniowania elektromagnetycznego w mieszkaniach w przypadku skarg mieszkańców na uciążliwości i szkodliwości różnego typu źródeł pól PEM np. linii elektroenergetycznych, stacji transformatorowych zainstalowanych w budynkach mieszkalnych, stacji bazowych telefonii komórkowej.

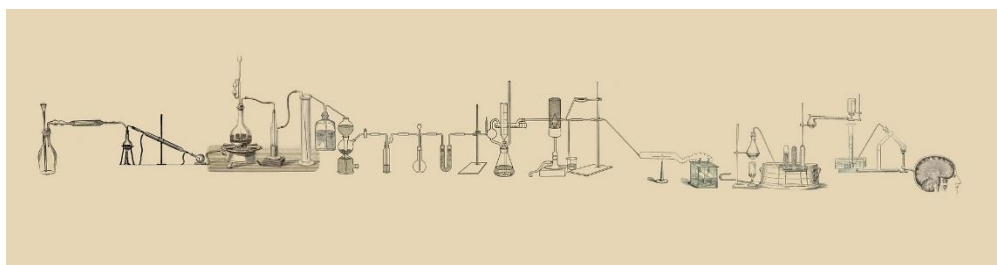
W roku 2020 w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzono badania mocy dawki promieniowania jonizującego za osłonami stałymi wokół jednego aparatu rtg stosowanego w obiektach służby zdrowia, wykonano 16 oznaczeń mocy dawki. Przeprowadzono badania fizycznych parametrów aparatury stosowanej w rentgenodiagnostyce i radiologii zabiegowej (testy specjalistyczne) 40 aparatów rtg (oznaczeń 388).

W roku 2020 Pracownia Badań Radiacyjnych wykonała badania stężenia Cs-137 w 67 próbkach produktów żywnościowych, wodzie i środkach żywienia zwierząt. Wyniki badań przedstawiono w Tabeli 5.

Tabela 5. Badania stężenia Cs-137 w produktach żywnościowych, wodzie i środkach żywienia zwierząt

Wyniki oznaczeń stężeń Cs-137 [Bq/kg lub Bq/l]			
1	Mleko	Płynne lub w proszku	<1,0
2	Mięso	Wołowina/wieprzowina	<1,0-6,9
3	Ryby	Ryby słodkowodne/morskie	<1,0
4	Drób		<1,0
5	Jaja		<1,0
6	Zboża	Pszenica lub żyto	<1,0
7	Krewetki surowe mrożone		<1,0
8	Warzywa	Kapusta/Ziemniaki/Pomidory	<1,0
9	Owoce	Jabłka/Truskawki	<1,0
10	Woda wodociągowa		<0,1
11	Woda powierzchniowa		<0,1
12	Środki żywienia zwierząt	Pasze zielone - trawa	<1,0
13	Grzyby świeże	Kurka/Podgrzybek/Borowik	13-121

Jakość wykonywanych badań i pomiarów

Podstawowym zadaniem działalności laboratoryjnej Państwowej Inspekcji Sanitarnej, prowadzonej w ramach Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego, jest utrzymywanie wysokiego poziomu jakości i wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów, wynikających z realizacji zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

AB 562

Wszystkie laboratoria działające w ramach Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego posiadają wdrożony na wysokim poziomie system zarządzania, zgodny z normą PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących” oraz certyfikaty akredytacyjne wydane przez Polskie Centrum Akredytacji.

Tabela 6. Akredytowane przez Polskie Centrum Akredytacji Laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej w województwa pomorskim

Laboratorium Państwowej Inspekcji Sanitarnej	Nr akredytacji
Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku	AB 562
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Słupsku	AB 572
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdyni	AB 513
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kwidzynie	AB 573
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Stargardzie Gdańskim	AB 691
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lęborku	AB 611
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Człuchowie	AB 1274
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Wejherowie	AB 1122
Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tczewie	AB 1200

Laboratoria stosują metody badawcze opublikowane w normach krajowych i międzynarodowych, wydawnictwach metodycznych Instytutów Naukowo-Badawczych oraz udokumentowane własne procedury badawcze. Wysoki poziom wykonywanych badań oraz kompetencje techniczne laboratoria potwierdzają poprzez odbywające się audyty wewnętrzne i coroczne audyty zewnętrzne, przeprowadzane przez Polskie Centrum Akredytacji. Najważniejszym potwierdzeniem wiarygodności wykonywanych badań i pomiarów oraz wysokiej kompetencji personelu jest systematyczny udział laboratoriów Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów województwa pomorskiego w badaniach biegłości i porównaniach międzylaboratoryjnych organizowanych przez polskie i zagraniczne instytucje naukowe, za każdym razem kończący się uzyskaniem bardzo dobrego wyniku.

Rozszerzenia zakresu i rodzaju wykonywanych badań i pomiarów

Wychodząc naprzeciw zadaniom realizowanym przez Państwową Inspekcję Sanitarną, laboratoria Zintegrowanego Systemu badań i pomiarów każdego roku dążą do rozszerzania zakresu oraz rodzaju wykonywanych badań i pomiarów.

Laboratorium Badania Żywności i Żywienia wspólnie z Laboratorium Analiz Instrumentalnych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gdańsku rozszerzyło w 2020 roku zakres akredytacji o oznaczanie zawartości ochratoksyny A w orzechach i nasionach oleistych oraz oznaczanie zawartości barwników Sudan I-IV w przyprawach.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Bytowie

ul. Sikorskiego 27, 77-100 Bytów
tel. 59 822-36-85
psse.bytow@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Malborku

ul. Słowackiego 64, 82-200 Malbork
tel. 55 647-25-55
psse.malbork@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Chojnicach

ul. Piłsudskiego 39, 89-620 Chojnice
tel. 52 397-63-95
psse.chojnice@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nowym Dworze Gdańskim

ul. Dworcowa 14, 82-100 Nowy Dwór Gdański
tel. 55 247-57-01
psse.nowydworgdanski@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Człuchowie

ul. Sobieskiego 4, 77-300 Człuchów
tel. 59 834-11-42
psse.czluchow@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pruszczu Gdańskim

ul. Grunwaldzka 25, 83-000 Pruszcz Gdański
tel. 58 683-54-12
psse.pruszczgdanski@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdańsku

ul. Wałowa 27, 80-858 Gdańsk
tel. 58 320-08-00
psse.gdansk@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Pucku

ul. I Armii Wojska Polskiego 16, 84-100 Puck
tel. 58 673-03-41
psse.puck@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni

ul. Starowiejska 50, 81-356 Gdynia
tel. 58 620-17-98
psse.gdynia@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Słupsku

ul. Skargi 8, 76-200 Słupsk
tel. 59 843-81-55
psse.slupsk@pis.gov.pl

Graniczna Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gdyni

ul. Kontenerowa 69, 81-155 Gdynia
tel. 58 620-81-15
sekretariat@gsse.eu

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Starogardzie Gdańskim

ul. Kanałowa 5, 83-200 Starogard Gdański
tel. 58 562-40-11
psse.starogardgdanski@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kartuzach

ul. Sambora 30a, 83-300 Kartuzy
tel. 58 681-24-88
psse.kartuzy@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sopocie

ul. Kościuszki 23, 81-704 Sopot
tel. 58 551-06-35
psse.sopot@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kościerzynie

ul. Wodna 15, 83-400 Kościerzyna
tel. 58 686-69-48
psse.koscierzyna@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Tczewie

ul. Obrońców Westerplatte 10, 83-100 Tczew
tel. 58 531-27-30
psse.tczew@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kwidzynie

ul. Chopina 40, 82-500 Kwidzyn
tel. 55 279-38-15
psse.kwidzyn@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Wejherowie

ul. Obrońców Helu 3, 84-200 Wejherowo
tel. 58 672-74-27
psse.wejherowo@pis.gov.pl

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Lęborku

ul. Gdańska 63, 84-300 Lębork
tel. 59 862-19-28
psse.lebork@pis.gov.pl